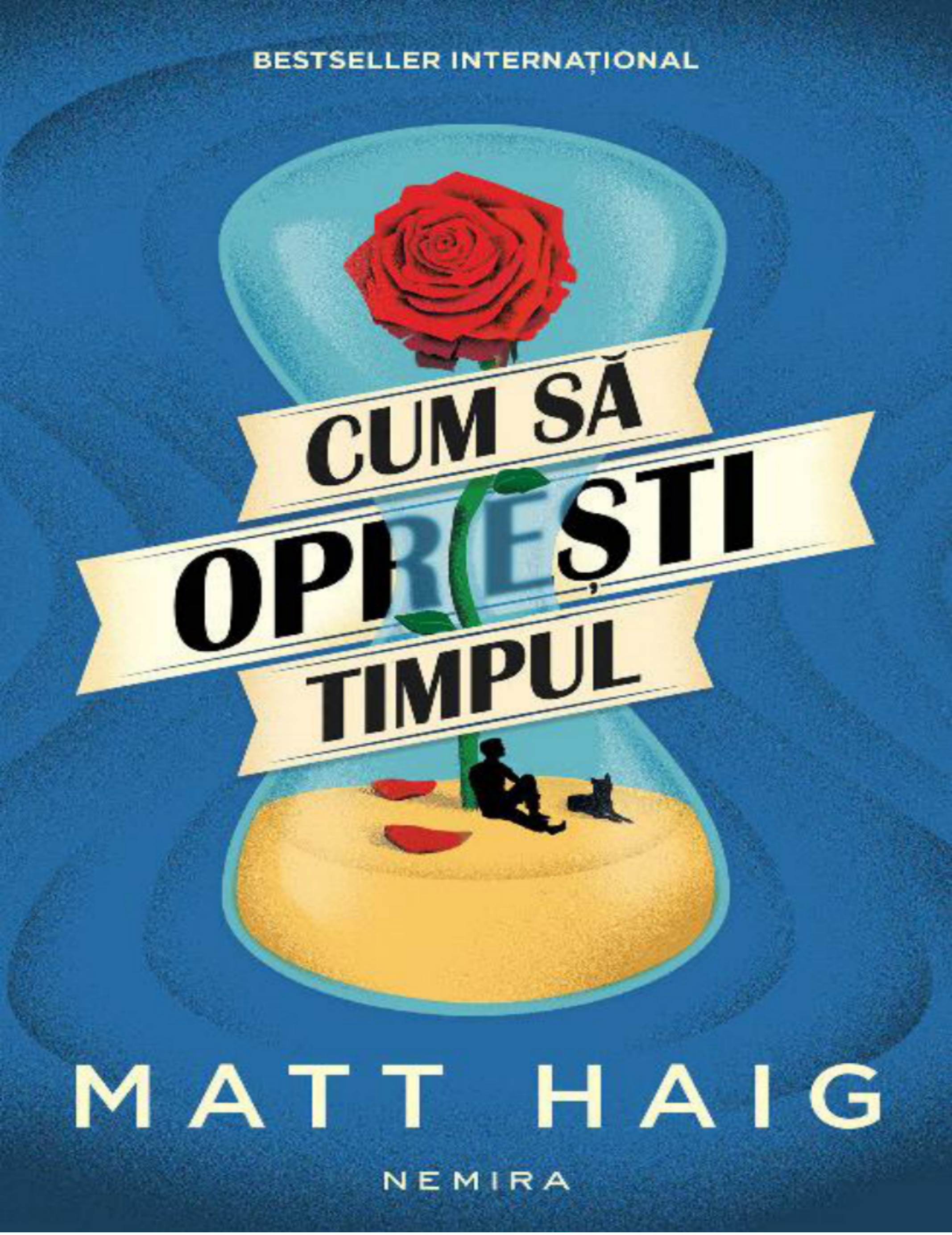

BESTSELLER INTERNAȚIONAL
CUM SĂ
OPREȘTI
TIMPUL
MATT HAIG
NEMIRA

MATT HAIG

De același autor la Editura Nemira:

UMANII

De același autor la Editura Nemi:

UN BĂIAT NUMIT CRĂCIUN
FETIȚA CARE A SALVAT CRĂCIUNUL

MATT HAIG

Traducere din limba engleză
Monica Șerban

NEMIRA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HAIG, MATT

Cum să oprești timpul / Matt Haig; trad. din lb. engleză: Monica Șerban. – București: Nemira Publishing House, 2018

ISBN print: 978-606-43-0179-6

ISBN epub: 978-606-43-0241-0

ISBN mobi: 978-606-43-0242-7

I. Șerban, Monica (trad.)

821.111

Matt Haig

HOW TO STOP TIME

Published by arrangement with Canongate Books LTD, 14 High Street, Edinburg EH1 1TE

Coperta: Cristian FLORESCU, Ana NICOLAU

Ilustraţia copertei: Tudor POPA

Redactor: Janina RĂDUCANU

Tehnoredactor: Magda BITAY

Lector: Viorica DUMITRENCO

Tehnoredactor ebooks: Mihai Eftimescu

Cuprins

Pentru Andrea

Mă gândesc adesea la ce mi-a spus Hendrich acum mai bine de un secol, în apartamentul lui din New York.

– Prima regulă e să nu te îndrăgostești, m-a sfătuit el. Mai sunt și alte reguli, dar aceasta e principala. Nu te îndrăgostești. Nu iubești. Nu visezi cu ochii deschiși la amoruri. Dacă nu te abați de la regulă, te vei descurca.

M-am uitat prin rotocoalele de fum ale trabucului spre Central Park, unde copacii zăceau smulși din rădăcini de uragan.

– Mă îndoiesc că voi mai iubi vreodată, am zis eu.

Hendrich a zâmbit, așa cum numai diavolul e în stare.

– Bine. Ai voie, desigur, să faci o pasiune pentru mâncare, muzică, șampanie și rarele după-amiezi însorite de octombrie. Să iubești cascadele și mirosul cărților vechi, dar dragostea pentru oameni e interzisă. Mă auzi? Să nu te atașezi de oameni și încearcă să simți cât mai puțin pentru cei pe care îi întâlnești! Altfel, îți vei pierde mințile încetul cu încetul...

PARTEA ÎNTÂI

Viața printre musculițele efemere

Sunt bătrân.

E primul lucru pe care trebuie să ți-l spun. Primul lucru pe care, cel mai probabil, nu-l vei crede. Dacă m-ai vedea, ai crede pesemne că am în jur de patruzeci de ani, dar te-ai înșela profund.

Sunt bătrân. Bătrân așa cum pot fi numai un copac, o scoică quahog sau o pictură renascentistă.

Să-ți dau un indiciu. M-am născut acum mai bine de patru sute de ani, pe 3 martie 1581, în odaia părinților mei, la etajul al treilea al unui mic castel francez, care era casa mea. Aparent, a fost o zi caldă pentru vremea aceea a anului și mama a rugat-o pe moașă să deschidă toate ferestrele.

– Dumnezeu ți-a zâmbit, a spus mama.

Deși ar fi putut adăuga, cred, că – dacă EL ar exista – zâmbetul LUI s-a transformat rapid într-o încruntătură și așa a rămas de-atunci.

Mama a murit demult. Eu, pe de altă parte, nu.

Vezi tu, am o problemă medicală.

O vreme m-am gândit la ea ca la o boală, dar „boală“ nu e chiar cuvântul corect. Boala sugerează o stare de rău și de degradare. Să spunem mai bine că am o problemă medicală. Una rară, dar nu unică. Una de care nimeni nu știe până n-o are.

Nu se pomenește de ea în niciun jurnal medical. Și nici nu are un nume oficial. Primul medic respectat care i-a dat așa ceva, cândva prin anii 1890, i-a spus „anageria“, rostit cu un „g“ moale, dar, din motive ce vor deveni clare mai târziu, nu a ajuns niciodată la urechile publicului larg.

Problema medicală apare la pubertate. După aceea nu se mai întâmplă mare lucru. Inițial, cei care suferă de așa ceva nu observă. În definitiv, oamenii se trezesc zilnic și văd în oglindă același chip pe care l-au zărit și cu o zi în urmă. Zi după zi, săptămână după săptămână, lună după lună, oamenii se schimbă în feluri abia perceptibile.

Dar, pe măsură ce trece timpul, la zilele de naștere sau la alte sărbători anuale, ceilalți încep să bage de seamă că nu îmbătrânești deloc.

Adevărul e că totuși individul nu încetează să îmbătrânească. Înaintez și eu în vârstă, ca toată lumea. Doar că mai încet. Viteza de

îmbătrânire printre suferinzii de anageria fluctuează puțin, dar, în general, proporția e de 1:15. Uneori, înseamnă 1 an la 13 sau 14 ani ai celorlalți, dar în cazul meu e 1 la 15.

Așadar, nu suntem nemuritori. Mintea și corpul nostru nu sunt în stază. Doar că, potrivit celor mai recente descoperiri științifice, diverse aspecte ale procesului de îmbătrânire, precum degenerarea moleculară, legăturile încrucișate dintre celulele unui țesut, mutațiile celulare și moleculare (cea mai semnificativă incluzând ADN-ul nuclear), implică o perioadă diferită.

Părul îmi va albi. Posibil să chelesc. Osteoartrita și pierderea auzului sunt probabile. Ochii mei vor suferi și ei la un moment dat de prezbitismul cauzat de vârsta înaintată. Într-un târziu, îmi voi pierde masa musculară și mobilitatea.

Partea bună a anageriei este că de cele mai multe ori îți asigură un sistem imunitar puternic, protejându-te de multe infecții virale și bacteriene (dar nu de toate), însă după un timp și acesta începe să slăbească. Nu țin neapărat să te plictisesc cu teoriile științifice, dar se pare că măduva noastră osoasă produce mai multe celule stem hematopoietice – cele din care apar celulele sangvine albe – la tinerețe, deși e important să subliniez că ele nu ne apără de răni sau subnutriție și nici nu durează foarte mult.

Așa că nu mă considera un vampir sexy, înghețat pe veci în perioada lui de maximă virilitate. Deși trebuie să recunosc că ai senzația că ești înghețat pe veci când, potrivit înfățișării tale, între moartea lui Napoleon și aventura primului om pe Lună a trecut numai un deceniu.

Unul dintre motivele pentru care oamenii nu știu despre noi este că majoritatea nu sunt pregătiți să creadă așa ceva.

Ființele umane, de regulă, pur și simplu nu acceptă lucruri care nu se potrivesc cu viziunea lor asupra lumii. Aș putea spune cu dezinvoltură: „Am 439 de ani". Dar răspunsul ar fi de obicei: „Ești nebun?" Alternativ: „Și nu ești mort?"

Un alt motiv pentru care oamenii nu știu de noi este că suntem protejați. De un fel de organizație. Oricine descoperă secretul nostru și crede în el descoperă că viața lui scurtă devine și mai scurtă. Așadar, pericolul nu apare doar din direcția oamenilor obișnuiți.

Ci și din interior.

Sri Lanka, acum trei săptămâni

Chandrika Seneviratne stătea sub un copac, la umbră, la vreo sută de metri de partea din spate a templului. Furnicile i se târau pe chipul ridat. Ținea ochii închiși. Am auzit un foșnet în frunzele de deasupra și, când m-am uitat în sus, am observat o maimuță care se holba la mine cu ochi critici.

Îl rugasem pe conducătorul tuk-tukului să mă ducă la templu ca să văd maimuțele. Îmi povestise că tipul ăsta roșcat-maroniu, aproape fără păr pe față, se numește maimuța-roșie.

– E pe cale de dispariție, îmi spusese omul. N-au mai rămas multe. Aici e locul lor.

Animalul a sărit într-o parte și a dispărut printre frunze.

Am atins mâna femeii. Era rece. Am bănuit că zăcuse aici, neștiută de nimeni, cam o zi. I-am luat mâna și m-am trezit vărsând lacrimi. Emoțiile se dovedeau prea puternice ca să le țin în frâu. Un val tot mai mare de regret, ușurare, tristețe și spaimă. Suferearn că Chandrika nu se află lângă mine să-mi răspundă la întrebări. Dar m-am simțit și ușurat că nu trebuia s-o ucid. Știam că trebuia să moară.

Ușurarea s-a transformat în altceva. Posibil din cauza stresului, a soarelui sau a hopperului cu ou de la micul dejun, m-am trezit vomitând. În momentul acela, totul mi-a fost clar. *Nu mai pot face asta.*

La templu nu aveau telefon, așa că m-am întors la hotelul din vechiul oraș Galle, unde, apărat de pânza împotriva țânțarilor, lipicioasă din pricina căldurii, privind absent ventilatorul lent și inutil din tavan, am așteptat înainte să-l sun pe Hendrich.

– Ai făcut ce trebuia să faci? m-a întrebat el.

– Da, am răspuns, deși adevărul era undeva la mijloc.

La urma urmei, el rezultatul îl ceruse.

– E moartă.

Apoi am întrebat ce întreb întotdeauna:

– Ați găsit-o?

– Nu, a răspuns el ca de obicei. N-am găsit-o. Nu încă.

Încă. Acesta cuvânt te putea ține prizonier zeci de ani. Doar că de data asta aveam o nouă convingere.

– Acum, Hendrich, te rog. Îmi doresc o viață obișnuită. Nu mai vreau să fac asta.

– Trebuie să te văd. A trecut prea mult timp, a oftat el din toți rărunchii.

Los Angeles, acum două săptămâni

Hendrich se întorsese la Los Angeles. Nu mai locuise aici din anii 1920 și credea că nu mai e niciun pericol. Nu mai trăia nimeni dintre cei care l-ar fi putut recunoaște. Avea o casă mare în Brentwood, care era sediu central pentru Societatea Albatros. Brentwood i se potrivea de minune. Un cartier cu case mari, înmiresmate de mușcate, ascunse în spatele gardurilor, al zidurilor și al tufișurilor înalte, unde nu trecea nimeni pe străzi, iar copacii arătau perfect, aproape sterili.

Am rămas șocat când l-am văzut pe Hendrich într-un șezlong, cu laptopul pe un genunchi, lângă piscina grandioasă. După cum mă așteptam, arăta în mare parte la fel, dar schimbările din înfățișarea lui m-au izbit totuși. Părea *mai tânăr*! Încă purtând semnele bătrâneții și chinuit de artrită, dar mai bine decât acum un secol.

– Salut, Hendrich! am spus eu. Arăți bine.

A încuviințat, de parcă nu ar fi aflat nicio noutate:

– Botox. Și un lifting la sprâncene.

Nici măcar nu glumea. În viața asta era chirurg plastician. Povestea pentru ochii lumii zice că, după ce se pensionase, se mutase de la Miami la Los Angeles. Așa putea evita probleme cauzate de foștii săi clienți locali. Acum îl chema Harry Silverman. („Silverman. Nu-ți place? Pare un nume de supererou care îmbătrânește. Și cam asta și sunt, nu?“)

M-am întins pe un șezlong. Menajera lui, Rosella, a venit cu două smoothy-uri de culoarea apusului de soare. M-am uitat la mâinile lui. Îmbătrânite. Pete de la ficat, piele zbârcită și vene indigou. Chipurile mințeau mai ușor decât mâinile.

– Cătină. E o nebunie. Are un gust scârbos. Încearcă!

Ce mă uimea la Hendrich era socoteala pe care o ținea în privința tuturor vieților sale. Așa procedase dintotdeauna, cred. Cu siguranță încă din anii 1890. Cu câteva secole în urmă, când vindea lalele, probabil făcuse la fel. Ciudat! Deși mai bătrân decât oricare dintre noi, era mereu la curent cu tot ce definește spiritul epocii.

– Ideea e, a continuat el, că în California singura modalitate prin care poți arăta că îmbătrânești este să arăți că întinerești. Dacă îți lași fruntea neatinsă după ce treci de 40 de ani, oamenii intră la bănuieli.

Mi-a povestit că trăise în Santa Barbara vreo doi ani, dar se plictisise.

– În Santa Barbara e plăcut. E raiul pe pământ, cu un trafic mai intens. Însă în rai nu se întâmplă niciodată nimic. Aveam o locuință sus, pe dealuri. Savuram un pahar cu vin în fiecare seară, la crama locală. Dar îmi pierdem mințile. Făceam atacuri de panică. Am trăit peste șapte secole fără să sufăr de așa ceva. Am fost martor la războaie și la revoluții. Toate bune și frumoase. Dar, când am ajuns în Santa Barbara, am început să mă trezesc în vila mea spațioasă cu inima bătând să-mi sară din piept și simțindu-mă prizonier în propria piele. Los Angeles, însă, e altceva. Los Angeles m-a calmat imediat, îți jur…

– Trebuie să fie grozav să fii calm.

M-a studiat câteva clipe, de parcă aș fi fost o operă de artă cu o semnificație ascunsă.

– Ce s-a întâmplat, Tom? Ți-a fost dor de mine?

– Cam așa ceva.

– Care-i treaba? Atât de rea a fost Islanda?

Locuisem în Islanda opt ani, înainte de misiunea din Sri Lanka.

– M-am simțit singur.

– Dar am crezut că, după perioada din Toronto, vrei să fii singur. Mi-ai spus că singurătatea adevărată e cea în care oamenii te înconjoară. Și, în plus, chiar asta suntem, Tom. Niște singuratici.

Am tras adânc aer în piept, pregătindu-mă pentru dificultatea momentului următor.

– Nu mai vreau să fiu așa. Vreau să mă retrag.

Nicio reacție spectaculoasă din partea lui. Nici măcar n-a clipit. M-am uitat la mâinile lui zbârcite și la degetele lui umflate.

– Nimeni *nu se retrage*, Tom. Știi asta. Ești un albatros. Nu o musculiță efemeră. Ești un albatros.

Explicația numelor era simplă: pe vremuri se credea că albatroșii sunt creaturi care trăiesc mult. În realitate, nu trăiesc decât vreo șaizeci de ani. Considerabil mai puțin decât, să zicem, rechinul-boreal, care poate ajunge la patru sute de ani, sau scoica quahong, căreia oamenii de știință îi spun Ming, fiindcă s-a născut în timpul dinastiei Ming, acum peste cinci sute de ani. În orice caz, noi eram albatroși. Pe scurt, „alba“. Orice altă ființă umană de pe pământ era considerată o musculiță efemeră. Numită așa din pricina scurtei existențe a acestor insecte acvatice, al căror ciclu de viață durează o zi, iar în cazul unor subspecii, cinci minute.

Hendrich n-a vorbit niciodată despre ființele umane obișnuite altfel decât ca despre niște musculițe efemere. Deși mi se părea incredibil de caraghioasă, terminologia folosită lui mi-o însușisem pe deplin.

Albatroși. Musculițe efemere. Ce prostie!

Pentru vârsta și inteligența lui, Hendrich era complet imatur. Un

copil. Un copil uluitor de bătrân.

Asta era deprimant când cunoșteai alți albatroși. Îți dădeai seama că nu eram deloc speciali. Nu eram supereroi. Eram *bătrâni*. Atâta tot. Iar în cazuri precum ale lui Hendrich, chiar nu mai conta câți ani, câte decenii ori câte secole trecuseră, pentru că trăiai permanent în limitele personalității tale. Nicio expansiune a timpului sau a spațiului nu putea schimba asta. Nu reușeai niciodată să scapi de tine însuți.

– Sincer să fiu, mi se pare lipsă de respect, mi-a zis. După tot ce am făcut pentru tine.

– Sunt recunoscător pentru tot ce ai făcut pentru mine… am rostit ezitând.

Ce făcuse el pentru mine, mai exact? Lucrul pe care mi-l promisese nu apăruse.

– Îți dai seama *cum* funcționează lumea modernă, Tom? Nu mai e ca pe vremuri. Nu poți să-ți schimbi adresa și să-ți adaugi numele în registrul parohiei. Știi cât a trebuit *să plătesc* ca să vă garantez siguranța ție și celorlalți membri?

– Păi, atunci, vei face economii de pe urma mea.

– Întotdeauna am fost clar. E o stradă cu un singur sens…

– O stradă cu un singur sens, pe care n-am cerut niciodată să merg.

A supt din pai și s-a strâmbat când a simțit gustul băuturii.

– Adică viața însăși, nu? Ascultă, puștiule…

– Nu mai sunt puști de mult.

– Ai făcut o alegere. Tu ai ales să-l vezi pe doctorul Hutchinson…

– Și nu aș fi ales așa nici în ruptul capului, dacă aș fi știut ce se va întâmpla cu el.

Făcuse cerculețe cu paiul până atunci, dar a lăsat paharul pe măsuța de lângă el ca să-și ia suplimentul cu glucozamină pentru artrită.

– Atunci, ar trebui să pun pe cineva să-ți taie beregata.

A izbucnit în râsul lui răgușit, care voia să spună că e o glumă. Dar nu era. Normal că nu era.

– Îți propun un târg, un compromis. Îți ofer exact viața pe care o vrei, oricare ar fi ea, dar o dată la opt ani, ca de obicei, vei primi un telefon și, înainte să-ți alegi următoarea identitate, îți voi cere să faci ceva.

Mai auzisem asta și înainte, desigur. Deși „viața pe care o vrei“ nu însemnase niciodată exact asta. Îmi dădea o mulțime de sugestii, iar eu alegeam una. Așa că și răspunsul meu i-a fost mai mult decât familiar.

– Ai vești despre ea?

O întrebare pe care o mai pusesem de o sută de ori, dar care nu

sunase niciodată atât de jalnic și de deznădăjduit ca acum.

–Nu, a zis, cu ochii în pahar.

Am observat că răspunsese mai repede decât de obicei.

–Hendrich?

–Nu, nu am nicio veste. Dar, ascultă, descoperim oameni noi într-un ritm incredibil. Peste 70 anul trecut. Îți mai amintești când am început? Într-un an bun, găseam cinci. Dacă încă vrei să dai de ea, ai fi nebun să te retragi chiar acum.

Am auzit un pleoscăit în apa din piscină. M-am ridicat, m-am apropiat de margine și am văzut un șoricel înotând fără speranță pe lângă un filtru de apă. Am îngenuncheat și am scos creatura din apă. A luat-o la goană spre iarba tunsă perfect.

Mă avea la mână și o știa. Nu puteam scăpa cu viață din chestia asta. Și, chiar și-așa, tot era mai simplu să rămân. Aveam un confort ca o asigurare de viață.

–Orice viață vreau?

–Orice viață vrei.

Sunt sigur că Hendrich, fiind așa cum era el, bănuia că o să cer ceva extravagant și scump. Că vreau să trăiesc pe un iaht pe Coasta Amalfi sau într-un penthouse din Dubai. Dar eu mă gândisem bine și știam ce-mi doresc.

–Vreau să mă întorc la Londra.

–La Londra? Probabil că nu o vei găsi acolo, știi, nu?

–Știu. Dar vreau să mă întorc acolo. Să simt din nou că sunt acasă. Și vreau să fiu profesor. Profesor de istorie.

–Profesor de istorie, zici! a izbucnit el în râs. La liceu?

–În Anglia i se spune „școală secundară". Da, profesor de istorie la liceu. Cred că ar fi o treabă bună.

Hendrich a zâmbit și m-a privit ușor confuz, de parcă aș fi comandat pui în loc de raci.

–Perfect. Da. Ei bine, trebuie să aranjăm câteva lucruri și…

Cât timp Hendrich a continuat să vorbească, am observat șoarecele dispărând sub un tufiș, iar apoi în umbrele întunecate, spre libertate.

Londra, în prezent

Londra. Prima săptămână a noii mele vieți.

Biroul directoarei de la școala Oakfield.

Încerc să par normal. E o provocare tot mai mare. Trecutul se chinuie să-și facă simțită prezența.

Nu.

Deja își face simțită prezența. Trecutul e întotdeauna aici. Camera miroase a cafea instant, a dezinfectant și a covor din fibre acrilice, dar are un afiș cu Shakespeare.

E portretul pe care îl vezi pretutindeni. Păr rar, cu obraji fără culoare, ochii goi, de drogat. O pictură care nu arată deloc precum Shakespeare.

Îmi îndrept din nou atenția spre directoare, Daphne Bello. Poartă cercei mari și rotunzi, portocalii. În părul negru se zăresc câteva fire argintii. Îmi zâmbește. Un zâmbet melancolic. Genul de zâmbet pe care nimeni nu-l poate afișa înainte de patruzeci de ani. Genul de zâmbet care reunește tristețea, sfidarea și amuzamentul.

– Sunt aici de mult timp.

– Serios? mă minunez.

Afară, sirena unei mașini de poliție se aude tot mai încet.

– *Timpul*, spune ea, e o ciudățenie, nu?

Ține paharul cu cafea de buză și îl pune delicat lângă computer.

– Cea mai mare ciudățenie, întăresc eu.

Îmi place Daphne. Îmi place tot interviul. Îmi place să fiu din nou aici, la Londra, înapoi în burgul Tower Hamlets. În mijlocul unui interviu pentru o slujbă oarecare. E minunat ca o vreme să te simți, ei bine, *un oarecare*.

– Sunt profesoară de trei decenii. Iar aici, de două. Ce gând deprimant! Toți anii ăștia. Sunt atât de bătrână!

Oftează, dar își păstrează zâmbetul.

Întotdeauna mi s-a părut caraghios când oamenii spun asta.

„Nu păreți“ e răspunsul obișnuit, așa că mă conformez.

– Lingușitorule! Primești puncte în plus!

Râde cu un glas care urcă două octave.

Îmi imaginez râsul ca o pasăre invizibilă, ceva exotic, din Saint Lucia (de unde e și tatăl ei), zburând spre cerul cenușiu care se zărește

pe fereastră.

– Ah, dac-aș mai fi tânără ca tine, chicotește ea.

– La 41 de ani nu mai ești tânăr, zic eu, accentuând numărul ridicol.

41. 41. Acest număr sunt eu.

– Arătați foarte bine.

– Tocmai m-am întors din vacanță. Poate de aceea.

– Ați fost într-un loc frumos?

– În Sri Lanka. Da. A fost frumos. Am hrănit țestoasele în mare...

– Broaște-țestoase?

– Da.

Mă uit pe fereastră și văd o femeie cu un grup de elevi în uniformă îndreptându-se spre terenurile de sport. Se oprește, se întoarce spre ei și îi văd chipul în timp ce rostește cuvinte neauzite. Poartă ochelari, blugi și un cardigan lung, care se umflă încet de la vânt. Își dă părul după urechi. Râde acum la vorbele unui elev. Se luminează la față și o clipă mă las vrăjit.

– A! spune Daphne spre rușinea mea, când observă la ce mă uit. E Camille, profesoara noastră de franceză. Nu mai e nimeni ca ea. Copiii o adoră. Întotdeauna îi scoate afară... Lecții de franceză *al fresco*. E genul acela de școală...

– Înțeleg că ați făcut o mulțime de lucruri grozave aici, spun, încercând să revin la subiectul inițial al conversației.

– Mă străduiesc. Toți ne străduim. Uneori e o luptă zadarnică, totuși. Este singura mea îngrijorare în legătură cu solicitarea ta. Ai niște recomandări excelente. Le-am verificat pe toate...

Mă simt ușurat. Nu că mi-a verificat recomandările, ci că i-a răspuns cineva la telefon sau la e-mail.

– Dar școala noastră nu e o instituție de învățământ rurală din Suffolk. Aici e Londra. Tower Hamlets.

– Copiii sunt la fel peste tot.

– Sunt niște copii grozavi. Dar e o zonă diferită. Nu au aceleași privilegii. Mi-e teamă că ai dus mai degrabă o viață la adăpost.

– Ați fi surprinsă.

– Și mulți elevi de aici s-au chinuit enorm cu prezentul, darămite cu istoria. Nu le pasă decât de lumea din jurul lor. Cheia e să reușești să-i implici activ. Cum ai de gând să aduci istoria la viață?

Întrebare mai simplă nici că exista.

– Istoria nu e ceva care trebuie adus la viață. Istoria *este* deja vie. Noi alcătuim istoria. Istoria nu înseamnă politicieni, regi sau regine. Istoria se referă la toată lumea. Include tot. Cafeaua aceea. Se poate explica toată istoria capitalismului, a imperialismului și a sclaviei doar

vorbind despre cafea. E incredibil cât sânge a curs și câte nenorociri s-au întâmplat pentru ca noi să stăm aici și să bem cafea dintr-un pahar de carton.

– Mi-ai tăiat cheful s-o mai beau.

– Îmi pare rău. Dar ideea e că istoria e peste tot. Oamenii trebuie doar să-și dea seama. Te ajută să înțelegi un loc.

– Corect.

– Istoria înseamnă oameni. Toată lumea iubește istoria.

Daphne mă privește neîncrezătoare, ridicându-și umerii, în timp ce sprâncenele i se arcuiesc.

– Ești convins?

Încuviințez scurt din cap.

– Trebuie doar să-i faci să priceapă că tot ce spun, ce fac și ce văd se datorează celor petrecute anterior. Lui Shakespeare. Fiecărei ființe umane care a trăit vreodată.

Mă uit pe fereastră. Ne aflăm la etajul al treilea și priveliștea e deosebită, chiar și prin burnița cenușie a Londrei. Observ o clădire georgiană, veche, pe lângă care am trecut de atâtea ori.

– Locul acela... Cel cu hornuri. Înainte a fost azil. Iar acolo, continui, arătând spre o construcție mai mică, din cărămidă, a fost abator. Strângeau oasele și făceau porțelan din ele. Dacă am fi trecut acum două sute de ani pe lângă el, dintr-o parte am fi auzit vaietele oamenilor declarați de societate nebuni, iar din cealaltă, plânsetul vitelor...

Dacă, dacă, dacă...

Am arătat cu degetul acoperișurile terasate de la est.

– Iar acolo, într-o patiserie de pe șoseaua Old Ford, se întâlneau Sylvia Pankhurts și sufragetele din estul Londrei. Aveau o pancartă mare, pe care scria cu auriu „VOTURI PENTRU FEMEI" și pe care n-aveai cum s-o ratezi. Nu departe de fosta fabrică de chibrituri.

Daphne își notează ceva.

– Văd că te preocupă și muzica. Chitară, pian *și* vioară.

Și lăută. Dar nu deschid gura. *Și mandolină. Și țiteră. Și luth.*

– Da.

– Îl faci de rușine pe Martin.

– Martin?

– Profesorul nostru de muzică. E un caz disperat. Abia dacă se descurcă cu trianglul. Cu toate astea, se consideră o vedetă rock. Săracul Martin!

– Ei bine, iubesc muzica. Îmi place să cânt la instrumente. Dar mi se pare greu să învăț și pe altcineva. Întotdeauna mi-a fost greu să

vorbesc despre muzică.

– Spre deosebire de istorie?

– Spre deosebire de istorie.

– Pari la curent cu materia din programă.

– Da, mint eu cu ușurință. Categoric.

– Dar ești deschis la nou, totuși.

Ridic din umeri și îmi iau o expresie pe care cred eu că trebuie s-o afișezi în asemenea situații.

– Eu am 56 de ani, așa că 41 încă înseamnă că ești tânăr, crede-mă.

56 înseamnă să fii tânăr.

88 înseamnă să fii tânăr.

130 înseamnă să fii tânăr.

– Ei bine, sunt un tânăr de 40 de ani, destul de în vârstă.

Îmi zâmbește. Închide pixul cu un clic. Un alt clic și îl deschide. O secundă pentru fiecare mișcare. Primul clic, pauză, al doilea clic. Cu cât trăiești mai mult, cu atât devine mai greu. Să-l prinzi. Fiecare mic moment atunci când sosește. Să trăiești în altceva decât în trecut sau în viitor. Să fii de fapt aici.

Veșnicia, a spus Emily Dickinson, e făcută din momente ale prezentului. Dar cum să locuiești în prezentul în care te afli? Cum să oprești fantomele celorlalte momente ale prezentului să nu intervină? Pe scurt, cum să trăiești?

Plutesc în derivă.

În ultima vreme mi se întâmplă frecvent. Am auzit de asta. Ceilalți alba mi-au vorbit despre fenomen. Ajungi la mijlocul vieții și gândurile o iau razna. Amintirile se adună în exces. Durerile de cap se intensifică. Cea de astăzi nu e așa de rea, dar mă sâcâie.

Încerc să mă concentrez. Încerc să mă agăț de celălalt prezent, cel de acum câteva secunde, când încă mă bucuram de interviu. Când mă încânta sentimentul lucrurilor relativ obișnuite. Sau iluzia lor.

Nu există nimic obișnuit.

Cel puțin, nu pentru mine.

Încerc să mă concentrez. Mă uit la Daphne, care dă din cap și râde, mai încet acum, fără să-mi spună de ce. Când îi văd strălucirea ochilor umezi, bănuiesc că e ceva trist.

– Ei bine, Tom, sunt foarte impresionată de tine și de informațiile oferite, recunosc.

Tom.

Tom Hazard.

Numele meu – numele meu originar – a fost Estienne Thomas Ambroise Christophe Hazard. De aici am început. Apoi am avut multe,

foarte multe nume și am fost multe, foarte multe lucruri. Dar, la prima mea sosire în Anglia, am pierdut iute podoabele și am devenit doar Tom Hazard.

Acum, folosind același nume din nou, simt că m-am întors. Numele îmi răsună în minte cu ecou. *Tom. Tom. Tom. Tom.*

– Ai bifat tot ce trebuie. Dar, chiar dacă lucrurile n-ar fi stat așa, tot ai fi primit slujba.

– Serios? De ce?

Sprâncenele ei se arcuiesc.

– Fiindcă nu mai există alt candidat.

Râdem amândoi.

Dar hohotul se stinge mai repede decât o musculiță efemeră.

Fiindcă ea spune:

– Locuiesc pe strada Chapel. Mă întreb dacă știi ceva despre ea.

Știu, bineînțeles, și întrebarea mă trezește ca o adiere rece de vânt. Capul îmi zvâcnește și mai tare de durere. Îmi imaginez un măr care explodează într-un cuptor. N-ar fi trebuit să mă întorc aici. N-ar fi trebuit să-i cer lui Hendrich să-mi aranjeze asta. Mă gândesc la Rose, la ultima dată când am văzut-o și la ochii ei mari și plini de disperare.

– Strada Chapel. Nu știu. Nu. Mi-e teamă că n-am nicio informație despre ea.

– Nu-i nimic.

Soarbe o gură de cafea.

Mă uit la afișul cu Shakespeare. Parcă mă privește fix, ca un prieten vechi. Sub imagine zăresc un citat.

Știm ce suntem, dar nu știm ce am putea fi.

– Am un sentiment bun în privința ta, Tom. Și oamenii trebuie să se încreadă în sentimente, nu?

– Presupun că da, îi răspund, deși nu am crezut niciodată în sentimente.

Ea zâmbește.

Mă ridic și mă îndrept spre ușă.

– Ne vedem în septembrie.

– Zici tu? Septembrie… O să te trezești că-ți ciocănește la ușă ca mâine. Timpul zboară. Un alt aspect al bătrâneții. Timpul prinde viteză.

– Aș vrea eu, șoptesc.

Dar ea nu aude, deoarece adaugă:

– Și copiii.

– Poftim?

– Copiii reprezintă un alt lucru care face viața să pară că aleargă tot mai iute. Am trei. Cel mai mare are 21 de ani. A absolvit anul trecut. Ca ieri, fiică-mea se juca veselă cu Lego. Astăzi primește cheile de la noul ei apartament. Douăzeci și doi de ani s-au scurs cât ai clipi. Tu ai copii?

Am strâns cu putere clanța. Și acesta e un moment. Și înlăuntrul lui, alte o mie, dureroase, prind viață.

– Nu, răspund, fiindcă e mai ușor decât să spun adevărul. Nu am.

Preț de o clipă pare stânjenită. Se pregătește să comenteze, cred, dar se răzgândește și spune:

– Pe curând, domnule Hazard!

Merg pe coridorul care miroase a dezinfectant, unde doi adolescenți se sprijină de perete, cu ochii în celulare, absorbiți ca o pereche de preoți bătrâni adânciți în cărțile de rugăciune. Mă răsucesc pe călcâie și o văd pe Daphne privind spre monitorul calculatorului.

– Da. Pe curând.

După ce ies din biroul lui Daphne Bello și apoi din școală, mă aflu în secolul XXI, dar și în secolul al XVII-lea.

Cât parcurg cei aproape doi kilometri până pe strada Chapel – o porțiune cu case de pariuri, trotuare, stații de autobuz, stâlpi de iluminat din beton și graffiti neinspirate – mă simt în transă. Străzile par prea late. Iar când ajung la destinație, descopăr ce știu deja: casele care fuseseră pe vremuri acolo au dispărut, fiind înlocuite de cele construite la sfârșitul secolului al XIX-lea, înalte, din cărămidă roșie și sobre ca perioada în care au apărut.

La colț, unde știam că se află o mică biserică părăsită și un paznic, s-a făcut un KFC. Plasticul roșu pulsează ca o rană. Trec pe lângă el cu ochii închiși, încercând să simt unde a fost casa originară, și mă opresc după vreo douăzeci de pași. Deschid ochii și dau de-o casă-oglindă fără nicio legătură concretă cu locuința în care am pășit cu câteva secole în urmă. Ușa fără însemne e de un albastru modern acum. Fereastra dezvăluie o sufragerie mobilată și un televizor. Cineva e cufundat într-un joc video. Un extraterestru explodează pe ecran.

Tâmplele îmi bubuie de durere și mă simt slăbit. Trebuie să fac un pas în spate, de parcă trecutul ar fi ceva care ar putea subția aerul sau ar putea afecta legea gravitației. Mă sprijin ușor de o mașină, dar îi declanșez alarma.

Sunetul e puternic, e un urlet de durere ce vine tocmai din 1623. Mă îndepărtez cu pași mari, lăsând în urmă casa, apoi strada, dorindu-mi să las și trecutul.

Londra, 1623

Am fost îndrăgostit o singură dată. Deci presupun că, într-un fel, sunt un romantic. Ideea de a avea o singură iubire adevărată, fiindcă nimeni nu se va mai compara cu persoana respectivă după ce ea dispare… E o idee frumoasă, dar realitatea se dovedește îngrozitoare. Să te confrunți cu singurătatea din toți anii *de mai târziu*. Să trăiești mai departe, când sensul existenței tale s-a dus.

O vreme, sensul existenței mele a fost Rose.

Dar, după ce ea a dispărut, multe amintiri plăcute au pierit din cauza ultimei. Un sfârșit care a însemnat și un început terifiant. Ziua finală petrecută alături de ea. Ziua aceea în care m-am dus pe strada Chapel s-o văd m-a definit pe parcursul secolelor.

Așadar…

Stăteam în fața ușii ei.

Ciocănisem deja. Am așteptat o vreme și am ciocănit din nou.

Paznicul pe lângă care trecusem la colțul străzii venea spre mine.

– E o casă marcată, amice.

– Da, știu.

– Nu trebuie să intri acolo… Nu e sigur.

Am întins mâna.

– Stai acolo! Și eu sunt blestemat. Nu te apropia!

Era o minciună, desigur, dar foarte eficientă. Paznicul s-a îndepărtat foarte grăbit.

– Rose, am spus eu prin ușă, sunt eu, Tom. Tocmai am văzut-o pe Grace. Lângă râu. Mi-a zis că ești aici…

A durat ceva până când vocea ei a răzbătut dinăuntru.

– Tom?

Trecuseră ani de când nu-i mai auzisem glasul.

– Rose, deschide! Trebuie să te văd.

– Nu pot, Tom. Sunt bolnavă.

– Știu. Dar eu nu voi lua boala. Am stat pe lângă mulți suferinzi în ultimele luni și abia dacă am răcit. Haide, Rose, deschide ușa!

Și așa a făcut.

Și iat-o acolo. O femeie. Eram de-o seamă, dar ea arăta de vreo cincizeci de ani, în vreme ce eu păream un adolescent.

Avea pielea cenușie. Bubele îi însemnaseră fața ca niște contururi de

hartă. Abia se ținea pe picioare. M-am simțit vinovat că o obligasem să se ridice din pat, dar părea încântată să mă vadă. Mi-a vorbit aproape coerent când am așezat-o la loc în pat.

– Arăți atât de tânăr… Încă ești un bărbat tânăr… Aproape un băiat.

– Am un rid mic aici, pe frunte. Uite!

– Îmi pare rău, a spus ea. Îmi pare rău că ți-am zis să pleci.

– Ai procedat corect. Existența mea era un pericol pentru tine.

Ar trebui să spun, în caz că e necesar: nu știu sigur dacă vorbele pe care le transcriu coincid cu cele rostite în realitate. Probabil că nu. Dar așa îmi amintesc eu lucrurile și nu putem decât să fim credincioși mai degrabă amintirilor realității decât realității în sine, care este ceva apropiat, dar niciodată același lucru.

Dar sunt absolut sigur, cuvânt cu cuvânt, că ea a spus:

– Întunericul înconjoară tot ce există. E cel mai înfiorător extaz.

Iar eu am simțit oroarea ororilor. Presupun că e prețul pe care îl plătim pentru iubire: absorbi durerea celuilalt până o faci una cu tine.

Și tot așa, când era lucidă, când delira.

Boala o strângea tot mai tare în ghearele ei, cu fiecare minut care trecea. Era opusul meu acum. Dacă viața mea se întindea până departe în viitor, spre un punct care mai că atingea infinitul, pentru Rose, viitorul se apropia în galop.

Casa se cufundase în beznă. Toate obloanele erau trase. Dar când s-a așezat pe pat, în cămașa ei de noapte umedă, i-am zărit chipul strălucind ca marmura palidă și petele roșii și cenușii care-i brăzdau fața. Avea gâtul umflat, cu ganglioni cât un ou. A fost îngrozitor, aproape ca o vigoare a simțurilor, s-o văd transformată în asemenea hal.

– E în regulă, Rose. O să fie bine.

Ochii i s-au mărit și i s-au umplut de spaimă, ca și cum ceva din interiorul craniului ar fi dat să țâșnească afară.

– Ușurel, ușurel, ușurel… O să fie bine.

Ce chestie ridicolă am spus! Nimic n-avea să fie bine.

A gemut puțin. Trupul i s-a chircit de durere.

– Trebuie să pleci.

Gâtul i se uscase.

M-am aplecat peste ea și am sărutat-o pe sprânceană.

– Ai grijă! a zis ea.

– Nu pățesc nimic.

Ca să fiu sincer, nu știam dacă ăsta e adevărul. Așa credeam, dar nu știam sigur, fiindcă trăisem numai 42 de ani pe pământ (și cu o înfățișare vag schimbată față de cea de la 16 ani, de când mă cunoștea

Rose). Dar nu îmi păsa. Viața își pierduse sensul în anii petrecuți departe de ea.

Deși n-o mai văzusem pe Rose din 1603, dragostea pentru ea era mai departe prezentă, la fel de puternică, iar acum mă făcea să sufăr. Mă durea mai tare decât orice rană fizică.

– Am fost fericiți, Tom, nu?

Pe chip îi apăruse umbra unui surâs chinuit. Mi-am amintit atunci cum treceam pe lângă Hambarul cu Ovăz cărând găleți cu apă grele, într-o dimineață pierdută de marți, adânciți în pălăvrăgeala noastră veselă. Mi-am amintit bucuria zâmbetului și a trupului ei când se zvârcolea de plăcere, și nu de durere, dar și de eforturile noastre de a nu face zgomot ca să n-o trezim pe sora ei. Mi-am amintit plimbările lungi dinspre Bankside, gonind câinii vagabonzi și lunecând prin noroi, mulțumit să știu că la capătul drumului ea avea să fie acasă. Nimic altceva nu mai conta.

Toate acele momente, conversațiile, *totul* nu vorbea decât despre cel mai elementar adevăr.

– Am fost… Te iubesc, Rose. Te iubesc atât de mult.

Voiam s-o iau în brațe, s-o hrănesc cu plăcintă cu carne de iepure și cu cireșe și s-o fac bine din nou. Vedeam cât o chinuiesc durerile. Își dorea să moară cât mai repede, dar nu știam ce însemna asta. Nu pricepeam cum va mai exista lumea.

Și mai voiam ceva. Un răspuns pe care speram să mi-l dea.

– Iubito, unde e Marion? am întrebat.

M-a privit fix mult timp. M-am pregătit atunci pentru cele mai proaste vești.

– A fugit…

– Poftim?

– Era ca tine.

Mi-a luat o vreme să înțeleg ce vrea să-mi spună.

– Adică n-a îmbătrânit deloc?

A vorbit încet, printre oftaturi, accese de tuse și scâncete. I-am spus că nu e nevoie să-mi povestească nimic, dar ea a simțit că trebuie.

– Da. Oamenii au început să bage de seamă când anii au trecut și ea nu s-a schimbat. I-am spus că ne vom muta din nou și asta a supărat-o foarte rău. Manning a venit la noi…

– Manning?

– În noaptea aia a fugit, Tom. M-am luat după ea, dar dispăruse. Nu s-a mai întors niciodată. Nu știu unde s-a dus sau dacă e în siguranță. Neapărat să încerci s-o găsești. Trebuie să ai grijă de ea… Te implor, fii puternic acum, Tom! Găsește-o! O să fie bine. Mă duc lângă frații

mei…

Niciodată nu mă simțisem mai nevolnic, și totuși eram gata să-i ofer orice-și dorea, chiar și iluzia puterii mele și a fericirii mele viitoare.

– Voi fi puternic, draga mea.

Răsuflarea se stingea încetișor.

– Așa va fi.

– Rose!

Voiam să-i rostesc numele și voiam să mă audă. Voiam ca ea să rămână o realitate vie.

Suntem supușii timpului, iar timpul dorește să plece…

M-a rugat să-i cânt.

– Tot ce ai în inimă.

– Inima mea e tristă.

– Atunci, cântă-mi despre tristețe!

M-am pregătit să-mi iau lăuta, dar ea a vrut să-mi audă glasul, însă cu vocea mea fără acompaniament nu mă mândream, nici măcar în fața lui Rose. În orice caz, i-am cântat.

Zâmbetele ei, primăveri care-mi sporesc bucuriile,
Încruntările ei, iernile suferințelor mele…

Mi-a dăruit un surâs blând, dar chinuit și am simțit că lumea toată alunecă în neant. Mi-am dorit să alunec și eu odată cu ea, să mă duc unde pleacă ea. Nu mai știam să fiu eu însumi, ciudat și neobișnuit, fără prezența ei. Încercasem, desigur. Existasem ani mulți fără ea, dar atâta tot. O existență. O carte fără cuvinte.

– O s-o caut pe Marion.

A închis ochii, de parcă ar fi auzit ultimul lucru pe care voia să-l audă.

Acum, era cenușie precum cerul de ianuarie.

– Te iubesc, Rose.

I-am cercetat gura și spațiul subțire dintre buzele palide, pline de bășici, așteptând cea mai vagă arcuire, cel mai mic răspuns, dar ea nu s-a mai clintit. Împietrirea ei m-a îngrozit. Numai firele de praf se mișcau.

Am pledat în fața lui Dumnezeu, l-am rugat, l-am implorat, m-am târguit, dar Dumnezeu n-a avut chef de negocieri. Dumnezeu a fost încăpățânat, surd și indiferent. Iar ea a murit și eu am trăit. S-a căscat o prăpastie întunecată și fără fund, în care am căzut și am continuat să cad secole la rând.

Londra, în prezent

Încă mă simt slăbit. Îmi zvâcnește capul. Merg pe jos. Cred că mă va ajuta să mai alung amintirile din strada Chapel. Mă îndrept spre antidot: Hackney. Aleea Well. Acum numită strada Well. Locul unde eu și Rose am trăit împreună, înainte ca anii de suferință, de separare și de molimă să-și spună cuvântul. Căsuțele, grajdurile, hambarele, bălțile și livezile au dispărut de mult. Știu că nu e sănătos să te plimbi pe străzi care nu-ți mai sunt familiare, căutând amintiri peste care a trecut buldozerul, dar trebuie să văd.

Continui să merg pe jos. Probabil că sunt cele mai aglomerate străzi din Hackney. Autobuzele și cumpărătorii nu au astâmpăr. Trec pe lângă un magazin cu telefoane, pe lângă un amanet și un bar cu sendvișuri. Atunci îl văd pe partea cealaltă a drumului. Locul în care am trăit amândoi.

În prezent e o clădire din cărămidă roșie, fără ferestre, cu un semn afară, alb cu albastru. SERVICIILE DE SALVARE A ANIMALELOR DE COMPANIE DIN HACKNEY. E deprimant să-ți vezi viața ștearsă. Genul de depresie care îți cere să te odihnești sprijinindu-te de peretele de lângă casa de marcat, obligându-te să-i ceri iertare bătrânului care-și acoperă PIN-ul, explicându-i că nu vrei să-l jefuiești, deranjat de privirea lui fixă, care-ți transmite că nu-i convins.

Urmăresc un bărbat cu un terrier Staffordshire părăsind clădirea. Îmi dau seama ce pot face. Cum pot să mă împac cât de cât cu trecutul meu.

Pot traversa strada ca să intru în clădire.

Toți câinii latră. Dar cel de aici zace în coșul lui prea mic. E o creatură gri, ciudată, cu ochi ca safirul. Câinele, simt eu, e prea demn pentru societatea asta modernă dominată de prost-gust. Un lup într-o lume nepotrivită. Îl înțeleg perfect.

Are lângă el o jucărie de care nu se atinge. Un os de cauciuc, de un galben țipător.

– Ce rasă e? o întreb pe voluntara de la adăpostul pentru animale (ecusonul cu nume spune că o cheamă Lou).

Ea se scarpină la eczema de pe braț.

– E un akita, zice. Foarte rar. Seamănă cu un husky, nu?

– Da.

Acesta e locul, din câte îmi dau seama. Adăpostul, cu câinele acesta frumos și trist, e chiar camera noastră. Odaia în care dormeam.

– Câți ani are? o întreb pe Lou.

– E destul de bătrân. Are unsprezece ani. De aceea ne e foarte greu să-i găsim un cămin.

– Și de ce e aici?

– A fost ridicat. Trăia pe balconul unui apartament. Ținut în lanț. Într-o stare oribilă. Priviți!

Mi-a arătat o cicatrice roșie-maronie de pe coapsa lui unde nu mai crește părul.

– Arsură de țigară.

– Pare atât de deprimat.

– Da.

– Cum îl cheamă?

– N-am știut niciodată. Noi îi spunem Abraham.

– De ce?

– Blocul în care l-am găsit se numește Turnul Lincoln.

– Aha, am răspuns. Abraham. I se potrivește.

Abraham se ridică în patru labe. Vine spre mine și mă fixează cu ochii lui de un albastru-deschis, de parcă ar încearca să-mi vorbească. Nu intenționasem să iau un câine. Nu făcuse parte din planul pentru astăzi. Și totuși, mă aud rostind:

– Da, el e. Aș vrea să-l iau acasă.

– Nu vreți să-i vedeți și pe ceilalți? mă privește Lou surprinsă.

– Nu.

Observ pielea pătată de pe brațul ei, roșiatică și inflamată, și îmi revine în gând ziua aceea rece de iarnă, din sala de așteptare a doctorului Hutchinson, când stăteam înconjurat de alți pacienți așteptând diagnosticul.

Londra, 1860

Era viscol. După un interval scurt, relativ blând și deloc impresionant, în zilele dinaintea lunii ianuarie, temperatura scăzuse brusc. A fost cea mai rece iarnă pe care o trăisem la Londra din 1814, anul glumelor cu Napoleon, al scandalului financiar și al ultimului Târg al Înghețului, când negustorii își vânduseră mărfurile pe Tamisa bocnă.

La fel ca atunci, să fii afară însemna să-ți amorțească fața. Aproape că simțeai că-ți îngheață sângele. Abia dacă am văzut ceva vreo trei kilometri, cât am mers până la șoseaua Blackfriars. Pe drum mi-au fost călăuze stâlpii de iluminat, cu brațele lor elegante, din fier forjat negru, ce păreau atât de moderne pe vremuri. Șoseaua Blackfriars era locul spitalului unde lucra atunci doctorul Hutchinson. Institutul Dermatologic pentru Tratarea și Vindecarea Bolilor de Piele Noninfecțioase din Londra. Un nume atrăgător, după standardele epocii victoriene.

Desigur, nu aveam nicio boală de piele. Nicio iritație. Nicio erupție. Nu era nimic în neregulă cu pielea mea, doar că avea 279 de ani și totuși arăta cu vreo trei secole mai tânără. Dar și corpul meu se simțea tot cu câteva secole mai tânăr. Dacă și mintea ar fi fost de 30 de ani…

Motivul pentru care îl contactasem pe doctorul Hutchinson era încercarea lui de a descoperi și de a cerceta o afecțiune similară, deși complet opusă, cunoscută sub numele de progerie.

Termenul vine din cuvintele grecești pro, care înseamnă nu numai „înainte“, ci și „devreme“, și *geras,* care înseamnă „vârstă înaintată“. Vârstă înaintată prematură. În esență, cam asta era. După ce se naște un copil, chiar din faza de sugar, apar primele simptome ciudate, care devin tot mai înspăimântătoare pe măsură ce copilul crește.

Simptomele includ elemente specifice îmbătrânirii: pierderea părului, piele ridată, oase fragile, vene proeminente, încheieturi țepene, insuficiență renală și, adesea, pierderea vederii. Copiii mor la o vârstă fragedă.

Acești copii năpăstuiți de soartă au existat dintotdeauna. Totuși, boala n-a fost niciodată recunoscută înainte ca doctorul Hutchinson s-o descrie, în legătură cu un băiat de șase ani care chelea și suferea de subțierea pielii.

Așadar, mă simțeam rezonabil de optimist în drum spre el. Dacă mă putea ajuta cineva, acel cineva era el. Vedeți voi, mă cam chinuiam

de-o vreme. Îmi petrecusem ultimii două sutte de ani scotocind prin Londra și restul țării în căutarea lui Marion, din când în când părându-mi-se că zăresc pe cineva care arăta ca ea, însă doar ca să mă fac de râs după aceea. Îmi amintesc mai ales bătaia pe care am primit-o de la un cizmar beat din York, care credea că îi făcusem avansuri soției lui pentru că o întrebasem data nașterii. Cântam ori de câte ori mi se oferea ocazia, mă mutam și îmi schimbam identitatea când cineva intra la bănuieli. Nu strânsesem niciodată avere. Banii pe care îi câștigasem îmi alunecaseră printre degete, pe chirie și pe bere.

În timpul căutării, mi-am pierdut speranța de multe ori. O căutare nu numai a unei persoane pierdute, ci și a unui alt lucru care pierise din viața mea – sensul. Mi-a trecut prin gând că ființele umane nu trăiesc peste o sută de ani fiindcă nu sunt în stare. Din punct de vedere psihologic, vreau să spun. Într-un fel, te cam epuizai. Nu mai aveai suficient sine să continui. Te plictiseai prea rău de propria minte. De felul în care se repeta viața. După o vreme, nu mai rămânea niciun gest sau niciun zâmbet pe care să nu-l fi văzut deja. Fiecare schimbare din ordinea lumii nu făcea decât să reflecte celelalte schimbări din ordinea lumii. Știrile nu mai erau știri. Însuși cuvântul „noutate“ devenea o glumă. Totul era un ciclu. O rotație lentă. Iar toleranța față de ființele umane, care fac aceleași greșeli *întruna,* începe să spulbere. Parcă ești blocat în același cântec, cu un refren care ți-a plăcut odată, dar care acum te face să-ți smulgi urechile.

Într-adevăr, se întâmplă adesea să-ți vină să te sinucizi. M-am gândit uneori să-mi pun în practică dorințele. La mulți ani după moartea lui Rose, mă trezeam de nenumărate ori în drogherii, unde-mi dădea vânt ideea de a cumpăra arsenic. Recent, am trecut din nou prin aceeași stare. De data asta, pe o margine de pod, visând la nonexistență.

Probabil că aș fi mers până la capăt dacă nu ar fi fost promisiunile pe care i le făcuse lui Rose și mamei.

Nu-mi plăcea deloc afecțiunea mea.

Mă transforma într-un singuratic. Și, când spun „singuratic“, mă refer la genul acela de singurătate care urlă prin toată ființa ta, așa cum urlă vântul prin deșert. Nu era vorba doar de pierderea oamenilor pe care îi cunoșteam, ci și de pierderea propriului sine. Pierderea celui care fusesem când mă aflasem alături de ei.

Vedeți voi, în total, toată viața mea iubisem cum se cuvine doar trei persoane: mama, Rose și Marion. Dintre ele, două erau moarte, iar cea vie reprezenta doar o posibilitate. Și, neavând dragoste drept ancoră, plutisem în derivă. Plecasem de două ori în voiaj pe mare. Mă înecasem în băutură, condus numai de hotărârea de a o găsi pe Marion și poate și pe mine însumi, dacă aveam noroc.

Am trecut prin viscole. Am fost mahmur. Îmi lua o veșnicie până ajungeam mahmur, dar nu precupețeam niciun efort.

Orașul părea că există numai pe jumătate din cauza zăpezii. Parcă mergeai prin interiorul unui tablou de Monet înfățișând Londra, pe care avea să-l picteze curând. Nu mai era nimeni afară, doar vagabonzii zdrențăroși care așteptau mâncare în fața la Misiunea Creștină. Îmbrăcați în haine de mărimi nepotrivite și cu fesuri turtite, stăteau nemișcați, tăcuți, deznădăjduiți, înghețați-tun.

Se insinua un risc destul de mare ca drumul meu până aici să fie o pierdere de vreme. Și totuși, ce puteam face? Eram disperat să-l văd pe doctorul Hutchinson, căci, dacă exista cineva care să-mi înțeleagă afecțiunea, atunci acel cineva era el.

Habar n-aveam dacă va fi la cabinet, ținând cont de vreme.

Cum am ajuns, o asistentă, domnișoara Forster, m-a asigurat că doctorul Hutchinson se afla *întotdeauna* acolo.

– N-a ratat nicio zi de lucru în viața lui, aș îndrăzni să afirm, a întărit domnișoara Forster, așa cum probabil făcuse cu mulți alții înaintea mea.

Arăta atât de pură și de albă cu boneta ei imaculată și cu șorțul părând el însuși de omăt.

– Aveți noroc astăzi, mi-a zis ea. Parcă toată lumea de la Londra vrea să stea de vorbă cu domnul Hutchinson despre suferința pe care o are.

M-a studiat cu atenție, încercând să-și dea seama ce problemă am cu pielea.

Am urmat-o și am urcat trei etaje. M-a rugat să aștept într-o încăpere bine mobilată, plină de scaune scumpe, cu spătar înalt, tapițate cu catifea roșie, cu tapet din damasc și o pendulă de perete impresionantă.

– E cu cineva, mi-a spus ea, șoptind solemn, cum șoptești în biserică. E posibil să mai așteptați destul, domnule Cribbs.

(Acum eram Edward Cribbs, în cinstea unui fost amic de băutură din Plymouth.)

– Așteptarea e specialitatea mea, am răspuns.

– Foarte bine, domnule, a rostit ea pe un ton sincer, după care a plecat.

Îmi amintesc cum am stat în camera aceea cu oameni cu fețe numai pete și bube.

– E oribil afară, nu? m-am adresat unei femei cu o eczemă violet pe toată fața.

(Un lucru care a rămas constant, pe parcursul a patru secole, a fost dorința britanicului de a umple tăcerea cu discuții despre vreme.

Oriunde am locuit, nu am întâlnit nicio excepție de la regulă.)

– Da, domnule, mi-a răspuns ea, dar fără să dezvolte subiectul.

În cele din urmă, ușa lângă care așteptam s-a deschis și a ieșit un pacient. Bărbatul era bine îmbrăcat, ca un dandy, dar avea fața plină de umflături aspre, ca un lanț muntos microscopic.

– La revedere, mi-a spus, zâmbind cât îi permitea pielea, de parcă tocmai fusese martor la o minune (sau cel puțin la promisiunea unei minuni).

În camera de așteptare nu se simțea decât moțăiala aceea liniștită, iar ceasul întrerupea mai departe liniștea cu ticăitul lui, până mi-a venit rândul.

Am intrat în cabinet și mai întâi m-a frapat chiar doctorul Hutchinson. Jonathan Hutchinson era un bărbat impresionant la înfățișare. Și în epoca supremă a gentlemenilor cu impresionanți la înfățișare, el se dovedea formidabil. Era înalt, dichisit și avea o barbă lungă. Barba, în special, merita admirată. Nici ca a unui filosof grec, nici ca a unui naufragiat uitat de lume, barba lui trăda o îngrijire minuțioasă și bine planificată. Se îngusta și se subția pe măsură ce cobora, până când nu mai rămânea decât o linie albă și subțire, o codiță ce dispărea imperceptibil în neant. Posibil ca trăirea intensă a acelei dimineți să mă fi făcut să văd în barba lui o metaforă a existenței muritoare.

– Vă mulțumesc că ați fost de acord să mă primiți, am spus, regretându-mi imediat vorbele.

Mă făceau să par disperat.

Doctorul Hutchinson și-a verificat ceasul de buzunar. A mai făcut asta de câteva ori în timpul consultației. Probabil că nu îl preocupa timpul în sine. Părea mai degrabă un obicei. Unul obișnuit, de fapt. Așa cum oamenii de azi își verifică regulat telefoanele smart.

M-a privit fix. A luat o scrisoare de pe birou. Erau foile scrise de mine. Mi-a citit unele paragrafe.

Dragă domnule doctor Hutchinson…, a început el cu un glas grav, sec, ca vinul de Porto, *sunt un mare admirator al muncii dumneavoastră și s-a întâmplat ca în urma articolului pe care l-ați scris despre boala recent descoperită, cea care face trupurile să îmbătrânească înainte de vreme, să constat că și eu sufăr de o afecțiune stranie, una asemănătoare, deși de neimaginat, ca să zic așa… Se pare că dumneavoastră sunteți singurul om din toată creștinătatea care ar putea să-mi ofere o explicație și să elucideze astfel un mister de-o viață…*

A împăturit scrisoarea cu grijă și a așezat-o pe birou. Apoi m-a studiat cu atenție.

– Pielea vă strălucește de sănătate. Este o piele de om sănătos.

– Sunt sănătos. La trup. Mai sănătos decât majoritatea oamenilor.

– Și-atunci, care e problema?

– Înainte să vorbesc, trebuie să mă asigurați că identitatea mea nu va fi dezvăluită.

Dacă veți publica eventualele descoperiri de pe urma mea, numele meu nu va apărea în niciunul dintre jurnale.

– Desigur. Acum chiar mi-ați stârnit curiozitatea. Spuneți-mi ce problemă aveți. Așa că i-am spus.

– Sunt bătrân, am rostit simplu.

– Dar nu...

– Sunt mai bătrân decât arăt.

A avut nevoie de o secundă, dar după aceea a părut să priceapă. Vocea i s-a schimbat. A devenit mai puțin sigur pe el. Trebuia să întrebe, chiar dacă vedeam că e speriat.

– *Cât* de bătrân?

– Mai bătrân decât e posibil, am răspuns.

– Posibilitatea e tot ce s-a întâmplat vreodată. Scopul științei este să afle unde sfârșesc limitele posibilității. Când vom ajunge în acel moment, și sigur vom ajunge, magia și superstițiile vor dispărea. Nu va mai fi decât *ceea ce* este. Demult, părea imposibil ca globul pe care ne aflăm să nu fie plat. Nu ține de știință și sigur nici de medicină să ne flatăm așteptările în privința naturii. Ba dimpotrivă.

S-a uitat mult la mine. Apoi s-a aplecat și mi-a șoptit ceva.

– Pește împuțit.

– Nu cred că înțeleg ce vreți să spuneți.

S-a lăsat pe spate și și-a țuguiat buzele. Pe chip i s-a așternut un fel de jale.

– Nimeni nu vede legătura dintre peștele împuțit și lepră, dar ea există. Dacă mănânci prea mult pește stricat, te îmbolnăvești de lepră.

– Aha, am zis. Nu știam.

(Desigur că acum, din perspectiva secolului XXI, pot afirma cu certitudine că, dacă mănânci pește stricat, nu te vei îmbolnăvi de lepră, deși am trăit suficient cât să știu că, peste încă două sute de ani, poate se va dovedi că peștele stricat chiar provoacă lepra și că doctorul Hutchinson avea, de fapt, dreptate. Dacă trăiești suficient de mult, ajungi să înțelegi că fiecare fapt dovedit e respins mai târziu și apoi dovedit din nou ca fiind corect. Când eram mic, o persoană obișnuită, din afara comunității științifice, încă mai credea că pământul e plat, fiindcă mergea de colo până colo și asta vedea. Apoi oamenii au început, în sfârșit, să accepte ideea că pământul e sferic. Dar zilele trecute răsfoiam în magazinul WH Smith un exemplar din

revista *New Scientist,* în care se discuta numai despre „principiul holografic“. Are legătură cu teoria șirurilor și cu mecanica cuantică și susține că gravitația acționează ca o hologramă. În orice caz, partea stupefiantă a teoriei sugerează că întregul univers e o informație bidimensională pe un orizont cosmologic și că tot ce credem noi că vedem tridimensional este, în fond, o iluzie ca un film 3D și că totul ar putea fi doar o simulare. Așadar, se prea poate ca lumea și tot să fie, la urma urmei, plat. Dar la fel de bine ar putea să nu fie.)

– Povestește-mi, a continuat el, amintindu-mi de întrebarea lăsată în aer.

O întrebare despre care știam că trebuie să primească un răspuns.

– Câți ani ai?

Și i-am spus.

– M-am născut pe 3 martie, în anul 1581. Am 271 de ani.

M-am așteptat să râdă, dar n-a râs. S-a holbat la mine vreme îndelungată, în timp ce fulgii de nea se învolburau afară, parcă pentru a-mi oglindi agitația gândurilor. Și-a dus degetele la buza de jos și a zis:

– Ei bine… asta e. Avem o bază de pornire clară. Acum o să încerc să vă ofer un diagnostic.

Am zâmbit. Era bine. Exact un diagnostic îmi doream.

– Dar, ca să primiți ajutor cum se cuvine, va trebui să mergeți la Bethlem.

Mi-am amintit că trecusem pe lângă locul cu pricina. Că auzisem urlete înfundate dinăuntru.

– La Spitalul Bethlem? Adică… Bedlam?

– Întocmai.

– Dar e un loc pentru nebuni.

– Este un azil, da. Vă vor da tot ajutorul de care aveți nevoie. Acum, vă rog, mă așteaptă alte consultații.

A dat din cap, arătându-mi ușa.

– Dar…

– Vă rog, vă recomand să vizitați Spitalul Bethlem. Vă vor ajuta cu… iluziile dumneavoastră.

Cel mai la modă filozof era pe-atunci Arthur Schopenhauer, care încă (aproape) trăia. Citisem mult din el, lucru probabil deloc recomandabil. Să-l citești pe Schopenhauer când ești copleșit de melancolie e ca și cum ți-ai scoate hainele când ți-e frig. Mi-a venit în minte o frază de-a lui.

„Orice om consideră limitele razei de acțiune a propriei lui viziuni limitele lumii.“

Crezusem că, venind la doctorul Hutchinson, voi găsi un om cu o viziune științifică largă, un om capabil să-mi înțeleagă condiția. Pierderea acestei convingeri m-a durut. Speranțele mele au murit. Mă aflam dincolo de orice rază de acțiune a viziunii. Devenisem un soi de om invizibil.

În consecință, m-a cuprins agitația. Am scos o monedă din buzunar.

– Uitați-vă! Priviți acest penny! E elisabetan. Priviți! Priviți! Mi l-a dat fiica mea când a trebuit să plec.

– Este o monedă veche. Am un prieten care are o monedă de argint de pe vremea domniei lui Henric al VIII-lea. Cred că i se spune mărunțiș. Și vă asigur, scumpul meu domn, că prietenul meu nu s-a născut în timpul dinastiei Tudor. Și că moneda lui e mai rară decât a dumitale.

– Nu sunt nebun. Vă jur. Sunt în viață de mult timp. Am fost acolo când britanicii au descoperit Tahiti. L-am cunoscut pe căpitanul Cook. Am lucrat pentru Lord Chamberlain's Men [1]… Vă rog, domnule, trebuie să-mi spuneți! A mai venit cineva să vă vadă? O fată… o femeie… care să discute despre aceeași afecțiune. O cheamă Marion, dar ar fi putut să vă dea un alt nume. Posibil să-și fi luat altă identitate. Ca să supraviețuim, suntem adesea nevoiți să…

Pe chipul doctorului Hutchinson a apărut îngrijorarea.

– Vă rog să plecați. Văd că deveniți tot mai surescitat.

– Sigur că sunt surescitat. Sunteți singurul om care mă poate ajuta. Trebuie să mă înțeleg. Trebuie să înțeleg de ce sunt așa.

L-am apucat de încheietura mâinii. Și-a retras-o imediat, de parcă nebunia mea ar fi fost contagioasă.

– Suntem la o aruncătură de băț de secția de poliție. Dacă nu ieșiți de bunăvoie, strig după ajutor și vine poliția să vă ia de aici.

Mi s-au umplut ochii de lacrimi. Doctorul Hutchinson a devenit o umbră încețoșată. Știam că trebuie să plec. Știam că trebuie să renunț la speranță, cel puțin o vreme. M-am ridicat în picioare, am dat din cap în semn de salut și am plecat fără să mai scot nicio vorbă. Mi-am păstrat istoria și secretul încă 31 de ani.

Londra și St Albans, 1860-1891

După prima întâlnire cu doctorul Hutchinson, am căzut într-o stare ce depășea durerea, agitația, anxietatea și disperarea mea obișnuită. O stare în care nu mai aveam niciun sentiment. Și. când n-am mai simțit nimic, am devenit aproape nostalgic după suferință. Când suferi, măcar știi că încă trăiești. Am încercat să mă lupt, silindu-mă să accept viața și zgomotul. M-am dus singur în noile săli de spectacole, unde am stat pe rândul din față, în mijlocul gălăgiei și al hohotelor de râs. M-am amuzat și eu, am cântat alături de public, încercând să simt o fărâmă din bucuria care umplea sala. Dar eram imun.

Într-o zi caniculară de august, în 1880, am plecat de la Whitechapel spre St Albans. Londra devenise prea greu de suportat. Prea multe amintiri. Prea multe fantome. Era timpul să fiu altcineva din nou. Felul în care îmi înțeleg eu viața seamănă cu o păpușă rusească, cu versiuni diferite în interiorul altor versiuni, fiecare cuprinzând-o pe cealaltă, în timp ce viața anterioară nu poate fi văzută din afară, dar continuă să existe înăuntru.

Ani la rând am crezut că e important să construiesc noi carapace peste cele vechi. Să continui să mă mișc, să mă schimb, să mă transform în ochii societății.

St Albans nu se afla departe de Londra, dar distanța mă satisfăcea. Era un loc nou pentru mine. Cât putea fi de nou oricare loc din Anglia. Am găsit de lucru ca potcovar. Pentru oameni, începutul anilor 1880 înseamnă o epocă industrială, cu fum și fabrici, dar, la fel ca toate epocile, era un carusel alcătuit din mai multe perioade. Trecutul trimite ecouri chiar și când modernitatea duduie cu pași repezi. Trăiam încă în vremea cailor și a căruțelor, iar fierarii prosperau la fel ca întotdeauna.

Dar lucrurile s-au înrăutățit în St Albans. Mă rătăceam de tot uneori și rămâneam holbându-mă la focul portocaliu al forjelor, fără să știu ce se întâmplă cu mine sau în jurul meu. Uneori, meșterul meu, Jeremiah Cartwright, îmi dădea câte un cot sau mă lovea cu palma în spate, spunându-mi „să revin cu picioarele pe pământ“.

O dată, când eram singur, am acționat în disperare de cauză, ca să-mi regăsesc puterea de a simți ceva. Mi-am suflecat mâneca, am luat o bucată de fier înroșit, îndoit de flăcări sub forma unei potcoave, și mi-am lipit-o sus, pe brațul stâng. Am ținut-o acolo, iar pielea-mi sfârâia și se cocea sub apăsarea ei. Am strâns din dinți și am închis ochii, ca

să nu dau drumul urletului.

Încă am cicatricea aia ca o jumătate de zâmbet și mă simt ciudat de bine când mă uit la ea. Deși e un alt lucru cu care trebuie să fiu atent acum. Un alt lucru pe care trebuie să îl ascund. Un semn distinctiv care-mi periclitează anonimatul.

Cred că a funcționat. Am simțit durere. M-a străbătut din cap până în picioare, urlând cu o intensitate nebănuită. Probabil că existam, mi-am dat seama, fiindcă durerea resimțită presupune o prezență vie – *un eu*. Știind asta, m-am mai liniștit. Aveam dovada propriei existențe.

Dar tot căutam o dovadă că nu sunt nebun.

Apoi, într-o zi, mi-a trecut ceva prin cap. Poate că deja aveam dovada. Eu însumi reprezentam proba, iar timpul, dovada.

Am hotărât să iau această dovadă și să îl vizitez din nou pe doctorul Hutchinson.

Londra, 1891

Doctorul Hutchinson n-a știut că sunt eu. N-ar fi putut recunoaște numele din lista cu programări, fiindcă data trecută fusesem Edward Cribbs, iar acum mă întorsesem, pentru prima dată din timpul tinereții, cu numele meu real. Ei bine, cu prenumele real. Eram Tom. Nu Huguenot Hazard sau plictisitorul Smith, ci mult mai simbolicul Winters.

Era o zi caldă, 4 iunie, și venisem în oraș cu o căruță trasă de cai care îi aparținea meșterului meu ciufut Jeremiah.

Institutul Dermatologic pentru Tratarea și Vindecarea Bolilor de Piele Non-infecțioase se numea acum Clinica de Dermatologie din Londra. Altfel, nu se schimbase mai deloc. Mobilă fină, trei etaje. Până și cabinetul doctorului Hutchinson era așa cum mi-l aminteam, deși ușor mai aglomerat. Biroul gemea sub teancuri de dosare și cărți deschise, iar scaunul lui din piele avea o gaură. Esențial, venisem în același loc, dar arăta ca lovit de un vârtej.

Doctorul Hutchinson, ca majoritatea oamenilor, îmbătrânise mai repede decât mediul înconjurător. Barba bogată de pe vremuri i se rărise și albise. Sclerotica i se îngălbenise, iar mâinile i se răsuciseră din cauza artritei. Pielea de pe ele se pătase. Vocea gravă și impunătoare ajunsese gâjâită. Trăgea cu greu aerul în piept. Pe scurt, un om obișnuit, asupra căruia timpul își făcea treaba.

– Așadar, domnule Winters, se pare că nu am nicio fișă pentru dumneavoastră.

Nu-și ridicase privirea de când intrasem în cameră. Se uita fix la haosul de hârtii de pe birou.

– Când am stabilit întâlnirea, nu am oferit nicio informație.

Abia atunci s-a uitat la mine. La început, a observat hainele murdare și mâinile înnegrite și poate s-a întrebat în sinea lui ce-o căuta unul ca mine, îmbrăcat în gioarse, la el în cabinet.

– Am aranjat deja plata jos, am spus, dregându-mi glasul. Mă întreb dacă mă recunoașteți.

M-a privit atent. Ochii ni s-au întâlnit.

– Ultima oară am venit la dumneavoastră sub numele de Edward Cribbs. Vă amintiți numele? Vă amintiți? M-ați sfătuit să mă duc la spitalul de nebuni.

Gâfâitul lui a devenit tot mai pronunțat. S-a ridicat în picioare și s-a

apropiat de mine. Abia dacă ne despărțeau 25 de centimetri. S-a frecat la ochii îmbătrâniți.

O șoaptă.

– Nu.

– Vă amintiți, nu? Așa e. Se vede. Acum 31 de ani.

I s-a tăiat respirația, de parcă momentul înțelegerii era un deal pe care fusese nevoit să-l urce.

– Nu. Nu, nu, nu. E imposibil. E o iluzie. Poate sunteți Maskelyne sau Cooke.

(Maskelyne și Cooke aveau un număr de iluzionism celebru și tocmai dăduseră câteva spectacole la Londra.)

– Vă asigur, domnule, că eu sunt.

– Cred că mi-am pierdut mințile.

M-a deprimat să văd că-i era mai ușor să-și pună la îndoială sănătatea mintală decât să creadă în realitatea mea.

– Nu, domnule, vă asigur că nu. Afecțiunea de care v-am spus, problema mea, capacitatea de a respinge atacul anilor, afecțiunea care pare o binecuvântare, dar care e și un blestem, totul e cât se poate de real. Eu sunt real. Viața mea e reală. Toate astea sunt reale.

– Nu sunteți o fantomă?

– Nu.

– Nici o plăsmuire a minții mele?

– Nu.

S-a întins să-mi atingă fața.

– Când v-ați născut?

– Pe 3 martie 1581.

– 1581! a repetat el nu ca pe o întrebare, ci ca pe ceva atât de incredibil, încât trebuia să rostească cu glas tare ca să îl accepte. 1581! 1581. Aveați 85 de ani când a izbucnit Marele Incendiu din Londra…

– I-am simțit fierbințeala. Scânteile lui mi-au atins pielea.

S-a uitat la mine cu o căutătură diferită, de parcă ar fi fost un paleontolog, iar eu, un ou de dinozaur din care stă să sară puiul.

– Măi, măi, măi. Asta schimbă tot. *Tot.* Spuneți-mi, sunteți singurul? Mai cunoașteți pe cineva ca dumneavoastră? Cu această… afecțiune?

– Da! am zis. Am întâlnit odată un om, în a doua călătorie a căpitanului Cook. Un bărbat din insulele Pacificului. Îl chema Omai. Mi-a devenit, lucru foarte rar pentru mine, prieten. Și, de asemenea, fiica mea… Marion. N-am mai văzut-o de când era copil. Mama ei mi-a spus că mi-a moștenit problema medicală. Că a încetat să mai îmbătrânească pe la unsprezece ani.

– E foarte greu de acceptat așa ceva, a zâmbit doctorul Hutchinson.

Am zâmbit la rândul meu și mi-am simțit sufletul cum se umple de bucurie că, în sfârșit, mă înțelege cineva.

Bucuria a stăruit înlăuntrul meu până când, peste treisprezece zile, cadavrul doctorului Hutchinson a fost găsit plutind pe Tamisa.

Londra, în prezent

Încă mă doare capul.

Uneori durerea parcă dispare, iar alteori capul mi se transformă într-o durere generalizată, care de obicei coincide cu rememorarea. E mai puțin o durere de cap și mai mult o durere a amintirilor. O durere a vieții.

Orice-aș face, nu mă lasă în pace niciodată. Am încercat tot. Am luat ibuprofen, am băut litri de apă, am făcut băi aromatice cu lavandă, am stat întins pe întuneric, mi-am frecat tâmplele în cercuri lente, am respirat adânc și încet, am ascultat muzică de lăută și sunetele valurilor mării, am meditat, am urmat un curs video de yoga pentru eliminarea stresului și am repetat de o sută de ori mantra *Sunt în siguranță, e OK să uit* până când m-a înspăimântat propria voce, am urmărit emisiuni TV pentru golirea creierului, n-am mai băut cafea, am redus luminozitatea laptopului, dar durerea de cap tot persistă, stăruitoare ca o umbră.

Singurul lucru pe care nu l-am încercat cum trebuie este somnul. Adorm greu și asta s-a agravat pe parcursul deceniilor.

Noaptea trecută n-am reușit să adorm, așa că m-am uitat la un documentar despre broaște-țestoase. Nu sunt specia cu cea mai mare durată de viață, dar se numără printre cele longevive, iar unele „trăiesc peste 180 de ani". Am adăugat ghilimelele, fiindcă estimări efemere ca asta întotdeauna se dovedesc a fi subestimări în cele din urmă. Gândiți-vă cât de rău ne-am înșelat în privința rechinilor. Sau, ei bine, a oamenilor. Pun pariu că există cel puțin o broască-țestoasă care se apropie de aniversarea cu numărul 500.

În orice caz, mă deprima că oamenii nu sunt broaște-țestoase. Ele există pe pământ de 220 de milioane de ani. Încă din triasic. Și nu s-au schimbat prea mult. Însă oamenii au apărut de mai puțin timp.

Nu trebuie să fii un geniu ca să urmărești știrile și să tragi o concluzie: probabil că nu mai avem mult de trăit. Cealaltă subspecie umană – precum omul de Neanderthal, denisovanii din Asia, așa-numiții „hobbiți" ai Indoneziei – s-a dovedit un eșec pe termen lung și probabil așa se va întâmpla și cu noi.

E în regulă pentru musculițele efemere. E în regulă dacă știi că mai ai de trăit doar 30 sau 40 de ani. Îți permiți să gândești la scară mică. Ți-e simplu să-ți imaginezi că ești un lucru fix, într-un popor fix, cu un steag fix și o perspectivă fixă. Îți poți închipui că aceste lucruri

înseamnă ceva.

Cu cât trăiești mai mult, cu atât îți dai seama că nimic nu e fix. Oricine va deveni un refugiat dacă trăiește suficient de mult. Oricine își va da seama că naționalitatea sa nu înseamnă nimic pe termen lung. Viziunea oricui asupra lumii va întâmpina provocări și va fi dezaprobată la un moment dat. Oricine va pricepe că *să fii uman* este ceea ce definește o ființă umană.

Broaștele-țestoase nu au popoare. Sau steaguri. Sau arme nucleare strategice. Nu au terorism, referendumuri sau războaie comerciale cu China. Nu au liste cu melodii pe Spotify pentru exercițiile fizice. Nu au cărți despre mărirea și decăderea imperiului broaștelor-țestoase. Nu au cumpărături pe internet și nici case de marcat unde îți scanezi singur produsele.

Alte animale nu au *progres*, se zice. Dar mintea omenească în sine nu progresează. Rămânem aceiași cimpanzei ridicați în slăvi, doar că dotați cu niște arme mai mari. Avem cunoștințele necesare să ne dăm seama că suntem doar o masă de cuante și particule, la fel ca orice altceva, dar noi tot încercăm să ne distanțăm de universul în care trăim, să ne dăm un sens superior unui copac, unui bolovan, unei pisici sau unei broaște-țestoase.

Și iată-mă aici, cu țeasta plină de temeri și dureri umane, cu pieptul apăsat de anxietate, gândindu-mă la cât se mai întinde viitorul în fața mea.

Acum, dacă apuc să dorm trei ore, sunt norocos. Pe vremuri luam sirop pentru liniștire – un fel de amestec pentru tuse recomandat de Hendrich –, dar el conținea morfină și producerea lui a fost oprită când au interzis narcoticele, acum 100 de ani. În prezent, trebuie să mă mulțumesc cu Beecham's Night Nurse [2], un fel de apă de ploaie.

Ar fi trebuit să mă duc la doctor, desigur, dar nu m-am dus. E o regulă a Societății Albatros. Fără doctori. Pentru nimic în lume. Mi-a fost destul de simplu, copleșit de vinovăție, să respect regula după tot ce s-a întâmplat cu doctorul Hutchinson. M-am întrebat dacă nu e vreo tumoare, deși n-am auzit niciodată ca un alba să aibă așa ceva. Iar, dacă avea, evident că se mărea cu încetinitorul. Însă o tumoare mi-ar da cel puțin o medie de viață normală de aici înainte. Dar nu, simptomele nu seamănă.

În fine, durerea de cap e aici chiar cu o zi înainte să încep noul serviciu. Beau apă și mănânc cereale, apoi îl iau pe Abraham la plimbare. Și-a petrecut noaptea ronțăind brațul canapelei, dar nu vreau să-l judec. Și-așa are el suficiente probleme.

Presupun că aveam nevoie de un câine cu probleme ca să mă gândesc mai puțin la ale mele. Câinii akita au fost făcuți pentru munții japonezi, am știut că îmi e un fel de tovarăș, cineva născut pentru

împrejurimi nobile, dar care trebuie să se mulțumească cu funinginea, poluarea și străzile de beton din estul Londrei. Nici nu-i de mirare că a urinat pe covor și a mâncat canapeaua. Nu asta e viața pe care o ceruse.

Așa că ne plimbăm, eu și Abraham, înfruntând cu hotărâre fumul orașului.

– Aici era o fântână pe vremuri, îi spun când trecem pe lângă o casă de pariuri. Iar aici, chiar aici, bărbații obișnuiau să joace popice după ce mergeau la biserică duminica.

Ne depășește un adolescent cu pantaloni suflecați și un tricou „The Hundreds“, mult prea larg pentru el, care pare ecou îndepărtat și de mult uitat al unui băiat din Londra secolului al XVII-lea, îmbrăcat în niște nădragi până la genunchi și cămașă. Adolescentul ridică privirea din telefon și se uită la mine întrebător și dezaprobator. Pentru el, nu sunt decât un alt singuratic ratat și țicnit din Londra, care vorbește singur. Poate e unul din elevii cărora le voi preda de luni încolo.

Traversăm drumul. Trecem pe lângă un stâlp de electricitate pe care e lipită o reclamă. CLUBUL „LUMINA LUMÂNĂRII“. *Retrăiește exuberanții ani 1920 la renumitul bar londonez cu cocktailuri având ca tematică prohibiția.* Durerea de cap se intensifică, închid ochii și o amintire se înfiripă ca un acces de tuse. *Cântam Sweet Georgia Brown* [3] la pianul de la barul Ciro din Paris, mâna unei străine odihnindu-se ușor pe umărul meu.

Acum am ajuns în parc. N-am mai cântat la pian de mulți ani, îmi dau seama. M-am împăcat relativ cu ideea. M-am convins de amar de vreme că pianul e ca un drog, seducător și puternic, care îți poate suci mințile, îți poate trezi emoțiile moarte și te poate îneca în eurile demult pierdute. Este o cădere nervoasă care te pândește. Mă întreb dacă voi mai cânta la pian vreodată. Îi desfac zgarda lui Abraham, dar el rămâne lângă mine și ridică privirea confuz, parcă nedumerit de ideea de libertate.

Îl înțeleg perfect.

Mă uit în jurul parcului și văd un bărbat cu un bichon frise, care ridică discret rahatul cu o pungă de plastic. O veveriță țâșnește în zigzaguri aberante, cățărându-se pe un trunchi de fag. Soarele iese din nori. Abraham aleargă cu însuflețire.

Exact atunci o observ.

La mică distanță de mine, o femeie citește pe o bancă. O recunosc, ceea ce rar mi se întâmplă. Nu prea mai sunt atent la înfățișarea oamenilor. Chipurile se contopesc cu alte chipuri. Dar știu imediat că e femeia pe care am văzut-o pe fereastră din biroul lui Daphne. Profesoara de franceză. Ca și atunci, pare sigură pe ea, întreagă. Îți trebuie multe lucruri ca să fii unic într-o specie numeroasă. Are stil.

Nu mă refer la ce poartă (un blazer din catifea, blugi, ochelari), deși are o înfățișarea plăcută, ci la relaxarea cu care pune cartea pe bancă, în spatele ei, și la felul în care admiră parcul. La felul în care obrajii i se umflă și i se dezumflă puțin și la felul în care înclină ușor capul pe spate, invitând soarele să o mângâie. Îmi feresc privirea. Sunt un bărbat într-un parc, holbându-se la o femeie. Aș putea fi oricine. Nu mai suntem în 1832.

Dar chiar atunci, când îmi întorc privirea, ea mă strigă.

– Aveți un câine adorabil.

Are accent francez. Noua franceză. Da. Clar, este femeia pe care o mai văzusem. Întinde mâna spre Abraham ca să o miroasă. El o linge recunoscător și chiar dă din coadă.

– Ce onoare pe tine! Te place.

Atunci mă privește într-un fel tulburător. Prea mult. Nu sunt suficient de arogant să cred că-i par atât de atrăgător, încât nu-și poate lua ochii de la mine. În realitate, nu am mai avut parte de o *asemenea* privire de cel puțin 100 de ani. Pe la 1700, când arătam de 20 și ceva de ani și îmi purtam suferința ca pe o cicatrice, mă trezeam adesea ținta unor căutături lungi și galeșe. Dar nu în prezent. Nu. Se uită la mine din cu totul alt motiv. Și asta mă tulbură. Poate m-a văzut la școală. Probabil asta era.

– Abraham! Abraham! Aici, băiete! Aici!

Câinele vine gâfâind, îi pun lesa și plecăm, simțind în ceafă ochii ei pătrunzători.

Acasă, încep să verific planurile de lecții pentru clasa a zecea și primul subiect care apare pe ecranul ușor întunecat este „Procesele vrăjitoarelor din Anglia în timpul dinastiei Tudor“, despre care deja știu că face parte din programă.

Îmi dau seama că fac asta dintr-un motiv. De ce vreau să devin profesor de istorie. Trebuie să îmblânzesc trecutul. Asta înseamnă istoria, predarea și istorisirea ei. O controlezi și o ordonezi. O transformi într-un animal de companie. Dar istoria pe care ai trăit-o e diferită de istoria pe care o citești într-o carte sau o vezi pe un ecran. Și unele lucruri din trecut nu pot fi îmblânzite.

O durere bruscă îmi săgetează creierul.

Mă ridic de pe scaun și mă duc la chicinetă să-mi prepar un Bloody Mary. Simplu. Fără țelină verde. Pun niște muzică, pentru că, pur și simplu, muzica ajută uneori. Rezist tentației de a asculta Simfonia a VI-a a lui Ceaikovski. Trec peste Billie Holliday și lista cu melodii prăfuite de pe Spotify și mă hotărăsc la *The Boys of Summer* al lui Don Henley, scrisă ieri (de fapt, în 1984). Mi-a plăcut cântecul de când l-am auzit prima dată, în Germania anilor 1980. Nu știu de ce. Mă face

mereu să mă gândesc la copilărie, chiar dacă a fost compus peste secole. Îmi amintește de cântecele franțuzești de jale pe care le cânta mama, cele pe care le prefera după ce ne-am mutat în Anglia. Triste, nostalgice. Mă gândesc, sub povara durerii de cap, că suferința lui John Gifford, cu atât de mult timp în urmă, trebuie să fi fost de o mie de ori mai rea. Închid ochii și simt cum amintirile cele mai vechi se revarsă în prezent, cu o putere care parcă rarefiază aerul.

Suffolk, Anglia, 1599

Iată ce îmi amintesc. Mama stătea lângă patul meu, cântând în franceză, acompaniată de lăuta ei din lemn de cireș. Își trecea degetele cu rapiditate peste coarde, de parcă ar fi vrut să scape de ceva.

Muzica era adesea evadarea ei. N-am văzut-o niciodată pe mama mai calmă decât atunci când cânta cu blândețe o *air de cour* [4], dar în seara aceea părea tulburată.

Era o cântăreață splendidă și întotdeauna închidea ochii când cânta, ca și cum cântecele ar fi fost vise sau amintiri, dar astăzi avea ochii deschiși. Mă privea fix, iar o cută îi brăzda mijlocul frunții. Cuta aceea apărea mereu când se gândea la tata sau la necazurile din Franța. S-a oprit din cântat. A pus jos lăuta. Un cadou de la ducele de Rochefort, de pe vremea când eram doar un bebeluș.

– Nu te schimbi.

– *Maman*, te rog. Iarăși?

– Nu ai niciun fir de păr pe față. Ai 18 ani. Dar arăți la fel ca acum cinci ani.

– *Maman*, nu pot face nimic în privința asta.

– Parcă pentru tine timpul s-a oprit, Estienne.

Încă îmi spunea Estienne acasă, deși în public mă striga Thomas.

Am încercat să-mi ascund îngrijorarea și să o îmbărbătez.

– Timpul nu s-a oprit. Soarele încă răsare și apune. Vara încă urmează după primăvară. Muncesc cât oricine altcineva de vârsta mea.

Mama m-a mângâiat pe păr. Nu vedea decât copilul care păream să fiu încă.

– Nu vreau să se întâmple și alte lucruri rele.

Mi-a venit în minte una dintre cele mai vechi amintiri. Mama, urlând de durere și îngropându-și fața în tapiseria atârnată în holul casei noastre mari din Franța, în ziua în care am aflat că tata murise din cauza unei salve de tun pe un câmp de luptă de lângă Reims.

– O să fiu bine.

– Da. Știu că se fac bani frumoși din împletitul de stuf, dar poate ar trebui să nu mai lucrezi pentru domnul Carter. Toată lumea te vede sus, pe acoperișul de la Gifford, împletind stuf. Și lumea vorbește. Toată lumea acum. E doar un sat.

Ironia era că, în primii 13 ani de viață, am îmbătrânit repede. Nu nefiresc de repede, dar mai repede decât se obișnuia. De aceea mă recrutase domnul Carter. Eram mic, așa că mă putea plăti puțin, dar eram înalt, lat în umeri și cu brațe foarte solide pentru un băiat de 13 ani. Din păcate, o dezvoltare atât de rapidă, urmată de încetinirea creșterii, încât aproape că nu mă schimbam deloc, devenise bătătoare la ochi.

– Ar fi trebuit să mergem la Canterbury, am spus. Sau la Londra.

– Știi cum mă simt în orașe.

S-a oprit, a cugetat din nou și și-a netezit șorțul. M-am uitat la ea. Părea atât de nedrept ca mama, care trăise mare parte din viața ei într-unul dintre cele mai frumoase castele din Franța, să fie silită să stea într-o căsuță cu două camere dintr-un sat plin de minți bănuitoare, dintr-un colț îndepărtat al Angliei.

– Poate ar trebui...

Afară s-a auzit un zgomot. Un vaiet îngrozitor.

Mi-am tras iute pantalonii, m-am încălțat și m-am dus la ușă.

– Nu, fiule, rămâi în casă!

– Cineva e rănit, i-am zis. Mai bine mă duc să văd.

Am alergat afară. Ziua se îngâna cu noaptea imediat după apus, când cerul e de un albastru fragil ca al cintezoiului. Încă mai stăruia destulă lumină ca să văd oamenii făcând același lucru ca mine. Repezindu-se afară din cocioabele lor, îndreptându-se spre uliță, încercând să înțeleagă ce era cu toată tevatura aceea.

Am continuat să alerg. Și am văzut.

L-am văzut.

John Gifford.

Era departe de mine, dar nu mi-a fost greu să-l recunosc. Mare cât un munte. Mergea cu brațele atârnându-i pe lângă corp, într-un fel ciudat, de parcă ar fi fost niște lucruri moarte atașate de el. A vomitat violent de două ori, lăsând băltoace dezgustătoare pe uliță, apoi a dat să-și vadă de drum împleticindu-se.

Soția lui, Alice, și cei trei copii se țineau după el, ca niște pui de lebădă speriați, văicărindu-se amarnic.

Până când a căzut în iarbă, întregul Edwardstone părea să se fi strâns acolo. Atunci am zărit sângele. Îi ieșea pe urechi și, după un acces de tuse, i-a țâșnit pe gură și pe nas și de undeva de deasupra unei urechi. A încercat disperat să oprească șuvoiul de sânge.

– Vai de mine, John! Doamne Iisuse, salvează-l! Dumnezeule... John....

Câțiva oameni din mulțime se rugau. Alții își trăgeau copiii la spate ca să-i ferească de o asemenea priveliște, lipindu-le fețișoarele de

hainele lor. Cei mai mulți totuși priveau cu o fascinație morbidă.

– E lucrătura lui Lucifer, a spus Walter Earnshaw cu ochii căscați de groază, tocilarul de cuțite.

Stătea chiar lângă mine. Duhnind a bere și a ceea ce numim noi astăzi halitoză.

John Gifford încremenise acum, zăcând cu fața în sus. Doar brațele i-au mai tremurat o vreme, pentru ca apoi să se potolească și ele. Și-a dat sufletul acolo, pe pășune, pe iarba neagră, mustind de sânge.

Alice s-a prăbușit peste pieptul lui, suferința provocându-i convulsii. Sătenii stăteau și ei acolo, într-o tăcere paralizantă.

Mi s-a părut deplasat să fiu martor la asemenea dureri intime, așa că am făcut stânga-mprejur.

Dar când am trecut pe lângă chipurile familiare, am văzut-o pe soția brutarului, Bess Small, holbându-se la mine cu ochi acuzatori.

– Da, Thomas Hazard, de-acum mai bine te-ai feri!

La momentul respectiv, cuvintele ei m-au nedumerit. Dar nu după multă vreme aveam să aflu că fuseseră un avertisment.

M-am mai întors o dată și l-am văzut pe John Gifford neclintit ca o movilă, cu mâinile lui uriașe și moarte strălucind, apoi mi-am continuat drumul, vegheat de luna care mă privea din cer ca o altă față înspăimântată.

Londra, în prezent

– Vrăjitoarele, rostesc eu cu ton de profesor.

Un ton care nu se prea aude în realitate.

Aceasta este viața pe care am ales-o în detrimentul celorlalte. Viața unui om care stă în fața unei camere pline de copii de 12 ani, care îl ignoră.

– De ce credeți că oamenii de acum 400 de ani voiau să creadă în vrăjitoare?

Mă uit prin clasă. Fețe care zâmbesc ironic, fețe stânjenite, fețe cu ochii în telefoane sau toate trei la un loc. E 9:35 dimineața. Ora abia a început de cinci minute. Va merge foarte prost. Lecția, ziua, serviciul. Toate vor merge prost.

Poate că profesoratul nu e un nou început pentru mine. Poate că e cea mai nouă dintr-un șir lung de dezamăgiri.

Până la momentul Sri Lanka, petrecusem opt ani în Islanda, la 16 kilometri de satul de pescari Kopasker. Îmi dorisem Islanda, fiindcă înainte petrecusem câțiva ani în Toronto. Toronto, deși e cel mai mare și cel mai fericit oraș de pe planetă, mă făcuse nefericit, pentru că doar locuiam într-un apartament acolo fără să văd pe nimeni niciodată. Odată, m-am dus să-i admir pe Blue Jay jucând baseball, dar mulțimea din jur, cu care știam că nu voi putea avea nicio legătură, m-a determinat să vreau să merg în Islanda. Viața singuratică din Islanda m-a făcut să tânjesc după o viață obișnuită.

Dar o viață obișnuită nu e o garanție a fericirii. Și, desigur, să fiu profesor era doar *o prefăcătorie*. Poate toată lumea se prefăcea că e *ceva*. Poate orice profesor și elev de la școala asta se prefăceau că sunt *ceva*. Poate Shakespeare avea dreptate. Poate că lumea-ntreagă nu *era* decât o scenă. Poate că, fără a juca un anumit rol, totul s-ar nărui. Cheia fericirii nu e să fii tu însuți, deoarece, în definitiv, ce vrea să însemne asta? Oricare dintre noi are mai multe euri. Nu. Cheia fericirii e să găsești minciuna care ți se potrivește cel mai bine.

Și, chiar atunci, cum stăteam eu și mă holbam la puștii de 12 ani care zâmbeau afectați, mi s-a năzărit că trăiesc o minciună greșită.

– De ce credeau oamenii în vrăjitoare? repet.

Daphne merge pe coridorul lung din afara clasei. Îmi zâmbește și mă încurajează cu degetul mare ridicat când trece pe lângă noi cu pas grăbit. Îi răspund tot cu un zâmbet, purtându-mă de parcă m-aș distra

teribil și o fac cu naturalețea unuia care a mai făcut-o de multe ori, nu ca un câine bătrân care învață un truc nou.

– Ce îi determina pe oameni să creadă în vrăjitorie? repet eu întrebarea.

Se pare că o fată din primul rând ridică mâna să răspundă, dar e vorba doar de un căscat.

Așa că îmi răspund singur la întrebare. Îmi dau silința să ignor amintirile pe care mi le trezește subiectul. Mă străduiesc să nu-mi sune spart glasul.

– Oamenii credeau în vrăjitoare fiindcă lucrurile erau mai simple așa. Oamenii nu au nevoie doar de un dușman, ei au nevoie de o explicație. În vremuri tulburi, când ignoranța domnește pretutindeni, de multe ori e de folos ca oamenii să fie convinși de existența vrăjitoriei… Cine socotiți voi că avea o asemenea convingere?

– Proștii, zice cineva.

E mai mult o bălmăjeală greu de localizat.

Zâmbesc. Mai sunt 55 de minute din lecție.

– La prima vedere, da. Dar te contrazic. Tot felul de oameni credeau în vrăjitorie. Regina Elisabeta I a dat o lege împotriva lor. Cel care i-a urmat la tron, regele Iacob I, se considera un intelectual și chiar *a scris* o carte despre ele. Prima tehnologie care a dus la apariția știrilor false nu a fost internetul, ci procesul de tipărire. Cărțile au întărit superstiția. Aproape toată lumea credea în vrăjitoare. Existau căutători de vrăjitoare care călătoreau prin toată țara ca să descopere…

O durere bruscă și pătrunzătoare, o durere de cap intensă, radiind din mijlocul creierului, mă face să șovăiesc, periculos, chiar în mijlocul frazei.

Fata care căsca în prima bancă mă privește îngrijorată.

– Vă simțiți bine, domnule?

– Da, e doar o durere de cap. O să fiu bine.

Apoi altcineva. O altă fată, de undeva din spate:

– Și cum aflau dacă o persoană era vrăjitoare sau nu? Ce făceau?

Întrebarea se zbate, învârtindu-mi-se în jurul capului meu ca un corb într-o încăpere întunecată.

Ce făceau?

Ce făceau?

Ce făceau?

Suffolk, Anglia, 1599

Urmând tradiția părinților ei, mama a fost o ființă umană complicată și contradictorie. Moralistă, dar iubitoare devotată de plăceri (mâncare, muzică, estetica naturii). Profund religioasă, dar înseninată deopotrivă de interpretarea unui cântec vechi și de rostirea unei rugăciuni. O iubitoare a naturii, care devenea vizibil agitată ori de câte ori părăsea castelul. Fragilă, dar aspră și încăpățânată. N-am știut niciodată câte dintre bizareriile ei se născuseră din suferință și câte din firea ei retrasă. „Nu există niciun fir de iarbă, nicio culoare din lumea asta care să nu fie făcute pentru a ne bucura de ele", mi-a spus ea odată, la scurt timp după sosirea în Anglia. „Așa zice Monsieur Cauvin."

Mie nu-mi plăcea Monsieur Cauvin. Sau Calvin, mai corect. Părea sursa tuturor problemelor noastre. Mă rog, fusese. Dar mi-am asumat răspunderea. Și problemele noastre s-au înrăutățit chiar rapid. Am știut, când au venit și au bătut la ușă, că nu mai exista niciun loc pentru noi. Niciun loc în lumea asta în care să fim în siguranță.

Căutătorul de vrăjitoare, „cel care te înfiera", după cum era cunoscut, se numea William Manning. Un bărbat înalt, solid, cu o față pătrățoasă, de fel din Londra. Avea părul rar, dar umerii lați și puternici și niște mâini groase, de măcelar. Orbise pe jumătate sau, cel puțin, așa părea, pielița cataractei acoperindu-i ochiul stâng. Nu l-am văzut niciodată sosind în sat, deși îmi amintesc că m-am trezit când doi cai au trecut în galop pe lângă casa noastră, îndreptându-se spre est.

Celălalt călăreț era judecătorul de pace. Întotdeauna l-am știut drept domnul Noah. Avea haine fine și își închipuia că e un gentleman. Era înalt și livid. Ca moartea. Cadaveric (un cuvânt pe care aveam să-l învăț abia peste vreo 200 de ani).

Devenisem subiectul de știri al comitatului acum, deși habar nu aveam de importanța noastră până să auzim ciocănitul ferm din ușă.

William Manning m-a apucat de încheietură. Avea o strânsoare puternică. Cu mâna liberă a arătat spre o pată mică și rozalie de pe pielea mea, dar s-a ferit să o atingă.

– Semnul diavolului! a strigat Manning, cu un zâmbet triumfător. Bagă de seamă, domnule Noah!

Mr. Noah m-a cercetat.

– Îl văd. Cât se poate de sinistru.

Am izbucnit în râs. Mă speriasem.

– Nu, m-am împotrivit. M-a pișcat o muscă.

Încă arătam de 13 ani. Se așteptau la supunerea unui băiat, nu la insolența unui tânăr. Manning mi-a aruncat o căutătură fioroasă. Expresia cea mai potrivită și atunci, și acum. Însă atenția lui s-a îndreptat asupra mamei.

– Dezbracă-te! a spus el cu o voce calmă și severă.

L-am urât. Atunci, imediat. Nu mai cunoscusem sentimentul de ură înainte. Doar la modul abstract, față de bărbații care îmi omorâseră tatăl. Dar nu știusem niciodată cum arată. Ura are nevoie de un chip.

– Nu, m-am opus.

Mama părea nedumerită. Apoi, când a înțeles ce se petrece, a zis și ea nu și i-a insultat în franceză. Manning era un ignorant, care făcea pe învățatul și habar nu avea ce limbă vorbește ea.

– Însemneaz-o! Vorbește ca un diavol. Invocă duhurile rele.

În clipa aceeea Manning a cerut să se închidă, fiindcă o mână de săteni, inclusiv Bess Small însăși, cu fața ei luminată de bucuria dezaprobării, stând lângă biata Alice Gifford, se strânseseră în pragul casei noastre, încântați de drama care se desfășura ad-hoc. Domnul Noah a închis ușa. Am rămas între Manning și mama. Bărbatul a scos un pumnal și mi l-a lipit de gât.

Mama s-a dezbrăcat. A plâns. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Teamă și vinovăție. Era numai vina mea. Vina ciudățeniei mele fizice, vina incapacității trupului meu de a îmbătrâni.

– Dacă mai scoți un cuvânt, vrăjitoarea aia de maică-ta va muri pe loc, înainte ca tu sau Marbas să apucați să clipiți.

Marbas. Spiritul infernal care putea vindeca toate bolile. Aveam să îi aud numele de foarte multe ori în orele următoare, pe măsură ce coșmarul acelei zile își dezvăluia toată urâțenia.

Mama a rămas goală. Lângă masa cu castroane de metal. L-am observat pe Manning cum se înfruptă din frumsețea ei, urând-o totodată pentru poftele lui. Și-a lipit vârful pumnalului de pielea ei și a crestat-o, mai întâi pe umăr, apoi pe braț și, în final, în zona buricului. Picături mici de sânge.

– Uite cât de negru e sângele, domnule Noah!

Domnul Noah s-a uitat.

Sângele avea culoarea sângelui. Fiindcă era sânge obișnuit de om. Dar domnul Noah a zărit altceva în el sau poate și-a închipuit, fiind impresionat de aerul autoritar al lui Manning.

– Da. Foarte întunecat.

Oamenii văd numai ce hotărăsc să vadă. Am învățat această lecție de 100 de ori, dar atunci mi s-a părut nouă. Mama se strâmba ori de

câte ori o atingea vârful metalic, ascuțit, dar lui Manning i se părea că se preface.

– O vezi cât e de vicleană? Bagă de seamă suferința prefăcută de pe chipul ei. Se pare că a făcut un fel de târg. Moartea neobișnuită a lui John Gifford e posibil să fie prețul tinereții veșnice a fiului ei. Un târg cum nu se poate mai diabolic.

– N-avem nimic de-a face cu moartea lui John Gifford. L-am ajutat să pună stuful pe acoperiș. Atâta tot. Mama nici măcar nu-l cunoștea. Ea stă acasă mai tot timpul. Vă rog, opriți-vă!

N-am mai suportat să mă uit. L-am apucat pe Manning de braț. M-a pocnit cu mânerul în cap și cu cealaltă mână m-a înșfăcat de gât, continuând să mă lovească în același loc, în timp ce mama se văita. Am crezut că mi se sparge craniul. M-am prăbușit pe podea. Amețit, tăcut și dorindu-mi ca trupul să-mi fie puternic, așa cum se cuvine la un flăcău de 18 ani.

Atunci, Manning a observat o altă ciupitură de muscă, de data asta pe mama, chiar lângă buric, ca o lună mică și roșie deasupra unei planete.

– Același semn ca la băiat.

Mama a început să tremure. Fără haine, amuțise.

– E o muscă! am spus îndurerat, răgușit și disperat. O simplă ciupitură de muscă.

Mi-am apăsat mâinile de podeaua din piatră ca să mă ridic în picioare. Dar o altă lovitură în ceafă m-a doborât.

M-am cufundat în întuneric.

Uneori, repet asta în vis. Dacă adorm pe canapea, îmi amintesc ziua aceea. Îmi amintesc picăturile de sânge pe pielea mamei. Îmi amintesc oamenii din prag. Și îmi amintesc de Manning și de piciorul lui lovind podeaua, înghiontindu-mă ca să mă trezesc la o distanță de secole.

Vedeți voi, totul s-a schimbat imediat. Nu spun că anii copilăriei mele fuseseră perfecți înainte, dar, în prezent, îmi doresc adesea să mă întorc în perioada *dinainte*. Dinainte să o cunosc pe Rose, dinainte să știu ce se va întâmpla cu mama, dinainte, dinainte, dinainte…

Să mă agăț de cine eram chiar la început. Un băiețel cu un nume lung, care răspundea la trecerea timpului și creștea ca toți ceilalți. Dar nu există nicio modalitate de a ajunge la acel dinainte… Tot ce poți face cu trecutul este să-l porți cu tine de colo până colo, simțindu-i greutatea cum crește încet, încet, rugându-te să nu te zdrobească definitiv.

Londra, în prezent

În pauza de prânz, dau o fugă până la supermarketul de pe stradă și îmi iau un sendviș cu pastramă de vită, câțiva cartofi cu sare și cu oțet, dar și o sticluță cu suc de cireșe.

Casiera e ocupată pentru că s-a făcut coadă, așa că fac ceva împotriva firii mele. Folosesc casele automate, unde îmi scanez singur produsele.

La fel ca restul zilei, nu merge bine deloc.

Glasul de femeie fără trup mă tot avertizează despre „un articol neidentificat din zona pentru ambalat“, chiar dacă singurele mele articole sunt deja scanate.

„Vă rugăm să cereți sprijin din partea personalului magazinului“, continuă ea – robotul, viitorul civilizației. „Articol neidentificat în zona pentru ambalat. Vă rugăm să cereți sprijin din partea personalului magazinului. Articol neidentificat…“

Mă uit în jur.

– Nu vă supărați… Alo!

Nu există niciun membru al personalului. Firesc. Totuși, niște adolescenți îmbrăcați în niște variațiuni pe tema uniformei Oakfield (cămăși albe, cravate verzi și galbene) stau la coadă, ținând în mâini cutii cu răcoritoare și mâncare și uitându-se spre mine. Șușotesc între ei, identificându-mă drept noul profesor. Urmează câteva hohote de râs. Simt o senzație familiară: că trăiesc într-o epocă greșită. Rămân holbându-mă la ecran, ascultând vocea robotizată. Mă doare capul îngrozitor și sufletul meu se întreabă încet dacă Hendrich a avut dreptate. Poate că nu ar fi trebuit să mă întorc la Londra.

Mergând pe coridor spre cancelarie, trec pe lângă o femeie cu ochelari. Cea pe care o văzusem în parc citind. Profesoara de franceză de care îmi povestise Daphne. Cea care mă privise tulburător. Poartă pantaloni roșii din bumbac, pulover pe gât, negru și pantofi lustruiți, fără toc. Are părul prins la spate. Un stil încrezător, civilizat. Zâmbește.

– Tu ești. Din parc.

– Da, spun eu, de parcă tocmai mi-am amintit momentul. Așadar, tu erai. Sunt noul profesor de istorie.

– Ce amuzant!

– Da.

Zâmbetul ei lasă loc unei încruntături, ca și cum aș zăpăci-o. Am trăit suficient de mult ca să cunosc privirea asta. Și să mă tem de ea.

– Bună! rostesc.

– Salut! îmi răspunde cu un ușor accent franțuzesc.

Mă gândesc la pădure. Mama cântă. Închid ochii și văd o sămânță de chiparos zburând în spirale spre cerul albastru.

Mă cuprinde o senzație familiară de claustrofobie. Sufocare. De parcă lumea nu e niciodată destul de mare ca să te ascunzi în ea.

Și asta e.

Trebuie să merg în continuare, ca și cum m-aș îndepărta de ce ar putea crede ea.

După prima zi de predat, stau acasă lângă Abraham, care ține capul la mine în poală. Doarme, cufundat în vise de câine. Tresare și se zvârcolește ușor, ca o imagine instabilă, prinsă între două momente. Schelălăie puțin. Mă întreb ce amintiri retrăiește. Pun mâna pe el și îl mângâi ca să-l liniștesc. Treptat, mișcările haotice se potolesc. Nu mai scoate niciun sunet, cu excepția respirației.

– Nu-i nimic, șoptesc. Totul e bine, totul e bine, totul e bine…

Închid ochii și îmi apare forma masivă a lui William Manning, limpede ca lumina zilei, de parcă ar fi în încăpere.

Suffolk, Anglia, 1599

William Manning se uita fix la cerul întunecat, cu o expresie severă pe chip. Avea ceva dramatic, ca și cum ar fi jucat într-o piesă de teatru. Cam asta era firea epocii – firea lui Marlowe, a lui Jonson și a lui Shakespeare –, totul se transforma în teatru. Până și justiția. Până și moartea. Mai ales moartea. Ne găseam la aproape 16 kilometri de Edwardstone, dar tot satul se adunase acolo. Ai crede că în secolul al XVI-lea procesele împotriva vrăjitoarelor curgeau pe bandă rulantă. Nici pomeneală. Asemenea distracții aveau rareori loc și oamenii veneau de departe ca să urmărească, să ocărască și să se simtă în siguranță într-o lume în care diavolul putea fi explicat, găsit și ucis.

Manning ne-a vorbit atât mie, cât și mulțimii. Era actor. Putea să se angajeze fără probleme în trupa Lord Chamberlain's Men.

– Maică-ta o să-ți pecetluiască soarta. Dacă se îneacă, atunci e nevinovată și tu vei trăi. Dacă supraviețuiește scufundării în scaun, fiindcă ești odraslă de vrăjitoare, vei fi trimis la spânzurătoare cu ea. Înțelegi?

Am stat în picioare lângă mama, pe malul acoperit cu iarbă al râului Lark, cu picioarele și mâinile prinse în cătușe, la fel ca ea. Mama – îmbrăcată din nou – tremura din toate încheieturile, în ciuda zilei însorite. Am vrut să discut cu ea, să o liniștesc, dar știam că orice comunicare între noi va fi interpretată ca o uneltire sau ca un plan să invocăm forțele malefice.

Abia când au tras-o mai aproape de apă, mai aproape de scaunul chinurilor, cuvintele mi s-au revărsat din gură.

– Îmi pare rău, mamă.

– Nu e vina ta, Estienne. Nu e vina ta. Îmi pare rău. E numai vina mea. N-ar fi trebuit să venim aici niciodată. N-ar fi trebuit să venim aici.

– Te iubesc, mamă.

– Și eu te iubesc, Estienne, a zis ea, afișându-și brusc sfidarea, chiar când a început să plângă. Te iubesc mult. Trebuie să fii puternic. Ești puternic la fel ca tatăl tău. Vreau să-mi promiți că vei rămâne în viață. Orice s-ar întâmpla. *Trebuie să rămâi în viață*. Mă înțelegi? Ești special. Dumnezeu te-a făcut așa cu un scop. Trebuie doar să-l găsești. Promiți?

– Îți promit, mamă. Îți promit, îți promit, îți promit…

Am privit cum au legat-o de un scaun de lemn. Și-a lipit strâns picioarele, ca să nu-i poată depărta genunchii, într-o încercare inutilă de apărare. Așa că doi bărbați au luat-o de câte un picior și au aranjat-o în poziția dorită, apăsându-i capul de spătar. Mama s-a zbătut și a urlat când au fixat cureaua metalică.

Nu m-am uitat când au ridicat-o în aer. Dar când a ajuns în cel mai înalt punct, Manning a strigat spre bărbatul cu păr ciufulit care ținea frânghia să se oprească.

– Stai, așteaptă…

Atunci mi-am întors privirea și am văzut-o pe mama profilându-se pe cerul înalt și albastru. Capul îi căzuse în piept și se uita în jos, spre mine. Chiar și acum, după atâtea secole, încă îmi amintesc ochii ei îngroziți.

– Începeți cazna, a poruncit Manning și s-a dus pe malul râului.

– Nu!

Am închis ochii și am auzit plescăitul scaunului când a atins apa. Am deschis iar ochii. Am privit-o cum dispare, cum devine o ceață tremurândă de verde și de maroniu, apoi, nimic. Câteva bule de aer au apărut cu repeziciune la suprafață. William Manning ținea mâna ridicată, cu palma deschisă, obligându-l pe bărbatul cu frânghia oribilă să n-o lase pe mama să iasă.

M-am uitat la mâna aceea mare, roșie și cărnoasă, o mână de brută, rugându-mă ca degetele ei să se strângă. Desigur, indiferent de situație, mama ar fi murit. Și totuși, chiar când propria-mi viață atârna în balanță, mi-am dorit ca ea să țâșnească din apă vie și nevătămată. Voiam să o aud din nou vorbind. Nu-mi puteam imagina lumea fără glasul ei.

Când au săltat scaunul cu leșul ei din care se scurgeau picături de apă, a mai rămas un răspuns ca un secret în râu. Oare respirase din cauza panicii sau în mod deliberat? Își sacrificase viața pentru a mea? Nu am știut. Și nu aveam să știu niciodată.

Dar murise din cauza mea. Iar eu am trăit datorită ei. Ani la rând am regretat promisiunea pe care i-o făcusem.

PARTEA A DOUA

Un bărbat în America

Londra, în prezent

Și iată-mă aici.

Sunt în parcare. Mi-am terminat a doua zi la Școala Oakfield și mă pregătesc să descui lacătul de la bicicleta prinsă de un gard de metal de lângă parcarea pentru profesori. Merg cu bicicleta, fiindcă nu am avut niciodată încredere în mașini. Merg pe bicicletă de 100 de ani și am convingerea că e una dintre cele mai grozave invenții umane.

Uneori, schimbarea e bine-venită, alteori nu îmbunătățește cu nimic lucrurile. Toaletele moderne cu jet de apă constituie o schimbare benefică. Casele de marcat unde îți scanezi singur produsele, o schimbare deloc bună. Uneori, lucrurile reprezintă o schimbare atât în bine, cât și în rău, precum internetul. Sau orga electronică. Sau usturoiul gata tocat. Sau teoria relativității.

Viața e la fel. Nu e cazul să ne temem de schimbare și nici să o primim neapărat cu brațele deschise, nu atunci când nu mai ai nimic de pierdut. Schimbarea e doar viață. Singura constantă pe care o cunosc.

O zăresc pe Camille îndreptându-se spre mașină. Femeia pe care o văzusem în parc. Și pe coridor, ieri, când nu ne spuseserăm prea multe. Dar mă simțisem claustrofob, așa că a trebuit să plec.

Însă acum nu mai am scăpare. Ajunge la mașina ei. Bagă cheia în încuietoare, în timp ce eu mă lupt cu a mea. Privirile ni se întâlnesc.

– Salut!

– Bună!

– Tipul cu istoria.

Tipul cu istoria.

– Da, răspund. Am o problemă cu cheia.

– Te pot duce eu dacă vrei.

– Nu, zic eu, puțin prea repede. Sunt… e…

(Nu contează cât de mult trăiești. Conversația banală rămâne la fel de complexă.)

– Mă bucur să te cunosc. Eu sunt Camille. Camille Guerin. Eu sunt cu franceza. Adică asta predau. E și naționalitatea mea, deși cine se lasă definit de naționalitate? Poate doar idioții.

Nu știu de ce, dar spun nechibzuit:

– M-am născut în Franța.

Informația nu se potrivește cu datele din CV-ul meu și Daphne e doar la câțiva metri de noi. *Ce fac? De ce vreau ca ea să știe asta?*

Un alt profesor – care nu mi-a fost prezentat încă – iese și Camille i se adresează:

– Ne vedem mâine.

Persoana îi răspunde la fel.

– Așadar, continuă ea, vorbești franceza?

– *Oui*. Dar franceza mea scârțâie ușor… *un peu veillot* [5].

Își înclină capul și se încruntă. Cunosc privirea asta. Este recunoaștere.

– *C'est drôle. J'ai l'impression de vous reconnaître.* [6] Unde v-am mai văzut? Desigur, în parc, dar și înainte, acum sunt sigură.

– Probabil era vorba de un doppelganger. Am genul acela de trăsături care îi face pe oameni să mă confunde cu altcineva.

Zâmbesc, încă politicos, dar distant. Conversația asta nu se poate termina decât cu un necaz. Nu îmi alină nici durerea de cap.

– Nu văd foarte bine. De aceea port ochelari. Dar am făcut un test o dată, continuă ea, acum foarte hotărâtă. Mi-a ieșit că „recunosc oamenii dintr-o mie". E un talent pe care îl am. Probabil are legătură cu felul în care e construit lobul meu temporal. M-am plasat în primii 1%, din punctul de vedere al recunoașterii vizuale. Am un creier ciudat.

Vreau s-o opresc din vorbit. Vreau să fiu invizibil. Vreau să fiu o persoană obișnuită care nu are nimic de ascuns. Îmi feresc privirea.

– Un lucru extraordinar.

– Când ai fost ultima oară în Franța?

– Demult, răspund, având dubii că e suficient de în vârstă ca să-și amintească de mine din anii 1920.

Mi-am eliberat bicicleta.

– Ne vedem mâine.

– Rezolv eu, râde ea, urcând în micul Nissan. Te rezolv eu.

– Dacă zici tu!

Apoi, când ea închide portiera, adaug printre dinți:

– Rahat!

Mă claxonează când trece pe lângă mine, făcându-mi iute cu mâna. Îi răspund cu același gest și pornesc la drum. Mă gândesc ce simplu ar fi să nu mai apar mâine la școală. Să discut cu Hendrich și să dispar din nou. Dar o parte din mine, o mică, dar periculoasă parte moare de nerăbdare să afle de unde mă cunoaște. Sau, poate, o mică parte care pur și simplu vrea să fie rezolvată.

Mai târziu, acasă, mă sună Hendrich.

– Cum e Londra? mă întreabă.

Stau la micul meu birou cumpărat de la IKEA, holbându-mă la micul penny elisabetan pe care îl port cu mine de secole. De obicei, îl țin în portofel, închis într-o pungută din polietilenă, dar acum l-am scos și l-am pus pe birou. Îi studiez blazonul șters și îmi amintesc cum îl strângea Marion în pumn.

– E bine.

– Și slujba? Te-ai adaptat?

Ceva din tonul lui mă irită. Îmi vorbește de sus. Felul în care a rostit „te-ai adaptat“. Vag amuzat.

– Ascultă, Hendrich, nu te supăra, dar mă doare capul. Știu că e abia ora brunch-ului la tine, dar aici se face târziu și trebuie să mă trezesc devreme ca să pregătesc lecțiile de mâine. Aș vrea să mă bag în pat dacă nu…

– Tot te mai doare capul?

– Uneori.

– Sunt nelipsite la un moment dat. Toți suferim din cauza lor pe la mijlocul vieții. E durerea memoriei. Să ai mare grijă. Viața modernă nu ajută. Stai cât mai puțin în fața ecranului. Ochii noștri nu au fost făcuți pentru lumina artificială. Ochii nimănui nu au fost făcuți pentru asta. E din cauza lungimilor de undă scurte, albastre. Interferează cu ritmul circadian.

– Exact. Da. Corect. Ritmul nostru circadian. În fine, mai bine închid.

După nici o secundă, el adaugă:

– Cam ingrată, aș zice.

– Ce anume?

– Atitudinea ta recentă.

Așez moneda la loc în pungută și o închid.

– Ce atitudine? N-am nicio atitudine.

– M-am gândit destul de mult în ultima vreme.

– La ce?

– La începuturi.

– Ce începuturi?

– La începuturile noastre. Când am auzit despre doctor. Când i-am trimis telegrama lui Agnes. Când a venit să te ia. Când te-am întâlnit prima dată. 1891. Ceaikovski. Harlem. Hotdogi. Șampanie. Jazz. Toate astea. Am făcut din fiecare zi aniversarea ta. Și *încă* fac asta. Sau aș putea, dacă nu ai fi atât de obsedat să trăiești cea mai măruntă viață posibilă. Dacă ai putea trece peste obsesia ta de a o găsi pe Marion.

– E fiica mea.

– Și te înțeleg perfect. Dar uită-te la ce ai! Uită-te la viețile pe care ți le-am dăruit!

Sunt în bucătărie acum. Am pus telefonul pe speaker și îmi iau un pahar cu apă. Beau cu înghițituri mari, lacome, gândindu-mă la mama, sub ape, dându-și ultima suflare. Apoi, fiindcă Hendrich continuă să trăncănească, mă duc și dau drumul la laptop.

– Practic, am fost zâna ta bună, nu? Tu erai Cenușăreasa care potcovea caii sau ce naiba făceai atunci, și uită-te la tine acum. Ai putea avea trăsura, condurii de cleștar, orice ți-ai dori.

Mă conectez la pagina mea de Facebook. Da, mi-am creat un profil. Atragi mai multă atenție nedorită dacă *nu* ai o pagină de Facebook, iar Hendrich a fost de acord cu ideea (până și el, sau chirurgul plastician pe care îl juca acum, are un cont).

Evident, informațiile din profil sunt ficțiune pură. Nici măcar nu am opțiunea să pun 1581 ca anul nașterii.

– Mă asculți?

– Da, Hendrich, ascult. Ascult. Tu ești zâna mea bună.

– Îmi fac griji pentru tine. Chiar îmi fac griji, Tom. Mă tot gândesc că, de când ai venit aici, în ochii tăi se citea ceva. Ceva care m-a îngrijorat. Un fel de dor chinuitor.

Râd obosit.

– Dor chinuitor?

Atunci observ ceva.

Am o cerere de prietenie pe Facebook. Ea e. Camille Guerin. Îi accept cererea. Apoi Hendrich continuă să trăncănească, iar eu mă trezesc că-i verific postările.

Scrie într-un amestec de franceză, engleză și emoji. Dă citate din Maya Angelou, Françoise Sagan, Michelle Obama, JFK și Michel Foucault. Are un prieten în Franța care strânge bani pentru maladia Alzheimer și dă linkul la pagina lui de donații. Camille a scris și câteva mici poeme. Citesc unul numit *Zgârie-nori* și un altul, *Pădure.* Îmi plac. Apoi, cu creierul golit, trec prin fotografiile ei. Vreau să aflu mai multe despre ea și despre motivele pentru care m-ar putea cunoaște. Poate a fost o alba. Poate am întâlnit-o cu *mult* timp în urmă. Dar nu. După o cercetare rapidă a fotografiilor, văd că în 2008, când și-a făcut cont de Facebook, arăta, ei bine, cu zece ani mai tânără. Părea să aibă puțin peste 20 de ani atunci. Era cu un bărbat. Erik Vincent. Un bărbat enervant de arătos. Într-o fotografie, înoată într-un râu. În alta, poartă un maiou de alergat cu un număr pe el. Este etichetat în fotografii. În aproape toate fotografiile de profil până în 2011, apoi nu mai apare nimic până în 2014. Mă întreb ce s-a

întâmplat cu Erik. Mă întorc la poezia „Pădure“ și îmi dau seama că i-a dedicat-o lui. Pagina lui nu mai există.

Simt că nu sunt singurul mister de rezolvat.

– Nu poți arunca ancora, Tom. Ții minte prima regulă, Tom, nu-i așa? Ții minte ce ți-am zis în Dakota? Ții minte prima regulă?

Într-o fotografie din 2015, Camille privește direct spre cameră cu ochi triști. E la o masă de cafenea pe trotuar, undeva în Paris, cu un pahar de vin roșu în față. E prima ei fotografie cu ochelari. Poartă un cardigan roșu-aprins, în care s-a înfășurat strâns. O seară mai rece decât și-a imaginat. Pe chip are un zâmbet forțat.

– Prima regulă, rostesc obosit, este să nu te îndrăgostești.

– Așa e, Tom. Să nu faci asta! Ar fi o prostie imensă.

– Nu vreau să fiu nepoliticos, dar de ce m-ai sunat? M-ar ajuta să știu, ca să intru în rol.

– În rolul unei musculițe efemere?

– Da.

Oftează. Își drege ușor glasul.

– Am cunoscut pe vremuri un echilibrist pe sârmă. O musculiță efemeră. Îl chema Cedru. Ca pe copac. Ciudat nume! Ciudat om! Lucra la parcul de distracții din Coney Island. Se descurca de minune la mersul pe sârmă. Știi cum îți dai seama că un echilibrist pe sârmă e bun?

– Cum?

– E încă în viață.

Râde de propria glumă înainte de a continua.

– În fine… Mi-a dezvăluit secretul mersului pe sârmă. Mi-a zis că oamenii greșesc când spun că secretul e să te relaxezi și să uiți de prăpastia de sub tine. Secretul e exact opusul. Secretul este *să nu te relaxezi niciodată.* Secretul este *să nu crezi niciodată că ești bun.* Să nu uiți niciodată *abisul* de sub tine. Înțelegi ce zic? Nu poți fi o musculiță efemeră, Tom. Nu ai voie să te relaxezi. Căderea e prea periculoasă.

Iau telefonul în baie și urinez în liniște, direcționând jetul spre pereții closetului, evitând apa.

– Căderea. Corect. Dar tot nu înțeleg de ce mă suni, Hendrich.

Mă uit în oglindă și observ ceva. Ceva minunat și incredibil, chiar deasupra urechii stângi. Un fir de păr alb! E cel de-al doilea. Primul a ieșit în 1979. Până în 2100 vor fi atâtea, că nu vor mai ieși în evidență. Sunt încântat peste măsură ori de câte ori bag de seamă asemenea schimbări (care au loc foarte rar). O să trag apa mai târziu, așa că ies din baie simțindu-mă fericit și muritor.

– Te sun când vreau eu. Iar tu răspunzi. Altminteri, încep să mă

îngrijorez. Știi că nu vrei să mă agit, fiindcă atunci va trebui să fac ceva. Așa că nu uita care ți-e locul! Amintește-ți cât de mult te-a ajutat societatea. OK, ne-ar fi plăcut să-ți găsim fiica. Dar nu uita restul! Nu uita că înainte de 1891 erai pierdut. Nu aveai nicio libertate. Nu aveai nicio alegere. Nu erai decât un bărbat copleșit de suferință, care habar nu avea cine e. Eu ți-am dat o hartă. Te-am ajutat să te regăsești.

Încă nu m-am regăsit, am vrut să zic. *Nici măcar nu sunt pe-aproape să mă regăsesc.*

– Amintește-ți anul 1891, Tom! Fixează-ți-l în cap.

Când discuția se încheie, urmez instrucțiunilor. Fac clic pe fotografia lui Camille și mă gândesc la anul 1891, mă gândesc la momentul în care viața mea a luat o nouă turnură și s-a schimbat definitiv. Și încerc să înțeleg. Încerc să pricep dacă am picat într-o capcană sau dacă m-am eliberat. Ori dacă nu cumva și una, și alta.

Zgârie-nori

Îmi
Place
Felul în care
Apleci
Poemele
Pe-o parte
Ele
Arată ca
Orașele
În miniatură
De departe
Și dispărute
De mult.
Zgârie-nori
Făcuți
Din
Cuvinte.

Pădure

Vreau
Să încetinești
Vreau ca tot
Să încetinească;
Vreau să fac o pădure
A unui moment
Și să trăiesc în acea pădure
Pentru totdeauna
Înainte să pleci.

St Albans, Anglia, 1891

Jeremiah Cartwright studiase cerul și declarase, cu o sinistră seriozitate gravă, că va ploua mai târziu și că trebuie să se ducă după fier cât încă e uscat. Urma să se întoarcă peste o oră. Eram singur, lângă vatră, privind metalul cum strălucea, mai întâi roșu, apoi portocaliu. Da, la fel ca în viață, fierul trebuie bătut cât e cald, însă nu vorbim de orice fel de căldură. Trebuia să aștepți până când portocaliul începea să strălucească, până când devenea un fel de portocaliu crud, cu nuanțe de roz și de galben. Aceasta era *căldura de forjare*. Căldura schimbării. Galbenul se făcea iute alb și, dacă apuca să facă, totul se termina. Așadar, trebuia să fii atent și să înhați momentul înainte de a fi prea târziu.

Abia când am luat metalul și l-am pus pe nicovală să îl bat mi-am dat seama că în fierărie intrase cineva.

O femeie. O femeie cu aspect ciudat.

Încă mi-o amintesc foarte limpede cum arăta când am dat cu ochii de ea. Avea în jur de 40 de ani.

Purta o fustă lungă și o bluză, ambele negre, iar pălăria cu boruri largi îi umbrea fața. Îmbrăcăminte mult prea groasă pentru ziua aceea de sfârșit de iunie, ca să nu mai pomenesc de temperatura de iad din fierărie. Mi-a luat o secundă, din cauza umbrei de pe față, să-mi dau seama că un petic din mătase neagră precum cerneala îi acoperea ochiul stâng.

– Bună ziua. Vă pot ajuta cu ceva?

– Vei afla că lucrurile stau exact invers.

– Ce vreți să spuneți?

Femeia a clătinat din cap. S-a strâmbat puțin din cauza fierbințelii.

– Fără întrebări. Deocamdată. Curiozitatea îți va fi satisfăcută, te asigur. Trebuie să vii cu mine.

– Poftim?

– Nu mai poți sta aici.

– Poftim?

– Am zis: fără întrebări.

Nici n-am apucat să clipesc și m-am trezit cu un pistol mic cu pat de lemn lipit de piept.

– Pe toții dracii… Ce faceți?

– Te-ai dat de gol în fața comunității științifice. Există un institut… Nu am timp să-ți explic acum. Dar, dacă stai aici, vei fi ucis.

Căldura forjei îți putea da uneori stări delirante și vise de febră. Pentru o clipă, am crezut că visez cu ochii deschiși.

– Doctorul Hutchinson a murit, a spus ea.

Mi-a vorbit calm, dar cu o forță imensă, de parcă nu ar fi afirmat doar un fapt, ci și un lucru inevitabil.

– Doctorul Hutchinson?

– Asasinat.

A lăsat cuvântul să plutească în aer, însoțit doar de sunetul violent al focului.

– Asasinat? De cine?

Mi-a întins o bucată de ziar decupată din *The Times*.

Cadavrul unui doctor găsit în Tamisa.

Am atins ușor hârtia.

– Ai făcut o greșeală. Nu ar fi trebuit să te duci la o consultație despre problema ta medicală. Scrisese un articol despre tine. Despre boală. Îi dăduse și un nume. Anageria. Articolul urma probabil să fie publicat. Și asta nu ne convine. Deloc. Mi-e teamă că societatea n-a avut încotro. A trebuit să moară.

– L-ați ucis?

Fruntea îi strălucea acum din cauza căldurii.

– Da, l-am ucis, ca să salvăm vieți. Acum, vino cu mine. O trăsură ne așteaptă afară. E pregătită să ne ducă la Plymouth.

– Plymouth?

– Nu-ți face griji, nu vom depăna amintiri.

– Nu înțeleg. Cine *sunteți*?

– Mă cheamă Agnes.

Și-a deschis săculețul de mână și a scos un plic. Mi l-a întins. Am lăsat ciocanul jos și l-am luat. Nu avea niciun nume, nicio adresă. Era din hârtie albastră și foarte gros.

– Ce e asta?

– Biletul tău. Și actele de identitate.

Am rămas șocat.

– Poftim?

– Ai trăit suficient. Ai un instinct de supraviețuire bun. Dar trebuie să pleci acum. Trebuie să vii cu mine. Trăsura ne așteaptă. Din Plymouth pornim spre America. Vei afla toate răspunsurile pe care le cauți dintotdeauna.

Și a ieșit fără să mai adauge niciun cuvânt.

Oceanul Atlantic, 1891

Navele se schimbaseră.

Mai văzusem marea și înainte, dar să fiu pe mare nu mai trezea același sentiment.

Progresul umanității părea să se măsoare în distanța pe care o puneam între noi și natură. Ne aflam în mijlocul Atlanticului, pe un vas cu aburi, *Ertruria*, dar mă simțeam de parcă stăteam într-un restaurant din Mayfair.

Aveam bilete la clasa întâi. Clasa întâi în vremurile acelea însemna chiar clasa întâi și aparențele trebuiau păstrate.

Femeia, Agnes, îmi dăduse o valiză plină cu haine noi și purtam un costum elegant din trei piese, din bumbac, cu o cravată lată din mătase. Eram ras proaspăt. Mă bărbierise cu un brici și în timpul ăsta îmi trecuse prin cap că urma să-mi taie gâtul.

De la fereastra restaurantului zăream punțile inferioare, unde mulțimile de oameni de la clasa a doua și echipajul se plimbau de colo până colo în veșminte mai sărăcăcioase. Haine cum purtasem și eu până săptămâna trecută. Pasagerii se sprijineau de balustradă și admirau orizontul. Insula Ellis și visul american îi așteptau.

Dintre toți cei pe care i-am cunoscut în viața mea, aș spune că Agnes era cel mai greu de descris. Un amestec extrem de rar de caracter dintr-o bucată, obiceiuri amorale și maniere reținute. Ah, și avea un talent aparte la crime.

Se îmbrăca în negru de doliu, în stilul reginei Victoria și arăta până în vârful unghiilor ca o doamnă din înalta societate. Până și peticul de pe ochi avea o eleganță unică. Totuși, alegerea ei în ceea ce privește băuturile – whisky – părea ușor excentrică.

Numele ei – cel prezent – era Gillian Shields. Dar se născuse Agnes Wade.

– Gândește-te la mine ca la Agnes. Sunt Agnes Wade. Nu vei mai folosi niciodată acest nume, dar gândește-te la el mereu. Agnes Wade.

– Și tu să te gândești la mine ca Tom Hazard.

Se născuse în York, în 1407. Era mai mare decât mine cu mai bine de un secol. Asta a reușit să mă tulbure și să mă liniștească în egală măsură. Nu am reușit să aflu toate identitățile ei pe parcursul anilor, dar mi-a mărturisit că la jumătatea secolului al XVIII-lea fusese Flora Burn, piratul faimos care își condusese aventurile dincolo de coasta

Americii.

Tocmai comandase pui friccasse, iar eu, lufăr fript.

– Există vreo femeie în viața ta?

Am ezitat înainte să răspund, iar ea a simțit brusc nevoia să-și explice întrebarea.

– Nu-ți face griji! Nu mă interesezi din punctul ăsta de vedere. Ești prea serios. Îmi plac femeile serioase, dar prefer, când particip și eu, ca bărbatul să fie vesel. Te-am întrebat din curiozitate. Trebuie să existe cineva. Nu poți trăi atât de mult fără să existe cineva, undeva.

– A existat una. Da. Acum mult timp.

– Are și un nume?

– Avea. Da. Avea un nume.

Nu intenționam să-i mai spun și altceva.

– Și nimeni de-atunci?

– Nu prea. Nu. Nu. Nimeni.

– Și de ce, mă rog?

– Așa, pur și simplu.

– Ți-ai oblojit inima rănită?

– Dragostea înseamnă durere. E mai simplu fără ea.

A încuviințat din cap și a înghițit în sec, de parcă vorbele mele ar fi avut gust. S-a uitat spre orizont.

– Da. Da, corect. Dragostea e durere.

– Așadar, am zis, urma să-mi explici de ce l-ai omorât pe doctorul Hutchinson.

S-a uitat în jur la ceilalți pasageri care luau cina. Stăteau țepeni și drepți, îmbrăcați excesiv de elegant, obicei specific claselor superioare.

– Vrei să fii amabil, te rog, să nu rostești acuzații de crimă într-un salon pentru cină? Trebuie să înveți arta discreției. Să vorbești despre un lucru fără să-l pomenești. Adevărul e o linie dreaptă care cere uneori să fie curbată. Până acum ar fi trebuit să știi asta. E o minune că mai trăiești.

– Știu, dar…

Agnes a închis ochii.

– Trebuie să te maturizezi, înțelegi? Încă te porți ca un copil. Poate că arăți a bărbat acum, dar încă ești un băiat care face ochii mari. Repejor, acum, trebuie să crești. Să te civilizezi.

Atitudinea ei indiferentă m-a îngrozit.

– A fost un om bun.

– A fost un om. În definitiv, cam atâta știai, nu? A fost un om. Un

doctor care căuta gloria în mijlocul mizeriei și care a ratat șansa deja de a scrie cea mai bună lucrare a lui. Un om care te-a dat la o parte fericit și te-a trimis la plimbare în trecut. Avea 68 de ani. Era fragil. Un schelet în tweed. În cel mai bun caz, mai avea câțiva ani de trăit. Dacă ar fi rămas în viață ca să-și publice descoperirile, să-și facă un renume ca persoana care a descoperit anageria, atunci ar fi făcut mai mult rău. Și moartea oamenilor care nu ar mai fi avut doar câțiva ani de trăit, ci secole. Viețile sunt pierdute pentru a salva mai multe vieți. Iată cu ce se luptă societatea.

– Societatea, societatea, societatea…. Tot vorbești de societate, dar nu mi-ai zis nimic altceva. Nici măcar nu știu cum se numește.

– Societatea Albatros.

Ne-a sosit mâncarea.

– Mai pot face și altceva pentru dumneavoastră? ne-a întrebat ospătarul îmbrăcat elegant și cu părul dat peste cap.

– Da, a zâmbit Agnes. Dispari!

Ospătarul i-a aruncat o privire șocată și și-a netezit mustața ca să se liniștească.

– Foarte bine.

M-am uitat fix la peștele preparat cu măiestrie și stomacul mi-a chiorăit înfometat, agitat de ideea că nu mai mâncasem așa bine de peste un secol.

– Se crede că albatroșii trăiesc mult. Și noi trăim la fel de mult. Hendrich Pietersen a fondat societatea în 1867 ca o modalitate de a uni și de a proteja oameni ca noi – „albatroșii“ sau „alba“ – de amenințările exterioare.

– Cine e Hendrich Pietersen?

– Un om foarte bătrân și foarte înțelept. S-a născut în Flandra, dar trăiește în America încă de la începuturile ei. A făcut bani în timpul febrei lalelelor și a venit la New York încă de când se numea New Amsterdam. A făcut negoț cu blănuri. A strâns avere. În cele din urmă, a ajuns putred de bogat. A intrat pe piața proprietăților. Tot felul de lucruri. El *este* America. Asta e Hendrich. A întemeiat o societate care să ne salveze. Suntem binecuvântați, Tom.

– Binecuvântați? Blestemați, poate! am izbucnit eu în râs.

Agnes a sorbit din vinul roșu.

– Hendrich va dori să știe că ești recunoscător pentru darul pe care l-ai primit.

– Mi se pare un lucru greu de făcut.

– Nu ai încotro dacă vrei să supraviețuiești.

– Nu știu dacă mă interesează prea mult să rămân în viață, Agnes.

– Nu Agnes, a șoptit ea tăios.

S-a uitat prin încăpere.

– Gillian!

A scos ceva din săculețul de mână. O mixtură pentru tuse. Sirop de liniștire. A turnat din el în whisky. S-a oferit să procedeze la fel și pentru mine. Am clătinat din cap.

– Înțelegi cât ești de egoist? Uită-te la toți ceilalți! Uită-te prin salon! Și mai bine, gândește-te la toți emigranții de pe puntea inferioară. Gândește-te la toate bolile îngrozitoare din cauza cărora mor oamenii. Vărsat, holeră, febră tifoidă, ciumă… Știu că ești suficient de bătrân ca să-ți amintești.

– Îmi amintesc.

– Nimic din toate astea nu ni se va întâmpla. Oamenii ca noi pot muri în două feluri. Fie murim în somn când împlinim 950 de ani, fie murim din cauza unui act de violență care ne distruge inima, creierul sau care provoacă o pierdere de sânge masivă. Asta e. Suntem imuni la cele mai multe suferințe umane.

M-am gândit la Rose cum tremura din cauza febrei, cum delira chinuită de dureri în ultima zi a vieții ei. M-am gândit la zilele, săptămânile, anii și deceniile ulterioare.

– Au existat perioade în viața mea când un glonț tras în cap părea profund preferabil binecuvântării existenței mele.

Agnes și-a amestecat încet cocktailul din whisky și siropul de liniștire.

– Ai trăit mult timp. Trebuia să știi până acum că nu ne punem în pericol numai pe noi când adevărul începe să iasă la suprafață.

– Într-adevăr. Doctorul Hutchinson, de pildă.

– Nu mă refer la doctorul Hutchinson.

A reacționat cu iuțeala unei pisici.

– Vorbeam despre alți oameni. Despre părinții tăi. Ce s-a întâmplat cu ei?

N-am răspuns imediat, mestecând peștele încet. Am înghițit și mi-am șters colțurile gurii cu un șervet.

– Tata a fost omorât în Franța din cauza religiei lui.

– Războiul religios? Era protestant? Hughenot?

Am încuviințat din cap de trei ori.

– Și mama ta?

Agnes m-a pironit cu privirea. Simțise că m-a prins. Bănuiesc că pe bună dreptate. I-am mărturisit adevărul.

– Vezi? Ignoranța e dușmanul nostru.

– Nimeni nu mai moare acum din cauza vrăjitoriei.

– Ignoranța se schimbă cu timpul. Dar ea e mereu acolo și rămâne la fel de letală. Da, doctorul Hutchinson a murit. Dar, dacă ar fi trăit, dacă lucrarea lui ar fi fost publicată, oamenii ar fi venit după tine. Și alții.

– Oamenii? Care oameni?

– Hendrich îți va explica. Nu-ți face griji, Tom. Viața ta nu e zadarnică. Ai un scop.

Mi-am amintit cum îmi spusese mama că am nevoie de un țel. Mi-am terminat peștele fraged de parcă aș fi fost pe punctul de a-l găsi.

New York, 1891

– Uită-te la ea! a zis Agnes, în timp ce stăteam afară pe puntea superioară a *Etruriei. Libertatea care luminează lumea.*

Prima mea întâlnire cu Statuia Libertății. Brațul ei drept ridica torța în aer. Pe atunci era de culoarea cuprului. Strălucea și arăta grandioasă. Scânteia în soare când ne-am apropiat de port. Părea imensă – impresionantă și antică –, ceva de dimensiunile sfincșilor și ale piramidelor. Mă născusem în vremuri în care lumea redevenise mai mică, mai modestă. Dar am privit conturul New Yorkului și am simțit că lumea începuse să aibă din nou visuri mari. Își dregea glasul. Căpăta mai multă încredere. Am vârât mâna în buzunar și am ținut penny-ul lui Marion între degete. Ca întotdeauna, m-a liniștit.

– Am văzut-o de aproape, a spus Agnes. Pare că stă nemișcată, dar, de fapt, merge. Se smulge din lanțurile trecutului. Ale sclaviei. Ale războiului civil. Și se îndreaptă spre libertate. Însă e surprinsă pentru veșnicie într-un moment când timpul s-a oprit. Privește! Vezi? Nu te mai uita la torță, ci la picioare. Se mișcă, dar fără a se deplasa. Se îndreaptă spre un viitor mai bun, dar încă nu a ajuns acolo. Ca tine, Tom. O să vezi. O viață nouă te așteaptă.

M-am holbat la Dakota, o clădire magnifică, ornamentată, cu șapte etaje din piatră de culoarea untului, cu balustrade elegante și un acoperiș triunghiular abrupt. M-a cuprins amețeala, provocată de senzația rară că lucrurile se mișcă prea rapid, nu numai în viața mea, dar și în lume. Ajunsesem în New York de câteva ore, dar sentimentul nu se risipise. New Yorkul avea un aer aparte în anii 1890. Ceva captivant. Ceva atât de real, încât îți venea ușor să-ți umpli pieptul cu el. Ceva care m-a făcut să simt din nou.

M-am oprit o secundă în prag.

Ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi fugit chiar atunci? Dacă aș fi împins-o pe Agnes într-o parte și aș fi dispărut în parc sau aș fi sprintat de-a lungul Străzii 72 și aș fi reușit să scap? Dar eram mult prea amețit cred, cu toată noutatea metropolei. Deja mă simțeam mai viu după toții anii aceia plini de pustiu.

Statuia unui amerindian – Agnes îi spunea „indianul care privește“ – ne urmărea solemn de la înălțimea lui. În anii 1980, când mă aflam cu slujba la São Paulo, am văzut știrile despre asasinarea lui John Lennon pe ecranul micuț al unui televizor color. Reportajul prezenta aceeași clădire unde Lennon a fost împușcat. M-am întrebat dacă nu cumva

clădirea era blestemată, afectându-i pe toți cei care intraseră pe ușile ei.

Așa cum stăteam afară, m-a cuprins nervozitatea. Cel puțin era un sentiment. Nu prea simțisem nimic în ultima vreme.

– El te testează chiar și-atunci când nu pare c-o face. Totul e un test.

Am urcat scările.

– Citește oamenii cu ușurință – chipurile, mișcările lor – mai bine decât oricine. Hendrich și-a dezvoltat, pe parcursul anilor, o *aptitudine* aparent neobișnuită.

– Aptitudine pentru ce?

Agnes a ridicat din umeri.

– El îi spune aptitudine. Aptitudine pentru oameni. Înțelege oamenii. Se pare că, la vârsta de 500-600 de ani, talentele cerebrale se intensifică dincolo de posibilitățile umane normale. A avut de-a face cu atâția oameni din culturi diferite, încât poate citi chipurile și limbajul trupului cu o acuratețe uluitoare. Știe dacă se poate încrede în oameni.

Ne aflam acolo, în locuința franceză de la bloc – pe atunci nu foloseam cuvântul „apartament“ în America –, la ultimul etaj al clădirii Dakota, iar dedesubtul nostru se întindea Central Park.

– Încerc să mă prefac că e grădina mea, a spus bărbatul înalt, zvelt, îmbrăcat elegant, care stătea în dreptul ferestrei.

Se sprijinea de un baston pe care îl ținea strâns în pumn. Atât pentru a impresiona, cât și pentru artrita sa, care încă nu-l doborâse.

– E o priveliște impresionantă, am rostit.

– Da. Iar clădirile răsar precum ciupercile după ploaie zilele astea. Te rog, ia loc!

„Elegant“ era cuvântul potrivit. Un pian Steinway elegant, iar lângă el, o canapea cochetă, din piele, cu aspect luxos. Veioze înalte, un birou din lemn de mahon, un candelabru. Agnes s-a așezat confortabil pe canapea și mi-a făcut semn spre un scaun de lângă birou. Hendrich era în partea cealaltă, în picioare, privind în continuare pe fereastră. Agnes a dat din cap ferm, indicându-mi că ar fi mai bine să mă așez imediat.

Între timp, Hendrich admira neclintit parcul.

– Cum ai supraviețuit, Tom?

S-a întors cu fața spre mine. Mi-am dat seama că e bătrân. Dacă ar fi fost una dintre ființele obișnuite – „musculițe efemere“, cum le numea Agnes cu o expresie rece –, ai fi zis că are în jur de 70 de ani. În prezent, ținând cont și de efectul inflației, ai merge chiar mai sus. 80 plus. Arăta mai bătrân atunci decât a arătat vreodată.

– Ai trăit atât de mult. Și, din câte aud, nu în cele mai bune

împrejurări. Ce te-a împiedicat să te arunci de pe un pod? Ce te face să mergi mai departe?

L-am privit fix. Obrajii i se lăsaseră și avea pungi atât de mari sub ochi, încât mi-a amintit de o lumânare ce se topește.

Nu am vrut să-i dezvălui motivul real. Dacă Marion trăia, nu voiam ca Hendrich să știe de ea. Nu aveam încredere în nimeni.

– Haide, suntem aici să te ajutăm. Te-ai născut într-un castel. Ai fost menit unor lucruri fine, Tom. Îți vom dărui viața pe care o meriți. Și fiicei tale, la fel.

Am simțit cum camera se contractă în jurul meu.

– Fiica mea?

– Am citit raportul doctorului Hutchinson. Știu de Marion. Nu te îngrijora, o vom căuta și pe ea. O vom găsi, îți promit. Dacă e în viață, vom da de ea. Îi vom găsi pe toți cei ca noi. Și când noi generații vor apărea, le vom găsi și pe acelea.

Eram speriat, dar, mărturisesc, și puțin încântat de ideea că aș putea primi ajutor să o caut pe Marion. Pe neașteptate, nu m-am mai simțit atât de singur.

Pe biroul lui se găsea o sticlă de whisky. Și trei pahare. Le-a umplut pe toate, fără să mă întrebe dacă voiam unul. Din întâmplare, chiar voiam să beau ca să-mi potolesc nervii.

A citit de pe etichetă.

– Privește. „Wexford Old Irish Malt Whiskey Liquor. Un gust al trecutului." Un gust al trecutului! Când eram tânăr, whisky-ul nici măcar nu exista.

N-am reușit să-i localizez accentul. Nu pe deplin american.

– Dar eu sunt mai bătrân decât tine.

A oftat nostalgic și s-a așezat în spatele biroului uriaș din lemn de mahon.

– E ciudat, nu? Toate lucrurile pe care am ajuns să le vedem. În cazul meu, e o ditamai lista. Ochelarii, tiparnița, ziarele, puștile, busola, telescopul… ceasul cu pendulă… pianul… picturile impresioniste… fotografia… Napoleon… șampania… punctul și virgula… panourile publicitare… hotdogul…

Posibil să fi observat confuzia de pe fața mea.

– Desigur, Agnes. Bietul om n-a văzut niciodată un hotdog. Trebuie să îl ducem pe Coney Island. Acolo se face cel mai bun hotdog din oraș.

– Așa e, a întărit Agnes, care părea să-și mai fi pierdut puțin din atitudinea rigidă în prezența lui.

– E o mâncare? am întrebat.

– Da, a râs el sec. E un cârnat. Un cârnat special. Un cârnat Dachshund. Un frankfurter special. E raiul într-o chiflă. E culmea civilizației… Dacă aș fi știut, în copilăria mea din Flandra, că într-o zi voi avea șansa să gust un *hotdog* fierbinte… Ha!

Mi se părea ciudat. Oare traversasem oceanul, lăsând un mort în urma mea, doar ca să conversez despre cârnați?

– Plăcere. Ăsta e scopul, nu? Să te bucuri de *lucruri bune*… lucruri fine. Mâncare. Băutură. Artă. Poezie. Muzică. Trabucuri.

A scos un trabuc din birou și o brichetă cromată.

– Vrei un trabuc?

– Nu-mi place tutunul.

A părut dezamăgit. I-a întins unul lui Agnes:

– E bun pentru piept.

– Nu, mulțumesc, am zis, sorbind din whisky.

A aprins trabucurile și a continuat:

– Cele mai fine lucruri. Plăceri senzuale. Nu există nicio altă satisfacție, în afara acestora, am descoperit. Nimic, nimic.

– Dragostea? am întrebat.

– Ce-i cu ea?

Hendrich i-a zâmbit lui Agnes. Când s-a întors cu fața spre mine, zâmbetul lui avea ceva amenințător. A schimbat subiectul.

– Nu-mi explic deloc ce ți-a venit să te duci la doctor pentru problema ta. Poate ai crezut că acum, că superstițiile ca vrăjitoria nu mai există, te-oi fi simțind în siguranță, nu?

– Am crezut că îi va ajuta pe oameni. Pe oamenii ca noi. Să capete o explicație medicală.

– Sunt sigură că Agnes ți-a arătat că e o naivitate.

– Cam da.

– Adevărul stă cam așa. Acum e mai periculos decât oricând. Progresele din știință și medicină nu sunt deloc bine-venite: teoria germenilor, microbiologia și imunologia. Anul trecut au descoperit un vaccin pentru febra tifoidă. Ceea ce nu știi este că, în procesul lor de cercetare, inventatorii vaccinului s-au folosit de munca Institutului de Cercetări Experimentale din Berlin.

– Un vaccin pentru febra tifoidă e un lucru bun, nu?

– Nu când cercetările s-au desfășurat pe seama noastră.

Maxilarul i s-a încleștat ușor, încercând să-și ascundă mânia. Tăcerea de mormânt a lui Agnes m-a îngrijorat mai rău. Poate că bărbatul avea un pistol ascuns în birou. Poate că acesta fusese vreun test pe care îl ratasem și acum urma să-mi tragă un glonț în cap.

– Oamenii de știință – a rostit cuvintele de parcă aveau gust amar –

sunt noii căutători de vrăjitoare. Și pe aceștia cred că îi cunoști, nu? Știu sigur că așa e.

– Îi cunoaște, l-a asigurat Agnes, suflând un nor subțire de fum spre veioza înaltă cu picior.

– Dar ce nu știi e că procesele vrăjitoarelor nu s-au încheiat niciodată. Doar au un nume diferit acum. Iar noi suntem broaștele lor moarte. Institutul știe de noi.

S-a aplecat peste birou, lăsând scrumul să cadă pe un exemplar proaspăt din *New York Tribune*, cu privirea arzândă precum capătul aprins al trabucului său.

– Înțelegi? Există membri ai comunității științifice *care știu despre noi.*

S-a lăsat pe spate, sprijinindu-se de spătarul scaunului.

– Nu mulți. Doar câțiva. În Berlin. Nu îi interesează că suntem ființe umane. Nici măcar nu ne văd *ca* pe niște ființe umane. I-au închis pe doi dintre noi. I-au torturat în laboratoarele unde își țin porcușorii de Guineea. O femeie și un bărbat. Femeia a scăpat. Face parte din societate acum. Încă locuiește în Germania, într-un sat din Bavaria, dar i-am dat un nume nou și o viață nouă. Ne ajută ori de câte ori avem nevoie de ea. Și noi o ajutăm pe ea.

– N-am știut.

– Nici nu aveai cum.

Am observat că parcul era plin de copaci căzuți.

O pasăre a aterizat pe pervaz.

N-am recunoscut specia. Păsările erau diferite aici. O creatură galbenă mică și robustă cu aripi cenușii. Și-a scuturat capul spre fereastră. Apoi în direcția opusă. Nu mă săturam niciodată de felul în care păsările se mișcau atunci când nu zburau. Formau mai degrabă o serie de tablouri decât o mișcare continuă. Staccato. Momente împietrite.

– Fiica ta ar putea fi în pericol. Noi toți am putea fi. Trebuie să lucrăm împreună, înțelegi?

– Da.

– Mai am o singură întrebare să-ți pun, a spus Hendrich după o gură de whisky.

– Te rog!

– Vrei să supraviețuiești? Și vorbesc foarte serios. Vrei să rămâi în viață?

Îmi pusesem de mult aceeași întrebare. Răspunsul era întotdeauna afirmativ, fiindcă nu voiam să mor cât încă aveam o fiică, posibil încă în viață. Cu toate astea, îmi venea greu să zic că vreau să supraviețuiesc. De pe vremea când Rose trăia, pendulasem între cele

două posibilități. A fi sau a nu fi. Dar în apartamentul acela luxos, cu pasărea galbenă pe pervaz, răspunsul a devenit mai limpede. De la înălțimea respectivă, cu cerul albastru-aprins și noua metropolă îndrăzneață din fața mea, m-am simțit mai aproape de Marion. America te făcea să te gândești la timpul viitor.

– Da. Da, vreau să supraviețuiesc.

– Ca să supraviețuiești, trebuie să lucrăm împreună.

Pasărea a zburat.

– Bine, am confirmat. Corect. Vom lucra împreună.

– Nu fi așa de îngrijorat. Nu suntem vreo sectă religioasă. Țelul nostru este să rămânem în viață, da, dar numai ca să ne putem bucura de ea. Nu avem zei aici, cu excepția Afroditei poate. Și a lui Dionysos.

A căzut pe gânduri o clipă.

– Agnes, te duci în Harlem?

– Da. Mă întâlnesc cu un prieten vechi, apoi o să mă sedez și o să dorm o săptămână.

În lumina care pica ea, pe sticla cu whisky a strălucit ca o bijuterie. Asta l-a făcut fericit pe Hendrich.

– Privește! A ieșit soarele. Facem o plimbare prin parc?

Un arțar scos din rădăcini ne-a apărut în cale.

– Uraganul, mi-a explicat Hendrich. A omorât niște oameni acum câteva săptămâni. Marinari, mai ales. Îngrijitorii parcului s-au mișcat mai greu și nu au prea curățat.

M-am holbat la rădăcinile care se întindeau precum niște tentacule.

– Trebuie să fi fost feroce.

Hendrich mi-a zâmbit:

– A fost un spectacol pe cinste.

Și-a plecat privirea spre pământ și frunzele împrăștiate pe alee.

– Experiența imigrantului. Chiar aici. Apare vântul și, brusc, nu mai ești pe sol. Rădăcinile tale sunt la vedere și arată ciudat și deloc familiare. Dar ai mai fost dezrădăcinat și înainte, nu? Tu singur te-ai dezrădăcinat. A trebuit cu siguranță să o faci.

Am încuviințat.

– De multe ori.

– Se vede.

Am încercat să primesc vorbele lui ca pe un compliment. Mi-a fost destul de greu.

– Ideea e să rămâi neclintit. Știi cum să te miști, dar să rămâi neclintit?

– Cum?

– Trebuie să egalezi puterea uraganului. Trebuie să fii tu însuți o furtună. Trebuie să…

S-a oprit brusc. Metafora lui rămânea fără energie poetică. Am observat cât de lustruiți îi erau pantofii. Niciodată nu mai văzusem astfel de pantofi.

– Suntem diferiți, Tom, a continuat el într-un târziu. Noi nu suntem ca alți oameni. Noi ne ducem trecutul în spinare. Îl vedem pretutindeni. Și, uneori, asta poate fi periculos și trebuie să ne ajutăm reciproc.

Și-a așezat mâna pe umărul meu, de parcă îmi spunea ceva de importanță maximă.

– Trecutul nu piere niciodată. Doar se ascunde.

Am ocolit încet arțarul căzut.

Manhattanul se ridica în fața noastră ca un nou tip de pădure rezistentă la furtuni.

– Trebuie să fim deasupra lor. Înțelegi? Pentru supraviețuirea noastră, trebuie să fim egoiști.

Am trecut de un cuplu înfășurat în pardesie care se amuza pe seama cine știe cărei glume tainice.

– Viața ta se schimbă. Lumea se schimbă. E a noastră. Trebuie doar să ne asigurăm că majoritatea muștelor efemere habar n-au de noi.

M-am gândit atunci la cadavrul plutind pe Tamisa.

– Dar să-l ucidem pe doctorul Hutchinson…

– Suntem în război, Tom. Unul invizibil, dar tot război e. Trebuie să ne protejăm.

Și-a coborât vocea când doi bărbați îmbrăcați la costum, cu mustăți identice, au trecut pe lângă noi pe niște biciclete negre. Bicicletele aveau roți egale, un aspect cât se poate de modern pentru mine.

– Cine este acest Omai? a șoptit Hendrich.

Sprâncenele i se arcuiseră precum aripile unei vrăbii.

– Poftim?

– Doctorul Hutchinson a scris despre el. Din Pacificul de Sud. Cine e?

Am râs nervos. Era ciudat să fiu cu cineva care îmi știa cele mai mari secrete.

– Un prieten vechi. L-am cunoscut secolul trecut. A venit la Londra o vreme, dar nu vrea să fie găsit. Nu l-am mai văzut de peste 100 de ani.

– Bine, a zis el. Bine.

Apoi Hendrich și-a desfăcut jacheta și a scos două bilete bej dintr-un buzunar interior. Mi-a întins unul.

– Ceaikovski. În seara asta. The Music Hall. Cel mai tare spectacol

din oraș. Trebuie să capeți o perspectivă mai largă, Tom. În tot acest timp, erai viu, dar nu-ți dădeai seama. Însă n-ai grijă. Se va întâmpla. De dragul fiicei tale. De dragul tău. Ai încredere în mine, se va întâmpla…

S-a aplecat spre mine și a zâmbit răutăcios.

– Fiindcă, dacă nu, ei bine, s-ar putea să nu te mai bucuri de timp deloc.

Ne-am așezat pe scaunele plușate și roșii. Când femeia în rochie bordo, extravagantă – mâneci umflate, guler înalt, fustă-clopot, decolteu ornat cu dantelă – de lângă Hendrich s-a ridicat și s-a dus la toaleta doamnelor, el și-a înclinat capul spre mine și mi-a arătat pe furiș una dintre celebritățile din public.

– Bărbatul de la balcon… care stă aplecat… lângă doamna în rochie verde. Cel la care se uită toată lumea, susținând contrariul.

Am zărit un bărbat arătos, cu piele rozalie și o față rotundă, ca de bufniță și o barbă albă, frumos tunsă.

– Andrew Carnegie. Titanul industriei. Mai bogat decât Rockefeller. Dar și mai generos… Privește-l însă… E bătrân. Cât i-a mai rămas? Încă un deceniu? Ceva mai mult? Totuși, bucățile de oțel Carnegie din fiecare șină de cale ferată din țara asta vor rezista aici multă vreme după ce el nu va mai fi. Sala asta, construită cu mărunțiș, va rămâne în picioare când el va fi la doi metri sub pământ. De aceea a construit-o. Pentru ca numele lui să trăiască și în viitor. Asta fac oamenii bogați. Imediat ce știu că pot trăi confortabil și că progeniturile lor vor supraviețui la fel de confortabil, încep să lucreze la moștenirea ce va rămâne în urma lor. E atâta tristețe în cuvântul acesta, nu crezi? Moștenire. Ce chestie lipsită de sens! Toată munca pentru un viitor în care ei nu mai apar. Și ce e moștenirea, domnule Hazard? Ce e moștenirea, dacă nu cel mai mediocru substitut pentru ce avem noi? Oțelul, banii și sălile de concerte elegante nu-ți oferă nemurirea.

– Dar nu suntem nemuritori.

– Uită-te la mine, Tom! mi-a zâmbit. Arăt de aceeași vârstă cu el. Dar, în realitate, sunt mai tânăr decât un copil. Încă voi fi aici și în anul 2000.

Am riscat o ofensă.

– Dar cum te simți înlăuntrul tău? Ce m-a îngrijorat întotdeauna e ideea de a-mi petrece mai multe vieți ca un bătrân.

O clipă am crezut că îl *jignisem*. Am crezut că încălcasem o limită invizibilă. Și poate că așa a fost, dar el mi-a zâmbit și mi-a zis:

– Viața e viață. Atâta vreme cât aud muzică și mă pot bucura de scoici și de șampanie…

– Nu te doare nimic?

– Am niște probleme cu oasele. Mă țin treaz noaptea din când în când. Nu mai sunt complet imun la răceli și la febră. Vei observa același lucru pe măsură ce îmbătrânești. Toate beneficiile fizice ale unui alba încep să dispară. Iei tot felul de boli. Devii tot mai mult ca ei. Scutul biologic cade. Dar mă descurc cu durerea. E un preț mic de plătit pentru *a fi în viață.*

– Viața, a continuat, este privilegiul suprem, așa că mă număr printre cei mai privilegiați oameni de pe planetă. Și tu ar trebui să fii recunoscător. Vei fi aici și în mileniul următor. Fără mine. Fără Agnes. Ești un zeu, Tom. Un zeu care umblă pe Pământ. Noi suntem zei, iar ei, musculițe efemere. Trebuie să înveți să te bucuri de *existența ta ca zeitate.*

Un bărbat cu aspect fragil, cu o privire pătrunzătoare și păr rar s-a îndreptat spre centrul scenei. A stat în fața mulțimii și a schițat un surâs anemic. Toată sala a izbucnit în aplauze. A rămas așa, tăcut, uitându-se fix spre public. Apoi, Ceaikovski, căci el era, s-a întors spre micul pupitru așezat pe scenă, a ridicat bagheta și a ținut-o în aer. O clipă nu s-a mișcat. Parcă mă uitam la un vrăjitor bătrân cu nuielușa sa fermecată, invocând energie pentru a face o vrajă.

Sala a amuțit. Nu mai auzisem o asemenea liniște. Încăperea părea că-și ține răsuflarea. Totul era civilizat și modern. Atmosfera era dominată de rafinament și de dorință, ca într-un politicos preorgasm colectiv.

Timpul a încetinit, prins în capsula momentului.

Apoi a început muzica.

Nu mă mai bucurasem de muzică de mulți ani. Am stat în scaunul meu fără a aștepta, ca de obicei, nimic.

După o explozie a trompetelor, viorile și violoncelele au fost lăsate să se desfășoare o vreme, creând un zgomot, mic și tandru la început, pentru ca apoi să dea naștere unui fel de furtună simfonică.

Și, da, inițial, nu s-a întâmplat mare lucru. După aceea însă, cumva, *m-a pătruns*.

Nu. Nu m-a pătruns. M-am exprimat greșit. Muzica nu te pătrunde. Muzica există deja în tine. Muzica pur și simplu scoate la iveală ce se ascunde în tine, te face să simți emoții despre care nu știai neapărat că le ai și îi învăluie pe toți trezindu-i. Un fel de renaștere.

Muzica era incredibil de nostalgică și de energică. Am închis ochii. N-aș putea descrie în cuvinte trăirile mele de atunci. Motivul pentru care există asemenea muzică? Ea e o limbă care nu poate fi comunicată altfel. În fine, m-am simțit viu din nou.

Când trompetele, cornii francezi și tobele au năvălit furtunos, puterea lor mi-a crescut pulsul și m-a luat cu amețeală. Când am deschis ochii, l-am văzut pe Ceaikovski cu bagheta lui cum extrăgea

muzica din aer, de parcă muzica se afla deja în atmosferă și nu trebuia decât să o localizezi.

Când totul a luat sfârșit, compozitorul mi-a dat senzația că s-a dezumflat din nou. Întreaga sală s-a ridicat în picioare, copleșindu-l cu aplauze interminabile și urlând întruna „Bravo!“, iar el abia dacă a schițat un zâmbet, aplecându-se ușor în față.

– Îl bate pe Brahms de la o poștă, nu? mi-a șoptit Hendrich la un moment dat.

Habar nu aveam. Știam doar că mă bucur să fiu iar în lumea sentimentelor.

Mi-am dat seama încă de atunci că vizita la Music Hall făcea parte dintr-o tehnică de vânzări. Felul lui Hendrich de a mă integra în mijlocul lor. Nu numai că urma să-mi găsească fiica, dar îmi va da și o viață bună. Nu am înțeles exact ce mi se vindea, dar, cu timpul, a devenit limpede că deja cumpărasem ceva. În realitate, fusesem convins încă de când o menționase pe Marion. Dar acum începeam să îl cred pe Hendrich și promisiunile lui imposibile. Societatea Albatros reprezenta o cale să-mi găsesc nu doar fata, ci și pe mine însumi.

A doua zi, în apartamentul lui Hendrich, după ce ne-am terminat micul dejun cu șampanie, s-a iscat o conversație. Una la care mă gândesc mereu.

– Prima regulă e să nu te îndrăgostești, mi-a zis el, ștergând cu degetul o firimitură de napolitană de pe masă, înainte de a-și aprinde un trabuc. Mai sunt și alte reguli, dar asta e principala. Fără îndrăgosteală. Fără visat cu ochii deschiși la iubire. Dacă respecți regula, te vei descurca de minune.

Am privit fix prin rotocoalele de fum.

– Mă îndoiesc că voi mai iubi vreodată.

– Bun. Ți se permite, desigur, să îndrăgești mâncarea, muzica, șampania și rarele după-amiezi însorite de octombrie. Poți îndrăgi cascadele și mirosul cărților vechi, dar dragostea față de oameni e interzisă. Mă auzi? Să nu te atașezi de oameni și încearcă să simți cât mai puține pentru cei pe care-i întâlnești. Altfel, îți vei pierde mințile încetul cu încetul…

S-a oprit o clipă.

– Opt ani, asta e regula. Atât poate sta un alba într-un loc înainte ca lucrurile să se complice. Aceasta e regula de opt ani. Duci o viață frumoasă în acești opt ani. Apoi te trimit în altă misiune. Vei avea o viață nouă. Fără fantome.

L-am crezut. Cum aș fi putut altfel? Nu mă pierdusem complet după

moartea lui Rose? Nu eram încă, într-un fel, în așteptarea redescoperirii propriului eu? *O viață frumoasă.* Poate era posibil. Cu o anumită structură. Să aparțin unui lucru. Să am un scop.

– Știi miturile Greciei, Tom?

– Puțin.

– Ei bine, eu sunt ca Dedalus. Știi tu, creatorul labirintului care îl ținea în siguranță pe minotaur. A trebuit să construiesc un labirint care să ne protejeze pe toți. Această societate. Problema cu Dedalus e că oamenii lui înțelepți nu-l ascultă întotdeauna. Propriul fiu, Icar, n-a ascultat. Povestea *asta* o știi, nu?

– Da. El și Icar încearcă să scape de pe insula greacă...

– Creta.

– Creta, da. Însă aripile lor sunt din ceară și pene. Iar tatăl lui...

– Dedalus.

– Tatăl lui îl sfătuiește să nu zboare prea aproape de soare sau de mare, fiindcă aripile vor lua foc sau se vor umezi.

– Evident, se petrec ambele lucruri. Se duce prea aproape de soare. Ceara se topește. Cade în mare. Acum... Tu nu ești prea sus. Dar ai trăit prea jos. Există un echilibru. Sunt aici ca să te ajut să te echilibrezi. Cum te vezi, Tom?

– În niciun caz un Icar.

– Atunci?

– E o întrebare importantă.

– Cea mai importantă.

– Nu știu.

– Ești cineva care privește viața sau cineva care participă?

– Amândouă presupun. Privesc, particip...

Hendrich a încuviințat din cap.

– De ce anume ești capabil?

– Poftim?

– Unde ai fost?

– Prin lume.

– Mă refeream unde ai fost *moral* vorbind. Ce-ai făcut? Câte limite ai încălcat?

– De ce mă întrebi asta?

– Fiindcă, în limita structurii regulilor, trebuie să fii liber.

M-a tulburat. Ar fi trebuit să mă încred în instinct, în loc să beau șampanie.

– Ce trebuie să facem ca să fim liberi?

Mi-a zâmbit.

– Trăim vieți lungi, Tom. Trăim vieți lungi. Vieți lungi și tainice. Facem tot ce e necesar.

Zâmbetul s-a transformat în râs. Avea dinți frumoși, ținând cont de numărul de secole trăite.

– Astăzi, acum, hotdogi.

Londra, în prezent

Trăim vieți lungi, Tom…

Există un copac în California. Pinul-arici din Marele Bazin care, după o numărătoare atentă a inelelor, s-a dovedit a avea 5065 de ani.

Până și mie mi se pare bătrân. Recent, ori de câte ori m-a apucat disperarea din cauza condiției mele și am simțit nevoia să mă simt puțin mai muritor și mai obișnuit, m-am gândit la acel copac din California. E viu de pe vremea faraonilor. E viu la întemeierea Troiei. Încă de la începutul epocii de bronz. De când a apărut yoga. Încă de pe vremea *mamuților*.

Și a stat acolo, calm, în același loc, crescând încet, făcând frunze, pierzând frunze, făcând și mai multe frunze, în timp ce mamuții au dispărut, Homer a scris *Odiseea*, Cleopatra a domnit, Iisus a fost răstignit, Siddhartha Gautama și-a părăsit palatul ca să plângă pentru poporul său suferind, Imperiul Roman a intrat în declin și s-a prăbușit, bivolul-de-apă a fost domesticit în China, incașii au construit orașe, eu m-am aplecat peste fântână împreună cu Rose, America s-a bătut cu ea însăși, războaiele mondiale au avut loc, Facebook a fost inventat, iar milioane de oameni și de animale au trăit, s-au luptat, au procreat și au pornit uluite spre mormintele lor. În toată această perioadă, copacul a rămas copac.

O lecție familiară predată de timp. Totul se schimbă și nimic nu se schimbă.

Stau în picioare ca o durere de cap verticală în fața a 28 de adolescenți de 14 ani, prăbușiți pe scaunele lor, jucându-se cu stilourile, verificându-și pe furiș telefoanele. E un public dur, dar am avut parte și de mai rău pe parcursul anilor. E mult mai ușor aici decât să ai de-a face cu marinarii beți, hoții și derbedeii de la hanul Minerva din Plymouth, de pildă.

Totul se schimbă și nimic nu se schimbă.

– East End e o zonă multiculturală, fiindcă așa a fost dintotdeauna, spun în deschiderea lecției despre imigrație dinaintea secolului XX. Nimeni nu a fost vreodată băștinaș al Britaniei. Oamenii au sosit aici. Romanii, celții, normanzii, saxonii. Marea Britanie a fost dintotdeauna un loc făcut din alte locuri. Și, chiar când ne gândim la imigrația „modernă“, aceasta s-a petrecut cu mult timp în urmă. Acum peste 300 de ani, indienii au venit aici după ce au fost recrutați pe corăbiile

ce aparțineau companiei East India. Apoi au sosit germanii și evreii ruși și africanii. Dar e adevărat că, deși imigrația a făcut mereu parte din societatea engleză, multă vreme imigranții vizibil diferiți au fost tratați drept ciudățenii exotice… De exemplu, în secolul al XVIII-lea, un om pe nume Omai a sosit aici din Insulele Pacific. A venit odată cu al doilea voiaj al lui Cook…

Fac pauză. Îmi amintesc cum stăteam pe puntea vasului cu el, cu Omai, vechiul meu prieten, arătându-i moneda fiicei mele și învățându-l cuvântul *bani*.

– Și când a sosit aici, Omai a fost considerat atât de deosebit, unic chiar, încât toate celebritățile zilei, de la rege în jos, s-au dus să-l întâlnească și să ia cina cu el…

Îmi amintesc chipul lui strălucind în umbra unei flăcări.

– Ba chiar i s-a pictat portretul de către cel mai vestit artist al timpului, sir Joshua Reynolds. Era foarte cunoscut atunci. Omai…

Omai.

Nu-i mai rostisem numele de nici nu mai țin minte. Cel puțin nu de când îi povestisem lui Hendrich despre el în 1891. Dar m-am gândit adesea la el. La ce i s-a întâmplat. Acum amintirea lui pare să-mi înrăutățească durerea de cap. Se învârtește încăperea cu mine.

– A fost…

O fată din primul rând, Danielle, mestecă gumă și se încruntă.

– Vă simțiți bine, domnule?

Hohote de râs din spate. Danielle se răsucește. Se uită urât la ei.

Vino-ți în fire!

Încerc să zâmbesc spre clasă.

– Sunt bine. N-am nimic… Pentru această parte a Londrei mai ales imigrația este definitorie. De exemplu, acolo – și arăt spre fereastră, spre vest – prin anii 1500 și 1600 îi găseai pe francezi. Au fost primii imigranți în număr mare ai epocii moderne. Nu toți au stat la Londra. Mulți s-au dus în Canterbury. Alții, în zonele rurale. În Kent…

Mă opresc. Respir.

– În Suffolk. Dar mulți s-au stabilit în Spitalfields, unde au construit o comunitate solidă. Au pus bazele industriei mătăsii aici. Mulți erau țesători de mătase. Mulți erau foști aristocrați care s-au văzut nevoiți să își clădească o viață nouă, în condiții diferite de viața pe care o cunoscuseră acasă la ei.

Un băiat stă la una dintre mesele din mijloc. Un copil liniștit, cu o privire serioasă și foarte îngândurat. Ridică mâna.

– Da, Anton!

– De ce au venit aici? Adică… Dacă tot le era așa bine acasă la ei?

– Păi, erau protestanți. Li se mai spunea și hughenoți, dar ei nu se numeau așa. Urmau învățăturile lui Jean Cauvin – John Calvin. La momentul respectiv, era foarte periculos să fii protestant în Franța, așa cum pentru catolici era greu în Anglia. Mulți dintre ei…

Am închis ochii, încercând să alung o amintire. Durerea de cap devine insuportabilă.

Elevii îmi simt slăbiciunea. Aud iarăși chicoteli.

– Așa că mulți dintre ei… au fost nevoiți să fugă.

Deschid ochii. Anton nu râde. Zâmbește ușor ca să mă încurajeze. Dar sunt sigur că, la fel ca restul clasei, crede că sunt cu gândul *aiurea*.

Inima îmi bate într-un ritm frenetic de jazz când sala începe să se încline.

– Un minut, vă rog! spun.

– Domnule?

Anton pare îngrijorat.

– Sunt bine. N-am nimic. E doar… Mă întorc imediat.

Ies din clasă pe coridor. Trec de o clasă. Și de încă una. O văd pe Camille printr-o fereastră. Stă în fața unei table albe pline de verbe conjugate.

Pare calmă și în perfect control al clasei. Mă vede și îmi zâmbește. Îi răspund cu un zâmbet, în ciuda panicii mele.

Intru în baie.

Mă uit la fața mea în oglindă.

Îmi cunosc chipul mult prea bine ca să îl *văd.* Familiaritatea te poate transforma într-un străin.

– Cine sunt? Cine sunt? Cine sunt?

Îmi stropesc obrajii cu apă. Respir încet.

– Numele meu e Tom Hazard. Tom Hazard. Mă cheamă Tom Hazard.

Numele în sine conține prea mult. Îi cuprinde pe toți cei care m-au strigat și pe toți cei de care m-am ascuns. Îi cuprinde pe mama, pe Rose, pe Hendrich și pe Marion. Dar nu e o ancoră. Fiindcă o ancoră te fixează într-un singur loc. Iar eu încă nu sunt fixat. Oare aș putea naviga prin viață la infinit simțindu-mă așa? O navă trebuie să se oprească la un moment dat. Trebuie să ajungă într-un port, să atingă o destinație, cunoscută sau necunoscută. Trebuie să ajungă *undeva* și să se oprească acolo. Dacă nu, care-ar mai fi sensul unei bărci? Am intrat în pielea atâtor oameni, am jucat atâtea roluri diferite în viața mea. Sunt o mulțime de oameni închiși într-un singur corp.

Am în mine oameni pe care i-am urât și oameni pe care i-am iubit. Sunt încântător, plictisitor, fericit și trist până la Dumnezeu. Sunt atât

de partea corectă, cât și de cea greșită a istoriei.

Pe scurt, sunt pierdut.

– E în regulă, mă adresez reflexiei.

Mă gândesc la Omai. Mi-aș dori să știu unde e. Mi-aș dori să nu-l fi lăsat să plece fără să încerc să păstrăm legătura. Lumea e tare pustie fără un prieten.

Respirația lentă îmi potolește pulsul nebun. Îmi usuc fața cu un prosop de hârtie.

Ies din toaletă, mă întorc pe coridor și fac un efort să-mi țin fruntea plecată, să nu mă uit spre clasa lui Camille, în drum spre propria clasă. Să mă comport ca un profesor normal, cu doar, să zicem, 40 de ani de amintiri înlăuntrul lui.

Intru din nou în clasă.

– Îmi cer scuze, spun, încercând să zâmbesc.

Încercând să mă port firesc. Să glumesc.

– Am luat multe droguri când eram tânăr. Din când în când, mă mai întorc pe neașteptate în trecut.

Elevii râd.

– Așa că vă recomand să nu vă atingeți de droguri. Vă pot duce la o viață de tortură mintală și mai târziu spre o carieră de profesor de istorie. Bine, să continuăm lecția...

O văd pe Camille din nou în aceeași zi. În pauza de după-amiază. Suntem în cancelarie. Discută cu un alt profesor de limbi străine, Joachim, un austriac care predă germana și al cărui nas scoate un fluierat când expiră. Camille se desparte de el și se apropie de mine, în timp ce eu mă așez să-mi beau ceaiul.

– Salut, Tom!

– Bună! răspund.

Cel mai mic cuvânt disponibil, însoțit de cel mai mic zâmbet disponibil.

– Te simțeai bine mai devreme? Păreai puțin...

Caută un cuvânt potrivit.

– Preocupat.

– Mă durea capul. Sufăr adesea de dureri de cap.

– Și eu.

Privirea i se îngustează. Mă tem că ea încearcă să-și dea seama de unde mă știe. Probabil că din acest motiv spun:

– Încă mă doare... capul. De aceea m-am așezat aici, mai izolat.

Camille pare rănită și ușor stânjenită. Încuviințează din cap.

– OK, în regulă. Sper să te simți mai bine. Să știi că au ibuprofen în

cutia de prim ajutor din bufet.

Dacă ai ști adevărul despre mine, viața ta ar fi în primejdie de moarte.

– O să mă descurc, mulțumesc.

Nu m-am mai uitat la ea și am așteptat să plece. Și asta face. Îi simt mânia. Mă copleșește un sentiment de vinovăție. De fapt nu, nu e vorba numai de asta. Mai e ceva. Ca un dor de acasă, tânjesc după ceva, un sentiment, pe care nu l-am mai simțit de multă vreme. Când se duce și se așază în partea cealaltă a cancelariei, nu zâmbește, nu mă privește și simt cum se termină tot înainte să aibă șansa de a începe.

Mai târziu, pe seară, mă întorc cu Abraham din parc și o iau pe șoseaua Fairfield. Nu merg pe aici de obicei. Am evitat ruta de când am venit iar în Londra.

Motivul pentru care o evit este că aici am întâlnit-o prima dată pe Rose. Aventurile mele de pe străzile Chapell și Well fuseseră prea dureroase. Dar trebuia să o uit o dată pentru totdeauna. Să las totul în urmă. Aveam nevoie de un „sfârșit“, cum spun oamenii în prezent. Deși nu poți închide ușa trecutului niciodată. Cel mult poți să îl accepți. Și acesta era punctul în care voiam să ajung.

Sunt pe șoseaua Fairfield, în fața disperării iluminate a stației de autobuz. Bag mâna într-o pungă de plastic și ridic rahatul lui Abraham, apoi arunc punga la coș. Istoria Londrei ar putea fi schițată în funcție de declinul constant și perseverent al fecalelor vizibile de pe străzile publice.

– Știi, Abraham, n-ar trebui să faci asta pe stradă. De aceea mergem în parc. Adică în locul ăla verde, cu iarbă.

Abraham se preface că nu mă aude și mergem mai departe.

Mă uit de jur împrejur. Încercând să descopăr locul în care am văzut-o prima dată. E imposibil. Nu mai recunosc nimic. La fel ca și pe străzile Chapel și Well, nici măcar o clădire nu mai arată ca atunci. Zăresc, printr-o fereastră, un șir de oameni care aleargă pe benzi. Toți privesc în sus la ceea ce presupun eu că e un șir de televizoare agățate deasupra capetelor lor. Unii au căștile la urechi. O femeie își verifică iPhone-ul cât aleargă.

Locurile nu mai sunt importante pentru oameni. Locurile nu mai contează. Oamenii sunt prezenți pe jumătate în locurile în care se află. Au întotdeauna un picior în marele pustiu digital.

Încerc să identific poziția cotețelor cu gâște și unde stătea ea cu coșul pentru fructe.

Și apoi îl găsesc.

Rămân nemișcat preț de o clipă, iar Abraham trage de lesă întruna, în timp ce mașinile trec ca un vârtej pe lângă noi, indiferente. Durerea

de cap se intensifică și amețesc suficient de tare ca să mă lipesc cu spatele de un zid din cărămidă.

– Așteaptă o clipă, băiete! îl rog pe Abraham. Numai o clipă!

Amintirile explodează, precum apa care sparge un baraj. Capul îmi pulsează de durere, chiar mai tare decât la școală și, un moment, printre sunetele mașinilor, o simt. Istoria vie a drumului, reziduurile durerii mele plutind în aer. Mă simt slăbit, ca în 1599, când mă îndreptam spre vest, delirând și gata să fiu salvat.

PARTEA A TREIA

Rose

Bow, în apropiere de Londra, 1599

Aproape trei zile mersesem pe jos încontinuu. Aveam picioarele roșii, pline de bășici și zvâcneau de durere. Ochii mi se uscaseră și pleoapele îmi cădeau din cauza somnului pe sponci. Reușisem să dorm câte-o oră sau două lângă cărările din pădure și pe marginea cu iarbă a drumului principal. Deși, în realitate, nu mă odihnisem mai deloc. Spatele mă chinuia de cât cărasem lăuta. Îmi era foame ca niciodată. În ultimele trei zile nu mâncasem decât fructe de pădure, ciuperci și un codru de pâine aruncat de milă de un scutier care trecuse pe lângă mine pe calul său.

Dar totul era în regulă.

Într-adevăr, suferințele acestea reprezentau o distragere binevenită pentru mintea mea copleșită. Zbuciumul meu interior părea să se scurgă din mine, infectând iarba, copacii, pârâurile și gârlele. Ori de câte ori închideam ochii, mă gândeam la ultima zi a mamei, suspendată în aer, cu părul fluturându-i în vânt. Urletele ei încă îmi stăruiau în urechi.

Mă transformasem într-o fantomă pe parcursul celor trei zile. Mă întorsesem în Edwardstone un om liber, dar n-am putut să rămân acolo. Alături de criminali. Fiindcă asta era fiecare dintre ei. M-am dus acasă, am luat lăuta mamei și am căutat bani, dar n-am găsit. Apoi am plecat. Și am alergat. Nu mai aveam cum să stau în Edwardstone. Nu mai voiam să-i văd niciodată pe cei ca Bess Small sau Walter Earnshaw, așa cum nu mai voiam să trec vreodată pe lângă locuința familiei Gifford. Îmi doream să las în urmă senzația de groază și de pierdere din mine, de singurătate infinită, deși știam că *asta* era un lucru imposibil.

Acum mă apropiam de Londra. Un bărbat din satul Hackney care vorbea peltic mi-a zis că, dacă mă îndreptam spre Londra, voi trece pe lângă târgul Gâsca Verde, de pe șoseaua Fairfield din Bow și că voi găsi mâncare acolo, precum și „nebunii diverse“. Și acum ajunsesem aici. Șoseaua Fairfield. Unde am descoperit începutul nebuniei: o vacă stând în mijlocul drumului, privindu-mă cu ochii ei mari. Parcă încerca să-mi comunice ceva care se pierdea ușor în prăpastia dintre animale și oameni.

Am continuat să merg, trecând pe lângă vacă, și casele s-au înșiruit de-o parte și de alta a mea. Spre deosebire de alte sate, casele se ridicau una după alta, în linie dreaptă, pe ambele părți ale drumului.

Abia dacă exista puțin spațiu între ele. Mi-am dat seama că asta e Londra. Am văzut mulțimi nesfârșite de oameni în fața mea umplând strada.

Mi-am amintit cât ura mama mulțimile și i-am simțit teama înlăuntrul meu ca o emoție fantomatică.

Apoi, când m-am apropiat, am sesizat și zarva. Strigătele de rivalitate și răcnetele negustorilor. Râsul cherchelit al celor îmbuibați cu bere. Gemetele, sâsâielile și mugetele animalelor.

Cimpoaie. Cântece. Balamuc.

Nu mai văzusem niciodată așa ceva. Un haos de nedescris. Scena îmi părea și mai vie din cauza delirului.

Atâția oameni. Atâția străini. Hohotele de râs care se revărsau din oameni precum liliecii dintr-o peșteră.

Doi băieți se băteau lângă o cocină improvizată.

O tarabă cu plăcinte.

Una cu pâine.

Ridichii.

Dantelă.

O fată, nu mai mare de zece ani, căra un coș plin cu cireșe.

Dughene cu gâscă friptă de ambele părți ale drumului.

O foaie de salată zăcea într-o băltoacă.

Un bărbat amuzat a trecut pe lângă mine și mi-a arătat cu degetul un bețiv care se chinuia să se ridice în picioare.

– Două bătăi de clopot au fost îndeajuns, băiete, croitorașul s-a afumat deja.

Iepuri.

Două gâște sâsâind și întinzându-și aripile una spre cealaltă.

Și mai mulți porci. Și mai multe vaci. Și mai mulți bețivi. Foarte mulți chiar.

O femeie oarbă, bine îmbrăcată, ajutată să meargă de colo până colo de o fetiță orfană, cu aspect zdrențuros.

Cerșetori jalnici.

O femeie, apropiindu-se prea mult de un necunoscut oarecare, e prinsă între picioarele lui și primește în șoaptă apropouri cherchelite.

Zarva scandalagiilor din jurul tarabelor.

Un uriaș „din Țările de Jos“ – striga un bărbat, dându-se mare cu noutățile – și un pitic „din Țara de Vest“, unul lângă altul pentru a spori cantitatea de bani primită.

Un bărbat care înghițea o sabie.

Un scripcar. Un cimpoier. Un fluierar, aruncându-mi priviri

bănuitoare, cântând cu degete iscusite „Trei corbi“.

Și mirosurile: carne friptă, bere, brânză, lavandă, rahat proaspăt.

Amețeala s-a întors, dar am continuat să merg împleticit.

Foamea, intensificată de aroma mâncărurilor, devenise o durere acum. Am rămas neclintit, inspirând mirosul de friptură.

– Cât costă gâsca?

– Trei șilingi, flăcăule.

Nu aveam trei șilingi. Adevărul era că nu aveam niciun ban.

M-am dat în spate câțiva pași și am călcat pe piciorul unui bărbat.

– Bagă de seamă, băiete!

Băiete, băiete, băiete.

– Da, sunt băiat, am murmurat, chiar dacă la 18 ani, pe vremea aia, erai de vârstă mijlocie deja.

Atunci lumea a început să se învârtă în jurul meu.

De regulă, eram destul de puternic. Una dintre ciudățeniile biologiei mele era că nu mă îmbolnăvisem mai deloc. Nu răcisem, nu suferisem din cauza gripei. Nu vomitasem nici măcar o dată. Nu tușisem și nici nu mă lovise diareea, un lucru de-a dreptul incredibil în 1599, care ar fi stârnit bănuieli dacă m-ar fi luat gura pe dinainte. Și totuși, în clipa aceea m-am simțit oribil. Plouase mai devreme, dar între timp soarele ieșise pe cerul senin. Același albastru rece îl mai văzusem și deasupra râului Lark. Căldura intensificase totul, de parcă nu ar fi fost deja tulburător.

– *Maman*, am murmurat cuprins de delir. *Maman*.

Am simțit că îmi dau sufletul. Și preț de o clipă nu m-am împotrivit deloc senzației.

Dar apoi am văzut-o.

Stătea în picioare, ținând un coș cu fructe în mână, și se încrunta la mine. Era cam de vârsta mea. Avea părul lung și negru, iar ochii îi străluceau precum pietricelele dintr-un pârâu.

Am pornit spre ea, holbându-mă la prunele și goldanii din coșul ei.

M-a cuprins o senzație ciudată, de parcă nu aș mai fi fost în corpul meu.

– Îmi dai și mie o prună, te rog? am întrebat-o.

Și-a deschis palma. M-am gândit la mâna lui Manning și la degetele răşchirate care o ținuseră pe mama sub apă.

– Nu… Eu… Eu… Eu…

Am văzut vaca rătăcită de mai devreme plimbându-se alene prin mulțime. Am închis ochii și mama a căzut prin văzduh cu puterea unui buștean. Când i-am deschis, mica vânzătoare de fructe se

încrunta la mine, enervată sau confuză, sau poate puțin din amândouă.

M-am clătinat, căci strada se învârtea fără oprire.

– Stai ușurel! a zis fata.

Primele cuvinte pe care mi le-a adresat.

Stai ușurel!

Dar n-am reușit.

Am înțeles de ce mama avea nevoie de pereți de care să se sprijine după moartea tatei. Suferința te dezechilibrează.

Lucrurile au devenit ușoare, apoi foarte sumbre.

După o secundă sau după cinci minute, nici eu nu mai știu, am căzut lat, pe burtă, cu fața pe jumătate într-o baltă noroioasă, înconjurat de prune și de goldani. Cele mai multe dintre ele căzuseră în noroi. Unele dispăreau strivite sub tălpile trecătorilor. Una a pierit, mâncată de un câine.

M-am ridicat ușor în picioare.

Un grup de băieți râdeau și-și băteau joc de mine.

Fata se așezase în genunchi, încercând să salveze cât mai multe prune.

– Îmi pare rău, am spus.

Am ridicat o prună murdară și m-am îndepărtat.

– Hei! Stai! Băiete!

M-a apucat de umăr. Nările i se umflau din pricina mâniei.

– Uite ce-ai făcut!

Am crezut că o să leșin din nou și am hotărât să plec, ca să nu mai stârnesc și alte necazuri.

– Oprește-te naibii! Nu poți să pleci așa pur și simplu.

Mi-am înfipt dinții în pruna murdară. Fata mi-a smuls-o din mână, iute ca o pasăre, și a aruncat-o pe jos.

– Coșul ăla însemna banii pentru o săptămână. O săptămână bună. Acum trebuie să-i plătesc domnului Sharpe pentru fructele pe care nu le-am vândut.

– Domnul Sharpe?

– Așa că dă-mi banii.

– Dar nu am niciun ban.

Se făcuse roșie la față de umilință și de mânie. Părea confuză din pricina situației cu banii. Poate fiindcă, în ciuda mizeriei de pe hainele mele și în comparație cu mulțimea din jurul nostru, eram foarte bine îmbrăcat. Mama se asigurase întotdeauna că, chiar dacă împrejurările se schimbaseră dramatic de când ne mutaserăm în Anglia, arătăm cât se poate de nobili. Privind retrospectiv, a fost și unul dintre motivele

pentru care ne chinuiserăm așa de mult să ne integrăm printre sătenii zdrențăroși din Edwardstone. Dar nu motivul principal, evident.

– Aia, mi-a zis ea, arătând spre lăuta din spatele meu.

– Poftim?

– Dă-mi aia. Poți plăti cu ea.

– Nu.

A luat o piatră de jos.

– Atunci, am s-o stric, cum mi-ai stricat și tu coșul.

Am ridicat mâinile.

– Nu! Nu!

Probabil că a văzut ceva pe chipul meu care a făcut-o să se răzgândească.

– N-ai mâncare, dar îți faci griji pentru o lăută.

– A fost a mamei.

Chipul i s-a îmblânzit. Furia s-a transformat în nedumerire.

– Unde e mama ta?

– A murit acum trei zile.

Și-a încrucișat brațele. Da. Arăta de 18 sau 19 ani. Purta o rochie albă, obișnuită, o „kirtle“, cum îi spuneau oamenii din popor, și o eșarfă roșie, simplă, cu un nod prins în stânga gâtului. Avea pielea curată, o raritate pe-acolo, și două alunițe pe obrazul drept, una dintre ele mai mică, precum o lună pe orbita unei planete, și o constelație mică de pistrui pe nas. Părul negru era pe jumătate ascuns sub o scufie albă din pânză, dar cealaltă jumătate flutura liberă și sălbatică.

Avea genul de față care se strâmbă aproape tot timpul supărată, dar și o sclipire de obrăznicie ce-i juca în colțul buzelor, de parcă un zâmbet se afla în permanență pe punctul de a se forma, dar îl controla cu strictețe cine știe ce autoritate dezaprobatoare din mintea ei. Vă mai pot spune că era și înaltă. Cu un sfert de cap mai înaltă decât mine la momentul respectiv, mai scundă când am devenit, fizic vorbind, „adult“.

– A murit?

– Da.

A dat din cap. Moartea nu era nimic remarcabil.

– Și pe cine mai ai?

– Numai pe mine.

– Și unde locuiești?

– Nicăieri acum.

– Nu ai casă?

Am clătinat din cap și m-am rușinat.

– Cânți? m-a întrebat, arătând spre lăuta din spatele meu.

– Da.

– Atunci, a rostit ea ferm, vei veni să stai cu noi.

– N-aș putea.

O fetiță a venit lângă ea, cu un coș identic, numai că întreg. Era vânzătoarea de cireșe pe care o văzusem mai jos, pe stradă. Avea vreo zece sau unsprezece ani. Surori, fără îndoială. Același păr negru și aceeași privire fioroasă. Un bețivan a încercat să fure o cireașă, dar ea avea reflexe iuți și a ferit coșul de el, străpungându-l cu ochii ca niște pumnale.

– Nu te luăm de pomană, a spus fata mai mare. Vei veni și vei locui cu noi până când ne plătești ce ne datorezi. Pentru fructe și pentru coș. Și poți plăti și pentru locuință.

Fetița m-a săgetat cu privirea.

– Ea e Grace, a explicat fata mai mare. Iar eu sunt Rose Claybrook.

– Bună, Grace!

– Vorbește ciudat și miroase ca un cur de cal, a exclamat Grace neimpresionată.

Apoi către mine:

– De unde-ai mai apărut și tu?

– Suffolk, am rostit răgușit.

Aproape că am zis *și Franța*. Dar am simțit că nu trebuie. Suffolk suna suficient de departe.

M-a luat din nou cu amețeală.

Rose s-a apropiat să mă susțină.

– Suffolk? *Ai venit pe jos* tocmai de la Suffolk? O să te ducem acasă. Grace, ajută-mă să-l țin! Dă-i și niște cireșe. Va fi un drum lung, în starea în care e.

– Mulțumesc, am șoptit, blând ca aerul, concentrându-mă să pun un picior în fața ceiluilalt, de parcă aș fi învățat să merg din nou. Mulțumesc.

Și uite-așa a început a doua mea viață.

Londra, în prezent

Poate că mă sprijinisem prea mult de zid în ploaia măruntă. Poate că nu mai aveai cum să stai nemișcat într-o metropolă necontenit frenetică, fără ca orașul să caute să se răzbune inconștient pe tine.

Nu-i văzusem apropiindu-se. Mă pierdusem gândindu-mă la Rose, simțind povestea intensă a drumului. Însă îl aud pe Abraham mârâind, îmi ridic privirea și iată-mă aici.

Cinci. Băieți, bărbați sau ceva pe-acolo. S-au oprit să se uite la mine, curioși, de parcă aș fi o sculptură într-un muzeu. Unul dintre ei, înalt și cu umeri de sportiv, vine mai aproape. Un alt băiat, din spatele lui, spune:

– Haide, nu face pe nebunul! E târziu. Să mergem.

Dar musculosul nu are de gând să plece nicăieri. Scoate un cuțit. Lama strălucește gălbuie în lumina de pe stradă. Se așteaptă să vadă spaimă în ochii mei, dar nici vorbă de-așa ceva. Ajungi într-un punct, după tot ce ți s-a întâmplat, când nimic nu te mai surprinde.

Abraham mârâie și mai tare, arătându-și dinții.

– Potolește câinele ori și-o va lua și el… Telefonul și portofelul. Apoi ne despărțim.

– Nu vrei să faci asta.

Băiatul, chiar *e* un băiat, îmi dau seama, în ciuda înălțimii sale, clatină din cap.

– Încet. Telefonul, portofelul. Telefonul, portofelul. Acum. Avem și alte treburi.

Se uită în jur. Șoapta umedă a unei mașini care trece pe lângă noi prin ploaie. Își vede de drum. Atunci îl recunosc pe unul dintre băieți. Pe cel mai tânăr. Are fața pe jumătate ascunsă sub glugă. A făcut ochii mari, speriat. Se mișcă de pe un picior pe altul, cu privirea rătăcind în toate direcțiile, rostind cuvinte panicate printre dinți, umblând la telefon, vârându-l în buzunar și scoțându-l din nou. Este băiatul pe care îl văzusem astăzi la ore. Anton.

– Lasă-l, spune el pe un ton înăbușit, dându-se tot mai în spate.

Mi se rupe inima pentru el.

– Hai să mergem.

Timpul, îmi dau seama, e o armă în prezent. Nimic nu-i slăbește pe oameni mai mult decât așteptarea. În stradă. Cu un cuțit în mână.

– E mic, am zis referindu-mă la cuțit.

– Ce?

– Totul se face mai mic cu timpul. Computerele, telefoanele, merele, cuțitele, sufletele.

– Termină cu vorbăria, omule, o dată pentru totdeauna!

– Merele erau *uriașe* pe vremuri. Ar fi trebuit să le vedeți. Ca niște dovleci verzi.

– Taci dracului, boule!

– Ai mai omorât pe cineva vreodată?

– La dracu'! Telefonul și portofelul, ori îți iau gâtul.

– Eu da, îi spun sincer. E oribil. Nu-ți dorești un asemenea sentiment. E ca și cum ai muri tu însuți. Ca și cum moartea lor locuiește în tine. Te scoate din minți. Și o cari cu tine, îi cari și pe ei în interiorul tău pentru totdeauna…

– Mai tacă-ți fleanca!

Îi întâlnesc privirea. Îi transmit forța invizibilă a secolelor.

Abraham mârâie din nou. Mârâitul se transformă în lătrat.

– El e un lup. Foarte protector. Dacă mă înjunghii, să te asiguri că nu dau drumul la lesă.

Cuțitul tremură puțin, odată cu teama băiatului. Poate asta e. Rușinea propriei fragilități îl face să coboare mâna înarmată.

– Îmi bag picioarele, omule, spune el.

Se dă îndărăt tot mai rapid și ceilalți băieți îl urmează. Anton îmi mai aruncă o privire pe furiș. Îi zâmbesc, zăpăcindu-l și mai tare. Înțeleg. Felul în care ești prins în mijlocul necazurilor, felul în care te trezești plutind, îndreptându-te spre alte belele… este de neocolit.

Hackney, lângă Londra, 1599

Nu locuiau în Bow, ci mult mai departe, într-o căsuță îngustă de pe ulița Well, în satul Hackney. Erau multe câmpuri cu căpșuni și multe livezi în Hackney pe vremea aia. În comparație cu multe dintre zonele de la periferia Londrei, Hackney nu duhnea mai deloc și aerul era mai sănătos de inhalat, deși se deosebea cu mult de ariile rurale din Suffolk. În primul rând, aici existase un teatru. Fusese demontat cu câteva luni înainte de a sosi eu, dar Rose mi-a povestit cât de grozav s-a distrat și că Richard Burbage în persoană jucase aici, alături de lord Brown, ursul.

Nu știu dacă era meritul teatrului, dar Hackney părea mai deschis la minte decât Edwardstone. Nu se vedea niciun fel de teamă față de un străin. În fine, cu excepția unei femei pe nume bătrâna doamnă Adams care scuipa oamenii pe lângă care trecea și le striga adesea „cur de căcat“ sau „scârnăvie diabolică“, dar sătenii se mulțumeau să-i dea cu tifla și atât. Atitudinea ei nu arăta că îi e frică de străini, ci mai degrabă ura pe toată lumea, prin urmare, nu făcea discriminări.

– Odată, mi-a scuipat pe mere și Grace s-a repezit la ea ca o pisică sălbatică, mi-a spus Rose când am fost și eu înjurat, în drum spre casa lor.

Căsuța lor era făcută din bușteni și chirpici, lângă un mic zid de piatră care avea chiar și un nume incredibil de ambițios – Mare Zid de Piatră – și se afla la o aruncătură de băț de o mică întindere de apă numită Marele Iaz pentru Cai. Caii în discuție puteau fi găsiți într-un grajd numit, și nu glumesc, Marele Grajd.

Mai exista și un hambar în spatele lui, numit, vai de mine, Hambarul cu Ovăz, iar dincolo de el se întindeau livezile, cu pomii înghesuiți pe zeci de hectare. Și mai departe se găsea cercul de piatră al fântânii, ascunsă printre crengile copacilor. Pentru un privitor din secolul XXI, totul ar părea rustic, dar, pentru mine atunci, parcelele despărțite de ziduri și apropierea pomilor din livadă aveau o înfățișare foarte modernă.

Rose și Grace aveau o înțelegere cu unul dintre fermierii locali. Culegeau fructele de sezon – prune, goldani, cireșe, mere, renglote și agrișe – și împărțeau banii pe care îi făceau, evident în favoarea fermierului, domnul Sharpe, un „zgârcit de zile mari“, care cultivase fructele.

Căsuța lor avea mai multe ferestre decât văzusem eu vreodată. Nu

semăna cu nimic din ce exista în Franța, dar era o locuință mai modernă decât cea pe care o avusesem în Edwardstone.

– Așadar, a început Rose.

M-a privit direct, fără nicio jenă. Atitudinea unui om mare care nu înghite nicio prostie.

– Cum te cheamă?

– Tom, am răspuns.

Adevărul gol-goluț. Apoi m-am îngrijorat în privința adevărului despre cine eram în realitate și cât de periculos era. Așa că am mințit când am rostit numele de familie, pentru prima dată din ceea ce avea să fie un șir lung de minciuni:

– Tom *Smith*.

– Și câți ani ai, Tom Smith?

Trebuia să fiu atent acum. Adevărul – 18 ani – probabil că nu ar fi fost crezut. Iar dacă ar fi fost crezut, ar fi devenit primejdios pentru ea. Cu toate acestea, nu am putut să-mi spun vârsta pe care ea o bănuia, 13 sau 14, am presupus eu.

– Dar tu câți ani ai?

A izbucnit în râs.

– Eu te-am întrebat prima.

– Am 16 ani.

Nici măcar n-a clipit. Bănuiesc că am fost norocos, deoarece, când s-a declanșat boala, eram deja înalt, cu gâtul gros și umerii lați.

– Ochii tăi par mai bătrâni, e tot ce-a spus ea.

Vorbele ei m-au liniștit, ținând cont că toată lumea din Edwardstone considera că am rămas cumva blocat la începuturile adolescenței.

– Iar eu am 18 ani, a continuat ea. Grace are zece.

Mi se părea în regulă. Toată discuția asta. Era bine. Dar nu voiam să dezvălui și mai multe. Nu puteam. Eram un secret periculos. Era mai bine pentru ele să nu știe nimic despre mine.

Mi-au dat să mănânc pâine, o supă din păstârnac și niște cireșe.

Zâmbetul lui Rose era ca aerul cald.

– Ar fi trebuit să fii aici ieri. Am avut plăcintă de porumbel, Grace e măiastră în prinsul porumbeilor.

Grace a mimat cum prinde un porumbel și cum îi răsucește gâtul.

A mai trecut un moment. Apoi, inevitabil, o altă întrebare.

– De ce ai venit aici? a întrebat Rose.

– Tu m-ai invitat.

– Nu *aici*. De ce te duceai la Londra? De capul tău? De unde ai fugit?

– Din Suffolk. Dacă ai fi fost vreodată acolo, nu mi-ai mai fi pus

întrebarea asta. E plin de oameni proști, răuvoitori, cu capul plin de superstiții. Noi eram din Franța. Nu prea eram potriviți pentru locul ăla.

– Noi?

– Adică… atunci când încă trăia mama.

– Ce s-a întâmplat cu ea?

Am privit-o fix pe Rose.

– Există lucruri despre care aș prefera să nu vorbesc.

Grace mi-a observat mâna în care țineam lingura pentru supă.

– Tremură.

– E de partea cealaltă a mesei, a zis Rose. Ai putea să vorbești ca și cum ar fi aici, nu?

Apoi și-a îndreptat din nou privirea spre mine.

– Nu am vrut să te supăr.

– Dacă pentru mâncare și o noapte de confort trebuie să discut despre lucruri dureroase, mai bine dorm afară, într-un șanț.

Lui Rose i s-au umplut ochii de furie.

– Vei descoperi că Hackney are niște șanțuri grozave.

Am așezat lingura pe masă și m-am ridicat în picioare.

– În Suffolk nu se glumește niciodată?

– Ți-am zis doar că sunt din Franța. Și nu am chef de glume.

– Tare acru mai ești! Acru ca laptele bătut.

Grace a adulmecat teatral aerul ca un câine.

– Chiar miroase a acru.

Rose m-a privit grav.

– Așază-te, Tom! Nu ai unde să te duci. În plus, trebuie să rămâi aici până ne plătești tot ce ne datorezi.

Eram tulburat. Confuz. Angoasa pusese stăpânire pe mine după trei zile epuizante de mers pe jos și după atâta jale. Nu mă supărasem pe cele două surori, ba chiar le eram recunoscător, dar recunoștința dispăruse sub greutatea durerii ochilor închiși și a amintirii mâinilor lui Manning.

– Nu ești singurul cu necazuri pe lumea asta. Nu le mai strânge în tine de parcă ar fi prețioase. Mai sunt încă multe care abia așteaptă să te înhațe.

– Îmi pare rău, am rostit.

Rose a dat din cap.

– N-are nimic. Ești obosit. Și ce-oi mai avea. Vei dormi în camera băieților.

– Camera băieților?

Mi-a explicat că se numea așa deoarece acolo locuiseră doi frați, Nat și Rowland, dar amândoi muriseră. Nat, de febră tifoidă când avea 12 ani, iar bietul Rowland, din cauza unei tuse misterioase înainte să împlinească un an. Asta explica și lipsa părinților. Din pricina febrei de după naștere (ceva obișnuit pe vremea aceea), mama lor își dăduse sufletul la o lună după ce-l adusese pe lume pe Rowland, de unde și fragilitatea bebelușului, iar tatăl lor murise de varicelă. Fetele păreau împăcate cu situația. Totuși, Grace se trezea adesea în creierii nopții având coșmaruri cu micuțul Rowland.

– Vezi, a continuat Rose, presărând sare pe rana mea deschisă. O grămadă de necazuri și la alții.

M-a dus în cameră. Avea o mică fereastră pătrățoasă, mare cât un televizor portabil din anii 1980. (Când am stat la un hotel din São Paulo în 1980, m-am uitat mult la televizor. Mă făcea să mă gândesc la mica fereastră pătrățoasă din Hackney.) Încăperea era sărăcăcioasă și modestă, dar patul avea pături și, chiar dacă salteaua era umplută cu paie, m-am simțit atât de obosit, încât patul reginei cu baldachin nu mi s-ar fi părut mai confortabil.

Am căzut lat pe pat, iar ea mi-a scos ghetele din picioare. S-a uitat la mine și severitatea maternă pe care o afișase mai devreme s-a topit. A rostit încet, de parcă vorbea cu sufletul meu:

– O să fie bine, Tom. Acum odihnește-te!

Următorul lucru pe care mi-l amintesc este că m-am trezit în mijlocul nopții și m-am ridicat brusc în fund, speriat de propriul urlet. Afară se zărea o lună rotundă și grasă, corpul îmi tremura și abia dacă respiram. Groaza îmi curgea prin vene.

De niciunde, a apărut Rose și m-a apucat de braț. Grace, în spatele ei, a căscat, dar nu a trecut pragul.

– Nu-i nimic, Tom.

– Nu va fi niciodată în regulă, am spus, pe jumătate delirând.

– Nu te poți încrede în vise. Mai ales în cele urâte.

Nu i-am mărturisit că visul era o amintire. În schimb, a trebuit să încerc să neg realitatea a ceea ce știam și să creez una nouă, ca Tom Smith. A trimis-o pe Grace înapoi în pat și a rămas lângă mine. S-a aplecat și m-a sărutat pe buze. Un pupic scurt, dar un pupic pe buze nu e chiar nevinovat.

– De ce? am întrebat-o.

Aproape că i-am zărit zâmbetul în lumina lunii. Nu părea să flirteze. Pur și simplu era un surâs din inimă.

– Ca să îți ocupi mintea cu altceva.

– Nu cred că am mai întâlnit pe cineva ca tine, i-am spus.

– Foarte bine. Ce sens ar mai avea viața mea dacă ar exista o copie?

În ochi i-a apărut o lacrimă.

– Ce s-a întâmplat?

– Aici dormea Nat. E ciudat. Spațiul lui s-a umplut din nou. Atâta tot. A fost aici, și acum nu mai e.

Am văzut că suferă și o clipă m-am simțit egoist în durerea mea.

– Pot dormi în altă parte. Pe podea, dacă vrei.

Ea a scuturat din cap și a surâs.

– Nu, nu.

La micul dejun am primit pâine de secară și o cană mică de bere. Grace a băut și ea bere. Era singura băutură pe care și-o permiteau oamenii și despre care știau că nu îi omoară, spre deosebire de apă, care se transforma practic într-o ruletă rusească.

– Asta e casa mea, mi-a explicat Rose, iar chiria a devenit datoria mea acum, că părinții mei au murit. Prin urmare, câtă vreme stai aici, trebuie să-mi respecți regulile. Prima regulă e că va trebui să ne plătești ce ne datorezi, iar după aceea poți să ne dai doi șilingi pe săptămână cât vei locui aici. Și ne vei ajuta să aducem apă.

Câtă vreme stai aici.

Mi se părea o idee bună să am un loc unde aș putea sta o perioadă nedefinită. Iar căsuța era un cămin frumos. Uscată, curată, bine aerisită și mirosind a lavandă. Am observat atunci un buchețel de lavandă într-o vază simplă. Pentru vremea rece, aveam o vatră. Casa era mai mare decât cea din Edwardstone, cu odăi separate, dar aceeași cantitate de grijă fusese folosită și aici ca să fie curată și ordonată, precum și parfumată pe cât posibil.

Și totuși, propunerea de a rămâne acolo veșnic – dacă înțelesesem bine – m-a întristat.

Simțeam, încă de pe atunci, că nimic nu poate fi permanent în viața mea.

În acel moment, nu știam că lucrurile se vor schimba. Nu înțelegeam ce se petrece cu mine. Boala mea nu avea un nume. Și nu l-aș fi știut nici dacă ar fi avut. Pur și simplu o acceptasem și gata. Urma să arăt așa pentru totdeauna. Ați crede că ar fi trebuit să mă bucur, dar nici pomeneală. Condiția mea provocase moartea mamei. Știam că nu-i voi putea spune lui Rose și surorii ei despre mine, fără să le supun unui risc asemănător. Pe vremea aia, lucrurile se schimbau rapid, mai ales în tinerețe. Chipurile se schimbau aproape la fiecare anotimp.

– Mulțumesc, i-am zis.

– Va fi bine pentru Grace să fii aici, cu noi. Le duce dorul foarte mult fraților ei. Amândouă le ducem dorul. Dar, dacă te porți prostește

și ne strici renumele – și refuzi să plătești – a lăsat un moment de suspans ca o cireașă pe cerul gurii care așteaptă să fie înghițită –, te dăm afară în șuturi.

– Mă trimiți în șanț?

– Da, acoperit cu rahat, a adăugat micuța Grace, după ce și-a terminat berea.

– Îmi pare rău, Tom. O cheamă Grace, dar n-are nicio legătură cu purtarea ei.

– „Rahat“ e un cuvânt frumos, am contracarat diplomat. Spune lucrurilor pe nume.

– Nu sunt doamne în casa asta, a zis Rose.

– Iar eu nu sunt lord.

Nu era momentul să le mărturisesc că de fapt eram, tehnic vorbind, încă membru al aristocrației franceze.

Rose a oftat. Îmi amintesc oftaturile ei. Rareori erau triste. Întotdeauna aveau un aer de *așa stau lucrurile, așa vor sta lucrurile, iar noi ne-am împăcat cu asta.*

– Bine. Păi, azi e o nouă zi.

Îmi plăceau cele două surori. O oază de liniște în mijlocul unui urlet tăcut de durere.

Voiam să rămân, dar nu-mi doream să le pun în pericol. Nu aveau voie să fie curioase în legătură cu mine. Acesta era principalul lucru.

– Mama a fost aruncată de pe un cal, am rostit eu din senin. Așa a murit.

– Foarte trist! m-a consolat Grace.

– Da, a întărit și Rose. Foarte trist.

– Asta visez uneori.

Ea a încuviințat din cap. Părea că mai are întrebări, dar le-a ținut pentru ea.

– Poate ar fi bine să te odihnești azi. Să-ți echilibrezi umorile. Cât ne ducem noi la livadă, tu poți rămâne aici. Dar mâine te-ai putea duce cu lăuta să cânți și să ne aduci bani.

– Nu, nu, îmi voi plăti datoria. O să câștig ceva bani azi. Ai dreptate, mă duc pe stradă să cânt.

– Pe orice stradă? a întrebat Grace amuzată.

– Pe una aglomerată.

Rose m-a aprobat.

– Trebuie să te duci la Londra. La sud de zidurile orașului.

Mi-a arătat cu degetul în ce direcție trebuia s-o iau.

– Un băiat cântând la lăută! O să plouă cu penny peste tine.

– Serios?

– Uite, a ieșit soarele. O să fie mulți oameni. Poate vei afla lucruri noi pe care să le visezi.

Și soarele a pătruns prin fereastră și i-a luminat fața, iar șuvițele ei castanii au devenit roșietice. Pentru prima dată în patru zile, sufletul meu – sau ce consideram eu sufletul meu pe atunci – a simțit preț de o clipă și altceva în afara torturii insuportabile.

Sora mai mică și-a ridicat coșul, a deschis ușa și ziua s-a revărsat înăuntru. O rază piezișă și-a început dansul alchimic pe podeaua de lemn.

– Atunci… am spus, de parcă aș fi vrut să mai adaug multe lucruri.

Rose mi-a surprins privirea, a zâmbit și a încuviințat din cap.

Londra, în prezent

Este trei dimineața.

Ar trebui să fiu în pat deja. Nu mi-au mai rămas decât patru ore înainte să mă duc la muncă, la școală.

Și totuși, realistic vorbind, n-am cum să adorm. Opresc documentarul de pe canalul Discovery despre Ming, molusca de 507 ani, pe care îl urmăream pe calculator.

Stau și mă holbez la ecran. Probabil că nu e cea mai bună idee pentru durerea mea de cap. Dar m-am resemnat deja. E blestemul unui alba. Un fel de rău de înălțime, numai că, în cazul meu, e de timp. Amintirile contradictorii, talmeș-balmeșul timpului, stresul provocat de el făceau inevitabile durerile de cap.

Apoi, desigur, să fii amenințat cu un cuțit nu mă ajutase deloc. Descoperirea lui Anton printre băieții aceia mă tulburase.

Mă duc pe site-urile BBC și *Guardian*. Citesc câteva articole noi despre ruptura relațiilor dintre SUA și China. Toată lumea care comentează prezice o apocalipsă. Acesta e avantajul maxim al vârstei de 439 de ani. Înțelegi complet că lecția principală a istoriei este următoarea: oamenii nu învață nimic din istorie. Secolul XXI încă se poate transforma într-o imitație proastă a secolului XX, dar ce-am putea face? Mințile oamenilor din întreaga lume se umpleau cu utopii ce nu coincideau. Era o rețetă pentru dezastru, dar, vai, atât de familiară. Empatia dispărea încetul cu încetul, așa cum se întâmplase adesea în trecut. Pacea era făcută din porțelan, așa cum fusese mereu.

După ce termin cu știrile, intru pe Twitter. Nu am cont, dar mi se pare interesant. Toate vocile acelea diferite, ciorovăielile, aroganța siguranței, ignoranța, compasiunea ocazională, dar minunată. Îmi place să urmăresc evoluția limbii care se îndreaptă spre un nou tip de hieroglife.

Apoi fac ce fac întotdeauna, tastez numele „Marion Hazard“ și „Marion Claybrook“ în motorul de căutare Google, dar nu găsesc nimic nou. Dacă e în viață, nu folosește niciunul dintre cele două nume.

Apoi intru pe Facebook.

Văd un post de la Camille.

„Viața e derutantă.“

Atâta spune. A primit deja șase like-uri. Mă simt vinovat că m-am

purtat așa urât cu ea. Mă întreb, ca întotdeauna, dacă voi avea vreodată o viață cât de cât normală. Când mă uit la Camille îmi doresc asta. Are o intensitate aparte în ființa ei cu care empatizez și pe care o simt. Îmi pot imagina cum stau lângă ea pe o bancă, privindu-l pe Abraham. Doar să stăm așa, în tăcerea intimă a unui cuplu. Nu îmi mai dorisem așa ceva de secole.

N-ar trebui să fac nimic. Dar mă trezesc că apăs „Like“ la postarea ei. Ba chiar adaug și un comentariu: *C'este vrai*. În clipa în care comentez și văd cuvintele cu numele meu sub ele îmi spun că mai bine le-aș șterge.

Dar mă împotrivesc impulsului. Le las. Și mă duc în pat, unde Abraham deja doarme. Schelălăie ușor în somn.

Mă convinsesem de mulți ani că tristețea amintirilor atârnă mai mult și durează mai mult decât momentele de fericire. Așa că hotărâsem, pe baza unei matematici emoționale crude, că era mai bine să nu mai caut iubire, companie și nici măcar prietenie. Să fiu o mică insulă în arhipelagul alba, detașat de continentul umanității. Hendrich avea dreptate, în definitiv. Mai bine să nu te îndrăgostești.

Însă, recent, acum, începeam să simt că nu poți proceda matematic cu emoțiile. Protejându-te de suferință, puteai da naștere unui nou tip de durere, mai subtil. E o dilemă. Și nu una pe care să o rezolv în seara asta.

Viața e derutantă.

Asta e tot ce știm cu adevărat, cred, și gândul se tot repetă ca un motiv muzical, până când mă cufund încet în somn.

Londra, 1599

Bankside, în zilele de demult, era alcătuit din oaze ale libertății. O oază a libertății însemna o zonă desemnată în afara zidurilor orașului, unde legile normale nu se aplicau. De fapt, nicio lege nu domnea acolo. Orice mergea. Orice fel de afacere putea fi încheiată. Se permitea orice fel de distracție, oricât de rău famată. Prostituție. Lupte cu urși. Spectacole de stradă. *Teatru*. Tot ce vă trece prin cap. Acolo se găsea.

În esență, vorbim de o zonă a libertății pure. Primul lucru pe care l-am descoperit în legătură cu libertatea a fost că mirosea a rahat. În comparație cu prezentul, desigur, în Londra sau în afara ei mirosea a rahat. Dar Bankside, în particular, duhnea cel mai tare. Din cauza tăbăcăriilor în număr mare. Cinci tăbăcării se aflau în apropiere, chiar după ce treceai podul. Motivul pentru care puțeau, aveam să aflu mai târziu, era pielea înmuiată de tăbăcari în fecale.

Am continuat să merg și mirosul s-a amestecat cu altele. Seu și oase din care făceau clei și săpun. Și sudoarea stătută a mulțimii. Putoarea atingea un nou nivel cunoscut mie.

Am trecut de grădina cu urși – numită Paris Garden dintr-un motiv pe care nu l-am priceput niciodată – și am văzut un urs negru uriaș prins în lanțuri. Mi s-a părut cea mai tristă creatură de pe pământ. Rănit și neîngrijit, resemnat, zăcea pe jos. Ursul era o vedetă. O atracție majoră pentru Bankside. I se spunea „Sackerson“. De multe ori urma să-l văd sau să-l aud în acțiune pe parcursul săptămânilor și al lunilor, cu ochii roz, înfigându-și ghearele în gâtul câinilor, făcând spume la gură, în timp ce mulțimea urla de excitare crudă și febrilă. Doar în astfel de momente animalul părea că trăiește, când se lupta pe viață și pe moarte. Și mă gândeam adesea la acel urs și la dorința lui inutilă de a supraviețui în mijlocul a tot felul de cruzimi și de dureri pe care viața i le arunca în cale.

În orice caz, în prima zi, am respectat povețele lui Rose, dar nu am simțit neapărat că venisem în locul potrivit. Era destul de departe de zgomotul săpunarilor, deși nu suficient de departe pe cât mi-aș fi dorit de tăbăcăriile duhnind a rahat. Un furnicar de oameni umplea locul. O femeie în verde, cu un dinte cariat și fața acoperită cu un strat gros de pudră, s-a holbat la mine curioasă, sprijinită de peretele unei clădiri din piatră, pe care cineva pictase pălăria unui cardinal. Clădirea, după cum bănuiam, adăpostea unul dintre multele bordeluri din zonă. Și cel

mai aglomerat, după cum s-a dovedit, călcat de valuri de clienți în orice moment al zilei. Alături se găsea un han. Taverna Reginei. Era cea mai curată clădire din zonă, deși nu se putea spune același lucru și despre clientela mizerabilă și zdrențăroasă.

În fața cârciumii și a bordelului, se deschidea un spațiu mare, un dreptunghi de iarbă unde zăboveau oamenii. Am decis să mă opresc acolo.

Am inspirat adânc.

Și am început să cânt.

Nu exista nicio rușine în muzică. Nu era nicio rușine să *cânți*. Până și regina Elisabeta știa să mânuiască un instrument sau două. Dar să cânți în public, atât în Franța, cât și în Anglia, era ceva ce nu făceai dacă aparțineai clasei nobile. Cu siguranță, nu în stradă. Pentru fiul unui conte și al unei contese, să se afle aici, cântând în cea mai puțin salubră parte din Bankside, ar fi îmsemnat o rușine de nedescris.

Și totuși, am cântat.

Am cântat niște cântece franțuzești învățate de la mama și oamenii au trecut pe lângă mine arcuindu-și câteodată sprâncenele. Pe parcursul zilei, încrederea în mine a crescut și am trecut la cântece și balade englezești, atrăgând rapid publicul. O dată sau de două ori, cineva mi-a aruncat un penny. Învățasem de la ceilalți artiști că, în mod regulat, trebuia să faci un tur printre oameni cu o pălărie în mână – cum fac cântăreții ambulanți chiar și astăzi. Însă nu aveam pălărie, așa că după două cântece m-am dus pe la oameni, cu pantoful stâng, țopăind într-un picior, lucru la fel de apreciat de public ca și muzica. Cei care mă priveau alcătuiau un amestec ciudat și intimidant de marinari, telali, bețivi, prostituate și amatori de teatru. Jumătate dintre ei se îndreptau spre casele sărăcăcioase de la sud și jumătate – cei mai aplecați să piardă câte un penny – veneau de pe pod. Poate fiindcă oamenii se holbau neîncetat la mine, am descoperit că mă descurc mai bine dacă închid ochii. La sfârșitul primei zile, făcusem destui bani ca să plătesc coșul cu fructe. Până la sfârșitul săptămânii, plătisem pentru un coș nou.

– Să nu ți se urce la cap, Tom Smith! mi-a zis Rose, înăbușindu-și un surâs.

Mânca o plăcintă fierbinte de iepure pe care o cumpărasem în drum spre casă.

– Încă mai ai de plătit găzduirea.

– Am putea mânca plăcintă cu iepure în fiecare zi? a întrebat Grace cu obrajii plini de firimituri. E mult mai bună decât tocana și rahații ăia de păstârnaci.

– Păstârnacii nu sunt caca, Grace.

– E mai bună pentru tine decât păstârnacii, am întărit, reamintind gândul înțelept al zilei. Nu vei vedea niciodată o regină sau un nobil mâncând un păstârnac.

Rose și-a dat ochii peste cap.

– Dar noi nu suntem nobili, nu?

Pentru ele eram doar Tom Smith din Suffolk și așa rămâneau lucrurile. În plus, știam că nu voi deveni niciodată conte. Că nu voi locui niciodată într-o casă elegantă. Că nu voi mai avea servitori. Părinții mei muriseră. Franța însemna o lume ostilă pentru mine. Eram un simplu cântăreț de stradă din Londra. Orice alte pretenții nu mi-ar fi adus decât necazuri.

Mi-am plătit primele două săptămâni de găzduire până în marțea următoare. Din acel moment, am căpătat drepturi egale în gospodărie și am devenit un membru al familiei. Am simțit, pe scurt, că aparțineam cuiva și mi-am dat silința să ignor viitorul și problemele care ar putea apărea. În timp ce cântam un madrigal unei mulțimi de oameni ce se pregăteau să meargă la teatru sau în timp ce priveam obrajii lui Rose cum prind culoare când chicotea, îmi imaginam că sunt fericit.

Grace a vrut să învețe să cânte la lăută, așa că într-o noapte am început să-i dau lecții. Își ținea capul aplecat peste coarde ca un păianjen ce atârna de un acoperiș. I-am corectat postura, astfel încât degetele ei să fie paralele cu lungimea instrumentului.

A vrut să învețe să cânte *Mâneci verzi* și *Dulcea și vesela lună mai,* două dintre preferatele ei. Mă îngrijora în mod deosebit *Mâneci verzi*. Ca în cazul mai tuturor melodiilor populare din istorie, *Mâneci verzi* nu era un cântec deloc potrivit pentru un copil. Nu mă prea lăudam cu înțelepciunea la momentul respectiv, dar eram destul de înțelept ca să știu că „Doamna cu mâneci verzi“ reprezenta insulta standard a vremurilor pentru femeile ușoare. Mânecile ei erau verzi din cauza atâtor partide de sex pe care se presupunea că le are în mijlocul naturii. Totuși, Grace a insistat și nu am vrut să îi distrug inocența în numele protejării ei, așa că m-am oferit s-o învăț. S-a dovedit a fi un elev dificil, fiindcă voia să fugă înainte de a putea merge, însă ne-am tolerat unul pe celălalt. Cântam afară într-o seară de vară și, când m-am întors, am surprins-o pe Rose privindu-ne de la fereastră zâmbind.

Într-o seară, pe la începutul toamnei, Rose a intrat la mine în cameră. Părea obosită. Diferită. Puțin amețită, puțin pierdută.

– Ce s-a întâmplat?

– Un milion de lucruri mărunte. Nu contează.

Am simțit că vrea să-mi spună ceva, dar s-a abținut.

S-a așezat pe pat și m-a întrebat dacă aș putea s-o învăț și pe ea să cânte la lăută. Mi-a zis că, dacă o învăț, îmi va scădea chiria cu cinci penny. Am acceptat. Nu neapărat din cauza chiriei, ci fiindcă foloseam orice scuză ca să stau lângă ea pentru o vreme.

Mai avea o aluniță, precum cele două de pe obraz, între degetul mare și arătător. Mâinile i se pătaseră ușor de la cireșele pe care le mâncase. Mi-am imaginat că o țin de mână. Ce gând copilăresc! Poate creierul îmi rămăsese la fel de crud precum chipul meu.

– E o lăută foarte frumoasă. N-am mai văzut una la fel. Atât de împodobită, a rostit ea.

– Mama a primit-o de la… un prieten. Vezi asta de aici?

I-am arătat cutia de rezonanță frumos ornată, chiar sub coarde.

– Se numește trandafirul.

– Dar nu e decât aer acolo.

Am râs.

– E cea mai importantă parte.

Am învățat-o să cânte doar cu două coarde, înainte și înapoi, ciupind tot mai iute, în ritmul inimii mele. I-am atins brațul. Am închis ochii și m-am speriat de ardoarea sentimentelor mele față de ea.

– Muzica înseamnă timp, i-am explicat. Înseamnă să controlezi timpul.

Când s-a oprit din cântat, a rămas pe gânduri, apoi a continuat:

– Uneori, aș vrea să opresc timpul. Uneori, într-un moment fericit, vreau ca un clopot de biserică să nu mai sune niciodată. Vreau să nu mă mai duc la piață niciodată. Vreau ca graurii să nu mai zboare spre cer… Dar suntem toți la mila timpului. Suntem toți niște coarde, nu?

Mă jur că așa a spus: *Suntem toți niște coarde.*

Rose era prea bună pentru simplul cules al fructelor. Rose era un filozof în adevăratul sens al cuvântului. Cea mai isteață persoană pe care am cunoscut-o vreodată (și foarte curând aveam să mă întâlnesc cu Shakespeare, iar asta spune multe). Îmi vorbea de parcă aveam vârsta ei și o iubeam pentru asta. Când eram împreună, totul dispărea și mă simțeam calm. Mă echilibra. Îmi găseam pacea doar uitându-mă la ea. Poate așa se explică de ce am privit-o mult timp și cu prea multă febră în ochi. Într-un fel în care oamenii nu se mai privesc. O doream din toate punctele de vedere. Să dorești înseamnă să-ți lipsească. Asta înseamnă. Golul, pustiul din mine, crescuse dincolo de orice margini când mama se înecase. Crezusem că e fără capăt, dar când mă uitam la Rose, începeam să devin puternic din nou, de parcă aveam ceva de care să mă sprijin. Ușurel.

– Vreau să rămâi, Tom.

– Să rămân?

– Da. Să rămâi. Aici.

– Ah!

– Nu vreau să pleci. Grace te place. Și eu te plac. Foarte mult chiar. Ești o binecuvântare pentru amândouă. Locul ăsta era atât de pustiu, iar acum nu mai e.

– Ei bine, și mie îmi place aici.

– Bun.

– Dar într-o zi e posibil să fiu nevoit să plec.

– Și de ce mă rog?

Am vrut să-i mărturisesc pe loc. Am vrut să-i spun că sunt altfel, ciudat, neobișnuit. Că nu voi îmbătrâni ca alți oameni. Am vrut să-i spun că mama nu fusese aruncată de pe cal și că se înecase legată de un scaun, condamnată la moarte pentru vrăjitorie. Am vrut să-i spun despre William Manning. Am vrut să-i spun cât de greu e să te simți vinovat pentru pierderea persoanei pe care o iubești cel mai mult. Să-i povestesc despre frustrarea de a fi un mister chiar și pentru tine însuți. Despre existența unui defect în echilibrul umorilor mele. Am vrut să-i spun că mă cheamă Estienne și că numele de familie e Hazard, nu Smith. Am vrut să-i spun că fusese singura mea oază de liniște de când murise mama. Toate aceste vorbe mi se îngrămădeau în gât, dar nu aveau unde să se ducă.

– Nu am cum să-ți zic.

– Ești un mister ce trebuie rezolvat.

O clipă de nemișcare.

Cântecul unei păsări.

– Te-ai sărutat vreodată cu cineva, Tom?

M-am gândit la prima noapte când îmi dăduse un sărut scurt pe buze.

– Un sărut adevărat, Tom? a clarificat Rose, de parcă mi-ar fi citit gândurile.

Tăcerea mea constituia un răspuns stânjenitor.

– Un sărut, a continuat ea, e ca muzica. Oprește timpul în loc… Am avut o relație amoroasă odată, a zis ea simplu. Într-o vară. El lucra într-o livadă. Ne-am sărutat și ne-am veselit împreună, dar nu am simțit nimic adevărat pentru el. Dacă iubești, un singur sărut poate opri vrăbiile, se spune. Crezi că e posibil așa ceva?

A așezat lăuta lângă ea pe pat și m-a sărutat. Am închis ochii și restul lumii a pălit. Nu mai rămăsese nimic. Decât ea. Ea luase locul stelelor, al cerurilor și al oceanelor. Nu mai exista nimic cu excepția acelui fragment unic de timp și a micului boboc de iubire pe care îl plantaserăm amândoi înlăuntrul lui. Și apoi, la un moment dat, sărutul s-a terminat. I-am mângâiat părul, iar clopotele bisericii au început să

bată în depărtare. Lumea se aliniase perfect.

Londra, în prezent

Stau în fața clasei a noua. Din nou. Sunt obosit. Să te duci la culcare după ora trei noaptea nu e ceva ce ar trebui să facă profesorii. Picăturile de ploaie strălucesc la ferestre ca bijuteriile. Las în urmă lecția dezastruoasă despre imigrație de data trecută și continui cu istoria socială a dinastiei Tudorilor, mai exact cu Anglia elisabetană.

– Ce știți despre Anglia elisabetană? întreb, deși mă gândesc la altceva.

Poate de data asta ar fi trebuit să aleg, să zicem, Sardinia. Sau poate Mallorca, în mijlocul câmpurilor cu lămâi. Sau o insulă din Indonezia. Sau o insulă cu palmieri din apele turcoaz ale Maldivelor.

– Cine a trăit atunci?

O fată ridică mâna.

– Oameni care sunt morți acum.

– Mulțumesc, Lauren. Altcineva?

– Oameni fără Snapchat.

– Adevărat, Nina.

– Sir Francis Nu-știu-cum.

Încuviințez din cap.

– Drake și Bacon. Alegeți! Dar cine a fost definitoriu pentru epoca respectivă în Anglia?

Decenii după decenii i-am compătimit pe oamenii care susțineau că se simt bătrâni, dar îmi dau seama acum că e perfect posibil ca oricine să se simtă învechit. Nu e nevoie decât să devină profesor.

Ochii mi se opresc asupra unui elev care mă surprinde prin prezența lui.

– Anton? Cunoști pe cineva din epoca elisabetană?

El mă privește timid. E speriat. Vinovat.

– Shakespeare, rostește aproape ca o scuză.

– Da! A fost epoca lui Shakespeare. Acum… Ce știi despre Shakespeare, Anton?

– E mort, domnule, se oferă Luren.

– Simt că o să urmeze o temă, Lauren.

– Mă bucur că pot ajuta, domnule.

– *Romeo și Julieta*, spune Anton, aproape în șoaptă, sperând că îndreaptă lucrurile. Și *Henric al IV-lea Partea întâi*. O studiem la

engleză.

Îi susțin privirea, suficient cât să-l fac să și-o plece pe-a lui rușinat.

– Cum crezi că era? Cum crezi că a trăit?

Anton nu răspunde.

– Vreau să-l scot în evidență că Shakespeare a fost o persoană reală. Adică a trăit. Era un om. Un om în carne și oase. Nu doar un scriitor, un om de afaceri, un om cu multe relații, un creator. Un om care a mers pe străzi reale, prin ploaie, a băut bere și a mâncat scoici. Un om care purta cercel, fuma, respira, dormea și se ducea la toaletă. Un om cu mâini, picioare și o respirație urât mirositoare.

– Dar, intervine Lauren, răsucindu-și pe deget o șuviță de păr, de unde știți că îi mirosea gura, domnule?

Mă gândesc o clipă ce grozav ar fi dacă și ei ar putea ști de unde. Dar, desigur, mă mulțumesc să zâmbesc și să îndrug ceva despre lipsa pastei de dinți, pentru ca mai apoi să îmi continui lecția.

Londra, 1599

Am cântat la lăută în Southwark toată vara și toată toamna. Adeseori am muncit până târziu, până după închiderea porților orașului, și am fost nevoit să mă întorc pe jos acasă, pe un drum care putea să dureze și o oră.

Acum, vremea se schimbase și mulțimile se subțiaseră. M-am dus pe la toate cârciumile, unde am cerut de lucru, dar nimeni nu a avut loc pentru mine. Muzicanții din cârciumă erau mai bine văzuți decât cântăreții de pe stradă. Făceam parte dintr-o tagmă nedorită, pe cale de dispariție, mi-am dat seama. Problema era că exista o trupă de muzicanți – Pembroke's Men – care cucerise deja piața.

Auzind că sunt în căutarea unei slujbe, unul dintre ei – un scripcar uriaș și bărbos, cunoscut drept „Wolstan Copacul“, dată fiind înălțimea lui și posibil și din cauza părului său vâlvoi care părea coroana unui copac pe furtună – a venit la mine, în fața bordelului „Pălăria Cardinalului“, chiar când se înnopta.

M-a apucat de ceafă și m-a izbit cu putere de un zid.

– Lasă-l în pace! a strigat Elsa, o prostituată prietenoasă, cu părul roșu ca focul, cu care vorbeam mereu când mă întorceam acasă.

– Ține-ți gura, târfă!

Apoi s-a întors spre mine. Avea dinții cariați, un șir neregulat de pietricele maronii. Era greu de spus dacă mirosul de rahat venea dinspre el sau de la tăbăcăriile din apropiere.

– N-o să cânți nicio muzică în nicio tavernă în partea asta, în Bishopgate, flăcăule. Mai ales pe-aci prin Bankside. În niciun caz viu. Locul ăsta e al nostru. Băieții cu moacă de miel n-au ce căuta aici.

L-am scuipat direct în față.

A înhățat gâtul lăutei.

– Ia labele de pe ea!

– Mai întâi o sparg și-apoi îți zdrobesc degetele.

– Dă-mi-o înapoi, nenorocitule…

Elsa se aruncase deja pe el.

– Potolește-te, Wolstan! Dă-i-o înapoi!

Bărbatul a lăsat lăuta pe spate, gata s-o legene și s-o izbească de zid.

Atunci s-a auzit o voce gravă, adâncă, aproape teatrală.

– Oprește-te îndată, Wolstan!

Wolstan s-a răsucit și a dat cu ochii de trei bărbați care tocmai apăruseră pe aleea din spatele lui.

– Vai de mine! a exclamat Elsa, brusc înveselită – ori, foarte posibil, prefăcându-se –, și și-a netezit rochia cu gesturi lente ca ale unei pisici care se linge.

Toată zona era un teatru. Nu știu dacă scena sau culisele.

– E chiar Richard al III-lea în carne și oase.

Normal că nu era niciun Richard al III-lea. Era Richard Burbage, despre care până și eu știam că e cel mai cunoscut actor din Londra. Arăta formidabil la momentul respectiv. Nu semăna nici cu Errol Flynn, nici cu Tyrone Power, nici cu Paul Newman și nici măcar cu Ryan Gosling. Dacă ar fi avut cont pe Tinder, nu știu dacă ar fi marcat ceva vreodată în viața lui. Avea părul subțire și moale, o față cu semne de vărsat și slută ca a lui Rembrandt, dar se putea lăuda cu altceva. Cu ceva pe care elisabetanii îl recunoșteau, dar pe care oamenii secolului XXI nu-l mai știu: o *aură*. Ceva puternic și metafizic, senzația unui suflet, a unei prezențe, a unei puteri.

– O seară splendidă și dumneavoastră! domnule Burbage, sir, a rostit Copacul, coborând lăuta.

– Dar nu pentru alții, din câte se pare, l-a admonestat Burbage.

I-am observat pe ceilalți doi bărbați. Unul era rotund ca un butoi și cu o barbă impresionantă, mai îngrijită decât a lui Wolstan. Își arăta dinții mârâind cu atâta exagerare, încât am presupus că era un alt actor. Părea destul de afumat.

– Măi, spumă de pișat de bou, dă-i lăuta înapoi băiatului!

Al treilea bărbat era zvelt și foarte arătos, în ciuda gurii mici și a părului lung dat pe spate, probabil în urma unui sfat foarte prost. Avea ochii blânzi, ca ai unei vite. Precum cei doi tovarăși ai săi, purta un pieptar vătuit, cu dantelă și nasturi. În cazul lui, de culoare gălbuie, cred, deși greu de ghicit în penumbră. Un boem bine plătit, cu un cercel de aur în ureche. Nu mai încăpea îndoială că mă aflam în fața unor actori cu buzunare pline. Am știut că trebuie să fie membri ai trupei Lord Chamberlain's Men, împreună cu Burbage.

– Fi-mi-ar scârbă... Privește! Privește aici! Iadul s-a golit și toți diavolii s-au aciuat în Bankside, a rostit arătosul, cu un glas resemnat, amar.

Elsa l-a observat și ea pe bărbat.

– Shakespeare însuși.

Shakespeare – căci el era – a zâmbit discret.

Elsa s-a întors spre bărbatul de lângă marele dramaturg, care aducea cu un butoi.

– Și pe tine te cunosc. Tu ești celălalt Will. Will Kemp.

Kemp a încuviințat din cap și și-a mângâiat stomacul, mândru nevoie mare.

– În carne și oase.

– Dă-mi lăuta! i-am zis iar lui Wolstan, însă de data asta a înțeles că noaptea îi e potrivnică.

Mi-a așezat lăuta în mâini și și-a luat tălpășița ușurel.

Elsa i-a făcut cu mâna batjocoritor, agitându-și degetul mic.

– Lovi-te-ar ciuma, vierme!

Cei trei actori au izbucnit în râs.

– Haide, să mergem la Queen pentru niște licoare, i-a îndemnat Kemp.

Shakespeare s-a încruntat spre prietenul său de parcă acesta ar fi fost o durere de cap.

– Ești un bețivan bătrân și nesătul.

Elsa îi șoptea ceva la ureche lui Richard Burbage, în vreme ce el o pipăia nestingherit.

Shakespeare s-a apropiat de mine.

– Wolstan e o bestie.

– Da, domnule Shakespeare.

Mirosea a bere, a tutun și a mănuși.

– E o rușine să-l vezi pe Copac desfășurându-se… Așadar, flăcăule, cânți bine?

Încă tremuram din pricina sperieturii.

– Bine?

– La lăută.

– Cred că da, domnule.

S-a dat mai aproape de mine.

– Câți ani ai?

– 16, domnule, am răspuns, păstrând vârsta pe care o știa Rose.

– Arăți cu doi ani mai mic. Cel puțin. Dar și cu doi ani mai mare. Chipul tău e o ghicitoare.

– Am 16 ani, domnule.

– Nu contează, nu contează…

S-a clătinat ușurel și și-a proptit mâna în pieptul meu, să se sprijine parcă. Era băut, mi-am dat seama. Dar s-a îndreptat de spate rapid.

– Noi, proprietarii trupei Lord Chamberlain's Men, căutăm în prezent muzicieni. Am scris o piesă nouă, *Cum vă place*, și are nevoie de muzică. Sunt multe cântece. Și avem nevoie de o *lăută*. Vezi tu, am avut un lutist, dar ni l-a luat vărsatul negru.

M-am holbat la Shakespeare. Ochii lui adăposteau două focuri aurii,

reflectând o torță arzândă în apropiere.

Kemp, trăgându-l pe Burbage din mrejele Elsei, voia să urgenteze lucrurile, așa că mi-a spus brusc:

– Mâine, la The Globe, până în ora 11.

Shakespeare l-a ignorat.

– Cântă-ne acum! m-a rugat, arătând spre lăută.

– Acum?

– Bate fierul cât e cald.

Elsa a început să îngâne un cântec nerușinat pe care nu-l știam.

– Bietul băiat e încă zdruncinat, a zis Kemp, prefăcându-se că mă compătimește. Să-i dăm bătaie.

– Nu, s-a împotrivit Shakespeare. Lasă-l pe băiat să cânte.

– Nu știu ce să vă cânt.

– Cântă din inimă. Închipuie-ți că nu suntem aici. Fii sincer!

A șușuit-o pe Elsa.

Patru perechi de ochi s-au îndreptat spre mine.

I-am închis pe ai mei și am interpretat un cântec pe care îl învățasem recent și m-am gândit la Rose.

Toată ziua soarele ce mă-ncălzește
Când se-ncruntă mult mă necăjește
Cu îndoială mă hrănește;
Dar când zâmbește, primăvara mea nebună crește,
Și-ncruntătura ei de suferință iarnă-mi dăruiește.

Când m-am oprit din cântat, am văzut cum mă privesc în tăcere cele patru chipuri.

– Bere! a strigat Kemp. Doamne, dă-mi bere!

– Băiatul e bun, a spus Burbage, dacă ignori cântecul.

– Și cântatul, a adăugat Elsa.

– Cânți bine, m-a încurajat Shakespeare. Să fii mâine la teatrul The Globe! La ora 11. 12 șilingi pe săptămână.

– Mulțumesc, domnule Shakespeare.

– 12 șilingi *pe săptămână*?

Lui Rose nu-i venea să creadă. Era dimineață. Ieșisem să aducem apă înainte să plecăm la muncă. Rose a trebuit să se oprească și a pus găleata plină jos. Am așezat-o jos și pe-a mea. Apa – pentru spălat, nu pentru băut – provenea de la fântâna din capătul uliței, la circa un kilometru și jumătate nord de Hambarul cu Ovăz și de livezi, așa că

aveam nevoie de odihnă. Pe cerul albastru al dimineții apăruseră pete roz prevestitoare de rău.

– Da. 12 șilingi pe săptămână.

– Și lucrezi pentru domnul Shakespeare.

– Pentru Lord Chamberlain’s Men. Da.

– Tom, ce bucurie!

M-a îmbrățișat. Ca o soră. Ceva mai mult decât o soră.

Apoi un nor de tristețe i-a acoperit chipul când a ridicat găleata.

– Ce e?

– Mă aștept să nu te mai vedem așa mult.

– Voi veni acasă în fiecare seară, ca înainte. Fie ocolesc zidurile, fie sar peste ele.

– Nu la asta m-am referit.

– Atunci?

– Viața ta va fi prea colorată ÎN comparație cu o fată plictisitoare care se duce la piață.

– Tu nu ești plictisitoare, Rose.

– Un fir de iarbă nu e plictisitor până când vezi o floare.

– Ba e. Un fir de iarbă e întotdeauna plictisitor. Dar tu nu ești un fir de iarbă.

– Și nici tu, un statornic, Tom. Ai fugit din Franța. Ai fugit din Suffolk. Vei fugi și de aici. Tu nu te stabilești într-un loc. De când ne-am sărutat, ochii tăi se feresc să stăruie prea mult asupra mea.

– Rose, dacă voi pleca vreodată, nu va fi din cauza ta.

– Atunci, de ce vei pleca, Tom? Din ce motiv?

N-am putut să-i răspund.

Apa era grea, dar ne apropiam de casă. Ajunseserăm la grajduri acum și am văzut un rând de cai, ca niște lorzi la galerie urmărind o piesă pe care o văzuseră deja, holbându-se la noi. Rose s-a cufundat în tăcere. M-am simțit vinovat că am mințit-o în privința morții mamei. Trebuia să-i mărturisesc adevărul despre mine. La un moment dat, sigur voi fi nevoit s-o fac.

Exact când am ajuns acasă, am zărit două femei pe stradă. Una dintre ele era bătrâna doamnă Adams. Urla la cealaltă. Un recital dedicat scârnăviilor din iad.

Rose o cunoștea pe cealaltă femeie din piața Whitechapel. Mary Peters.

O femeie liniștită, cu un aspect trist. În jur de 40 de ani. O vârstă pe care o stabileai corespunzător la vremea respectivă. Purta negrul văduviei în permanență.

Bătrâna doamnă Adams se apleca spre ea, scuipându-i cuvinte

demente în față, dar Mary s-a întors și a privit-o cu o asemenea furie tăcută, încât bătrâna s-a dat în spate ca o pisică brusc speriată de prada ei.

Mary înainta spre noi pe ulița Well.

Nu părea deloc tulburată de întâlnirea cu bătrâna doamnă Adams. Rose, am băgat eu de seamă, s-a încordat ușor la vederea ei.

– Bună dimineața, Mary.

Mary a zâmbit scurt. S-a uitat la mine.

– El e Tom al tău?

Tom al tău.

M-am simțit stânjenitor de bine. Să știu că Rose vorbise de mine. Să mă simt de parcă i-aș fi aparținut. Realitatea a devenit solidă, ca și cum spațiul pe care îl ocupam era menit să fie ocupat de mine.

– Da. Da, el e.

Rose s-a îmbujorat puțin. Un roz palid ca al norilor.

Mary a clătinat din cap. A cugetat puțin.

– El nu e acolo azi. Tu și Grace veți fi încântate să auziți asta.

– Serios?

Rose a răsuflat ușurată.

– Are febră. Să sperăm că e vărsat, nu?

Eram nedumerit.

– Despre cine vorbiți?

Mary s-a dat ușor în spate, de parcă ar fi spus ceva ce nu trebuia.

– Despre domnul Willow, m-a lămurit Rose, gardianul de la piață.

Mary se îndepărta deja.

– Ne vedem mai târziu.

– Bine.

Când am pornit din nou spre casă, am întrebat-o pe Rose de domnul Willow.

– Nu-ți face griji! E puțin mai sever, atâta tot.

Și n-a mai adăugat nimic. În clipa următoare a început să vorbească despre Mary. Rose mi-a povestit că venise în zonă cu câțiva ani în urmă și era o persoană foarte retrasă. Nu voia deloc să vorbească despre trecutul ei, așa că mare lucru nu știa despre ea.

– E o femeie blândă. Dar misterioasă. La fel ca tine. Dar te rezolv eu. Spune-mi ceva ce nu știu. Un lucru mic. O frântură.

Și de-aș avea tot aurul din lume și tot aș prefera să locuiesc într-o căsuță de pe ulița Well, dacă asta înseamnă să fiu alături de tine, m-am gândit, dar fără s-o rostesc.

– Am văzut un barcagiu picând în Tamisa ieri, chiar sub casa

Nonesuch. Mulțimea privea, iar eu nu-mi doream decât să fii și tu cu mine ca să vezi.

– Ideea mea despre distracție nu e la fel de crudă ca a ta.

– A supraviețuit, cred.

Mi-a aruncat o privire bănuitoare și cinică. Eu i-am oferit altceva.

– Îmi place cum ai grijă de Grace. Felul în care te cunoști pe tine însăți. Felul în care ți-ai creat o viață, una bună, cu o casă frumoasă, după ce ai pierdut atâtea. Găsești frumusețe acolo unde nu există. Ești lumina care licărește într-o băltoacă.

– O băltoacă? a râs ea. Îmi pare rău. Continuă… Mă dau în vânt după complimente. Hrănește-mă.

– Îmi place cum gândești. Îmi place că nu treci prin viață indiferentă la natura ei.

– Nu sunt o domniță palidă, care merge la teatru. Sunt o culegătoare de fructe. Sunt simplă.

– Ești cel mai puțin simplu lucru pe care-l cunosc.

Mi-a acoperit mâna cu a ei.

– Hainele mele sunt doar niște zdrențe cu visuri.

– Posibil să fii și mai frumoasă fără ele.

– Fără visuri?

– Nu.

Stăteam foarte aproape de ea acum. I-am susținut privirea. Fuga ieșise din peisaj. Nu știam că o căutasem, dar acum, că o găsisem, habar n-aveam ce se va întâmpla. Am simțit că se învârte lumea cu mine, că îmi pierd controlul, ca o sământă de chiparos ce călătorește pe aripa unui vânt capricios.

– Du-te! m-a îndemnat ea. Să uităm de plăceri deocamdată. Vei întârzia.

Ne-am sărutat și am închis ochii, inhalându-i parfumul de lavandă. M-am simțit atât de îngrozit și de îndrăgostit, încât mi-am dat seama că spaima și iubirea formau un tot.

Londra, în prezent

Îmi amintesc senzația, o contopire amețitoare, ca vârtejul, de dragoste și de teroare. Îmi amintesc… și clopoțelul sună. Îmi amintesc mirosul de livadă al părului ei și încă mi-e dor de ea. Așa de tare, că mă arde.

Ușurel.

Deschid ochii și îl văd pe Anton furișându-se afară din clasă.

– Anton, îl strig, un minut, te rog!

Pare speriat. Toată ora a părut speriat. Tocmai își vâră căștile în urechi.

– Îți place muzica?

Pare nedumerit de întrebarea mea. Se așteptase la altceva. Totul din ființa lui degajă siguranță, mai puțin ochii.

– Mda. Da, domnule.

– Cânți?

Încuviințează din cap.

– Da, la pian, puțin. M-a învățat mama când eram mai mic.

– Trebuie să ai grijă cu muzica. Te poate zăpăci. Îți distruge chimia creierului. Emoția.

Se uită la mine întrebător.

Trec mai departe.

– Mama ta știe despre prietenii tăi?

Ridică din umeri timid.

– Fiindcă te-ai putea descurca mai bine.

Știe că n-are de ce să se supere, dar aproape că o face. Se îmbufnează puțin.

– Și nu e prietenul meu. E doar fratele mai mare al unui tip pe care-l cunosc.

– Un tip? Un tip de la școală? Un tip de la noi?

Clatină din cap.

– Înainte venea aici.

– Înainte?

– A fost exmatriculat.

Încuviințez din cap. Explicabil în cazul acesta.

Urmează o pauză. Maxilarul i se încordează, devine tensionat.

– Sunt adevărate lucrurile alea de le-ați spus aseară? Că ați omorât pe cineva?

– Ah, da. Da, am omorât. Într-un deșert. În Arizona. Acum foarte mult timp. Nu recomand nimănui.

El izbucnește în râs, deși nu-și dă seama dacă glumesc sau nu. Și nu glumesc.

– Ați fost prins vreodată?

– Nu, nu în felul la care te referi tu. Nu m-au prins. Dar pe măsură ce îmbătrânești, Anton, îți dai seama că niciodată nu scapi basma curată. Mintea umană are propriile... închisori. În viață, nu ți se dă întotdeauna șansa de a alege.

– Da, m-am cam prins de asta, domnule.

– Nu poți alege unde te naști, nu poți decide cine să te părăsească și cine nu, nu poți alege prea multe. O viață are fluxuri care nu se pot schimba, la fel ca istoria. Dar încă mai există loc în ea pentru alegere. Pentru decizii.

– Bănuiesc că așa o fi.

– E adevărat. Iei o decizie greșită în prezent și te bântuie, așa cum Tratatul de la Versailles din 1919 a pregătit terenul pentru ca Hitler să preia puterea în 1933. Așadar, fiecare moment din prezent plătește pentru unul din viitor. O simplă întorsătură greșită și ești pierdut. Ce faci în prezent rămâne cu tine. Se întoarce. Nu scapi niciodată de nimic.

– Așa se pare.

– Oamenii vorbesc despre o busolă morală și cred că ăsta e secretul. Întotdeauna știm ce e bine și ce e rău pentru noi, nordul și sudul. Trebuie să ai încredere, Anton. Oamenii pot să te îndrume spre tot felul de direcții greșite, să te ducă după orice colț. Să n-ai încredere. Nici în mine să nu ai încredere. Ce se spune în reclamele cu mașini? Despre sistemul de navigare? *Vine ca dotare standard*. Tot ce trebuie să știi despre ce e corect și ce nu se află deja acolo. Vine ca dotare standard. E ca muzica. Nu trebuie decât să asculți.

Dă din cap. Habar n-am dacă a înțeles ce am vrut să-i spun sau dacă e doar plictisit și înspăimântat și vrea să iasă din clasă cât mai repede.

– Bine, domnule. Un discurs bun.

– OK.

E ciudat să-i spui asemenea lucruri unei musculițe efemere. De parcă mi-ar păsa. Hendrich mi-a zis mereu că nu e nimic mai periculos decât să-ți pese de o ființă umană obișnuită, muritoare, fiindcă „ne compromite prioritățile“. Dar poate prioritățile lui Hendrich nu mai sunt și ale mele, poate că e nevoie să fie compromise. Poate simt nevoia să mă comport vag ca o ființă umană din nou. A trecut ceva

vreme. Vreo 400 de ani.

Hotărăsc să înmoi tonul.

– Îți place școala, Anton?

Ridică din umeri.

– Uneori. Alteori pare… irelevantă.

– Irelevantă.

– Da. Trigonometria, Shakespeare și toate rahaturile astea.

– Ah, da, Shakespeare. *Henric al IV-lea.*

– *Partea întâi.*

– Da, așa ai zis. Nu-ți place?

La fel, ridică din umeri.

– Am fost să o vedem. Excursie cu școala. Cam plictisitor.

– Nu-ți place teatrul?

– Nu prea. E pentru bătrâni din ăștia bogați, nu?

– Nu era așa pe vremuri. Teatrul se adresa tuturor. Era cel mai nebun loc din Londra. Toată lumea venea acolo. Vedeai și bogătani, desigur, sus la balcoane, îmbrăcați ostentativ, dar, în rest, găseai tot soiul de oameni. Intrarea costa un penny. Ieftin. Doar cât o franzelă, atâta tot. Izbucneau și conflicte uneori, bătăi cu cuțite. Oamenii aruncau cu diverse lucruri în actori dacă nu le plăcea ce vedeau. Scoici goale. Mere. Te miri ce. Și Shakespeare a urcat pe scenă. Mortul din afișe. Acolo. Pe scenă. Și nici n-a trecut mult de atunci. Istoria e chiar aici, Anton. Ne respiră în ceafă.

Băiatul zâmbește ușor. Ăsta e sensul meseriei de profesor. Un licăr de speranță unde nu credeai că mai există.

– Parcă ați fi fost acolo.

– Am fost, îi spun.

– Poftim? Domnule profesor…

De data asta eu zâmbesc. E foarte ațâțător să te găsești în pragul dezvăluirii adevărului. Parcă ai ține o pasăre în palme și te pregătești să-i dai drumul.

– L-am cunoscut pe Shakespeare.

Izbucnește în râs ca și cum *știe* că glumesc.

– Bine, cum ziceți dumneavoastră, domnule Hazard.

– Ne vedem mâine.

Mâine. Am urât acest cuvânt dintotdeauna. Și totuși, cumva, nu mă râcâie așa de rău.

– Mâine, da.

Londra, 1599

M-am dus în galeria de deasupra scenei, lângă un bătrân îngâmfat, cu față cadaverică, pe nume Christopher, care cânta la clavecin. Am spus „bătrân“. Probabil nu avea mai mult de 50 de ani, dar era cel mai bătrân angajat al trupei. Mare parte din public ne-ar fi văzut, dacă și-ar fi dat silința să-și îndrepte privirea în direcția noastră, dar stăteam în umbră și mă simțeam în siguranță așa, în anonimat. Christopher rareori îmi adresa vreo vorbă, înainte sau după spectacol.

Îmi amintesc o conversație cu el.

– Nu ești din Londra, așa-i? m-a întrebat disprețuitor.

Era un dispreț ciudat, serios. Atunci, ca și acum, majoritatea locuitorilor Londrei proveneau din altă parte. Asta și era ideea cu Londra. Și, ținând cont că numărul morților îl depășea pe al nou-născuților, numai așa putea Londra să se dezvolte, să meargă înainte.

– Nu, am spus. Sunt din Franța. Mama a căutat adăpost aici. A fugit de trupele regelui.

– Catolicii?

– Da.

– Și unde e mama ta acum?

– A murit.

Niciun licăr de compasiune. Sau de curiozitate. Doar o privire lungă, cercetătoare.

– Cânți ca un francez. Ai degete de străin.

Mi-am privit mâinile.

– Serios?

– Da. Mai degrabă lovești coardele, în loc să le ciupești. Scot un sunet ciudat.

– Ei bine, e un sunet ciudat care domnului Shakespeare îi place.

– Cânți bine pentru vârsta ta, presupun. Ești o noutate. Dar n-o să rămâi tânăr o veșnicie. Nimeni nu rămâne. Cu excepția băiatului ăluia din est.

Și iată…

Momentul în care mi-am dat seamă că, chiar și într-un loc mare ca Londra, tot trebuie să țin garda sus.

– I-au omorât mama. Era vrăjitoare.

Inima a început să-mi bubuie nebunește în piept. Am avut nevoie de

un efort supraomenesc ca să afișez o expresie calmă.

– Păi, dacă s-a înecat înseamnă că era nevinovată.

M-a privit bănuitor.

– Dar n-am zis că *s-a înecat*.

– Am presupus că a murit pe scaunul ăla pentru vrăjitoare.

Și-a îngustat privirea cu viclenie.

– Pari foarte încântat. Uită-te! Degetele tale de francez tremură. Ca s-o zic p-aia dreaptă, nu cunosc amănuntele. Hal mi-a povestit.

Hal, fluierarul cu maniere alese, stătea pe o bancă în fața noastră, dar nu dădea semne că vrea să fie atras în conversație. Se cunoșteau de ceva vreme și munceau la piesă împreună.

– Băiatul nu a crescut.

Hal, palid, pufos și cu o gură mică a intervenit.

– Făcuse o vrajă și a omorât un om ca să-i dea băiatului ei viață eternă.

Nu știam cum să răspund.

Christopher încă mă cerceta atent. Atunci am auzit pași pe traversă.

– Purtați o conversație generală?

Shakespeare însuși. Rămas în picioare, a desfăcut o scoică și a sorbit din ea, atent să nu curgă nimic pe taftaua costumului vătuit. Cât a savurat gustul, nu și-a luat ochii de la Christopher.

– Da, a răspuns Christopher.

– Păi, sper că îl faci pe tânărul Tom să se simtă ca acasă.

– Da, *tânărul* Tom e bine-mersi.

Shakespeare a dat drumul carapacei tari să cadă pe podea. A zâmbit scurt.

– Bine.

A arătat cu degetul spre mine.

– Trebuie să mergem mai în față, pe următoarea bancă. Să auzim lăuta.

Îl vedeam pe Christopher cum fierbe. O imagine care m-a uns pe inimă. M-am ridicat în picioare și m-am dus la locul nou, urmat îndeaproape de Hal. M-am așezat. Carnea unei scoici strălucea prin lemnul prăfos, ca un ochi atent.

– Mulțumesc, domnule.

Shakespeare a dat din cap, impasibil.

– Te asigur că nu facem opere de binefacere aici. Acum, să vă aud pe toți cum cântați cât mai bine. Sir Walter e în public.

Chestia cu banca din față era că aveam o vedere bună. Iar publicul

se dovedea un spectacol în sine mai mereu. Într-o după-amiază însorită, mii de oameni se înghesuiau aici. Mai mulți decât intră în medie într-un teatru din prezent. Chiar și în The Globe. Adesea, spectatorii din picioare, cu bilet de un penny, se încăierau și se luau la palme cu cei de pe băncile din spate, care plăteau doi penny. Dacă aveai trei penny, necesari pentru un loc pe bancă *și* o pernă, se părea că te considerai mult *deasupra* unor astfel de lucruri, deși am observat că purtarea necioplită reapărea când îți aruncai privirea spre clasele superioare de la balcon.

Cu alte cuvinte, vedeai tot soiul de oameni. Hoți. Scandalagii. Cocote. Doamne cu fața palidă și dinți înnegriți artificial ca să simuleze semnul luxului, și anume cariile provocate de zahăr (un fapt pe care mi-l amintesc mereu în epoca noastră modernă cu ulei pentru bronzat la sticlă și proceduri de albire a dinților).

Se cântau multe melodii pentru a înveseli mulțimea. Mi-a plăcut în mod special *Sub copacul din codrul verde,* interpretată de un actor blond, voios, al cărui nume l-am uitat, care îl juca pe credinciosul lord Amiens, unul dintre bărbații loiali, gata să plece în exil, în pădurea franceză, cu tatăl Rosalindei, Duke Senior.

Cui îi place să stea cu mine
Și să dea glas notelor vesele
Sub tril dulce de păsărele:
Vino-aici, vino-aici, vino-aici:
Niciun dușman nu vezi aici
Doar iarnă și vreme rea.

În mintea mea, pădurea franceză Ardennes a devenit la Foret de Pons pe care o cunoscusem în copilărie, unde eu și *maman* ne plimbam adesea. Stăteam lângă un chiparos uriaș, iar ea îmi cânta acolo, în timp ce priveam cum cad semințele. O lume departe de duhoarea și de mizeria din Bankside sau de mirosul berii, al bucăților de pește și al urinei ce se înălța de la parterul teatrului. Totuși, piesa stârnea în mine și alte lucruri. Oamenii plecau în exil, își schimbau identitatea, se îndrăgosteau.

Era o comedie, dar pe mine m-a tulburat mult.

Cred că personajul Jacques mi-a ridicat cele mai multe probleme. Nu face absolut nimic. Am văzut piesa de 48 de ori și tot nu-mi amintesc ce rol avea. Se plimba de colo până colo, printre tineri inteligenți și optimiști, simțindu-se cinic și mizerabil. Era jucat de Shakespeare însuși și ori de câte ori deschidea gura cuvintele îmi pătrundeau în oase, de parcă m-ar fi avertizat asupra viitorului meu:

Toată lumea e o scenă,
Iar bărbații și femeile ei, simpli actori;
Se nasc și mor,
Iar omul, cât trăiește, roluri multe joacă…

Shakespeare a fost un actor ciudat. Ponderat – nu mă refer la glas – în maniere și în gesturi. Total opusul lui Burbage sau Kemp. Shakespeare avea ceva non-shakespearian, mai ales când era treaz. O liniște, atât pe scenă, cât și în afara ei, de parcă ar fi absorbit lumea, în loc să o proiecteze.

Într-o joi, am venit acasă și am găsit-o pe Grace plângând. Rose o ținea în brațe. Am aflat că domnul Willow dăduse locul lor unei femei care îi oferise favoruri sexuale. Încercase și cu Rose același târg. Le aruncase vorbe grele amândurora.

– Totul o să fie bine. Încă putem lucra acolo. Numai că nu în locul de până acum.

M-am mâniat îngrozitor. O furie arzătoare m-a devorat. A doua zi, înainte să mă îndrept spre Southwark, m-am dus la piață, l-am găsit pe domnul Willow și, în prostia mea juvenilă, am sfârșit prin a-l lovi, înghesuindu-l într-o tarabă cu condimente. S-a prăbușit într-o mare portocalie de arome exotice din Lumea Nouă.

Grace și Rose au fost alungate din piață definitiv. Și doar faptul că știam despre înclinația lui pentru favoruri sexuale l-a împiedicat să acționeze mai departe împotriva noastră.

Rose mi-a blestemat impulsivitatea, chiar când ea însăși își vărsa nervii scăpați de sub control asupra mea.

A fost prima noastră ceartă. Îmi amintesc furia mai mult decât vorbele. Îmi amintesc cum își făcea griji în privința domnului Sharpe.

– Nu putem doar *să culegem* fructe așa, de capul nostru, Tom. Trebuie *să le vindem*. Unde, mă rog?

– O să repar eu tot. E vina mea. Rezolv eu cumva, Rose. Promit.

Așa că am vorbit cu domnul Shakespeare despre posibilitatea ca Rose și Grace să lucreze ca vânzătoare de fructe la teatru. L-am văzut după un spectacol intrând printre oamenii de pe spațiul verde, în fața tavernei Reginei. Se îndrepta spre berărie, singur, ignorând un bărbat care îl recunoscuse chiar când a dispărut pe ușă.

M-am luat după el. Mai fusesem în tavernă înainte. Chipul meu tânăr nu reprezenta nicio problemă aici. L-am găsit pe Shakespeare cu o halbă în mână, într-un colț liniștit.

Mă întrebam cum – și *dacă* – ar trebui să-l abordez, când m-a observat și a ridicat mâna, chemându-mă.

– Tinere Tom, ia un loc!

M-am dus la el și m-am așezat pe băncuța opusă. Între noi, se afla măsuța de stejar. Doi bărbați, la masa de lângă el, jucau de zor dame.

– Bună ziua, domnule Shakespeare.

O chelneriță curăța halbele abandonate în apropiere și Shakespeare a strigat-o.

– O bere slabă pentru prietenul meu de-aici.

Femeia a încuviințat din cap, dar Shakespeare s-a răzgândit.

– Dar tu ești din Franța, nu? Probabil că îți place berea tare.

– Nu, domnule. O prefer pe cea slabă.

– Înțelepciunea ta mă calmează, Tom. Aici se găsește cea mai bună și cea mai dulce bere slabă din Londra.

A sorbit, închizând ochii.

– Berea slabă nu rezistă mult, a zis. Peste o săptămână va fi la fel de acră ca nădragii unui cavaler. Berea tare rezistă veșnic. Cică hameiul din ea o face nemuritoare. Berea slabă e totuși o lecție mai valoroasă în viață. Dacă aștepți prea mult, vei spune la revedere înainte să apuci să dai bună ziua. Tata a fost odată degustător de bere slabă. Sunt foarte educat în această privință.

A venit și băutura. S-a dovedit într-adevăr foarte dulce. Shakespeare și-a umplut și și-a aprins pipa. Precum cei mai mulți oameni de scenă cu bani, era fan al tutunului. („Iarba indiană face minuni pentru durerile mele.“) Mi-a spus că l-a ajutat și în scrierile lui.

– Scrieți o piesă nouă? am întrebat cu voce tare. Vă deranjez?

A încuviințat.

– Da și nu.

– Ah, am rostit. (Nu mai exista nimeni ca Will Shakespeare care să te amuțească în asemenea hal). Bun. Și bine.

– Se va numi *Julius Caesar*.

– E vorba de viața lui Julius Caesar?

– Nu.

– Hmm….

A tras adânc din pipă.

– Urăsc să scriu, a adăugat, printre spiralele de fum. Ăsta-i adevărul gol-goluț.

– Dar sunteți foarte bun.

– Așa, și? Talentul meu nu valorează nici cât o halbă de bere. Nu cântărește nimic. Zero. Să fii bun la scris presupune să fii bun la smuls părul din cap. Și ce folos, dacă talentul îți aduce durere? E un dar care miroase până la ceruri și pute a rahat de vulpe. Mai bine boarfă în „Pălăria Cardinalului“ decât scriitor. Pana mea e și blestemul meu.

Am simțit că îl prinsesem într-o zi proastă.

– Scriu fiindcă pot da viață unei povești pe scenă și atunci eu și partenerii mei facem bani. Iar banii nu reprezintă ceva rău. Banii îl împiedică pe om să înnebunească.

O vreme a privit trist în gol.

– L-am văzut pe tata suferind când eram copil, nu cu mult mai mic decât ești tu acum. A fost un om bun. Nu știa să citească, dar se pricepea de minune la negoț. Degustător de bere slabă, mănușar, iar apoi s-a apucat de negustorie cu lână. Și alte lucruri. S-a descurcat binișor. Luam cina fericiți. Vânat în fiecare seară. A pierdut toți banii. A dat cu împrumut și mult prea adesea nu a primit un șiling înapoi. Iar cu o soție și șapte copii de întreținut a căzut într-o dispoziție proastă multă vreme. Tremura din toate încheieturile și se speria și de umbra unui șoarece.

A oftat, aruncând o privire scurtă la tabla de dame, când unul dintre bărbați a pus o piesă jos.

– Acum, despre tine. La tine cum a fost? Și tatăl tău a înnebunit?

– Nu știu, domnule. A murit când eram mic. A fost ucis în război. În Franța.

– Catolicii?

– Catolicii.

– Așa ai venit în Anglia?

Evident că nu am vrut să vorbesc despre mine, dar Shakespeare părea pornit exact pe acest subiect. Dacă voiam să-i cer o favoare, trebuia să-i fac hatârul.

– Da, așa. Eu și mama. Ne-am dus la Suffolk.

– Și nu ți-a plăcut aerul de la țară, Tom?

– Nu aerul a fost necazul meu.

– Oamenii?

– Tot felul de lucruri.

A sorbit din bere, a tras un fum, m-a cercetat.

– Ai un chip tânăr și o limbă înțeleaptă. Oamenii urăsc asta. Știu că pot fi păcăliți.

M-am îngrijorat, căci am simțit o clipă că mă testa. Mi-am amintit conversația cu Christopher și Hal.

– Ai auzit de Queen's Men? m-a întrebat.

– Trupa de actori?

– Întocmai. Ei bine, a fost odată un bărbat care a intrat în trupă. Henry Hemmings. Mai jucase și înainte pentru alte companii de teatru și, când oamenii au început să presupună că nu se afla la mila timpului, s-a mutat la altă companie. Îți dă de gândit o chestie ca asta. Dar, până când a ajuns el să intre în Queen's Men, bârfele s-au

răspândit ca focul. Unul dintre actori l-a recunoscut. Îl știa din nord, cu zece ani înainte. S-a iscat o bătaie. Una dintre cele mai oribile bătăi cunoscute omului. În orașul Thame, din districtul Oxfordshire. La sfârșit, alți doi actori s-au repezit asupra lui, precum câinii asupra unui iepure.

A așezat pipa cu grijă pe masă. Fumul se răsucea într-un fir subțire direct spre tavan.

– Ați fost acolo? am întrebat.

A clătinat din cap.

– Nu l-am întâlnit. Dar trebuie totuși să-i mulțumesc.

– Pentru ce?

Pe chipul lui a apărut un zâmbet obosit.

– Pentru moartea lui. A murit și Queen's Men a pierdut unul dintre actorii-cheie. Când au venit la Stratford, am văzut în situația lor dificilă o ocazie pentru mine. I-am rugat să mă primească. Am băut cu ei. Am discutat despre chestiuni generale. Am vorbit despre Plutarh și Robin Hood. Apoi m-a binecuvântat providența. Am devenit și eu membru Queen's Men. Așa am ajuns la Londra.

– Înțeleg.

A oftat.

– Totuși, în adevăr se ascundea un început nefast. Deși nu am fost implicat în moartea lui, umbra lui Hemmings trece peste mine adesea. Și tot adesea simt, chiar și-acum, că mă aflu într-un loc care nu-mi aparține. Că am profitat de o nedreptate. Erau o bandă de frați violenți, amorali și zdrențăroși. Ucigași. Wolstan Copacul multiplicat de 12 ori. Iar Henry Hemmings nu înfăptuise nicio crimă. Era doar diferit. Avea un chip care nu îmbătrânea. Așa am început… cu o sămânță putredă.

Mi s-a părut foarte fragil în momentele acelea. Și-a scărpinat barba și a ridicat pipa din nou. A tras în piept și a închis ochii. A suflat fumul peste umărul stâng, iar eu am sorbit din bere.

– Sămânța nu era putredă, am zis.

– A, dar totuși copacul e răsucit. Povestea asta nu are morală, doar că, odată cu veselia și cu hohotele de râs, apar și ridurile.

Nu știam sigur dacă mă consideră și pe mine tot un fel de Henry Hemmings. Așa cum nu știam sigur dacă Henry Hemmings fusese de fapt ca mine sau doar o persoană binecuvântată și blestemată în același timp cu un chip mai tânăr decât al celorlalți. Nu știam dacă Shakespeare știa ce mi se întâmplase în Edwardstone și dacă legătura mea cu Suffolk aprinsese o scânteie de înțelegere în mintea lui. Totuși am sesizat un soi de avertizare prietenească în vorbele lui.

– De ce voiai să mă vezi?

Am tras adânc aer în piept.

– Știu două surori, Grace și Rose. Au nevoie de lucru. E cât se poate de urgent… Ar putea vinde mere.

– N-am nicio putere.

A scuturat din cap. Părea iritat că îi împovărez mintea lui extraordinară cu o asemenea trivialitate enervantă.

– Te rog, vorbește-mi despre altceva sau lăsă-mă în pace.

M-am gândit la chipul îngrijorat al lui Rose.

– Îmi pare rău, domnule. Le sunt dator vândut acestor fete. M-au primit în casa lor când nu aveam nimic. Vă rog, domnule!

Shakespeare a oftat. Mă simțeam de parcă aș fi chinuit un urs și m-am temut de ce avea să spună.

– Și cine e Rose? I-ai rostit numele cu blândețe.

– E dragostea mea.

– Vai de mine! O dragoste serioasă?

Mi-a arătat cu degetul spre Elsa și o altă lucrătoare de la „Pălăria Cardinalului“, care își trâmbița adesea serviciile prin tavernă. Elsa se ocupa de vintrele unui gentleman pe sub masă, mângâindu-i cu degetul mare umflătura dintre picioare.

– Uită-te la bărbatul de care se agață! Acesta e genul de dragoste pe care îl simți?

– Nu. În fine, da. Dar și celălalt gen.

Shakespeare a dat din cap. În ochiul lui a strălucit o lacrimă. Poate din cauza fumului.

– O să pun o vorbă bună. Spune-le fetelor că își pot vinde merele.

Și așa au făcut.

Toate bune și frumoase, numai că, de fiecare dată când auzeam monologul lui Jacques, mă umpleam de griji. Mai mult decât orice, eram un actor în viață. Jucam un rol. Care va fi următorul rol și când va trebui să mi-l asum? Cum voi putea oare să las totul în spate, când asta înseamnă să o părăsesc pe Rose?

Noaptea în care i-am dus vestea lui Rose că ea și Grace vor putea lucra la The Globe, fiindcă „domnul Shakespeare s-a învoit“, a fost peste poate de fericită. Cumpărasem un pachet de cărți de joc în drum spre casă. Am petrecut noaptea râzând și cântând triumfători, mâncând plăcinte de pe Strada Veche și bând bere slabă mai multă decât de obicei.

La un moment dat, am discutat despre aspectul tot mai împlinit al lui Grace și Grace mi-a zis, nu nepoliticos, dar în felul ei direct, fără fasoane, care o caracteriza, „curând o să te întrec“.

A izbucnit în râs, deoarece băuse prea multă bere. Era obișnuită cu ea, numai că nu cu patru halbe una după alta.

Dar Rose n-a râs.

– E adevărat. N-ai îmbătrânit nici măcar cu o zi.

– Fiindcă sunt fericit, am rostit blând. Nu am griji care să-mi încrețească fața.

Deși, desigur, în realitate mă munceau o grămadă de griji, însă aveau să treacă decenii până la apariția primului rid.

Obișnuiam s-o privesc pe Rose între pauzele muzicale, iar ea mă cerceta atent din galerie. Ce era cu toate schimbările de priviri fără cuvinte într-un loc aglomerat? Aveau o magie aparte, de parcă am fi împărtășit o taină.

Însă oamenii păreau să devină tot mai mojici pe măsură ce sezonul înainta. În seara premierei – la care a participat însăși regina și alaiul ei –, nici măcar o încăierare nu a avut loc. Spre sfârșitul sezonului, în orice moment, se isca o altercație între cei de la parterul teatrului. Odată, de exemplu, un bărbat i-a tăiat urechea altui bărbat cu o scoică. Se luaseră la ceartă din cauza unei prostituate. Îmi făceam griji pentru fetele mele, care vindeau la parter, în timp ce eu stăteam în siguranță sus, în aerul rarefiat al galeriei. Însă, în general, fetele se bucurau că pot vinde de patru ori mai multe fructe decât în piața Whitechapel.

Însă apoi, într-o după-amiază, sub un cer acoperit de nori cenușii, grei de ploaie, a venit necazul.

Eram pe la jumătatea cântecului *Ce-are a câștiga cel ce ucide cerbul* – pe care, la fel ca toate melodiile din piesă, îl puteam cânta și-n somn – când am observat ceva. Un bărbat cu buze răsfrânte și înfățișare de om rău, care stătea pe bancă, furase un măr de la Grace și mușca deja din el, iar ea îi cerea un penny pe el. Bărbatul a încercat să scape de ea, dar Grace, încăpățânată ca un catâr, nu s-a mișcat din loc. Îi striga vorbe pe care nu le auzeam, dar le bănuiam. Fiindcă stătea în calea altui bărbat, intrase acum într-o belea și mai mare. Al doilea bărbat – o namilă cu dinți stricați și haine îmbibate de bere – a trântit-o pe Grace la podea, iar merele au zburat care încotro, răsfirându-se în amestecul de nisip, scoici și nuci, amintindu-mi brusc de prunele împrăștiate de pe strada Fairfield. Lumea s-a repezit, înghiontindu-se, să adune de pe jos merele.

Grace s-a ridicat în picioare și primul bărbat, hoțul de mere, a înșfăcat-o, s-a strâmbat la ea cu fața lui de gargui și i-a băgat limba în ureche.

În acel moment am încetat să mai cânt.

Hal, care stătea lângă mine, m-a lovit în picior, continuând să sufle

în fluier, în timp ce actorii îl acompaniau dedesubt cu vocea. L-am auzit pe Christopher oftând dezaprobator în spatele meu. Am început să cânt din nou, dar atunci am zărit-o pe Rose lăsându-și coșul și alergând într-un suflet spre sora ei. A ajuns la Grace, care încă se mai lupta cu lingătorul de ureche, când însoțitorul hoțului de mere a pus mâna pe ea, ridicându-i fusta și vârându-și mâna sub ea.

Ea i-a ars o palmă. El a tras-o bine de păr. I-am simțit disperarea de parcă ar fi fost a mea, exact când Grace l-a lovit cu cotul în față pe agresorul ei, umplându-i nasul de sânge. Nu știu ce s-a întâmplat în continuare, fiindcă deja săream peste balustrada de stejar a balconului, ținându-mi lăuta ca pe o bâtă și – spre uimirea mulțimii – am aterizat în mijlocul scenei.

Am nimerit în capul lui Will Kemp, am lovit cu umărul un Shakespeare șocat și m-am repezit înainte, sărind de pe scenă și pornind spre Rose și Grace.

Am alergat pe o laterală a parterului și mi-am croit drum cu coatele, câtă vreme mulțimea furioasă arunca cu nuci, bere și mere în direcția mea. Piesa își vedea de rostul ei, așa cum se întâmpla întotdeauna, dar mă îndoiesc că lumea auzea vreun cuvânt, ținând cont de zarva și agitația care cuprinseseră zona cu bănci. Până și la balcoane oamenii urlau, ocărau și îmi aruncau cu mâncare în cap.

Rose era în siguranță acum – se desprinsese de hărțuitorul ei libidinos – și încerca să o ajute pe Grace, care încă avea probleme, fiind ținută strâns de gât de brațul gros al bărbatului.

Eu și Rose am reușit să o eliberăm și pe Grace.

Le-am apucat pe amândouă de mâini și le-am îndemnat:

– Trebuie să plecăm.

Numai că o belea și mai mare ne aștepta.

Unul dintre bărbații de pe locurile scumpe ne-a tăiat calea când am încercat să ieșim din teatru. Nu îl observasem și mă îndoiesc că el mă descoperise înainte să sar de la galerie.

Se ridica înalt, puternic și solid, mai bine îmbrăcat decât îl văzusem ultima oară, cu părul subțire lipit de cap în șuvițe, frământându-și de bucurie mâinile de măcelar.

– Așadar, a rostit Manning, uitându-se la mine cu ochiul lui bun. Bag seamă că e adevărat. Ai venit la Londra… Cât e de când te-am văzut data trecută? Parcă ieri a fost. Nu te-ai schimbat deloc. Dar nici n-aveai cum, nu?

Bag seamă că e adevărat.

N-aveam de unde să știu sigur dacă nu cumva Christopher dăduse sfară-n țară despre mine dincolo de galeria cu muzicieni. Cum nu aveam să aflu niciodată dacă bărbații care se luaseră de Rose și de

Grace puseseră totul la cale.

– Văd că ți-ai făcut și niște prietene.

– Nu, am zis, de parcă un cuvânt ar fi putut anula realitatea.

Manning a privit nedumerit spre Rose și Grace.

– Ele nu sunt prietenele mele, am rostit, hotărât ca el să afle cât mai puține despre surori și despre legătura lor cu mine. Nu le-am mai văzut până astăzi.

I-am făcut semn din ochi lui Rose să plece, dar ea a refuzat.

– Aha, și încă minți. Păi, aveți grijă, fetelor, fiindcă el nu e ceea ce pare. E un rău împotriva naturii, o încarnare a diavolului. Fiul unei vrăjitoare.

– Mama a murit ca o femeie nevinovată. A murit din cauza ta.

– Ultimul ei farmec, din câte știm. Poate și-a schimbat forma. Poate stă printre noi chiar acum.

S-a holbat la Rose, apoi la Grace, de parcă încerca să citească un text cu înțelesuri ascunse. Simpla legătură cu mine reprezenta o primejdie pentru oricine. Existența mea era un blestem. Mulțimea din jurul nostru se mai potolise, dar îl priveau mai mult pe Manning, decât scena. Am recunoscut un chip care se uita la mine fix. Nu-i știam numele, dar știam că ascute cuțite. Îl zărisem pe pod într-o dimineață, când își striga mușteriii.

Era un bărbat slăbănog, cu pielea palidă, neavând mai mult de 20 de ani, care purta mereu cu el o curea de care atârnau cuțite strălucitoare.

M-am gândit să înhaț un cuțit de la el, dar asta mi-ar fi asigurat doar un bilet dus spre Tyburn și un laț în jurul gâtului.

Însă am știut că e prea târziu. Riscul ca Manning să știe că le cunoșteam pe fete era mai mic decât riscul de a pleca și a le lăsa cu el.

Așa că am implorat-o pe Rose:

– *Trebuie* să plecăm.

… Te voi ucide în 150 de feluri. Prin urmare, tremură și îndepărtează-te…

Dar apoi până și actorii au amuțit când Manning a apucat-o zdravăn pe Grace de păr.

– Asta! a urlat Manning. Câți ani are?

Grace îl lovea cu picioarele.

– Are 20? Are 30? Ar putea avea chiar 60 de ani. Arată ca o copilă, dar noi știm înșelăciunile, nu?

Grace i-a ars un pumn în burtă:

– Dă-mi drumul, porc ordinar!

Dar degeaba. Mulțimea se dăduse de partea lui Manning și

împotriva noastră. Urma să fim săltați. Manning probabil că avea să ceară o audiere. Acuzații de vrăjitorie și de lucru cu diavolul ne așteptau. Le primejduisem viața fetelor. Singurul lucru care ne-ar fi putut salva în acel moment a fost și cel care ne-a salvat.

– Rogu-vă, luați-vă mâinile de pe fată!

Era însuși Shakespeare în fața scenei și ieșit din personaj.

Manning nu s-a clintit.

– Sunt William Manning, sunt…

– Nu-mi pasă, l-a întrerupt Shakespeare. Nici acestor actori nu le plasă. Teatrului The Globe nu-i pasă. Lăsați fata în pace și pe prietenii ei. Altfel, oprim piesa!

A fost suficient. Amenințarea cu anularea spectacolului a fost suficientă. Chiar și pe vremea aceea, era limpede că masele își doresc altceva decât justiție. Ele vor distracție. Iar Shakespeare știa asta la fel de bine ca oricine altcineva.

Spectatorii îl ocărau acum pe William Manning. Aruncau cu scoici în fața lui roșie ca racul. O venă albastră și umflată îi pulsa pe frunte. I-a dat drumul lui Grace. Am ținut-o bine cât ne-am croit drum spre laterala clădirii. Pașii ne scârțâiau pe straturile de nisip amestecat cu gunoi. M-am dus lângă scenă, întrebându-mă dacă Shakespeare se întorsese. Mi-a surprins privirea, apoi s-a adresat mulțimii agitate, spunându-le că restul spectacolului îl dedică unui actor față de care are o datorie – „un bărbat pe nume Henry Hemmings“. Știam că e un mesaj, un cod, special pentru mine.

Așa am știut că nu ne vom mai întoarce niciodată la The Globe și nici în Bankside.

Hackney, în afara Londrei, 1599

Bârfa.

Bârfa a supraviețuit. Nu era doar o marfă de schimb, ci avea *o viață*.

Poveștile zumzăiau, bâzâiau, circulau ca niște tăuni în aer, plutind în mijlocul duhorii canalizării și în huruitul căruțelor.

De pildă, când Mary Peters a dispărut brusc, fiecare gospodărie de la estul zidurilor părea să știe de asta. Rose se supărase așa de rău, încât nu scosese o vorbă aproape toată ziua. Iar acum, din cauza a ceea ce Rose numea „firea mea aprigă“, povestea cântărețului la lăută care sărise pe scena teatrului The Globe cu siguranță va trece din gură în gură prin toate cârciumile din Londra.

– Dar tu și Grace dăduserăți de necaz!

– Ne descurcăm și singure. Întotdeauna ne-am descurcat. Acum va trebui să ne întoarcem la Whitechapel…

Conversația s-a îndreptat spre subiectul de care mă temusem. Voia să știe cine e bărbatul acela. Manning.

– Nu știu.

– Minți.

– Nu-ți pot spune cine e.

– A zis că mama ta era o vrăjitoare. Care-i treaba?

– Probabil că m-a confundat. M-a luat drept altcineva.

Ochii ei verzi mă pironeau, clocotind de furie.

– Mă iei de proastă, Tom Smith?

Atât mi-a fost. Numele rostit de ea și care nu-mi aparținea decât pe jumătate m-a convins că trebuia să-i mărturisesc *ceva*.

– Iartă-mă, Rose. A fost o greșeală. N-ar fi trebuit să vin aici niciodată. Ar fi trebuit să câștig banii pe care ți-i datoram și să plec. N-ar fi trebuit să mă las cuprins de farmecele tale și n-ar fi trebuit să te las să simți ceva pentru mine.

– Ce tot îndrugi acolo, Tom? Vorbele tale sunt o ghicitoare.

– Da. Da, așa e. Și eu tot o ghicitoare sunt. Pe care n-o vei dezlega. Nici măcar eu nu mă pot dezlega.

M-am ridicat de pe taburet și am început să merg agitat, cu pași mari, prin încăpere. Grace dormea deja în odaie, așa că am vorbit încet, dar ferm.

– Trebuie să găsești pe altcineva. Uită-te la mine, Rose! Sunt prea

tânăr pentru tine.

– Doi ani, Tom. Nu e o diferență atât de mare.

– Diferența va crește.

M-a privit nedumerită.

– Cum așa? Ce vrei să zici, Tom? Cum poate o diferență să crească? Vorbești în dodii.

– Nu-ți sunt de niciun folos acum. Nu mă pot întoarce la Southwark.

– De folos? *De folos?* Inima mea îți aparține, Tom.

Am răsuflat din toți rărunchii. Voiam să scap de realitate. Voiam ca lacrima din ochii ei să nu cadă niciodată. Voiam să mă urască. Voiam să n-o las să mă iubească.

– Ei bine, ai dăruit-o cui nu trebuie.

– Spune-mi adevărul despre mama ta, Tom… adevărul.

Ochii ei nu-mi îngăduiau să mint.

– Motivul pentru care au omorât-o sunt eu.

– Poftim?

– Se întâmplă ceva ciudat cu mine, Rose.

– Ce anume?

– Nu îmbătrânesc.

– Poftim?

– Privește-mă! Timpul trece, dar nu și peste chipul meu. Sunt îndrăgostit de tine. Serios. De-a binelea. Dar ce folos? Sunt ca un băiat care încearcă să se cațăre în copac, dar crengile se înalță întruna.

Se vedea că vorbele mele au uluit-o atât de mult, încât nu a reușit să rostească decât:

– Dar eu nu sunt un copac.

– Tu vei arăta de 50 de ani, iar voi fi tot așa. Cel mai bine e să mă părăsești. Cel mai bine e să plec. Cel mai bine e ca eu…

Atunci m-a sărutat, simplu, fiindcă voia să-mi oprească turuiala.

Nu putea crede decât pe jumătate ce-i spuneam. Zile la rând, a crezut că sunt nebun. Dar, pe măsură ce săptămânile și lunile au trecut, și-a dat seama de adevăr.

Nu înțelegea complet, dar iată-l acolo.

Iată-l acolo.

Adevărul despre mine.

Londra, în prezent

Habar nu am dacă Anton a înțeles ceva din tot ce i-am spus. Trăiesc de numai 449 de ani, nu e o perioadă suficient de lungă ca să înțeleg expresiile faciale minime ale adolescentului obișnuit.

E destul de târziu, 20 de minute după 12, când intru, în sfârșit, în cancelarie pentru pauza de prânz. M-am așezat, adulmecând mirosul de ness și de șuncă procesată. Durerea mea de cap e rea astăzi. În plus, am și tinitus. Câteodată. Apare și dispare de la bombardamentul asurzitor din timpul Războiului Civil din Spania.

Nu mă mai duc la supermarket ca să iau prânzul. În schimb, îmi fac un sendviș dimineața. Dar nu mi-e foame, așa că stau acolo cu ochii închiși.

Când îi deschid, îl văd pe Isham, profesorul de geografie, luptându-se cu un pliculeț de ceai pe care îl înmuia în cana cu apă fiartă.

O văd și pe Camille.

E în partea cealaltă a camerei și își deschide cutia cu salată. Are și un suc de mere și o carte pe care o folosește pe post de tăviță improvizată.

Daphne ia o clementină din bolul cu fructe și îmi zâmbește ciudat.

– Ce mai faci, Tom? Cum merge treaba?

– Bine, răspund. Mă simt bine.

Ea dă din cap, știind că e o minciună.

– O să fie din ce în ce mai bine. Primii zece ani sunt întotdeauna cei mai dificili.

Izbucnește în râs și iese din cancelarie ca să se ducă în biroul ei.

Îmi pare rău pentru Camille. Mă purtasem atât de necioplit cu ea ultima dată. Observ că scoate ceva din buzunar. O pastilă. O înghite cu ajutorul sucului de mere.

Ar trebui să rămân la locul meu.

Asta ar vrea Hendrich să fac. În clipa de față, din punctul de vedere al Societății Albatros, lucrurile sunt perfecte. Camille probabil că nu îmi va mai vorbi niciodată.

Cu toate astea, iată-mă traversând camera.

– Vreau doar să-mi cer scuze, încep.

– Pentru ce? mă întreabă ea binevoitoare.

Mă așez, ca să pot vorbi cu ea mai încet și să nu dau de bănuit. O

altă profesoară pe nume Stephanie, care predă matematica, se încruntă la noi în timp ce mănâncă o prună.

– N-am vrut să fiu atât de ciudat. Atât de nepoliticos.

– Ei bine, unii oameni nu se pot abține. Așa sunt ei.

– N-a fost și intenția mea.

– Ce suntem și ce intenționăm sunt lucruri diferite. E în regulă. Lumea te împinge de multe ori să te porți ca un imbecil.

O spune pe un ton normal, blând. Niciodată nu am mai fost insultat cu atâta delicatețe.

Încerc să explic fără să explic de fapt.

– Sunt doar... trec prin multe lucruri în prezent și am una dintre fețele acelea. Obișnuite. Nenumărați oameni cred că sunt prietenul unui prieten. Sau vreun actor văzut la televizor.

Ea încuviințează, deloc convinsă.

– Probabil că asta e atunci. Să zicem că așa e.

Observ apoi cartea de sub salata lui Camille. E un roman. Mă întreb dacă e romanul pe care îl citea în ziua în care am văzut-o în parc. Un clasic de la Penguin. *Blândețea nopții* de F. Scott Fitzgerald, cu fotografia autorului pe coperta din față.

Probabil că m-a surprins holbându-mă.

– Ai citit-o? Ce părere ai?

Îmi vine greu să vorbesc. Amintirile îmi blochează mintea, precum multele ferestre deschise pe un computer sau ca apa în cantitate prea mare pe o barcă.

Durerea de cap se intensifică.

– Eu... nu știu...

Fiecare cuvânt pare o vâslă în apă.

– Bărci împotriva curentului, rostesc tare.

– Bărci împotriva curentului? *Gatsby*?

Îmi țin răsuflarea și acum sunt atât într-o cancelarie din Londra, cât și într-un bar din Paris, sfâșiat între două secole, între spațiu și timp, acum și atunci, apă și aer.

Paris, 1928

Mă plimbam singur, în drum spre casă, întorcându-mă de la hotelul unde îmi terminasem tura, cântând la pian pentru americani și europeni bogați care se bucurau de ceai și de cocktailuri. Mă simțeam singur. Aveam nevoie de oameni în jurul meu, să maschez singurătatea dinlăuntrul meu. Așa că m-am îndreptat spre barul Harry și zarva lui veselă, cum mai procedasem și înainte. Aproape toți clienții de acolo veneau din altă parte. Exact genul de mulțime pe gustul meu.

Mi-am croit drum până la bar și am găsit un loc lângă un cuplu fermecător. Amândoi își purtau părul cu cărare pe mijloc.

Bărbatul m-a privit și poate mi-a sesizat singurătatea.

– Încearcă un Bloody Mary! mi-a zis.

– Ce e asta?

– E *la modă*. Un cocktail. Zee e nebună după el, nu-i așa, scumpa mea?

Femeia s-a uitat la mine cu ochi triști, grei. Fie era beată, fie gata să adoarmă, fie amândouă. Amândoi păreau bine amețiți, dacă stau să mă gândesc mai bine. Ea a încuviințat.

– E un mare aliat în vreme de război.

– Despre ce război e vorba? am întrebat.

– Războiul împotriva plictiselii. E un război cât se poate de real. Unul în care dușmanul ne înconjoară din toate părțile.

Am comandat un Bloody Mary. Am rămas uimit să văd că presupune suc de roșii. Bărbatul a privit-o aspru pe femeie. Nu știam dacă privirea lui e prefăcută sau reală.

– Trebuie să recunosc că mă simt ușor insultat când vorbești așa, Zee.

– Ah, nu tu, Scott… tu nu m-ai prea plictisit. A fost una dintre serile tale cele mai bune.

Mi-a întins mâna.

– Scott Fitzgerald. Iar ea e Zelda.

Marele avantaj când ajungi în al patrulea secol de viață este că rareori te mai uimește ceva, dar chiar și-așa mi s-a părut ceva extraordinar să dai întâmplător peste autorul unei cărți pe care o ai pe noptieră.

– Tocmai am terminat cartea ta, *Marele Gatsby*. Și am citit și *Dincoace de paradis* când a apărut.

Brusc, și-a revenit din amețeală.

– Cum ți s-a părut? *Gatsby*? Toată lumea preferă *Paradisul*. Toată lumea. Editorii mei se luptă cu bietul titlu, mai mult din milă.

Zelda s-a strâmbat de parcă i-ar fi venit să vomite.

– *Coperta aia cu clapete*! Ernest rar are dreptate, numai că de data asta a nimerit-o. E un război cu ochii.

– Nu totul e un război, draga mea.

– Ba da, Scott.

Mi-au dat senzația că se vor lua la ceartă dintr-o clipă în alta, așa că am intervenit:

– Ei bine, mie mi s-a părut excepțională. La carte mă refer.

Zelda a încuviințat.

Arăta ca un copil, mi-am dat seama. Amândoi arătau așa. Ca niște copii îmbrăcați în haine de oameni mari. Aveau un aer de *inocență* fragilă.

– Tot încerc să-i spun cât e de bună, a insistat ea. Îi spun întruna, fără oprire, dar sunt doar picături de ploaie pe acoperiș.

Scott părea ușurat că mi-a plăcut totuși.

– Atunci, ești o persoană mai plăcută decât tipul de la *The Herald Tribune*. Uite-ți băutura!

Mi-a întins cocktailul meu Bloody Mary.

– Știi că l-au inventat aici? m-a întrebat Zelda.

Am sorbit din băutura ciudată.

– Serios?

– Povestește-ne. Ce faci? m-a întrerupt Scott.

– Cânt la pian. La Ciro.

– Ciro din Paris? a întrebat el. De pe rue Daunou? Grozav! Ești deja un învingător.

Zelda a sorbit lung dintr-un fel de cocktail cu gin.

– Te sperie ceva?

Scott a zâmbit parcă pentru a-și cere scuze.

– E întrebarea ei la beție. De fiecare dată.

– Dacă mă sperie ceva?

– Toată lumea se sperie de ceva. Pe mine mă sperie ora culcării. Și îngrijirea casei. Și toate lucrurile pentru care ai menajere. Scott se sperie de recenzii. Și de Hemingway. Și de singurătate.

– Nu mi-e frică de Hemingway.

Am încercat să gândesc. Voiam, măcar o dată în viața mea, să dau

un răspuns onest.

– Mă sperie timpul.

Zelda a zâmbit, plecându-și fruntea în semn de compasiune sau de resemnare.

– Te sperie gândul că îmbătrânești?

– Nu, am vrut să spun că...

– Eu și Scotty plănuim să nu îmbătrânim, așa e?

– Planul e, a adăugat Scott pe un ton exagerat de serios, să sărim dintr-o copilărie în alta.

Am oftat, sperând că asta mă va face mai profund, mai grav și în posesia unei inteligențe specifice Epocii de Aur.

– Problema e că, dacă trăiești destul, ajungi să nu mai ai copilării la final.

Zelda mi-a oferit o țigară, pe care am acceptat-o (fumam acum – toată lumea o făcea), apoi a vârât una între buzele lui Scott și încă una între buzele ei. În ochi i-a apărut o disperare sălbatică când a aprins chibritul.

– Ori te maturizezi, ori crăpi, a rostit ea după ce a tras primul fum în piept. Ce mai alegeri divine avem...

– Dacă am găsi o cale să oprim timpul, a zis soțul ei. La asta trebuie să lucrăm acum. Știi, pentru ca momentele de fericire să plutească la nesfârșit. Am putea țese o plasă, să le prindem ca pe fluturi și să le ținem acolo pe veci.

Zelda s-a uitat în partea cealaltă a barului aglomerat.

– Porcăria e că înfig ace în fluturi. Și ei mor...

Părea că a găsit pe cineva.

– Sherwood a plecat. Dar uite! Au venit Gertrude și Alice.

În câteva clipe au dispărut în încăperea ticsită de oameni, cu cocktailuri cu tot, deși mi-au dat de înțeles cât se poate de clar că i-aș putea însoți. Am rămas la bar totuși, cu votca mea cu suc de roșii pe post de companie, ascuns în umbrele sigure ale istoriei.

Londra, în prezent

E ciudat cât de apropiat e trecutul, chiar când îți închipui că e atât de departe. Ciudat cum poate sări dintr-o propoziție, lovindu-te nemilos. Ciudat cum fiecare obiect sau cuvânt adăpostește o fantomă.

Trecutul nu e un loc separat. E alcătuit din multe, multe locuri, care sunt gata mereu să se ridice în prezent. Acum e 1950, peste un minut, anii 1920. Și totul e conectat. O acumulare a timpului. Crește și iar crește până când te prinde violent în orice moment vulnerabil. Trecutul locuiește în prezent, repetându-se, poticnindu-se, amintindu-ți de toate acele *lucruri care au dispărut.* Se scurge ca sângele din indicatoarele de pe drum, din plăcile de pe băncile din parc, din cântece, prenume, chipuri și coperți de cărți. Uneori, simpla vedere a unui copac sau a unui apus de soare te poate izbi cu puterea fiecărui copac sau a fiecărui apus de soare pe care le-ai văzut vreodată și nu există nicio cale să te protejezi. Nu avem posibilitatea de a trăi într-o lume fără cărți, copaci sau apusuri de soare. Pur și simplu nu avem.

– Te simți bine? mă întreabă Camille, ținându-și mâna pe coperta cărții, astfel încât numai cuvântul „dulcea“ e vizibil.

– Da. Mă tot chinuie durerea asta de cap.

– Ai fost la doctor?

– Nu. Dar o să mă duc.

O vizită la medic, bineînțeles, era ultimul lucru pe care aveam să-l fac.

O privesc. Are genul acela de față care te face să vrei să vorbești, să spui lucruri. O față foarte periculoasă.

– Poate ai nevoie de mai mult somn, zice ea.

Mă întreb ce vrea să spună și mă vede nedumerit, fiindcă adaugă imediat:

– Am văzut pe Facebook că mi-ai dat *like* la postare la trei dimineața. O oră foarte interesantă să fii treaz în cursul săptămânii.

– Ah.

O rază neobrăzată e zâmbetul ei.

– Așa obișnuiești? Să spionezi paginile de pe Facebook ale femeilor în creierii nopții?

Mă simt rușinat.

– Ăăă… mi-a apărut în timeline.

– Glumesc, Tom. Trebuie să te mai destinzi puțin.

Măcar de-ar înțelege greutatea lucrurilor. Gravitatea timpului.

– Îmi pare rău, spun, pentru încordarea mea.

– Nu-i nimic. Așa e viața uneori.

Poate *chiar* înțelege.

– Sunt ușor nepriceput în jurul oamenilor.

– M-am prins. *L'enfer c'est les autres* [7].

– Sartre?

– *Oui. Dix points*. Sartre. Domnul Comedie însuși.

Mă silesc să zâmbesc și nu spun nimic, fiindcă singurul lucru pe care îl am în cap este că vederea chipului ei mă liniștește și mă sperie deopotrivă. O întreb ceva în schimb. O întrebare pe care am pus-o adesea pe parcursul anilor.

– Cunoști pe cineva cu numele de Marion?

Se încruntă. Întrebarea o nedumerește la maximum.

– O Marion franțuzoaică sau una englezoaică?

– Englezoaică, răspund. Nu contează.

Cugetă.

– Am mers la școală cu o Marion. Marion Rey. Ea mi-a povestit despre menstruație. Părinții mei erau niște pudibonzi. Niciodată nu m-au învățat de-astea. Și chiar e o chestie importantă să știi ce-i cu sângele ăla de iese din tine.

A rostit cuvintele la un volum normal. Încă mai sunt persoane în cancelarie. Stephanie continuă să se încrunte, ținând sâmburele de prună între degete. Isham vorbește la mobil, două scaune mai încolo. Îmi place nerușinarea ei.

Știu că ar trebui să fac conversație. Cunosc toate semnele care impun o mică pălăvrăgeală acum. Dar le ignor.

– Alte Marion?

– Nu, îmi pare rău.

– Nicio problemă. Îmi pare rău. Cam asta am avut de zis.

Îmi zâmbește, se uită în ochii mei și găsește ceva în ei care o tulbură. Simt că încearcă iar să descopere de unde mă știe.

– Viața e întotdeauna misterioasă. Dar unele mistere sunt mai mari decât altele.

Se face liniște, iar eu forțez un alt zâmbet și mă îndepărtez.

PARTEA A PATRA

Pianistul

Bisbee, Arizona, 1926

Era luna august. Mă aflam în livingul unei căsuțe din lemn de la marginea orașului, într-o misiune primită de la Hendrich. Din opt în opt ani, primeam o misiune nouă. Așa ne înțeleseserăm. Îți îndeplineai misiunea și apoi te mutai într-un alt loc și Hendrich te ajuta să-ți schimbi identitatea și să rămâi în siguranță. Singura dată când te găseai în pericol era chiar în timpul misiunii. Totuși, fusesem norocos. Mai primisem trei sarcini înainte și toate fuseseră rezolvate cu succes. Cu alte cuvinte, reușisem să localizez mai mulți alba și să îi conving să se alăture societății. Fără violență. Fără un test real al caracterului. Dar aici, în Bisbee, totul s-a schimbat. Aici, urma să descopăr cine sunt. Și câte eram în stare să întreprind ca să dau de urma lui Marion.

Chiar dacă venise seara și întunericul învăluia iute munții roșii ce se vedeau pe fereastră, canicula persista. Aerul fierbinte de afară părea că se concentrase înăuntru, ca și cum cineva hotărâse să adune toată căldura deșertului în căsuța de lemn.

Sudoarea îmi picura pe nas și pe cartea mea nouă de romb.

– Nu prea ești prieten cu zăduful, nu? Unde te-ai ascuns până acum? În Alaska? Ai căutat aur sus, în Yukon? m-a întrebat slăbănogul știrb.

Cel căruia îi lipseau două degete de la mâna stângă. Cel care era știut sub numele de Louis. A sorbit din whisky iar și l-a înghițit fără nicio tresărire.

– M-am ascuns peste tot, am spus. Trebuie.

Atunci, celălalt – Joe –, cel care mă surprinsese cu o chintă regală, mai solid, mai isteț, a izbucnit într-un râs de rău-augur.

– Toate astea sunt foarte interesante și nu ne ferim să trăncănim cu străinii. Mai ales cu cei care au și niște verzișori prin buzunare. Dar tu nu ești din districtul Cochise. Hainele pe care le porți te trădează. Vezi tu, toată lumea de pe-aci are pete pe ele. De la praf. De la mină. Nu prea ai parte de bumbac atât de alb prin Bisbee. Ca să nu mai vorbesc de mâinile tale. Curate ca neaua.

Mi-am privit mâinile. Eram obișnuit cu aspectul lor în zilele acelea, de la toată muzica pe care o cântasem. Am învățat singur pianul. Asta făcusem în ultimii opt ani.

– Mâinile sunt doar mâini, am rostit jalnic.

Jucam poker de peste o oră. Pierdusem deja 120 de dolari. Am mai băut niște whisky. Mi s-a scurs în jos, pe gâtlej, ca o vipie. Acum

venise momentul, mi-am dat seama. Acum trebuia să spun lucrul pentru care ajunsesem aici.

– Știu cine sunteți voi.

– Adică?

Un ceas a ticăit. Afară, departe, s-a auzit urletul unui animal. Un câine sau un coiot.

Mi-am dres glasul.

– Sunteți ca mine.

– Sincer, mă cam îndoiesc.

Joe, din nou, cu un râs uscat ca deșertul.

– Te cheamă Joe Thompson, nu?

– Ce urmărești, domnule?

– Nu Billy Stiles? Nu William Larkin?

Louise s-a ridicat, dominând cu înălțimea lui. Expresia de pe chipul lui se asprise.

– Cine ești?

– Am fost mulți oameni. La fel ca tine. Cum să te strig? Louis? Sau Jess Dunlop? Ori poate John Patterson? Sau Jack cel cu trei degete? Și acesta e doar începutul, nu?

Patru ochi și gurile a două pistoale se holbau acum la mine. Nu mai văzusem niciodată pe cineva cu atâta iuțeală de mână.

Mi-au făcut semn spre pistolul pe care-l aveam la mine.

– Pune-l pe masă, încetișor, fără prostii…

M-am supus.

– Nu mă aflu aici ca să creez necazuri. Am venit ca să vă ofer protecție. Știu cine sunteți. Cunosc o parte dintre personajele pe care le-ați întruchipat. Știu că nu ați lucrat mereu într-o mină de cupru. Știu despre trenul pe care l-ați jefuit la Fairbank. Știu că ați luat din expresul Pacificul de Sud mai mult decât poate visa cineva. Știu că niciunul dintre voi nu e nevoit să sape după cupru.

Joe și-a încleștat dinții atât de tare, încât am crezut că o să și-i spargă, dar am continuat.

– Știu că amândoi trebuia să fiți împușcați acum 26 de ani, în Tombstone.

Am scotocit în buzunar și am scos pozele pe care Hendrich reușise să pună mâna.

– Și mai știu că aceste fotografii au fost făcute acum 30 de ani și că nu ați îmbătrânit nici măcar cu o zi.

Nici n-au catadicsit să se uite la poze. Știau cine sunt. Și știau că și eu știu cine sunt ei. Trebuia să vorbesc.

– Nu încerc să vă bag în bucluc. Încerc doar să vă explic cum stau

lucrurile. Există mulți oameni ca voi. Nu vă știu toată povestea, dar păreți de aceeași vârstă. Bănuiesc că v-ați născut prin anii 1700. Acum… Habar nu am dacă la vremea respectivă ați intrat în contact cu alții care au aceeași condiție, dar vă asigur că lumea e plină de ei. Suntem mulți. Posibil chiar mii. Iar condiția noastră e primejdioasă. Un doctor din Anglia i-a dat un nume, *anageria*. Când va deveni publică – fie pentru că hotărâm să le spunem și altora, fie oamenii ne descoperă –, atunci suntem în pericol. Oamenii de care ne pasă sunt și ei în pericol. Fie suntem închiși într-un spital de nebuni, hăituiți și închiși în numele științei, fie suntem uciși de sclavii superstițiilor. Așadar, nu mă îndoiesc că sunteți conștienți de riscurile ce vă pândesc.

Louis și-a frecat barba.

– Din partea asta a pistolului, se pare că singura viață care atârnă de un fir de păr e a ta.

– Și ce vrei de la noi, domnule? s-a încruntat Joe.

Am tras adânc aer în piept.

– Am venit cu o propunere. Locuitorii din Bisbee au deja unele bănuieli în ceea ce vă privește. Umblă tot felul de vorbe. Trăim în epoca fotografiei acum. Trecutul se poate dovedi.

Mă auzeam vorbind, cu teama furișându-se încet în vocea mea, și mi-am dat seama cât de mult îl imitam pe Hendrich. Discursul meu parcă venea de pe buzele lui. Fiecare cuvânt părea găunos.

– Există o societate, ca un sindicat, care lucrează pentru binele colectiv. Încercăm să-i descoperim pe toți cei cu această problemă numită anageria ca să devină parte a societății. Îi ajută pe oameni. Îi sprijină când trebuie să se mute, să devină altcineva. Ajutorul poate fi sub formă de bani, dar și sub formă de acte și documente.

Joe și Louis au discutat din priviri. Ochii lui Louis erau mai banali, mai puțin luminați de inteligență. Părea periculos de prost, dar era mai maleabil. Cel care avea să accepte ideea. Joe se vădea cel puternic la trup și la minte. Cel care ținea Coltul fără să tremure.

– Despre câți bani vorbim? a întrebat Louis, în timp ce o insectă îi bâzâia în jurul capului.

– Depinde de nevoi. Societatea alocă bugete potrivit cerințelor cazurilor particulare.

Dumnezeule, chiar începeam să vorbesc ca Hendrich.

Joe a clătinat din cap.

– L-ai auzit pe om, Louis? Ne zice să ne mutăm din Bisbee. Iar asta n-o să se întâmple. Ne descurcăm binișor aici. Avem relații bune cu oamenii din partea locului. Ne-am terminat aventurile și am străbătut țara în lung și-n lat de când ne-am dat jos de pe corabie acum mulți

ani. Nimeni nu-mi comandă mie să mă mut.

– Va fi cel mai bine pentru voi, dacă o faceți. Vedeți voi, societatea spune că după opt ani…

Joe a oftat și a gemut în același timp.

– Societatea spune? Societatea spune? Nu suntem în nicio societate și nu vom fi niciodată. Ai priceput?

– Îmi pare rău, dar…

– Aș vrea să-ți trântesc o gaură în căpățâna aia seacă a ta.

– Ascultă, societatea a contactat autoritățile statului. Ei știu că sunt aici. Dacă mă împuști, vei fi prins.

Amândoi au izbucnit în râs.

– Ai auzit, Louis?

– Am auzit, normal.

– Mai bine i-am explica domnului Peter Careofinumelelui de ce gluma e așa de amuzantă.

– Îmi poți spune Tom. Sunt ca voi. Am avut multe nume.

Joe m-a ignorat dinadins și și-a continuat tirada.

– E în regulă. O fac. Păi, gluma e amuzantă fiindcă nu există nicio lege p-aci care să ne atingă. Ăsta nu-i un oraș oarecare. Îi ajutăm pe șeriful Downey și pe cei de la P.D. de ceva vreme.

P.D. Phelps Dodge. Primisem destule informații despre Bisbee ca să știu că Phelps Dodge era cea mai importantă companie de minerit din zonă.

– De fapt, a continuat Joe, i-am ajutat și cu deportarea din Bisbee. Știi, nu?

Știam ceva. În 1891, sute de mineri în grevă au fost luați cu forța și alungați din oraș.

– Așa că toată vorbăria asta a ta cu propunerile și cu micul tău sindicat ne cam lasă rece. Ultimilor bărbați dintr-un sindicat cu care am avut de-a face le-am dat un șut în fund până în New Mexico și șeriful a aprobat… Revenind la ale noastre, mi se pare că arșița îți cam dă de furcă. Hai să punem de-o plimbare scurtă, să-ți mai răcorim sângele puțin…

Se întunecase acum. Un întuneric de deșert.

Aerul se răcise, dar eu încă asudam și mă dureau toate oasele. Gura acrită din cauza băuturii era la fel de uscată ca mormântul la care săpam de peste o oră.

Gloanțele nu erau infecții. Nu egalau ciuma sau una dintre sutele de alte boli cărora un alba le putea rezista. Odată cu bătrânețea supremă, nu aveam imunitate pentru gloanțe. Și nu voiam să mor. Trebuia să

rămân în viață pentru Marion. Hendrich mă convinsese că ne apropiam de găsirea ei.

Cel puțin unul dintre ei ținuse revolverul îndreptat spre mine cât am săpat. Situația nu s-a schimbat nici când m-au invitat să ies din groapă. În tot acest timp, cei doi cai negri din rasa saddlebread au așteptat mușcându-se încetișor și șoptindu-și unul altuia.

– Acum… a spus Joe, după ce am ieșit, ținându-mă bine de lopată.

M-am sprijinit de ea, ca să mă odihnesc, vezi Doamne.

– N-o să te îngropăm cu tot cu bani. Golește-ți buzunarele și pune jos tot ce ai!

Am știut că acesta e momentul. Singurul la dispoziție. Am aruncat o privire curioasă spre cai, silindu-i pe bărbați să mă imite. Când ochii reci ai lui Joe s-au întors spre mine, l-am izbit cu lopata direct în față. S-a prăbușit, pe jumătate leșinat, scăpând arma, care a aterizat cu un bufnet în praf.

– Omoară-l! a bălmăjit Joe.

Louis, pe care pariasem că e oareșicum mai laș de felul lui și mai încet la apăsat pe trăgaci, a tras un foc cât m-am chinuit eu să ridic arma lui Joe. Zgomotul a stârnit un ecou puternic în deșert și durerea m-a străpuns în spate, chiar lângă umărul drept. Dar pusesem mâna pe arma lui Joe și, cu mâna teafără, m-am întors și l-am împușcat pe Louis direct în gât. A tras și el din nou, numai că de data asta a nimerit doar noaptea. Am mai tras câteva gloanțe în Joe până când a apărut un șuvoi de sânge negru. Cumva, înnebunit de durere, am reușit să-i rostogolesc în mormântul săpat de mine și să adaug peste ei pământul scos. Am lovit crupa unuia dintre cai, silindu-l să pornească la galop, înainte de a mă sălta cu greu pe celălalt.

Durerea depășea orice închipuire, dar am izbutit să mă îndepărtez și să continui să merg prin deșert, peste dealuri uscate, peste munți și pe lângă o carieră imensă, pe care, în delirul meu nebunesc, am asemuit-o cu bezna morții ce mă atrăgea spre ea ca râul Styx. Am rezistat și calul a mers tot înainte până când am ajuns în Tucson. Soarele dimineții își trimitea lumina spre cer. Am găsit hanul „Arizona“, unde Agnes mi-a turnat alcool peste rană, iar eu am mușcat dintr-un prosop umed să-mi înăbuș țipetele când mi-a scos cu o pensetă glonțul din carne.

Los Angeles, 1926

Rana mi se vindeca, dar umărul tot mă durea. Mă aflam în hotelul Garden Court, de pe bulevardul Hollywood, în restaurantul de la parter. Marmură, coloane înalte și grandoare. O femeie cu înfățișare fermecătoare, cu buzele date cu ruj închis la culoare și chip palid, de fantomă, s-a așezat la o masă nu departe de mine, discutând cu doi bărbați de afaceri în costume, care se gudurau pe lângă ea. Era Lilian Gish, vedeta de cinema. Am recunoscut-o din *Orfanii furtunii*, un film în care acțiunea se petrecea în timpul Revoluției Franceze.

Preț de o clipă sau două, m-am lăsat vrăjit.

Ajunsesem să iubesc cinematograful în Albuquerque, unde îmi petrecusem ultimii opt ani. Felul în care te puteai așeza pe întuneric, uitând cine ești, absorbind povestea filmului timp de o oră și ceva, mi se părea senzațional.

– Îi au pe toți aici, mi-a explicat Hendrich discret, vârând halibutul în sosul de creveți. Gloria Swanson, Fairbanks, Fatty Arbuckle, Valentino. Chiar săptămâna trecută, Chaplin a stat la masa noastră. Pe scaunul tău. A mâncat o supă. Asta a fost masa lui. Doar o supă.

Hendrich a zâmbit malițios. Niciodată nu îi urâsem zâmbetul ăsta. Până acum.

– Ce s-a întâmplat, Tom? Vita e de vină? Uneori poate fi prea făcută.

– Vita n-are nimic.

– Atunci, e vorba de ce s-a întâmplat în Arizona?

Aproape că am izbucnit în râs.

– Păi, despre ce altceva să fie vorba? A trebuit *să ucid* doi bărbați.

– Liniște! Mă îndoiesc că domnișoara Gish are chef să audă asemenea lucruri. Discreție, Tom, te rog!

– Nu pricep de ce a trebuit să venim la restaurantul ăsta. Am crezut că ai un apartament sus.

M-a privit nedumerit.

– Îmi place restaurantul. E bine să ai oameni în jur. Nu-ți place să fii printre oameni, Tom?

– Îți spun eu ce nu-mi place…

A gesticulat cu mâna de parcă mă invita să ies afară pe ușă.

– Te rog! m-a îndemnat el. Spune-mi ce nu-ți convine. Dacă asta te face fericit.

M-am aplecat ca să șoptesc.

– Nu-mi convine să fug de la scena unei crime pe un cal, cu un glonț înfipt în umăr. *Un glonț*. Și… și…

Pierdeam șirul.

– N-am vrut să fac asta. N-am vrut să-i omor.

A oftat filosofic.

– Ce zicea doctorul Johnson? *Cel care se transformă în bestie scapă de durerea de a fi o ființă umană*. Știi ce cred eu? Cred că te descoperi. Te pierduseși. Nu mai știai cine și ce ești. Nu aveai scop. Trăiai în sărăcie. Umblai de colo până colo, epuizându-te ca să simți ceva. Acum uită-te la tine. Ai un țel.

A așteptat o secundă sau două.

– Sosul ăsta de creveți e divin.

A venit ospătarul și ne-a mai turnat vin. Ne-am concentrat asupra mâncării până când a dispărut din nou. Cineva a început să cânte la pian. Câțiva meseni s-au sprijinit de spătarele scaunelor ca să îl privească pe pianist.

– Spun doar că nu mi-a plăcut. Bărbații aceia nu aveau de gând să se alăture societății niciodată. Ar fi trebuit să știi. Ar fi trebuit să mi se spună, Hendrich.

– Încearcă să-mi zici Cecil, te rog! Oamenii mă știu de Cecil aici. Povestea mea e că am făcut bani în San Francisco. Dezvoltări imobiliare. Am ajutat la reconstruirea orașului. După cutremur. Nu arăt ca un Cecil? Zi-mi Cecil. Vor crede că sunt Cecil B. DeMille. Îi pot face vedete. Poate am și eu parte de puțină acțiune…

A alunecat și mai mult pe panta gândurilor sale.

– Iubesc orașul ăsta. Toată lumea vine aici. Toate fetele tinere de pe la fermele din South Dakota, din Oklahoma sau din Europa. Orașul e ca întotdeauna, aparent. În epoca glaciară, animalele obișnuiau să vină și se împotmoleau în gropile cu gudron care arătau ca lacurile strălucitoare, iar mirosul de carne aducea alte animale care rămâneau prinse în gudronul negru și gros. În orice caz, eu sunt un tip de prădător nevinovat. Ei cred că sunt terminat la 78 de ani. 78! Închipuie-ți. La 78 de ani îmi făceam veacul prin Flandra. Eram incorigibil. Am aruncat în stânga și-n dreapta cu cereri în căsătorie. Eram un Valentino al Ținuturilor de Jos…

Am luat o gură mare de vin.

– Nu pot, Hendrich, nu pot și pace.

– Cecil, *te rog*!

– Îmi pare rău că m-am dus la doctorul Hutchinson. Serios vorbesc. Dar îmi vreau viața înapoi. Vreau să fiu eu însumi din nou.

– Mi-e teamă că așa ceva e imposibil. Timpul se mișcă înainte. Avem

luxul timpului, dar nu-l putem inversa. Nu-l putem opri. Suntem pe o șosea cu sens unic, la fel ca toate musculițele efemere. Nu te poți rupe de societate pur și simplu, așa cum nu poți să îți anulezi nașterea. Înțelegi, Tom, nu-i așa? Și cum rămâne cu fiica ta, Tom? O vom găsi. Sigur o vom găsi.

– Dar până acum n-ați găsit-o.

– Încă, Tom, n-am găsit-o încă. Simt că e undeva în lume, Tom. Știu că e acolo. E *acolo*, Tom.

N-am zis nimic. Mă înfuriasem, da, dar, cum se întâmplă adesea cu mânia, era doar spaima care ieșea la suprafață. Societatea nu reprezenta nimic, nu avea o prezență fizică în lumea reală, nu găseai o placă de piatră în fața unei clădiri care să-i anunțe existența. Erau doar Hendrich și oamenii care crezuseră în el. Și totuși… Hendrich părea suficient. *Aptitudinea* lui. Într-adevăr, poate această aptitudine l-a determinat să mă aducă iarăși cu picioarele pe pământ cu cuvintele potrivite. Și poate nu erau doar cuvintele. Poate chiar *simțea* că ea trăiește.

Mi-a trecut ceva prin minte atunci.

– Dacă ești atât de bun, cum de nu ai știut? De ce n-ai știut că m-ar fi putut omorî?

– Nu te-au omorât. Dacă te-ar fi omorât, atunci, da, aș fi făcut o greșeală îngrozitoare. Dar ideea e că ai supraviețuit și știam… S-a dovedit. Evident că suntem toți supraviețuitori. Dar nu știu… Tu ai ceva special. Ai o dorință aparte de a trăi. Cei mai mulți care ajung la vârsta ta simt că a rămas tot în urma lor. Dar, când mă uit la tine, văd o sete de viitor, tânjești după el. Pentru fiica ta, da, dar și pentru altceva. Marele necunoscut.

– Dar ce fel de viață e asta? Să-ți schimbi identitatea din opt în opt ani?

– A trebuit să-ți schimbi identitatea și înainte. Care e diferența?

– Diferența e că puteam hotărî singur. Era viața *mea*.

A dat din cap și a zâmbit solemn.

– Nu. Te izolaseși. Te ascundeai de viață. Te ascundeai, dacă-mi permiți, de tine însuți.

– Dar nu pentru asta există societatea? Să te ascunzi?

– Nu, Tom, nu. Ai înțeles totul greșit. Uită-te la noi! În mijlocul celui mai faimos restaurant, într-un oraș scăldat în soare pe care toată lumea dorește să-l viziteze. Nu ne ascundem. Nu suntem în St Albans trăgând un metal din forjă. Scopul societății e să ofere o structură, *un sistem*, care să ne permită să ne îmbunătățim viețile. Mai faci câte o favoare ocazională, puțină recrutare și capeți o viață bună. Și așa mă răsplătești.

– Am petrecut opt ani într-o fermă din Albuquerque cu trei vaci și niște cactuși pe post de companie. Mi se pare că societatea funcționează mai bine pentru unii decât pentru alții.

Hendrich a clătinat din cap.

– Am o scrisoare pentru tine, de la Reginald Fisher. Îți amintești? Bărbatul pe care l-ai recrutat în Chicago?

Mi-a întins scrisoarea și am citit-o. O scrisoare lungă. Dar câteva rânduri au ieșit în evidență spre sfârșitul ei. *L-aș fi trădat pe Dumnezeu și mi-aș fi pus capăt zilelor dacă nu ai fi venit să mă vezi, dar dau pe-afară de fericire acum, știind că nu sunt un specimen ciudat al umanității, ci parte a unei familii.*

– În regulă, Arizona a fost o greșeală. Dar nu și celelalte cazuri. În război, mai pierdem vieți omenești, dar asta nu înseamnă că n-ar fi trebuit să luptăm. Aveai un pian, Tom. Ai cântat la el?

– Cinci ore pe zi.

– La câte instrumente știi să cânți acum?

– În jur de 30.

– Impresionant!

– Nu neapărat. Pe cele mai multe dintre ele nu mai vrea nimeni să le audă. E greu să interpretezi Gershwin la lăută.

– Da.

Hendrich a mâncat ultima bucată de pește. Apoi m-a privit cu sinceritate.

– Ești un criminal, Tom. Fără protecția societății, ai fi foarte vulnerabil acum. Ai nevoie de noi. Dar nu vreau să rămâi doar din necesitate, Tom… Te înțeleg. Perfect. Nu voi uita niciodată oamenii ale căror vieți le-ai salvat ca să îi aduci în societate. De aici înainte, voi fi mai atent la nevoile tale. Voi aloca mai multe resurse să o găsim pe Marion. Avem oameni noi. Pe cineva în Londra. Pe cineva la New York. Unul în Scoția. Altul în Viena. Îi pun să lucreze la asta. Și, bineînțeles, voi asigura fondurile pentru aceste nevoi. Te voi asculta. Te voi ajuta cât de mult pot. Vreau să înflorești, Tom. Vreau nu numai să o găsești pe Marion, ci și viitorul pe care îl aștepți…

Un grup de patru bărbați a intrat în restaurant și au fost conduși la o masă. Unul dintre ei avea fața cea mai familiară din lume. Charlie Chaplin. A zărit-o pe Lillian Gish și s-a dus să discute cu ea. Expresia lui calmă era tulburată din când în când de un zâmbet nervos și scurt. Actrița a râs cu grație. Respirasem același aer cu Shakespeare, iar acum respiram același aer cu Chaplin. Cum să fiu nerecunoscător?

– Suntem firele invizibile ale istoriei, mi-a zis Hendrich, de parcă mi-ar fi citit gândurile.

Chaplin a văzut că ne uitam la el și a schițat un gest, ridicând o

pălărie invizibilă în direcția noastră.

– Vezi? Ți-am spus doar. Iubește locul ăsta. Probabil datorită supei. Acum, ce vrei să faci cu viața ta?

Am luat în calcul atenția primită de Chaplin și nu-mi venea în minte un coșmar mai mare. Atunci, câtă vreme am continuat să meditez la întrebare, l-am privit pe pianist, în sacoul său alb de seară, cum închide ochii și plutește, notă după notă, partitură după partitură, neobservat decât de mine.

– *Asta*, am zis, arătând spre pianist. Asta vreau să fac.

Londra, în prezent

– Dar cum de n-a putut Liga Națiunilor să-l oprească pe Mussolini să între în Abisinia?

Aamina e în rândul din față. Serioasă, încruntată, atentă, cu un creion în mână. Poartă un tricou pe care scrie „Mândru fulg de nea“.

Țin o lecție despre cauzele celui de-Al Doilea Război Mondial, încercând să mă întorc din 1939 prin toți anii 1930, discutând despre cum a fost cucerită Abisinia (în prezent Etiopia) de Italia în 1935, apoi despre venirea la putere a lui Hitler în 1933, despre Războiul Civil Spaniol și despre Marea Depresiune.

– Ei bine, au încercat, dar nu cu toată inima. Au cerut sancțiuni economice, dar nimic important nu a fost impus. Ideea e că, la momentul respectiv, mulți oameni nu și-au dat seama cu ce au de-a face. Când analizezi evenimentele istorice, există o perspectivă dublă. Înainte și înapoi. Însă, când se întâmplă, totul e cu sens unic. Nimeni nu știa încotro se îndrepta fascismul.

Lecția merge bine și durerea de cap nu mă chinuie prea tare – cred că împăcarea mea cu Camille a ajutat –, dar, din cauza asta, intru pe autopilot. Nu mă prea gândesc la ce spun.

– Vestea despre Abisinia a fost percepută ca un moment de cotitură real. I-a determinat pe oameni să priceapă că se întâmpla *ceva*. Nu numai cu Germania, dar și cu Italia. Cu ordinea lumii. Îmi amintesc când am citit ziarul în ziua în care Mussolini și-a declarat victoria, iar eu…

Futu-i.

Mă opresc.

Îmi dau seama ce am spus.

Aamina, vigilentă ca întotdeauna, observă și ea.

– Ați spus asta de parcă ați fi fost acolo, comentează.

Alți doi elevi dau din cap aprobator.

– Nu, nu am fost acolo, dar am simțit ca și cum aș fi fost. Asta e chestia cu istoria. Locuiești în ea. E un alt prezent…

Aamina face o față amuzată. E o greșeală minoră, și totuși e genul de greșeală pe care nu l-aș fi făcut niciodată.

În pauză o văd pe Camille stând la taclale cu cineva pe coridor. Se sprijină de lucrarea de artă a vreunui elev, inspirată din favelele din

Rio, o pictură vie, în stilul fauvist, de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Vorbește cu Martin. Profesorul neajutorat de muzică. Martin poartă blugi și un tricou negru. Are barbă și părul mai lung decât al unui profesor obișnuit. Habar nu am despre ce vorbesc, dar o face pe Camille să râdă. Simt o tulburare ciudată. Trec pe lângă ei și Martin mă vede primul. Îmi zâmbește afectat, de parcă l-aș amuza.

– Salut! Tim. Pari ușor pierdut. Ți-au dat o hartă?

– Tom, spun.

– Ce tot zici amice?

– Mă numesc Tom. Nu Tim. Tom.

– Bine, amice. O greșeală nevinovată.

Camille îmi zâmbește.

– Cum a fost ora? întreabă, iscodindu-mă ca un detectiv.

Un detectiv care zâmbește, dar tot detectiv rămâne.

– Bine, răspund.

– Ascultă, Tom, în fiecare joi, câțiva dintre noi mergem la „The Coach and Horses“ să bem ceva. Ne întâlnim la șapte. Eu, Martin, Isham, Sarah… Ar trebui să vii și tu. Spune-i, Martin!

Martin ridică din umeri.

– E o lume liberă. Da, hai să te îmbeți!

Bineînțeles că nu ar trebui să existe decât un singur răspuns. *Nu*. Dar mă uit la Camille și mă trezesc spunând:

– OK. „The Coach and Horses“, la șapte. Sună bine.

UN INTERLUDIU DESPRE PIAN

M-am mutat din loc în loc și din când în când ca o săgeată imună la gravitație.

Lucrurile s-au îmbunătățit o vreme.

Umărul s-a vindecat.

M-am întors la Londra. Hendrich mi-a aranjat să fiu pianist la un hotel din Londra. Viața era frumoasă. Am băut cocktailuri și am flirtat cu femei elegante în rochii brodate cu mărgele. Noaptea mă duceam să dansez pe muzică de jazz cu playboy și cu fetișcane. A fost un timp perfect pentru mine. Relațiile și prieteniile trebuiau să fie intense și să ardă într-o depravare rapidă, înecată în gin. *Asurzitorii* ani 1920. Așa se spune acum, nu? Au fost extravaganți, într-adevăr, în comparație cu anii anteriori. Desigur, Londra anterioară fusese și ea zgomotoasă – urletele anilor 1630, de exemplu, sau veselii ani 1750 –, dar de data asta era altfel. Pentru prima dată, în Londra, exista în orice moment un sunet care nu părea tocmai firesc. Zgomotul mașinilor, al melodiilor din filme, al emisiunilor radio, al oamenilor care se exteriorizau fără măsură.

A fost o epocă a gălăgiei și, brusc, să cânți a căpătat o importanță nouă. Te transforma în stăpânul lumii. În mijlocul vacarmului care este viața modernă, să poți cânta, să dai *semnificație* zgomotului te făcea, pentru scurt timp, un fel de zeu. Un creator. Aduceai ordine. Și pace.

M-am bucurat de rolul meu în acea perioadă. Daniel Honeywell, născut în Londra, dar care zdrăngănise clapele pianului pentru turiștii de lux și emigranții de pe vasele de croazieră după terminarea Marelui Război.

Încetul cu încetul, totuși, s-a instalat și melancolia. Atunci am crezut că e doar un alt episod de nostalgie personală, inutilitatea iubirii pentru o femeie care murise cu mult timp în urmă. Dar cred că am fost și un produs specific al vremurilor.

Am vrut să fac ceva. Mă săturasem să muncesc doar ca să mă ajut pe mine. Voiam să fac ceva și pentru umanitate. Eram o ființă umană în definitiv și empatia mea se manifesta și față de alte ființe umane obișnuite, nu numai față de cele blestemate – sau binecuvântate – cu hiperlongevitate. „Vina timpului“ o poreclise Agnes când discutasem cu ea despre asta. A venit să mă vadă la Londra, spre sfârșitul perioadei de opt ani. Locuise în Montmartre. Avea o mulțime de povești. Încă mă amuza.

– Simt un fel de groază, i-am spus.

Odihnindu-și picioarele pe stomacul meu, fumam amândoi țigări în patul din apartamentul din Mayfair.

– Încă am coșmaruri.

– L-ai citit pe domnul Freud?

– Nu.

– Să nu-l citești. Te va face să te simți și mai rău. Aparent, nu deținem control asupra sinelui nostru. Suntem conduși de părțile inconștiente ale psihicului nostru. Singurul adevăr pe care putem spera să îl descoperim despre noi este în vise. Majoritatea oamenilor, zice el, nu vor să fie liberi. Fiindcă libertatea înseamnă responsabilitate și celor mai mulți le este frică de responsabilitate.

– Cred că Freud ăsta n-a fost niciodată nevoit să-și schimbe identitatea din opt în opt ani timp de o veșnicie.

Apoi am mers în ceea ce Agnes a numit-o aventură. O misiune pe care Hendrich ne-o dăduse via telegraf. Una la care să participăm amândoi. Am mers cu *mașina* până în Yorkshire. În peisajul cenușiu de țară, la un azil sinistru, gotic, de boli mintale, numit spitalul High Royds. O femeie fusese închisă acolo fiindcă le spusese oamenilor adevărul despre problema ei. Am răpit-o din perimetrul clădirii. Agnes a adormit trei membri ai personalului cu o batistă îmbibată în cloroform, pe care le-a pus-o pe fețe, apoi a trebuit să facem același lucru cu biata Flora Brown, care a fost foarte speriată de apariția a doi străini cu chipurile acoperite de eșarfe.

În orice caz, am scos-o de acolo și am scăpat destul de ușor. Dintr-un motiv sau altul – spitalul a fost stânjenit? nepăsarea totală față de pacienții lor? eșecul autorităților locale de a verifica dosarele? –, incidentul nu a apărut niciodată în presă. Și, dacă ar fi apărut, am fi fost în siguranță, pentru că s-ar fi ocupat Hendrich. N-a fost cazul și mi s-a părut îngrozitor de trist.

Flora era tânără. Nu avea decât 80 de ani. Arăta de 17, 18 ani. Era o biată ființă distrusă și șocată, care se bâlbâia atunci când am găsit-o și societatea a salvat-o. Chiar a salvat-o, cum a făcut cu mulți alții. Crezuse sincer că e nebună și când a descoperit că e sănătoasă a plâns de ușurare. A plecat cu Agnes în Australia să înceapă o viață nouă. Apoi s-a mutat în America și a început alta. Ce vreau să spun? Societatea făcea multe lucruri bune. Salvase oameni. Flora Brown. Reginald Fisher. Și mulți alții. Poate și pe mine. Mi-am dat seama că Hendrich are dreptate. Exista un scop, o semnificație în toate astea. Poate nu crezusem mereu în el, dar în general am crezut în *munca* lui.

Nu am vrut să mă întorc la Londra. I-am trimis lui Hendrich o telegramă că aranjasem cu angajatorii mei să lucrez într-un alt

restaurant de-al lor, într-un hotel din Paris. Așa că m-am dus să trăiesc în Montmartre, în apartamentul unde locuise Agnes. Eram „fratele“ ei. Pentru scurtă vreme ne-am suprapus. Menționez acest aspect fiindcă am avut o conversație interesantă. Mi-a zis că, atunci când îmbătrânește, undeva pe la jumătate de mileniu, un alba începe să dezvolte o percepție adâncă.

– Ce fel de percepție?

– E incredibil. Ca un al treilea ochi. Sentimentul față de timp devine atât de profund, încât, în interiorul unui singur moment, poți vedea totul. Trecutul și viitorul. Parcă totul se oprește și, o secundă, știi cum va fi tot.

– Și e de bine? Sună oribil.

– Nu e nici bine, nici oribil. Doar *e*. Un sentiment incredibil de puternic, nici bun, nici rău, unde tot devine clar.

Conversația m-a obsedat mult timp, chiar și după ce a plecat. Tânjeam după claritate la momentul acela când abia-mi înțelegeam prezentul, darămite viitorul.

Într-un târziu, m-am mutat în Montparnasse și am scris multă poezie. O dată am scris o poezie în cimitirul de acolo, sprijinit de statuia mortuară a lui Baudelaire. Am cântat la pian în fiecare seară și mi-am făcut cele mai superficiale cunoștințe, poeți, pictori și actori, care dispăreau după o noapte.

Muzica a devenit ancora mea. Pe lângă Ciro, uneori am lucrat și într-un club de jazz, numit *Les Années Folles*. Cântam la pian deja de trei decenii și interpretarea mea era naturală. Pianul poate duce multe. Tristețe, fericire, bucurie prostească, regret, suferință. Câteodată, toate la un loc.

Am câștigat o rutină. Îmi începeam ziua cu un Gauloise, apoi mă duceam la Le Dôme Café de pe bulevardul Montparnasse să mănânc un pateu (de obicei ieșeam din apartament pe la amiază). Îmi mai luam și câte o cafea. Mai adesea, coniac. Alcoolul nu mai era doar alcool. Îl simțeam ca o libertate. Să bei vin și coniac constituia aproape o datorie morală. Și am băut, am băut și iar am băut până când m-am convins că sunt fericit.

Însă ceva îmi spunea că balanța se înclină. Vremurile păreau șubrezite. Prea multă decadență. Prea multe sentimente exacerbate. Prea multă fericire alături de prea multă suferință. Prea multă bogăție alături de prea multă sărăcie. Lumea devenea mai rapidă și mai gălăgioasă, iar sistemele sociale, haotice și fragmentate precum melodiile de jazz. În unele locuri, se tânjea după simplitate, ordine, țapi ispășitori și lideri fanfaroni. Unele națiuni își doreau să semene cu religiile sau sectele religioase. Se mai întâmplă uneori.

În anii 1930, aveai senzația că întregul curs al umanității e în joc.

Așa cum se întâmplă adesea și în prezent. Prea mulți oameni voiau să găsească un răspuns simplu la întrebări complicate. Era un timp periculos să fii om. Să simți, să gândești sau să îți pese. După Paris, n-am mai cântat la pian. Niciodată. Pianul mi-a fost luat din mine. M-am întrebat adesea dacă voi mai cânta vreodată. Și nu știu dacă s-ar mai fi întâmplat, de n-aș fi stat lângă Camille când a apărut ocazia.

Londra, în prezent

– Îmi plac lucrurile vechi, spune Martin, aprobând din cap propria înțelepciune, înainte de a lua o gură din bere. Hendrix mai ales, dar și Dylan, The Doors, The Stones. Știți voi, chestii de dinainte să ne naștem. Când nu se comercializase tot.

Nu-mi place Martin. Grozav e că, la vârsta de 400 de ani, îți poți face o idee despre cineva foarte rapid. Fiecare epocă e sufocată de d-alde Martin și toți sunt niște idioți. Îmi amintesc un Martin pe care-l chema Richard, care obișnuia să stea chiar lângă scena de la hanul Minerva din Plymouth prin anii 1760, scuturând din cap la fiecare melodie cântată de mine, șoptindu-i bietei prostituate de pe genunchi ce gust oribil am la muzică sau urlând cât îl țineau plămânii numele unei balade mai bune decât a mea.

În fine, iată-ne pe toți aici, așezați în jurul unei mese din „The Coach and Horses". Masa e mică, din lemn întunecat, având culoarea și textura spatelui unei lăute, și abia reușește să cuprindă nenumăratele băuturi și snackuri și alune pe care le-am înghesuit pe ea. Atmosfera pubului este liniștită și civilizată, deși poate că de aceea mi-a venit în minte spelunca urât mirositoare și gălăgioasă a hanului Minerva.

– Și mie, întărește Isham. Dar oricum tuturor profesorilor de geografie le plac pietrele vechi.

Toată lumea, inclusiv Isham, dă ochii peste cap la încercarea lui de a face o poantă.

– Dar nu strică nici puțin hip-hop din anii 1980, adaugă Martin. De La Soul, A Tribe Calles Quest, PE, NWA, KRS-One…

– Nimic modern? îl întreabă Camille.

Martin îi privește iute sânii, apoi își ridică ochii spre ai ei.

– Nu prea. Oricum, nimeni de care să fi auzit tu.

– Tot ce se poate. În definitiv, sunt din Franța. Nu avem muzică acolo. Literal vorbind, n-avem nimic.

Sarcasmul ei delicat se pierde, ori poate el n-a auzit-o, dar mie îmi place.

– OK, spune Martin. Ce preferințe ai?

– Gusturile mele sunt foarte eclectice, bănuiesc. Beyonce. Leonard Cohen. Johnny Cash. Bowie. Puțin Jacques Brel. Dar *Thriller* e albumul meu preferat din toate timpurile. *Billie Jean* e cel mai bun cântec pop

din câte au fost scrise vreodată.

– *Billie Jean?* E un cântec extraordinar.

Martin se întoarce spre mine.

– Dar tu? Le ai cu muzica?

– Puțin.

Face ochii mari, așteptând clarificări.

– Cânți la vreun instrument? întreabă Camille, încruntându-se, de parcă în spatele întrebării se mai ascundea ceva.

Ridic din umeri. Ar fi simplu să mint, dar vorbele îmi zboară de pe buze.

– Puțină chitară, puțin pian…

– Pian? se minunează Camille.

Sarah, profesoara de sport, îmbrăcată într-un tricou larg de rugby, arată spre colțul încăperii.

– Au un pian acolo. Și îi lasă pe oameni să-l folosească.

Mă holbez la pian. Mă străduisem atât de tare să mă port ca o musculiță efemeră obișnuită, încât nu-l observasem când am intrat în pub.

– Da, poți să încerci, spune barmanul, un tânăr costeliv și deșirat de vreo 20 și ceva de ani, cu barbișon, care ia paharele de la masa noastră.

Încep să mă panichez, în felul în care s-ar panica oricine dacă i s-ar oferi drogurile la care a renunțat de multă vreme.

– Nu, nu e cazul.

Martin, simțindu-mi stânjeneala față de Camille, insistă.

– Nu, du-te, Tom! Joia trecută m-am jucat și eu puțin. Hai, dă-i bătaie!

Camille mă privește înțelegător.

– Nu e obligatoriu. Nu e vreun ritual de inițiere. Nu trebuie s-o facă, dacă nu vrea.

– Ei bine, mă trezesc rostind, a trecut ceva timp.

Nu vreau să-i fie milă de mine, așa că poate tocmai de aceea mă ridic în picioare și mă duc la pianul zgâriat și uzat, trecând pe lângă singurii clienți care au mai venit – trei prieteni cu părul grizonant, care privesc în gol, cu suferința mută și eternă a bărbaților în vârstă afișată după ce au ajuns pe la jumătatea halbei de bere din fața lor.

Mă așez pe taburet și se lasă tăcerea. Nimeni nu mai zice nimic, cu excepția lui Martin care scoate un fel de fornăit amuzat.

Privesc clapele. Nu am mai cântat la pian de la Paris. Nu așa cum trebuie. Asta era partea bună acum un secol. Pianul avea ceva aparte, în comparație cu chitara. Cerea mai mult de la tine. Multă emoție.

N-am nicio idee ce să cânt.

Îmi suflec mânecile.

Închid ochii.

Nimic.

Cânt primul lucru care-mi vine în cap.

Mâneci verzi.

Sunt într-un pub din estul Londrei și cânt *Mâneci verzi* la pian. Râsul lui Martin mă exasperează, dar continui. *Mâneci verzi* lasă loc cântecului *Sub copacul din codrul verde,* care îmi aduce aminte de Marion, așa că aleg mai departe un fragment din *Liebestraum Nr. 3* a lui Liszt. Când ajung la *Bărbatul pe care îl iubesc* de Gershwin, Martin nu mai râde, iar eu m-am cufundat complet în muzică. Mă simt exact ca pe vremuri, când cântam la Ciro, în Paris. Îmi amintesc, pe scurt, ce poate face pianul.

Apoi alte amintiri se revarsă și capul îmi pulsează când mintea suferă din pricina unor crampe emoționale.

Mă opresc într-un târziu și mă întorc să mă uit la grup. Gurile s-au deschis uimite. Camille aplaudă călduros. Până și cei trei bărbați în vârstă și personalul barului se alătură entuziasmului.

Martin murmură de zor *Mâneci verzi.*

– A fost bestial! îmi spune Isham.

– Posibil să rămâi fără job! îi zice Sarah lui Martin.

Martin îi răspunde să se ducă dracului.

Stau pe taburet lângă Camille.

– Când ai cântat, am avut senzația aceea din nou. De parcă te-am mai văzut cântând înainte. Ca un déjà-vu.

Ridic din umeri.

– Se spune că un déjà-vu e un fenomen real.

– Un simptom de schizofrenie, intervine Martin.

– Serios vorbesc, continuă Camille, atingându-mi mâna, apoi retrăgându-și-o pe-a ei înainte să o vadă cineva. A fost extraordinar. *Si merveilleux.*

Mă copleșește un val de dorință intens, dar scurt. Nu mai tânjisem după trupul unei alte ființe umane de secole, dar, când mă uit la Camille, când îi aud glasul puternic, dulce, când îi văd ridurile fine de la coada ochilor, când îi simt pielea mâinii atingându-se de a mea, când îi privesc gura, mintea mea își închipuie cum ar fi să o am, să mă pierd în ea, să-i șoptesc dorul meu în ureche, să o devorez și să fiu devorat. Să ne trezim în același pat, să vorbim și să râdem, să mă simt bine, tăcând lângă ea. Să-i pregătesc micul dejun. Pâine prăjită. Gem de afine. Suc de grepfrut roz. Poate și niște pepene. Tăiat felii. Pe o

farfurie. Mi-ar zâmbi, văd asta cu ochii minții, și aș îndrăzni să mă simt fericit cu o altă ființă umană.

Asta face pianul.

Acesta e pericolul adus de el.

Te face uman.

– Tom? o aud, întrerupându-mi reveria. Mai vrei să bei ceva?

– Nu, mulțumesc, răspund stânjenit, de parcă sunt o carte uitată deschisă, cu toate secretele scrise pe paginile vizibile oricui. Cred că am băut destul.

Isham își scoate telefonul.

– Vrea să vadă cineva ecografia? E 3D.

– Ah, spune Camille, eu!

Isham și soția lui așteaptă un copil. Ne aplecăm să studiem imaginea mișcătoare cu ultrasunete. Îmi amintesc când s-a vorbit prima dată de conceptul ultrasunetelor în anii 1950. Chiar și astăzi, mi se pare o chestie futuristă. Deși e vorba de un viitor ciudat care te face să vezi o potențială ființă umană într-o formă maleabilă, delicată și primitivă. Ca și cum ai privi o sculptură pe jumătate terminată în căutarea definiției.

O clipă bag de seamă cum îmi cercetează Camille cicatricea de pe braț. Îmi trag mânecile în jos, mult prea conștient de trupul meu.

– Încă nu știm sexul. Zoe vrea să fie surpriză.

O lacrimă îi strălucește în ochi.

– Aș zice că e băiat, spune Martin și arată cu degetul un punct pe telefon.

– Ăla nu e un penis, se împotrivește Isham.

Martin ridică din umeri.

– Ba e penis.

Mă holbez la ecran și îmi amintesc cum a fost când mi-a mărturisit Rose că a rămas grea. Mă întreb ce părere ar fi avut de sonograme. Și dacă ar fi vrut să afle sexul copilului. Mă las pe spate și nu mai vorbesc mult după aceea. Vinovăția mă copleșește. Vinovăția de a dori pe cineva care nu e Rose.

Atât de ridicol.

Plutesc din nou, uitând de durerea de cap, uitând că aici e „The Coach and The Horses“ și îmi imaginez că m-am întors în Boar’s Head din Eastcheap și că pot ieși afară, în noapte, că mă pot plimba pe străduțele înguste și întunecate, ca să ajung la Rose și la Marion, dar și la o versiune a mea pe care o abandonasem de secole.

Londra, 1607-1616

În 1607, aveam 26 de ani.

Firește că nu *arătam* de 26 de ani, dar păream un strop mai mare decât pe vremea când lucrasem în Bankside. Când mi-am dat seama prima dată de diferență, am jubilat. Credeam că ființa mea fizică era înghețată în timp, apoi, încetul cu încetul, lucrurile au început să se întâmple. De pildă, *părul*. La vintre, pe piept, la subsuori, îmi creștea mai mult păr ca înainte. Glasul, care îmi răgușise pe la 12 ani, a devenit mai grav. Umerii mi s-au mai lățit. Brațele nu mai gemeau atât de tare când căram apă de la fântână. Câștigasem un control mai bun al erecțiilor. Iar fața mea, după spusele lui Rose, semăna acum cu a unui bărbat. Fiindcă arătam tot mai convingător a bărbat, Rose a sugerat să ne căsătorim și așa am făcut. O nuntă mică, fără părinți, cu Grace pe post de martor.

Grace se căsătorise și ea acum. La numai 17 ani, își luase de soț, foarte fericită, exact opusul ei. Un tânăr timid, cu frică de Dumnezeu și obraji roșii, pe nume Walter, ucenic la un cizmar. Locuia cu el într-o căsuță din Stepney.

După ce ne-am căsătorit, eu și Rose ne-am mutat. Motivul? Cât se poate de simplu. Cu cât rămâneam mai mult într-un loc, cu atât mai primejdios devenea. Ideea lui Rose era să ne tot îndepărtăm de Londra, spre unul dintre sate, dar eu știam potențialele consecințe periculoase, așa că i-am sugerat să procedăm invers. Să mergem să trăim dincolo de ziduri, unde puteam dispărea în siguranța mulțimilor. Așa ne-am mutat în Eastcheap și viața a fost bună cu noi o vreme.

Da, ne înconjurau șobolanii, putregaiul și mizeria, dar ne aveam unul pe celălalt. Problema era că, deși îmbătrâneam, nu o făceam cu aceeași viteză ca Rose. Avea 27 de ani acum și își arăta vârsta. În vreme ce eu, treptat, am început să arăt destul de tânăr încât să mă considere lumea fiul ei.

Le spuneam oamenilor că am 18 ani și puteam scăpa la mustață cu minciuna, cel puțin la hanul Boar's Head, unde începusem să cânt aproape în fiecare seară. Dar când Rose a venit să-mi spună că nu mai sângerează și că ea crede că a rămas grea, simțeam deja că o pun în pericol. S-a adeverit bănuiala ei. Habar n-aveam dacă vestea mă încântă sau mă distruge. Era însărcinată. Abia aveam bani să cumpărăm mâncare, iar acum apărea și a treia gură ce trebuia hrănită.

În plus, ne frământau și alte griji. Uneori, mă gândeam cu spaimă la ce se va întâmpla cu Rose. La urma urmei, auzisem de atâtea femei care muriseră în chinurile facerii, încât părea o posibilitate obișnuită. Așa că am ținut ferestrele închise împotriva frigului. Și m-am rugat la Dumnezeu să o protejeze.

Și, pentru prima dată în viața mea, nimic îngrozitor nu s-a întâmplat.

Ba dimpotrivă. A venit pe lume o fiică. Și am numit-o Marion.

O țineam în brațe cât încă era înfășurată în cârpe și îi cântam în franceză ca să o calmez când plângea și părea să funcționeze.

Am iubit-o din prima clipă. Bineînțeles, majoritatea părinților își iubesc copiii din prima clipă. Dar insist să menționez acest aspect, pentru că îl consider un lucru remarcabil în ceea ce mă privește. Unde se ascunsese dragostea asta înainte? De unde apare ea? Felul în care m-am trezit brusc cu ea în piept, totală, profundă, la fel de neașteptată ca suferința, numai că inversată, este una dintre minunile ființei umane.

Era cât o lingură. Evident, copiii sunt mici, de regulă, și delicați, dar în timpurile respective, delicatețea aducea cu ea primejdii.

– Va rezista oare, Tom? mă întreba adesea Rose, când Marion dormea și o urmărea, căutând liniștea în fiecare răsuflare a ei. Dumnezeu n-o va lua la El, așa e?

– Nu. Plesnește de sănătate, îi răspundeam.

Rose își amintea obsesiv de Nat și de Rowland, frații ei morți. Ori de câte ori Marion tușea – sau scotea vreun sunet ce aducea puțin a tuse –, Rose se înnegura la față și declara:

– Așa a început și cu Rowland!

Noaptea, privea stelele, neștiind de ce face asta, dar convinsă că soarta noastră și a lui Marion e scrisă în ele.

Toată anxietatea asta a afectat-o pe Rose, care a devenit foarte tăcută și retrasă în lunile următoare. Arăta palidă și obosită și continua să dea vina pe ea că e o mamă îngrozitoare, lucru deloc adevărat. Mă întreb acum dacă nu suferea cumva de vreo formă de depresie postnatală. Se trezea înainte să se crape de ziuă. A devenit mai religioasă decât oricând, rostind rugăciuni chiar și când o ținea pe Marion în brațe. Nu mai avea poftă și abia dacă înghițea câteva linguri de terci pe zi. Nu a mai lucrat și nici nu a mai vândut fructe în piață, de vreme ce Marion îi ocupa toată ziua și cred că îi lipseau compania și bucuria vremurilor trecute. Am încurajat-o pe Grace să vină s-o vadă și a venit din când în când, aducând hăinuțe pentru bebeluș sau unguente calmante de la felcer, alături de umorul ei sănătos.

Am avut vecini încântători, Ezekiel și Holwice, care avuseseră nouă

copii, dintre care cinci încă trăiau. Deși trecut bine de 50 de ani, Holwice lucra la moara de apă, unde călca lâna umedă cu picioarele. Se pricepea de minune să dea sfaturi despre îngrijirea copiilor. De obicei, lucruri firești. Să deschidem ferestrele ca să alungăm spiritele rele. Un strop de lapte de la sân amestecat cu apă de trandafiri puse pe fruntea copilului îl ajuta să adoarmă.

Dar Rose credea că toate lucrurile îi pot pune viața în primejdie micuței Marion (întotdeauna era *mică*, iar asta sporea grija lui Rose). Îi sărea țandăra și dacă, de pildă, eu sau ea ne scărpinam în cap.

– E un obicei murdar, Tom. Ar putea s-o îmbolnăvească!

– Sunt sigur că nu.

– Oprește-te, Tom! Trebuie. Și nu mai râgâi lângă ea!

– Nu știam că râgâi lângă ea.

– Și șterge-te la gură după ce bei bere! Iar când vii noaptea acasă, să nu mai faci zgomot. Mereu o trezești.

– Îmi pare rău.

Alteori, când Marion dormea, Rose izbucnea în plâns fără vreun motiv aparent și mă ruga să o țin în brațe, iar eu mă supuneam bucuros. Adesea, când mă întorceam acasă după o noapte de cântat, îi auzeam lacrimile cum intram pe ușă.

În orice caz, nu știu de ce tot insist asupra acestei povești. Nu a durat decât câteva luni. Apoi Rose a redevenit ea însăși până la sfârșitul verii. Bănuiesc că îmi amintesc cu atâta intensitate fiindcă îmi sporea sentimentul vinovăției. Știam, în adâncul sufletului meu, că eu declanșez, în parte, toată jalea. Rose se dovedise mai puternică decât mine, ea organiza și iniția lucrurile, știa ce era mai bine pentru amândoi. Puterea ei o impulsionase pe Rose să se mărite cu mine, deși îmi știa secretul.

Totuși, din senin, îndoielile ei s-au intensificat. Dacă Marion supraviețuia primilor ani de viață și copilăriei, ce se va întâmpla mai apoi, când va arăta mai mare decât tatăl ei? Întrebările, știam amândoi, se vor înmulți ca iepurii.

Și mai aveam o grijă. Cât timp pe Rose nu o mai interesa decât dacă Marion va muri sau, în caz contrar, dacă mă va depăși, pe mine mă îngrijora în egală măsură că nu va fi așa. Dacă mă moștenea? Dacă va fi anormală? Dacă va atinge vârsta de 13 ani și nu va mai îmbătrâni? Mă temeam că se va confrunta cu aceleași probleme sau chiar cu unele mai rele, căci știam (normal că știam) că femeile sunt cele care trebuie să moară pe fundul râurilor ca să-și dovedească nevinovăția.

Nu dormeam noaptea, oricâtă bere dădeam pe gât (iar cantitatea creștea zilnic). Mă tot gândeam la Manning, care încă trăia, probabil în Londra. Deși nu l-am întâlnit niciodată, îi *simțeam* adesea prezența.

Uneori, îmi închipuiam că se află aproape de mine, de parcă esența lui diabolică se ascundea în umbre, în haznale sau în limba unui ceas de biserică.

Superstițiile căpătau proporții pretutindeni. Oamenilor le place să vadă din când în când viața umană ca un urcuș lin spre iluminare, cunoaștere și toleranță, dar trebuie să recunosc că nu încercasem niciodată pe propria piele. Nici în secolul de față, nici în secolul acela. Sosirea regelui Iacob I pe tron a dezlănțuit isteria superstițiilor. Regele, care nu numai că a scris *Demonologia*, dar le-a cerut și traducătorilor puritani să restilizeze Biblia, a fost responsabil pentru explozia intoleranței.

Lecția dată de istorie e că ignoranța și superstiția sunt lucruri care pot apărea în oricine, în orice moment. Ce începe ca o îndoială se poate transforma iute într-o credință generalizată de neclintit.

Temerile noastre au crescut și ele. Într-o noapte, la Boar's Head, s-a iscat o bătaie când mai mulți bărbați s-au întors împotriva unui tovarăș de-al lor și l-au acuzat că îl slujește pe diavol. Într-o altă noapte, am vorbit cu un măcelar care a refuzat să ia carne de porc de la un anumit fermier, deoarece credea cu tărie că porcii acestuia erau „spirite diavolești“ și carnea lor putea corupe sufletul. Nu avea nicio dovadă, dar ar fi băgat mâna în foc și asta mi-a amintit de cazul unui porc din Suffolk, supus judecății și ars pe rug de parcă ar fi fost un demon.

Nu ne-am dus să vedem *Macbeth* la The Globe din motive evidente, dar nu era nicio coincidență că această piesă cu politică și răutate supranaturală era cea mai populară și mai discutată creație de divertisment a vremurilor. Mă întreb acum dacă Shakespeare ar fi fost la fel de bun cu mine. Și dacă, în acest climat nou, nu credea că moartea lui Henry Hemmings e justificată. Însă mai aveam și alte îngrijorări.

În capătul străzii noastre, trăia un bărbat îmbrăcat elegant, care citea cu voce tare, pe un ton afectat, dialogurile din *Demonologia*, alături de alte extrase din Biblia regelui. Când Marion a împlinit patru ani, până și vecinii noștri drăguți Ezekiel și Holwice au început să-mi arunce priviri ciudate. Nu știu dacă observaseră că nu îmbătrânesc sau că diferența de vârstă dintre mine și Rose se adâncea. Părea cu zece ani mai bătrână decât mine.

Și, deși nu l-am mai văzut niciodată pe Manning, îi auzeam numele. Odată, pe stradă, o femeie pe care nu o cunoșteam s-a apropiat de mine și m-a împuns cu degetul în piept.

– Domnul Manning mi-a povestit de mătăluță. Le-a povestit tuturor… Se zice că ai o copilă. Ar fi trebuit omorâtă la naștere, ca să fie în siguranță.

Altă dată, în timp ce Rose se plimba pe-afară singură cu Marion a fost scuipată pentru că locuiește cu un „fermecător“.

Marion, măricică deja, devenea conștientă de asemenea lucruri. Era un copil inteligent, sensibil și părea să care după ea tot timpul o mare de tristețe. A plâns după acel incident. Tăcea imediat dacă ne auzea discutând în șoaptă despre grijile noastre.

Treptat, de dragul ei, am început să schimbăm felul în care trăiam. Ne-am asigurat să nu mai ieșim niciodată împreună. Am încercat să oprim întrebările ori de câte ori apăreau. Și am reușit.

Marion, fiindcă era fată și nu aparținea nobilimii, nu s-a dus la școală. Cu toate acestea, noi credeam că e important ca ea să citească, să-și dezvolte mintea și să-i dăruim locuri în gândurile ei unde să se ascundă. Cititul era un talent foarte rar în zilele acelea, dar eu mă bucuram de el. Și, întrucât crescusem cu o mamă care citea (chiar dacă în franceză), nu mi s-a părut nimic ciudat ca o fată să citească.

S-a dovedit că e o cititoare extrem de talentată și de curioasă. Aveam numai două cărți, dar ea le adora. Până la șase ani, putea citi *Regina zânelor* de Edmund Spenser, iar până la opt ani dădea citate din Michel de Montaigne. Aveam o traducere în engleză a eseurilor lui pe care o cumpărasem cu mulți ani înainte la târgul de miercuri din Southwark. Cartea era distrusă, paginile se desprinseseră din cotor, o cumpărasem cu doi penny. Dacă o vedea pe mama ei, de pildă, atingându-mi mâna, spunea:

– O căsnicie e bună când seamănă mai mult cu prietenia decât cu dragostea.

Dacă o întrebai de ce pare atât de tristă, răspundea:

– Viața mea e plină de ghinioane îngrozitoare, dintre care multe nu mi s-au întâmplat.

– E Montaigne, nu?

Încuviința încetișor din cap.

– Îi citez pe alții doar ca să mă exprim mai bine, zicea, ceea ce, în sine, era de fapt un alt citat.

Într-o zi a citit altceva.

Uneori, ieșea afară de dimineață să se joace singură. În ziua aceea, când s-a întors, eu cântam la o lăută nouă cântecul *Mi-am văzut drăguța plângând* de John Downland. Arăta de parcă ar fi primit o palmă direct în față.

– Ce s-a întâmplat, draga mea?

Parcă i se tăiase respirația. I-a luat o secundă să-și revină. Se încrunta la mine cu o intensitate și o seriozitate mai potrivită unui om mare.

– Tu ești Satana, tată?

Am izbucnit în râs.

– Numai dimineața.

Pentru că se vedea că nu are chef de glume, am adăugat repede:

– Nu, Marion. De ce mă întrebi așa ceva?

Apoi mi-a arătat.

Cineva scrijelise pe ușa noastră „Satana locuiește aici“. A fost un lucru oribil, dar și mai oribil a fost gândul că Marion văzuse și ea.

Când a aflat, Rose a știut imediat ce e de făcut.

– Trebuie să plecăm din Londra.

– Și unde să ne ducem?

Pentru Rose, asta era o întrebare secundară. Nimic nu-i putea clinti hotărârea.

– Trebuie să o luăm de la capăt.

– Și ce să facem?

A arătat spre lăuta sprijinită de ușă.

– Urechile oamenilor iubesc muzica și în alte locuri.

M-am holbat la instrument. La întunericul din găurele așezate în mijlocul podoabelor de lemn răsucite. Mi-am imaginat, ridicol de altfel, lumea dinăuntru. În adâncurile lăutei. Unde versiunile noastre în miniatură puteau trăi în siguranță, invizibile și nevătămate.

Londra, în prezent

Mi-am adus lăuta cu mine pentru clasa a IX-a. O țin sprijinită de catedră.

– A fost făcută manual acum peste 400 de ani în Franța. Designul e puțin mai complicat decât al lăutelor englezești din perioada respectivă.

– Așa arătau chitarele pe vremea aia? întreabă Danielle.

– Lăutele nu sunt chitare. Sunt mai degrabă niște verișoare apropiate, dar lăuta are un sunet mai luminos. Uitați-vă la forma ei! E ca o lacrimă. Și priviți-i adâncimea. Spatele. Se numește carcasă. Coardele sunt din mațe de oaie. Au un sunet precis, perfect.

Danielle se strâmbă, scârbită.

– Acesta era *instrumentul* pe vremea lui a fost odată ca niciodată. Orgă electronică și chitară electrică deopotrivă. Până și regina avea una. Însă cântatul în public era puțin vulgar, așa că îl lăsau pe seama claselor inferioare.

Cânt câteva note. Primele măsuri din *Lasă-mi lacrimile să curgă*. Nu par deloc impresionați.

– Pe vremuri, era un cântec de top.

– E din anii 1980? întreabă Marcus, băiatul cu ceas de aur și cu o coafură complicată, care stă lângă Anton.

– Nu, ceva mai devreme.

Asta îmi amintește de ceva.

Încep să cânt la o coardă în mi minor și continui cu ciupituri scurte, înainte de a trece în la minor.

– Știu cântecul, exclamă Danielle. Îi place mult mamei.

Anton zâmbește și dă din cap. Apoi încep să cânt și cuvintele melodiei *Billie Jean* într-un *falsetto* ușor ridicol.

Clasa izbucnește în râs. Unii dintre ei mi se alătură.

Din cauza agitației și a zarvei, Camille și elevii ei de clasa a șaptea, care ieșiseră să facă lecția de franceză pe terenul de sport, se opresc să mă urmărească. Camille deschide ușa să mă audă.

Ține ritmul dincolo de geam, bătând din palme. Zâmbește și închide ochii, îngânând și ea refrenul.

Deschide ochii și mă fixează cu privirea, iar eu mă simt îngrozitor de fericit și extraordinar de înspăimântat. Daphne a apărut și ea pe

coridor, așa că mă opresc din cântat. Copiii scot un geamăt de nemulțumire colectiv.

– Nu te opri din cauza mea! îmi spune Daphne. Întotdeauna e timp pentru o redare la lăută a unui cântec al lui Michael Jackson, aici, la Oakfield. Iubesc melodia asta.

– Și eu, adaugă Camille.

Dar deja știu.

Canterbury, 1616-1617

La Canterbury se stabiliseră mulți hughenoți francezi, oameni ca mine și ca mama. Ducele de Rochefort îi recomandase mamei să se mute fie la Londra, fie la Canterbury, spunându-i despre ultimul că e „un loc dumnezeiesc“, care-i primește cu brațele deschise pe străinii care caută refugiu. Mama îi ignorase sfatul, alegând liniștitul Suffolk în schimb, făcând astfel o greșeală fatală. Confundase liniștea cu siguranța. Dar povața ducelui îmi rămăsese în minte.

Așa că ne-am dus la Canterbury.

Am izbutit să găsim o căsuță călduroasă, spațioasă, pentru care plăteam o chirie mai mică decât la Londra. Ne-au impresionat catedrala și aerul curat, dar celelalte lucruri s-au dovedit a fi o luptă. În primul rând, munca.

Nimeni nu-i plătea pe muzicanți în hanurile și în berăriile de aici și nu exista nici teatru. Am ales să cânt pe stradă, care se umplea de multă lume numai când era spânzurat cineva în piața centrală.

Când am cheltuit aproape toți banii (după numai două săptămâni), Rose și Marion, acum în vârstă de nouă ani, au găsit de lucru ca vânzătoare de flori. Marion era o fetiță minune, avea ureche muzicală și îl cita pe Montaigne. Vorbeam adesea cu ea în franceză, pe care a prins-o foarte repede, deși Rose și-a exprimat îngrijorarea în această privință, de parcă educația avea să fie un alt lucru care o va deosebi de ceilalți și o va scoate în evidență și mai mult.

Uneori, Marion se plimba prin cameră, cufundată în lumea ei, îngânând încetișor cântecele sau scoțând sunete caraghioase ca să se amuze. Deseori părea dusă cu gândul în altă parte, mai ales când se uita lung pe fereastră. La răstimpuri, o grijă invizibilă îi încrețea fruntea, despre care nu voia să-mi povestească. Îmi amintea mult de bunica. Sensibilitatea, inteligența și înclinația spre nuzică. Misterul. Prefera fluierul (un fluier subțire cumpărat de la piață pentru doi penny) în locul lăutei. Îi plăcea muzica „făcută din răsuflare, nu creată de degete“.

Cânta din fluier pe stradă. Se plimba și cânta. Îmi amintesc o dimineață splendidă de sâmbătă când soarele scălda întreaga lume. Eu și Marion ne duceam la oraș, la un cizmar, să reparăm pantofii lui Rose. În timp ce eu discutam cu cizmarul, Marion a rămas afară și a cântat *Sub copacul din codrul verde* la fluier.

Câteva momente mai târziu, a venit alergând înăuntru și mi-a arătat

un penny din argint strălucitor ca ziua. Pe chipul ei apăruse un zâmbet larg, o imagine rară. N-o mai văzusem niciodată atât de fericită.

– Mi l-a dat o doamnă. Păstrez bănuțul și sigur ne va aduce noroc, tati.

Totuși, norocul nostru n-a ținut mult.

Chiar a doua zi, când am ieșit cu toții să mergem la biserică, un grup de adolescenți ne-au luat peste picior.

Râdeau că eu și Rose ne țineam de mână. Ne-am depărtat unul de altul și ne-am privit rușinați.

Apoi, proprietarul nostru, un viezure de om morocănos, pe nume Flint, s-a apucat să ne ia la puricat de fiecare dată când venea după chirie.

– Ești fiul ei sau...?

Altă dată:

– Fetițo, tu știi franceza?

Fără să ne mai putem împotrivi, lucrurile au luat-o razna. Bârfa a prins viață și aici. Locuiam într-o lume a șoaptelor și a privirilor aprige și a căutăturilor urâte, aruncate peste umăr. Aproape că îți venea să crezi că până și graurii ciripeau despre noi. Nu ne-am mai dus la biserică, ne-am dat la fund, dar asta a stârnit bănuieli și mai mari. În loc de cuvinte scrijelite pe ușă, au zgâriat cu cuțitul cercuri în copacul din fața casei noastre, ca să alunge spiritele diabolice ce ne înconjurau.

Într-o zi, la piață, un bărbat care susținea că e vânător de vrăjitoare s-a apropiat de Marion și i-a spus că e fiica unei vrăjitoare, o cotoroanță care-și păstra soțul tânăr pentru plăcerea ei. Apoi i-a zis că, fiind odrasla unei vrăjitoare, ea sigur e un demon.

Marion s-a ținut tare și a înrăutățit lucrurile replicându-i că „un monstru care întâlnește un miracol ar vedea tot un monstru". Nu îl citase chiar pe Montaigne, dar influența sigur era a lui. La scurt timp după plecarea bărbatului, Marion a plâns cu lacrimi amare și n-a mai scos un cuvințel toată ziua.

Rose aproape că s-a îmbolnăvit de frică. I-a tremurat vocea când mi-a povestit întâmplarea pe seară, după ce Marion se trezise dintr-un coșmar și adormise la loc.

– De ce nu ne pot lăsa viermii ăștia în pace? Mi-e atât de teamă pentru ea. Pentru noi toți.

Avea lacrimi în ochi și fierbea de mânie. A luat o hotărâre terifiantă.

– Trebuie să ne întoarcem la Londra.

– Dar abia *am fugit* de acolo.

– A fost o greșeală. Vom merge acolo. Toți... toți... toți.

A continuat să repete cuvintele, de parcă s-ar fi temut de următoarele vorbe ce au fost rostite într-un târziu.

Lacrimile îi curgeau șiroaie acum. Am îmbrățișat-o, m-a strâns tare, iar eu am sărutat-o pe cap.

– Tu și Marion veți fi mereu în primejdie câtă vreme voi fi cu voi.

– Trebuie să existe o cale.

– Nu există.

Rose și-a netezit rochia și a plecat fruntea. A închis ochii, i-a șters, apoi s-a îmbărbătat. O căruță a huruit pe stradă. M-a privit și n-a scos un cuvânt. Tăcerea ei a spus totul.

– Nu ești în siguranță cu noi, Tom.

Cealaltă jumătate n-a mai rostit-o. Că nici ele nu erau în siguranță cu mine, dar știam că e conștientă și asta aproape m-a ucis. Să fiu pericolul de care voiam să le protejez.

N-am zis nimic. Ce-aș fi putut adăuga, nu? Rose putea supraviețui și fără mine. De fapt, avea toate șansele să trăiască fără mine.

A reușit să mă privească direct în ochi.

– Nu e vorba de mine. Nu mi-e teamă pentru mine. Nu voi fi niciodată cu adevărat vie fără tine. Voi fi o fantomă care respiră.

Și gata. Acela a fost momentul când speranța a pierit.

Marion știa că voi pleca. A suferit. Am văzut în ochii ei. Dar, așa cum avea tendința să procedeze cu toate lucrurile care o necăjeau, a ținut durerea în ea.

– Să ai grijă de tine, îngeraș! Oamenii nu vor mai pune întrebări. Nimeni nu va mai face semne pe ușă. Nimeni n-o va mai scuipa pe mami. Nimic îngrozitor nu se va mai întâmpla. Trebuie să plec.

– O să te întorci? m-a întrebat, aproape formal, de parcă mă aflam deja departe de ea. Vei mai veni să stai cu noi?

Adevărul ne-ar fi sfâșiat inimile, așa că l-am păstrat pentru mine. M-am purtat ca un părinte. Am trântit o minciună.

– Da, mă voi întoarce.

S-a încruntat supărată, apoi a dispărut în camera ei. O secundă mai târziu a revenit, ținând ceva în pumn.

– Arată-mi palma!

I-am arătat-o și un penny a căzut în mijlocul ei.

– Bănuțul meu norocos, mi-a explicat, să-l ții mereu cu tine, oriunde te-ai afla, și să te gândești la mine!

Ne-am hotărât să plecăm la Londra noaptea, pe furiș. Trăsurile de la Canterbury spre Londra puteau fi folosite de oricine cu bani și am reușit să găsim un vizitiu cu cai buni care ne-a dus acolo pentru mai puțin de doi șilingi.

În noaptea aceea, mai târziu, Marion, singurul meu copil, a adormit cu capul pe umărul meu. O țineam strâns sub braț. Rose m-a privit pe întuneric, cu ochii strălucind de lacrimi, în timp ce eu mă agățam disperat de moneda pe care mi-o dăruise Marion.

A fost atât de greu în anii care au urmat. M-am gândit la toate zilele pe care le petrecusem ca o familie, strânși unul într-altul precum niște prune într-un coș. Aș fi vrut să iau acele zile și să le întind la infinit. O după-amiază cu ele, o lună pentru tot restul vieții mele. M-aș fi descurcat și cu o zi pe an, dacă le-aș fi avut pe Rose și pe Marion *în fața* mea. Însă necazul cu viața e că ea trebuie trăită *succesiv*.

M-am prăbușit într-o existență nocturnă.

Lăuta și chipul meu proaspăt erau un hit prin hanuri, mai ales în Taverna Sirenei, unde fețele tinere constituiau o raritate exotică. M-am lăsat cuprins de plăcerile oferite de alcool și de lupanare. Orașul se aglomera tot mai rău, ceea ce îmi accentua senzația de singurătate. Toți oamenii aceia care se încăpățânau să nu fie nici Rose, nici Marion. Știam că trăiesc în Shoreditch, sau cel puțin așa fusese planul, așa că m-am mai dus pe acolo, dar nu le-am văzut niciodată.

Apoi, într-o zi, în anii când a lovit ciuma – 1623 –, am recunoscut vag pe cineva care se plimba pe malul apei. O femeie, pe la 30 de ani, ce ținea un băiețel adormit în brațe. (Să te plimbi pe malul apei era o distracție populară ori de câte ori venea ciuma, fiindcă aerul de acolo era considerat curat. O credință bizară, ținând cont de cadavrele care sfârșeau aruncate în fluviu.) Mi-a luat un moment să-mi dau seama că era Grace, deși ea m-a recunoscut cât ai clipi.

Părea tristă și pierdută. Forța aprigă a fetiței pe care o cunoscusem odată dispăruse din ființa ei.

M-a privit lung.

– Arăți la fel. Uită-te la mine, sunt femeie bătrână!

– Nu ești bătrână, Grace.

Și nu era. Nu ca vârstă. Nu ca piele. Dar tristețea și greutatea din vocea ei mă făceau să simt că spun o minciună. Apoi am auzit și motivul.

– Ce mai face? am întrebat-o, dând glas singurului lucru care mă obsedase de când ne despărțiserăm.

– Rose a luat-o, mi-a zis.

– Ce anume?

Grace n-a trebuit să specifice. Am ghicit din expresia ei. M-a cuprins o răceală ca de gheață oribilă, anulând orice alt sentiment.

– Nu mă lasă să mă apropii de ea de teamă să nu mă îmbolnăvesc și eu. Vorbește cu mine prin ușă.

– Trebuie să o văd.

– Nu te va lăsa.

– A vorbit de mine?

– Îți duce dorul. Asta e tot ce mi-a spus. Că n-ar fi trebuit să te îndepărteze. Că toate relele s-au întâmplat numai din cauza asta. N-a încetat nicio clipă să se gândească la tine. Te-a iubit tot timpul, Tom…

Ochii mă usturau de lacrimi. M-am uitat la fiul ei care dormea.

– Unde locuiește acum? Unde e Marion? Aș vrea să aflu mai multe despre ea.

Grace a părut timidă dintr-odată. Nu știa dacă să-mi spună sau nu. Nu mi-a răspuns decât la prima întrebare.

– Rose nu vrea…

– Nu mă voi îmbolnăvi. N-am cum. Până acum aș fi fost mort. Nu iau niciodată nimic.

Grace a cugetat, legănându-și drăgăstos copilul în aerul rece al amiezii.

– Bine, îți zic…

Londra, în prezent

Este seara părinților. Stau într-o bancă, după ce am luat al treilea ibuprofen în mai puțin de o oră, pierdut în rememorări. Mă gândesc la ultima conversație cu Rose. La ultima dată când am văzut-o. Nu, nu mă gândesc, retrăiesc momentul, în vreme ce stau într-o sală plină de părinți, cu telefoanele lor smart în buzunare sau în mâini. Îi aud șoapta din vremea când zăcea într-un pat la nici 500 de metri depărtare de școală.

Există un întuneric care înconjoară totul. Un extaz cât se poate de oribil…

Îmi vorbise de o halucinație, dar cu cât ecoul cuvintelor devenea mai puternic, cu atât părea mai degrabă o afirmație despre viață.

– O să fie bine, Rose, șoptesc în barbă, ca un nebun, în mijlocul secolului XXI. O să fie bine…

Apoi un alt ecou.

Unul care a reverberat zi și noapte.

Era ca tine. Trebuie s-o găsești. Trebuie să încerci să ai grijă de ea…

– Îmi pare rău, Rose. Îmi pare rău…

O altă voce străpunge reveria. Una din prezent. Una în partea cealaltă a băncii.

– Vă simțiți bine, domnule Hazard?

Este mama lui Anton Campbell, Claire. Se holbează la mine nedumerită.

– Da, da, n-am nimic. Eram doar… Îmi pare rău, mă gândeam la ceva…. În fine, voiați să-mi spuneți ceva. Continuați, vă rog.

– Vreau să vă mulțumesc.

– Să-mi mulțumiți?

– Nu l-am mai văzut niciodată pe Anton preocupat de teme ca acum, cu istoria. A împrumutat până și cărți de la bibliotecă. Tot felul de lucruri. Mă bucur. Mi-a mărturisit că l-ați readus la viață.

Mă tentează, bineînțeles, să îi povestesc că prietenul fiului ei m-a amenințat cu un cuțit, dar mă abțin. Ba chiar mă simt mândru.

Nu-mi amintesc să mai fi simțit mândrie vreodată. E asemănătoare cu senzația pe care am avut-o când am ajutat-o pe Marion să citească Montaigne și să cânte *Sub copacul din codrul verde* la fluier. Hendrich mi-a spus mereu că ar trebui să fiu mândru de munca pe care o fac

pentru societate, dar nu mi-am permis să simt ceva decât în rare ocazii, cum a fost atunci când m-am dus în Yorkshire să ajut la salvarea Florei. În general, munca pentru societate s-a dovedit ușor încordată și distrugătoare, în cele mai rele situații. De data asta e diferit. Un sentiment bun, solid, peren.

– Mă îngrijora atât de tare… Știți, umbla cu capul în nori. E doar un băiat de 14 ani. Pierdut în sinele lui. Cu un anturaj prost. Venea tot mai târziu acasă…

– Serios?

– Nu prea vorbea cu mine… Dar acum a revenit pe linia de plutire. Și vă mulțumesc din suflet.

– E un băiat inteligent. Eseurile lui despre Al Doilea Război Mondial și despre rolul Imperiului Britanic în comerțul cu sclavi au fost foarte bune. Cred că va avea numai note de zece.

– Vrea să meargă la universitate. Să studieze istoria. O să fie cam scump. Dar îmi doresc să se ducă. De aceea muncesc zi-lumină lăsată de Dumnezeu. Și Dumnezeu nu se încurcă. Ne dă zile-lumină una după alta. Dar el e hotărât. Vrea să meargă.

Mi se umflă pieptul de mândrie. *Acesta* e motivul pentru care m-am făcut profesor. Să știu că e posibil să schimb lumea în bine, oricât de mic ar fi binele respectiv.

– Extraordinar…

Mă uit spre una dintre băncile din partea cealaltă a sălii de sport. Camille se află în mijlocul părinților. Observ cum își scoate ochelarii și se freacă la ochi. Nu arată foarte bine. Privește spre hârtiile de pe măsuța ei, încercând să se concentreze.

Îmi aduc aminte de doamna Campbell. Ori cel puțin încerc. Diverse imagini îmi bântuie prin minte: chipul neclintit al lui Rose, Marion și cartea ei, o casă devorată de flăcări.

Când a ars orașul, în 1666, am pus și eu umărul la stingerea incendiului și am luat în calcul să intru într-unul din magazinele în flăcări care înainte să ia foc se aliniau la London Bridge, de-o parte și de alta.

– Da, spun, încercând să o asigur pe doamna Campbell că o ascult. Da, nu mă îndoiesc.

Apoi, brusc, fără niciun avertisment, Camille cade de pe scaun. Când se prăbușește, se izbește cu coastele de partea laterală a mesei. Picioarele încep să aibă spasme violente. Are un fel de criză, chiar acolo, pe podeaua sălii de sport, în mijlocul ședinței cu părinții.

Mă silisem chiar și înainte să aflu de Societatea Albatros, să nu mă implic în vâltoarea momentului. Să plutesc prin viață cu o detașare rece. Dar asta părea să nu mai funcționeze. Poate că versiunea mai

tânără a eului meu matur ieșea la iveală din nou. Cel care sărise de la galeria unui teatru să le protejeze pe Rose și pe sora ei.

Într-o clipită ajung acolo și mă aplec deasupra ei, în timp ce Daphne vine alergând. Corpul lui Camille e cuprins de convulsii.

– Ridică masa! îi spun lui Daphne.

Mă ascultă. Apoi roagă un alt membru al personalului să cheme ambulanța.

Mă străduiesc să o țin locului pe Camille.

Puzderie de oameni în jurul nostru. O mulțime a secolului XXI, așa că fascinația lor macabră e cel puțin temperată de o oarecare îngrijorare.

Convulsiile se opresc și Camille își revine. Confuzia ei amână momentul stânjenelii. Preț de un minut sau două nu spune nimic, doar își concentrează atenția asupra chipului meu.

Daphne apare cu niște apă.

– Să o lăsăm să respire, le spune ea părinților și profesorilor. Haideți, doamnelor și domnilor, să ne dăm un pas înapoi.

– Ești OK, îi spun lui Camille. N-a fost decât o criză.

Decât. Sună oribil.

– Unde… unde… eu…?

Se uită în jurul ei. Se saltă în coate, apoi în fund. E slăbită. Parcă i s-ar fi furat ceva. Împreună cu Daphne o ajutăm să se așeze pe scaun.

– Unde sunt?

– În sala de sport.

Daphne îi zâmbește încurajator.

– Ești la serviciu. La școală. Nu-i nimic, scumpo, e doar… Ai avut un fel de criză.

– Școală, rostește ea timid, parcă numai pentru sine.

– Ambulanța e pe drum.

A vorbit un părinte care și-a pus iPhone-ul deoparte.

– Sunt OK, zice ea.

Nu pare să știe pe ce lume se află. E doar epuizată și confuză.

Se uită la mine încruntându-se, neștiind cine sunt sau poate înțelegând prea mult.

– Ești în regulă, o liniștesc.

Ochii ei nu se desprind de ai mei.

– Pe tine te știu.

Îi zâmbesc mai întâi ei, apoi, stânjenit, lui Daphne. Continui cu blândețe:

– Bineînțeles că mă cunoști. Lucrăm împreună.

Prostește, subliniez ideea pentru ceilalți.

– Sunt noul profesor de istorie.

Camille se lasă pe spate. Soarbe puțină apă. Clatină din cap.

– De la Ciro.

Numele îmi izbește inima ca un ciocan. Cuvintele lui Hendrich de acum mulți ani, când ne plimbam prin Central Park, distrus de uragan, năvălesc asupra mea. *Trecutul nu dispare niciodată. Doar se ascunde.*

– Eu…

– Cântai la pian. Când te-am văzut zilele trecute, la pub, eu…

Două gânduri: visez. E posibil. Am visat-o pe Camille înainte.

Sau: poate și ea e bătrână. Bătrână, bătrână, bătrână. Antică. E o alba. Cumva, pozele pe care le-am văzut la ea pe Facebook, din tinerețe, fuseseră modificate cu Photoshop. Poate tocmai de aceea îmi picase cu tronc. Poate asta era legătura. Poate am simțit asemănarea noastră exotică. Sau poate ea cunoaște altă cale.

Lucrul de care sunt sigur e că trebuie să o împiedic să mai vorbească. Dacă va mai continua așa, riscă să mă expună nu numai pe mine, ci și pe ea. Am sentimente pentru ea. Nu mai are sens să neg. Ideea cu care mă amăgisem atâta vreme, că aș putea exista fără să-mi pese de altcineva, nu se dovedise decât o minciună. Habar n-am de ce Camille a fost cea care m-a făcut să-mi dau seama de asta, dar nu mai pot nega realitatea că îmi pasă de ea. Și fiindcă îmi pasă de ea, simt o nevoie copleșitoare să o protejez. În definitiv, Hendrich a redus oameni la tăcere pentru mai puțin decât o simplă bâlbâială într-o școală. Dacă știe despre alba și vorbește de ei în public, riscă automat mai mult decât identitatea mea. Își riscă viața.

– Relaxează-te. Noi… *nous allons parler plus tard*[8]… Îți voi explica tot. Acum, tăcere. Nu pot să-ți povestesc aici. Te rog, înțelege.

Pare somnoroasă când încearcă să se ridice în picioare. Mă privește fix și nedumerirea se mai risipește.

– OK. Înțeleg.

Iau cana cu apă și o ajut să bea puțin. Zâmbește spre Daphne și spre celelalte fețe îngrijorate.

– Îmi pare rău… Am o criză la câteva luni. Din cauza epilepsiei. Mă obosesc o vreme. O să fiu bine. Pastilele trebuiau să pună punct crizelor. Probabil îmi trebuie unele noi…

Se uită la mine. Pleoapele îi coboară grele. Pare vulnerabilă și invincibilă deopotrivă.

– Te simți bine? o întreb.

Încuviințează din cap ușor, dar arată la fel de speriată ca mine.

Paris, 1929

Era în jur de șapte seara. Lângă ringul de dans imens și gol, bărbați în sacouri elegante și femei în rochii cu franjuri și talie joasă, cu tunsoare bob, savurau aperitive și îmi ascultau muzica.

Ciro era cunoscut mai ales pentru jazz. Până în 1929, clientela sofisticată nu voia doar jazz-jazz-jazz, fiindcă jazzul se găsea pretutindeni. Așa că îl mai mixam puțin. Uneori, dacă pe ringul de dans vedeam dansatori, atacam un tangou argentinian sau cu influențe țigănești, dar seara devreme puteai scăpa cu orice melodie lentă și nostalgică. Cântam din Faure, din perioada lui melancolică și simțeam fiecare notă.

– *Pretendez que je ne suis pas ici* [9], mi-a zis fotograful în timp ce cântam.

– *Non*, am șoptit, amintindu-mi de regula lui Hendrich – fără fotografii. *Pas de photos! Pas de*…

Dar prea târziu. Mă lăsasem atât de tare vrăjit de muzică, încât îmi făcuse fotografii fără ca eu să îmi dau seama.

– *Merde!* m-am boscorodit în sinea mea, trecând la Gershwin ca să mă înveselesc.

Londra, în prezent

Ne aflăm în micul gastropub din noul teatru The Globe.

Mă simt nervos. Motivul nu e locul, ci Camille însăși. Misterul mă omoară. Cum de știe de Ciro? Cum? Mi-e teamă de răspunsurile la care m-am gândit, dar și de cele necunoscute pe care nu le-am luat în calcul. Mi-e teamă pentru ea. Mi-e teamă pentru mine. Mă foiesc agitat și mă uit în jur ca o pasăre pe pervaz. Dar mai am un motiv care mă sperie. Mă sperie pentru că, până acum, am supraviețuit.

Adică nu mi-am dorit să mă sinucid de multă vreme. Ultima dată, mai precis, s-a întâmplat într-un buncăr lângă Tarragona, în timpul Războiului Civil din Spania, când mi-am pus pistolul în gură și m-am pregătit să-mi zbor creierii. Numai silindu-mă să privesc neîncetat bănuțul norocos al lui Marion, am reușit să-mi păstrez creierul unde îi e locul, înăuntrul craniului. Dar asta se întâmpla în 1937. Trecuse prea mult timp de când nu mai încercasem să mă sinucid.

Recent, am crezut că vreau să mă despart de Hendrich, dar poate era o greșeală. Da, sunt „proprietatea" lui Hendrich, dar asta îmi oferă și un oarecare confort. Liberul-arbitru e supraevaluat.

„Anxietatea", scria Kierkegaard în mijlocul secolului al XIX-lea, „e amețeala libertății."

Suferisem din cauza morții lui Rose secole la rând și durerea se disipase într-un fel de monotonie neutră a existenței și în continuarea vieții înainte să am timp să strâng mucegai emoțional. Mă bucurasem de muzica, mâncarea, poezia, vinul roșu și plăcerile estetice ale lumii și totul a fost cât se poate de bine, îmi dau seama.

Da, aveam un gol în mine, dar golurile sunt subevaluate. Golurile nu au nici dragoste, dar nici durere. Pustiul sufletesc nu e complet lipsit de avantaje. Te poți mișca bine-mersi în pustiu.

Încerc să mă conving că mă întâlnesc cu ea doar pentru ce are să-mi spună și că nu trebuie să-i mărturisesc nimic în schimb. Dar e ciudat să mă aflu aici. Mai ales *aici*.

Nu am mai fost în locul acesta din ziua în care am sărit pe scenă din galeria muzicienilor. Ziua în care am aterizat în capul lui Kemp și l-am văzut pe Manning din nou. Fusese ziua unei alte confesiuni, făcute lui Rose. Și acum simt ecoul slab al zilei respective, în mijlocul flecărelii politicoase a spectatorilor din clasa mijlocie și a clinchetelor tacâmurilor.

Imaginea celebră a lui Shakespeare mă urmărește de pe coperta

meniului. Obișnuiam să cred că imaginea nu-i seamănă deloc – fiind dominată de fruntea uriașă, părul tuns prost, barba rară și expresia lobotomizată –, dar acum, ochii lui păreau să fie chiar *ai lui*. Privindu-mă confuz cum trec prin viață. Parcă îl amuză să-l vadă pe omul pe care l-a ajutat să scape în ziua aceea cum continuă o existență interminabilă, o tragicomedie fără sfârșit.

Apare ospătarul și Camille îi zâmbește.

Poartă o bluză albastru-închis precum cerul la miezul nopții. E palidă, ușor obosită, dar frumoasă.

– Aș dori aripă de vulpe-de-mare, îi spune ospătarului, împingându-și ochelarii în sus pe nas.

– Foarte bine, răspunde bărbatul, după care se întoarce spre mine.

– Voi lua gnocchi cu pesto de varză creață.

Ridică meniurile și portretele fostului meu șef, iar eu mă uit din nou la Camille și încerc să mă relaxez.

– Îmi pare rău, spun. Că m-am purtat ciudat la școală.

Camille clatină din cap.

– Nu mai spune așa, te rog! Să-ți ceri scuze întruna nu e o trăsătură atrăgătoare.

– Ai dreptate. Ideea e că sunt un dezastru în relațiile cu *oamenii*.

– Ah, oamenii! Da, e dificil.

– Și uneori am multe pe cap.

– Bun venit în club!

– Există un club?

– Nu. Sunt prea mulți oameni în cluburi. Dar e OK. Fii așa cum vrei!

– Nu am prea ieșit în lume. A trebuit să fiu atent.

Pariez, uitându-mă la ea, că nu am cunoscut-o. În viața asta plină de oameni și de modele familiare, ea are însușirea grozavă *de a nu-mi aminti de nimeni*. Dar trebuie să o întreb.

– Nu ne-am cunoscut înainte, nu? Adică înainte de ziua aia, în parc. Te-am văzut și din biroul lui Daphne, pe fereastră, dar nu ne-am cunoscut *înainte*, corect?

– Depinde ce vrei să înțelegi prin nu ne-am cunoscut. Dar nu, în sensul convențional, nu ne-am cunoscut.

– OK.

– Mda.

Se creează un soi de blocaj. Amândoi avem întrebări, dar ni le păstrăm deocamdată, așteptându-l pe celălalt să înceapă. O singură propoziție ar putea declanșa nebunia în noi.

Mușcăm din pâinea de secară și alegem măslinele cu bețișoare de cocktail.

– Cum te mai simți? întreb.

Cea mai nevinovată întrebare, dar sinceră.

Ea mai rupe o bucățică de pâine și o privește preț de o clipă, de parcă acolo s-ar ascunde taina, conținută, ca orice alt element al universului, în aluatul pufos.

– Mult mai bine, spune ea. Sufăr de epilepsie de mult timp. A fost mult mai rău înainte.

De mult timp.

– Ai avut multe crize înainte?

– Da.

Chelnerul ne mai toarnă vin în pahare. Iau o gură. Și încă una.

Camille mă privește cu ochi aprigi.

– Acum tu. Ai promis. Trebuie să știu povestea ta.

– Vreau să-ți povestesc despre mine, încep, încă nesigur cât adevăr voi dezvălui. Dar sunt lucruri pe care e mai bine să nu le știi. Nici tu, nici altcineva.

– Crime?

Simt că mă ia peste picior.

– Nu. Mă rog, există câteva și din acelea. Nu. Vreau să spun, că dacă ai ști despre mine adevărul, riști să mă consideri nebun.

– Philip K. Dick a scris că, uneori, un răspuns potrivit pentru realitate este să înnebunești.

– Scriitorul de SF?

– Da. Sunt o tocilară. Mă dau în vânt după romanele științifico-fantastice.

– E bine atunci.

– Și ție îți plac?

Nu. Eu însumi sunt științifico-fantastic, îmi zic în sinea mea.

– Câteva. *Frankestein. Flori pentru Algernon.*

– Vreau să-mi spui ceva despre tine. Măcar ce aveai de gând să-mi zici. Lasă-mă să cred că sunt nebună.

Mă tentează să pun capăt întregii chestiuni și să-i confirm *că e nebună*. În schimb, rostesc:

– Trebuie să începi tu. Apoi îți spun eu despre mine.

Tonul meu e mai ferm decât am intenționat.

Face ochii mari.

– Serios?

Trag aer adânc în piept. Acesta e momentul.

– Vreau să știu cum m-ai recunoscut. Vreau să știu de ce ai pomenit de Ciro. Ciro e închis de 80 de ani.

– Nu sunt atât de bătrână.

– Exact. Nici eu nu credeam asta.

Pe fundal se aude un cântec. Camille își lasă capul într-o parte.

– Îmi place melodia asta la nebunie. Ascultă.

Ascult. O melodie sentimentală, caldă, pe care o recunosc. *Coming Around Again* de Carly Simon.

– Mamei îi plăcea Carly Simon.

– Și Michael Jackson?

– El e numai pentru mine.

Zâmbește și se lasă un moment de stânjeneală între noi când ea își dă seama că i-a venit rândul să explice. Și în clipa aceea îmi închipui că sunt cu ea. Așa cum mi s-a întâmplat în pub. Îmi imaginez că o sărut. Îmi vine să fug și să-l pun pe Hendrich să îmi rezerv un bilet de avion și să dispar în alt colț de lume, undeva unde să nu o mai văd niciodată. Dar e prea târziu.

E pregătită.

– Bine, spune ea. *Je vais m'expliquer.*

Și o face.

Îmi spune că a început să aibă convulsii la vârsta de șapte ani. Părinții ei au transformat casa. Covoare moi. Colțurile meselor ascunse sub șervete groase. Găsirea medicației corecte a durat ceva vreme. Încetul cu încetul a devenit agorafobică.

– Eram speriată de viață, practic.

La 19 ani, s-a logodit cu un web designer arătos și amuzant pe nume Erik, „cu K". Mama lui era suedeză. Acesta era Erik pe care îl văzusem online. Erik de pe Facebook. Murise în 2011, în timpul unei expediții de alpinism.

– Am fost acolo. Nu ca să mă cațăr, desigur. Cățăratul și convulsiile nu prea merg mână în mână. Dar am fost acolo. Cu niște prieteni de-ai noștri. I-a curs mult sânge. Luni întregi, când închideam ochii, nu vedeam decât sânge. Iar acum, că e mort, m-am gândit, ei bine... futu-i...

Inspiră adânc de câteva ori. Să vorbești de amintiri înseamnă să le retrăiești puțin.

– Întotdeauna m-am temut că pot muri în orice clipă. Și am vrut să fiu ca el, sănătoasă, dar apoi, *bang*, s-a dovedit că și el e muritor. A fost prea mult pentru mine. Trebuia să plec de acolo, așa că am început să călătoresc. Știam că nu mai pot trăi ca o prizonieră a bolii mele. Înțelegi?

Normal că înțelegeam.

– Și ce s-a întâmplat după aceea? Cum au evoluat lucrurile?

– M-am dus în America de Sud pentru șase luni. Brazilia, Argentina, Bolivia, Columbia. Chile. Mi-a plăcut la nebunie Chile. A fost uimitor. Într-un târziu, am rămas fără bani, așa că m-am întors în Franța, dar nu m-am simțit în stare să mă mai duc la Grenoble. Prea multe amintiri. Am ales Parisul. M-am plimbat pe la toate restaurantele și hotelurile frumoase și am căpătat o slujbă la Plaza Athénée. Unul dintre marile hoteluri de lux pentru snobi. Munca acolo avea ceva liniștitor. Vorbeai cu oameni tot timpul, cât era ziua de lungă, le făceai check-in, apoi check-out, dar nu se întâmpla nimic profund sau care să aibă semnificație. Nu se puneau niciodată întrebări despre problemele vieții, așa că îmi convenea de minune.

Asta e. Simt. Anxietatea îmi strânge pieptul, iar ea continuă.

– În fine, în holul hotelului, aveau o expoziție cu fotografii din Epoca de Aur a Parisului, toate din anii 1920. Multe erau din cluburile de jazz, de pe bulevarde, din Montmartre și aveau una cu o cântăreață de jazz, o dansatoare… cum o chema oare… cu o maimuță…

– Josephine Baker?

Când îi rostesc numele, îmi amintesc cum am privit-o printr-o perdea de fum de țigară, dansând charleston la clubul Century din Paris.

A încuviințat iute și și-a rotit palmele ca și cum s-ar fi pregătit de încheiere. Încerc să mă îmbărbătez.

– Da, Josephine Baker. Fotografia pe care o vedeam în fiecare zi, fiindcă se găsea exact în fața mea, era și cea mai mare: un pianist într-un restaurant. Restaurantul se numea Ciro. Avea numele pe fotografie. O poză alb-negru, dar de foarte bună calitate pentru vremurile respective. Bărbatul din ea părea atât de pierdut în muzica pe care o interpreta! Se concentra asupra pianului, ignorând oamenii din restaurant care îl priveau. M-a fascinat acest moment înghețat… Părea că are ceva veșnic în el. Ceva dincolo de timp. În plus, bărbatul era foarte chipeș. Avea mâini frumoase. Și o expresie întunecată, serioasă. Purta o cămașă de un alb imaculat, dar își suflecase mânecile fără să se sinchisească de nimic și avea o cicatrice pe braț. O cicatrice curbată. Mi s-a părut în regulă să-ți cadă cu tronc un bărbat mort. Numai că el nu murise, nu? Fiindcă bărbatul acela erai tu.

Șovăi. Brusc, habar n-am ce să fac. Îmi amintesc cum s-a uitat fix la cicatricea de pe brațul meu în pub și acum înțeleg de ce. Totul are sens.

E chiar ridicol, mai ales că eu am adus-o aici să-i mărturisesc adevărul, însă mi-e teamă. Instinctul mă îndeamnă să mint. Sunt, în definitiv, un mincinos bun. Șmecher și firesc. Ar trebui să râd și să par dezamăgit. Să spun ce păcat… Deoarece crezusem că m-a recunoscut și acum face mișto de mine. Fotografiile te mint cu ușurință. Mai ales

fotografiile din anii 1920.

Dar nu fac asta. Probabil pentru că nu vreau ca ea să se simtă stânjenită. O parte din mine își dorește ca ea să cunoască adevărul. Că trebuie.

– Așadar… sparge ea tăcerea.

Apoi gesticulează într-un fel greu de înțeles. Își împinge bărbia înainte, lăsându-și capul pe spate puțin, încuviințează, închide ochii și își aranjează părul după urechi. Un gest de sfidare blândă. Dar nu pricep pe cine sfidează. Viața? Realitatea? Epilepsia? Nu durează decât două secunde, dar cred că este momentul când trebuie să recunosc în sinea mea că m-am îndrăgostit pentru prima dată în patru secole.

Poate părea ciudat să te îndrăgostești de cineva datorită unui gest, dar, uneori, e posibil să citești o persoană cât ai clipi. În felul în care poți studia un fir de nisip și să înțelegi universul. Dragostea la prima vedere poate fi sau nu o realitate, iubirea născută dintr-o secundă există cu siguranță.

– Așadar, încep cu grijă, verificând cât de mult crede comparativ cu cât de mult își închipuie ea că face asta. Nu numai că îți place SF-ul, ci și consideri că eu aș putea *fi* ceva de domeniul SF-ului. Socotești că aș putea fi un călător în timp sau ceva asemănător.

Ea ridică din umeri.

– Sau ceva asemănător. Nu știu. Nu știu. Orice adevăr pe care oamenii nu sunt pregătiți să îl accepte sună a SF. Pământul care se învârte în jurul soarelui. Electromagnetismul. Evoluția. Razele X. Aeroplanul. ADN-ul. Celulele stem. Încălzirea globală. Apă pe Marte. Totul e SF până când vedem că se întâmplă.

Simt nevoia să ies de aici, din restaurant. O nevoie la fel de puternică precum dorința de a sta de vorbă cu ea o eternitate. Dar nu încă.

Strâng tare din pleoape, de parcă mi-aș apăsa pe piele un fier înroșit.

– Poți să-mi spui. Îmi poți spune adevărul.

– Nu am cum.

– Știu că tu erai în fotografie.

– E fabricată. Fotografia a fost fabricată. Nu e din anii 1920.

– Minți. Te rog, nu face asta.

Mă ridic în picioare.

– Trebuie să plec.

– Nu, nu trebuie. Te rog. Îmi placi. Nu poți fugi de tot.

– Te înșeli. Poți. Poți fugi fără oprire. Poți fugi întreaga viață. Poți

fugi, te poți schimba și poți continua să fugi.

Oamenii se opresc din mestecat și mă privesc. Mă dau în spectacol. Din nou, aici, în Southwark. Mă așez la loc pe scaun.

– Am fotografia, spune ea. O am pe telefon. O fotografie a unei fotografii. Dar calitatea e excelentă. Știu că sună bizar. Dar, dacă nu-mi povestești, voi rămâne cu întrebarea asta în cap pentru totdeauna și voi încerca să găsesc alte metode ca să răspund la ea.

– Ar fi o imprudență.

– Mă caracterizează. Cred că fiecare adevăr trebuie cunoscut. Nu pricepi? Trăiesc cu epilepsia care e un mister. Mai nimic nu se știe despre ea. Există un adevăr, dar nu e cunoscut încă. Ar trebui să cunoaștem toate adevărurile. Mai ales în prezent. Și mi-ai promis. Mi-ai promis că, dacă vin aici, îmi vei povesti. Dacă nu-mi spui nimic, voi pune întruna întrebări.

– Dacă-ți spun adevărul și promiți că nu discuți cu nimeni despre asta, nimic absolut?

– Atunci, voi păstra tăcerea.

Mă uit la chipul ei. Cât de mult ne dezvăluie fața unei persoane? Dar am încredere în ea. Am fost pregătit, mai ales în ultimul secol, să nu mă încred în nimeni cu excepția lui Hendrich, și totuși în ea am încredere. Poate mi se trage de la vin. Sau poate îmi dezvolt o aptitudine.

Preț de o secundă teribilă, năucitoare, o cunosc în totalitate. O cunosc de parcă mi-am petrecut întreaga viață cu ea.

– Da, eu eram. Eu eram.

Se holbează la mine o vreme, ca și cum aș fi un obiect ce iese încet dintr-un văl de ceață. Ca și cum n-ar fi fost cu adevărat sigură înainte, ca și cum ar fi vrut să i se spună că totul e doar o iluzie elaborată. Îmi face plăcere expresia ei. Mă bucur că știe.

Mă voi îngrijora mai târziu cu privire la vorbele mele. La adevărul care trecuse printre noi. Deocamdată, mă simt ușurat.

Sosește mâncarea.

Îl urmăresc pe chelner cum dispare în gălăgia restaurantului.

Apoi îmi întorc privirea spre ea și îi povestesc și restul.

Două ore mai târziu, ne plimbăm pe lângă Tamisa.

– Mă sperie să cred povestea ta. Am știut că ești tu. Am știut. Dar e o diferență majoră între a ști ceva și *acel ceva.* Simt că înnebunesc.

– Nu înnebunești.

Apare un tânăr chiar lângă locul unde se înalță „Pălăria cardinalului“, țopăind pe o bicicletă BMX, spre deliciul mulțimii.

Mă uit la Camille și îi văd seriozitatea profundă suprapusă peste fericirea turiștilor. Mă simt vinovat, de parcă nu i-aș fi dezvăluit doar un secret, ci aș fi și infectat-o cu propria povară emoțională.

I-am zis și despre Marion. Acum scot din punguța de plastic bănuțul de la ea și îl ridic în lumină.

– Îmi amintesc ziua în care mi l-a dat. Îmi amintesc momentele cu ea mai mult decât lucrurile care s-au întâmplat acum un an.

– Crezi că încă e în viață?

– Nu știu. E greu și-așa să fii un bărbat care trăiește de 400 de ani. Și nu mai crede nimeni că facem vrăji și nici nu se mai neliniștește că nu avem copii. Dar i-am perceput mereu prezența. Era o fată isteață. Citea. Îl cita pe Montaigne de la vârsta de nouă ani. Mă îngrijorează mintea ei. A fost întotdeauna un copil sensibil. Liniștit. Se necăjea din orice. Se supăra ușor. Își rumega gândurile întruna. Se pierdea în lumea ei. Avea coșmaruri.

– Biata copilă! a rostit Camille. Dar observ cât e de amețită din cauza informațiilor.

Singurul lucru pe care i l-am ascuns este Societatea Albatros. Simt că, dacă i-aș vorbi de ea, aș pune-o în pericol cumva. Când mă întreabă dacă mai știu și pe alții ca mine, cu excepția lui Marion, nu pomenesc nici de Agnes, nici de Hendrich. Dar îi spun de Omai, vechiul meu prieten din Tahiti.

– Nu l-am mai văzut de când a plecat din Londra. A luat parte la cel de-al treilea voiaj al lui Cook. Cook l-a vrut ca traducător. Nu l-am mai văzut după aceea. Dar nici el nu s-a mai întors în Anglia.

– Căpitanul Cook?

– Da.

Se chinuie suficient să accepte această informație, ca să mai aduc în discuție întâlnirile mele cu Shakespeare și cu Fitzgerald. Nu încă.

Continuăm să vorbim.

Mă întreabă de unde am cicatricea. Îi trasează conturul cu degetul, de parcă așa ar fi mai reală. Mă uit spre fluviul unde a fost găsit cadavrul doctorului Hutchinson și îmi dau seama că trebuie să îi spun ceva.

– Ascultă, să nu povestești nimic nimănui. Probabil n-ar fi trebuit să-ți zic. Dar mi-ai pus atâtea întrebări. Credeai că mă cunoști. Curiozitatea asta e mai periculoasă decât îți imaginezi. Acum, că știi, va trebui să păstrezi tăcerea.

– Periculoasă? Dar epoca vrăjitoarelor s-a dus. Sigur ai putea ieși în public cu povestea ta. Să îți faci niște teste ADN. Să dovedești. I-ar putea ajuta pe oameni. Ai putea ajuta știința. Ai putea lupta împotriva bolilor. Ziceai că sistemul tău imunitar…

– Există o istorie a lucrurilor rele care li se întâmplă oamenilor care știu. Doctori care au fost pe punctul de a publica dovezi și așa mai departe. Au obiceiul de a dispărea subit.

– Cum adică să dispară? Cine i-a făcut să dispară?

Adevărul vine cu propriile lui minciuni.

– Nu știu. E o lume dubioasă.

Vorbim și continuăm să ne plimbăm. Trecem peste podul Millennium și ne îndreptăm spre est prin oraș. Mergem spre casă. Conversația noastră ne poartă într-acolo.

E o plimbare de o oră, dar vremea e blândă și niciunuia nu-i surâde ideea de a lua metroul. Trecem pe lângă catedrala Sfântul Paul și îi descriu cât de aglomerat era locul pe vremuri și cum curtea bisericii obișnuia să fie centrul târgului de carte londonez. Apoi intrăm pe o stradă numită Ulița Fierarilor și Camille mă întreabă despre ea. Îi spun că pe aici mergeam în drum spre Southwark și că numele o reprezenta perfect. Te înconjurau zgomotul și fierbințeala metalului topit.

Locuiește mai sus de mine. Când îi sugerez să vină cu mine și cu Abraham la o plimbare, acceptă invitația.

Ne așezăm pe banca unde am văzut-o prima dată. O sacoșă goală plutește pe deasupra capetelor noastre ca o fantomă dintr-un desen animat.

– Care sunt diferențele principale în timp?

– Tot ce vezi. Totul e diferit. Nimic nu rămâne la fel.

Arăt spre creatura care se repede în sus, pe scoarța unui copac.

– Odinioară aceea ar fi fost o veveriță roșie, nu cenușie. Și pungile goale nu ar fi plutit pe-aici. Sunetul traficului ar fi fost un fel de *clip-clop*. Oamenii se uitau la ceasurile de buzunar, nu la telefoane. Iar mirosurile… altă poveste. Acum nu mai miroase atât de mult. Peste tot duhnea. Conținutul canalizărilor și resturile de la fabrici erau deversate în Tamisa.

– Încântător!

– A fost oribil. Marea Duhoare. Prin 1850 sau cam așa ceva. O vară fierbinte. Întregul oraș puțea.

– Și-acum mai miroase totuși.

– Nici nu încape comparație. Trăiai în putoare. Oamenii nu se spălau. Credeau că apa e rea pentru ei.

Își adulmecă subsuoara.

– Prin urmare, sunt OK, nu?

Mă aplec și o adulmec.

– Mult prea curată. Oamenii ar fi devenit bănuitori. Ești aproape curată ca în secolul XX.

Izbucnește în râs. Cea mai simplă și mai pură bucurie, îmi dau seama, e să faci pe cineva la care ții să râdă.

Cerul începe să se întunece ușor.

– Zi așa, ți-am căzut cu tronc?

Râde din nou.

– Pari foarte imatur pentru cineva de 400 de ani.

– 439, mai precis.

– Scuze, 439 de ani.

– E o întrebare de puști de cinci ani.

– Mă simt de cinci ani. De obicei, îmi simt vârsta reală, dar acum am cinci ani.

– Dacă asta vrei să auzi…

– Vreau să aud adevărul.

Oftează. Un oftat dramatic și fals. Face din nou gestul acela când se uită spre cer. Îi privesc profilul, vrăjit.

– Da, mi-ai căzut cu tronc.

Oftez și eu. La fel de dramatic, la fel de fals.

– Perfectul compus n-a sunat niciodată atât de trist.

– OK. OK. Și acum e la fel.

– Și mie la fel. Mi-ai căzut cu tronc. Te găsesc fascinantă.

Sunt perfect sincer, dar ea râde.

– Fascinantă? Iartă-mă!

Râsul ei se risipește. Vreau s-o sărut. Nu știu cum să fac. Am fost singur patru secole și n-am nici cea mai vagă idee despre eticheta potrivită. Dar mă simt ușor, fericit. De fapt, mi-ar fi bine și așa. Cu momentul acesta de genul *Odei la o urnă grecească* [10]. Cu posibilitatea veșnică a unui sărut. Cu noi doi privindu-ne în ochi.

Îmi dau seama că mi-ar plăcea să-i rezolv misterul tot atât de mult pe cât vrea ea să-l rezolve pe-al meu. Se cuibărește lângă mine și o înconjor cu brațul pe după umeri. Chiar acolo. Pe banca din parc. Poate de atât e nevoie ca să iubești pe cineva. Să găsești un mister fericit pe care să vrei să-l dezlegi pentru totdeauna.

Rămânem tăcuți o vreme, ca un cuplu, urmărindu-l pe Abraham cum sare în jurul unui spaniel Springer. Mă bucur de greutatea capului ei pe umărul meu timp de două minute. Apoi două lucruri se întâmplă succesiv. Mă cuprinde un val de vinovăție, gândindu-mă la Rose. La capul ei odihnindu-se pe pieptul meu, în patul ei îngust din Hackney. Camille n-are cum să știe la ce mă gândesc, dar trupul mi se încordează puțin.

Și-atunci îmi sună telefonul.

– Îl voi ignora.

Și asta fac. Dar sună din nou și de data asta Camille îmi spune:

– Vezi cine e.

Mă uit la telefon și văd o singură literă pe ecran. H. Îmi dau seama că trebuie să răspund. Trebuie să fac exact ce aș face dacă nu aș fi cu Camille. Așa că răspund. Iar momentul, scurtul moment de fericire, plutește departe de mine ca o sacoșă goală, bătută de vânt.

Mă ridic de pe bancă, cu telefonul lipit de ureche.

– Te-am prins într-un moment prost? mă întreabă Hendrich.

– Nu, nu, Hendrich. E în regulă.

– Unde ești?

– Îmi plimb câinele.

– Ești singur?

– Da. Doar cu Abraham.

Rostesc cuvintele suficient de încet să nu fiu auzit de Camille, dar destul de tare ca Hendrich să nu intre la bănuieli. Cred că ratez ambele încercări.

O pauză.

– Bine, atunci ascultă... am găsit pe cineva.

– Marion?

– Vai de mine, nu. Ți-am găsit prietenul.

Cuvântul „prieten“ mă nedumerește. Mă uit la Camille, care se încruntă spre mine de pe bancă.

– Pe cine?

– Pe omul tău.

Sincer, n-am nici cea mai mică idee despre ce vorbește.

– Ce om?

– Pe polinezianul tău. Pe Omai. Trăiește. Și se poartă prostește.

– Omai?

Chiar și fără Camille alături, vestea nu m-ar bucura deloc. Nu pentru că nu mă interesează vechiul meu prieten, ci fiindcă simt că nu e un lucru bun că Hendrich l-a găsit. Puțin probabil ca Omai să vrea să fie găsit. Fericirea de acum un minut pare de pe altă planetă.

– Unde e? întreb. Care e povestea?

– Avem un surfer în Australia care arată *exact* ca portretul lui Joshua Reynolds de acum 300 de ani. Își spune Sol Davis. Devine tot mai cunoscut în comunitatea surferilor. Un tip arătos, de 30 de ani, care va împlini curând 350. Oamenii vorbesc despre faptul că nu îmbătrânește. Oamenii chiar vorbesc despre asta. Există comentarii online, pe toți dracii. Cineva zice: „Lângă mine locuiește un tip nemuritor care arată exact ca în anii 1990.“ E periculos. Oamenii au

început să intre la bănuieli. Și aparent asta nu e tot. Sursa lui Agnes din Berlin spune că se știe de el. Institutul. Ar putea fi în primejdie.

Vântul se întețește. Camille își freacă umerii, ca să mimeze că îi e frig. Dau din cap și rostesc pe mutește: „Vin!“ În același timp, știu cum pare toată situația, având în vedere că nu mă grăbesc să închei discuția cu Hendrich.

– Dar asta e…

– O să ai vacanță cumva? La jumătatea trimestrului?

Sună foarte grav.

– Da.

– Îți pot cumpăra un bilet pentru Sydney. Direct. Doar cu o escală de două ore la Dubai. Faci niște cumpărături în aeroport. Apoi, Australia. O săptămână la soare.

O săptămână la soare. Așa mi-a zis și înainte de Sri Lanka.

– Am crezut că s-a terminat cu toate astea, mă împotrivesc. Am crezut că mă pot bucura de viața asta opt ani întregi. Fără întreruperi.

– Parcă ești un bărbat agățat de o ancoră. Nu ai nicio ancoră.

– Nu, nu o ancoră. Un câine, totuși. Am un câine. Abraham. E un câine bătrân. Nu va mai rezista opt ani. Dar nu pot să-l părăsesc.

– Poate să stea și fără tine câteva zile. Găsești îngrijitori de câini în prezent.

– E un câine sensibil. Are coșmaruri și suferă de anxietatea abandonului.

– Parcă ești beat.

Știam că nu o pot pune în pericol pe Camille.

– Am băut puțin vin mai devreme. Mă bucur de plăcerile vieții. Așa și trebuie, nu? Nu așa m-ai sfătuit?

– Singur?

– Singur.

Camille se ridică în picioare. Ține lesa în mână. *Ce are de gând să facă?* Dar e prea târziu.

– Vino, băiete!

Nu!

– Abraham!

Câinele aleargă spre ea.

Tonul lui Hendrich devine dur ca oțelul.

– Asta e ancora ta?

– Poftim?

– Femeia care l-a strigat pe Abraham. Așa îl cheamă pe câinele tău, nu?

Hendrich are o mie de simptome ale bătrâneții. Blestem că printre ele nu e și pierderea auzului.

Camille îi pune lesa lui Abraham, apoi se uită la mine. E gata să plece.

– Femeia?

Acum Camille mă ascultă.

– Cine e?

– Nimeni, spun. Chiar nimeni.

Gura pe care visam să o sărut se deschide uluită.

– Nimeni? șoptește ea, dar e o șoaptă care aduce mai degrabă cu un țipăt mut.

N-am vrut să spun asta, mimez.

– E doar cineva cu care mă văd în parc. Câinii noștri se înțeleg bine.

Camille e furioasă.

Hendrich oftează. Habar n-am dacă mă crede sau nu, dar se întoarce la subiectul principal.

– Dacă nu te duci tu, va merge altcineva să-ți vadă vechiul prieten. Un străin. Am recrutat din plin în ultima vreme. Asta îmi dă credință că o vom găsi și pe Marion. Ideea e că aș putea trimite pe mulți, dar tot ce se poate să nu îl convingă. Și-atunci…

Vocea i se stinge.

– Depinde numai de tine. Chiar depinde numai de tine.

Mitul alegerii. O manevră clasică a lui Hendrich. Fie mă duc să discut cu Omai, fie Omai moare. Asta îmi spune de fapt. Dacă nu îl prinde cineva din Berlin, atunci va fi altcineva. Și mai oribil, știu că are dreptate. Hendrich o fi el un manipulator, dar, cel mai adesea, adevărul stă de partea lui.

Camille mi-a întins lesa și acum iese din parc.

– Te sun eu mai târziu. Trebuie să analizez puțin.

– Ai o oră la dispoziție.

– O oră. Bine.

Închid telefonul și o strig pe Camille.

– Camille, așteaptă. Unde te duci?

– Acasă.

– Camille?

– Cine era la telefon?

– Nu-ți pot spune.

– Așa cum nu i-ai putut spune *ei* cine sunt eu.

– N-a fost o ea.

– Tom, chiar nu-mi plac jocurile astea.

– Camille, te rog!

– Du-te dracului!

– Camille?

– Eu îmi pun sufletul pe tavă, mă apropii de tine, îmi închipui că între noi s-a înfiripat ceva, iar tu negi că ne cunoaștem. Iisuse Hristoase! Cât pe ce să mă culc cu tine! Probabil că așa procedezi tu. Manipulezi oamenii. Iar eu nu sunt decât un alt câine pe care-l antrenezi.

– Abraham nu e antrenat. Camille, te rog, așteaptă...

– *Fils de pute!* [11]

Iese din parc. Aș putea să mă duc după ea. Fiecare atom din mine jinduiește să o urmeze. Aș putea să vorbesc cu ea și să îi explic situația cu Hendrich. Aș putea regla lucrurile. Dar rămân locului, pe iarbă, sub un cer purpuriu, cu ziua murind în jurul meu. Trag concluzia că e mai bine s-o scot din sărite decât să îi primejduiesc viața. Ce mai enigmă! Singura cale să o protejez este să am cât mai puțin de-a face cu ea.

Știu că am provocat deja prea mult rău. Hendrich i-a auzit vocea. I-ar fi putut detecta accentul francez.

Rahat. Așa se întâmplă când bei vin. Și când încerci să te apropii de cineva. Pici în capcană. Aceeași capcană încă din anul 1891. Ca întotdeauna, e capcana lui Hendrich. Mă simt efectiv imobilizat. Nu voi avea niciodată o viață. Iar acum am supărat singura persoană de care mi-a păsat după o perioadă care pare că a durat o veșnicie. *Rahat. Rahat. Rahat.*

– Rahat! îi spun și lui Abraham.

Câinele își ridică privirea nedumerită spre mine.

De secole mi-am luat disperarea drept suferință. Dar oamenii trec peste suferință. Trec peste cele mai serioase dureri după doar câțiva ani. Iar dacă nu izbutesc *să treacă* peste ea, cel puțin își încropesc *o viață*. Iar modalitatea e să investească în alți oameni, prin prietenie, prin familie, prin predare, prin iubire. Mi-am dat seama de toate aceste aspecte de ceva timp.

Dar totul e o farsă. Nu voi reuși să însemn nimic pentru nimeni. Ar trebui să renunț la profesorat. Ar trebui să împiedic începerea oricărei conversații. N-ar trebui să mă mai încurc cu nimeni. Să trăiesc în izolare perfectă. Ar trebui să mă întorc în Islanda și să nu mai fac nimic în afară de ceea ce îmi cere Hendrich.

Nu pare posibil ca eu să exist și să nu provoc durere, fie mie, fie altor oameni.

Abraham scâncește ușor lângă mine, de parcă mi-ar simți suferința.

– E în regulă, băiete. Hai să mergem acasă.

Scot câțiva biscuiți pentru Abraham, iar eu beau niște votcă și cânt *Coming Around Again* al lui Carly Simon, repetând refrenul până când am senzația că o iau razna.

Când văd că mai sunt zece minute până la discuția mea cu Hendrich, intru pe YouTube și tastez „Sol Davis“. Găsesc un clip cu valuri și un bărbat într-un costum de baie pe o placă de surfing care își croiește drum prin apă.

Imaginea trece imediat la același bărbat care iese din apă și merge pe nisip, vorbind spre cameră, zâmbind, dar și încruntându-se. Clatină din cap.

– Hei, omule, nu filma, te rog, spune el.

Are accent australian și e ras în cap. Arată cu 20 de ani mai în vârstă pentru ochii unui om obișnuit, dar nu mai încape îndoială: e Omai. Opresc cadrul. Ochii mă privesc fix. Pe frunte, îi strălucesc picăturile de apă sărată.

Iau telefonul, mă joc puțin cu el, accesez secțiunea „Recente“ și apăs cu degetul mare pe „H“.

Hendrich răspunde.

– În regulă, Hendrich. O fac.

PARTEA A CINCEA

Întoarcerea

Plymouth, Anglia, 1768

Povestea întâlnirii mele cu Omai a început într-o zi ploioasă de marți, în martie, pe dalele portului Plymouth. Eram mahmur. Întotdeauna ajungeam mahmur în Plymouth. Fie mahmur, fie beat. Era un loc umed. Ploaie, mare, bere. Părea că toată lumea se îneacă încet.

Când l-am găsit pe căpitanul Samuel Wallis, l-am recunoscut din portretul atârnat în Guildhall. Purta haina cea mai fină, de un albastru regal, și se plimba de-a lungul cheiului, adâncit într-o conversație cu un alt bărbat.

Sosisem în Plymouth doar cu o lună înainte. Speranțele mele păreau să se întindă la nesfârșit spre mare. Încetasem să mai cred că îmi voi găsi fiica. M-am trezit, în schimb, încercând să rezolv o enigmă care mă tortura: ce sens are să mai trăiești dacă nu ai pentru cine? Încă nu găsisem un răspuns. Socot, analizându-mi trecutul, că sufeream de un fel de depresie.

Am alergat spre el, spre Wallis și m-am așezat în fața lui, mergând cu spatele, în timp ce el se deplasa înainte.

– Am auzit că îți lipsește un om, i-am zis. Pentru voiaj. Pe *Dolphin.*

Bărbații au continuat să meargă. Căpitanul Wallis m-a privit. Avea, ca mai toți oamenii importanți ai istoriei, un fizic mai degrabă mediocru, croiala măiastră a hainelor evidențiind în loc să ascundă defectele. Scund, durduliu, cu obraji vineții. Un bărbat făcut pentru saloanele simandicoase, nu pentru aventurile pe mare. Totuși, în nici doi ani, o insulă avea să-i poarte numele. Între timp, ochii lui mici și verzi mă cercetau disprețuitor.

– Cine ești? m-a întrebat cu glas scârbit.

– John Frears.

Rosteam pentru prima dată numele respectiv.

Însoțitorul căpitanului Wallis l-a atins ușurel pe braț. Un gest blând, dar de efect. Bărbatul părea diferit de domnul Wallis. Avea o privire aprigă, dar o gură delicată, cu buze arcuite. Îmbrăcase o haină neagră ca tăciunele, în ciuda vremii. Era Tobias Furneaux, un bărbat pe care urma să-l cunosc foarte bine. S-au oprit brusc în mijlocul portului aglomerat, lângă lăzile pline cu pești prinși de curând, ai căror solzi străluceau în soarele de iunie.

– Și de ce te-am lua pe nava noastră?

– Am deprinderi ce v-ar putea fi de folos prin alte părți, bunii mei domni.

– Cum ar fi? a întrebat domnul Furneaux.

Am scotocit în sacul meu și mi-am scos fluierul din lemn negru cu trei găuri. L-am dus la buze și am început să cânt câteva note din „Golful din Biscay".

– Cânți bine, m-a lăudat domnul Furneaux, înăbușindu-și un zâmbet.

– Cânt și la mandolină.

Nu am menționat lăuta. Ar fi fost ca și cum ai spune în prezent, în timpul unui interviu pentru o slujbă, că știi să trimiți un fax. Oamenii nu o mai foloseau, pur și simplu.

Domnul Furneaux a rămas impresionat și s-a exprimat corespunzător.

– Hmm, a exclamat domnul Wallis, mai degrabă neîncrezător, întorcându-se spre însoțitorul său. Nu aranjăm un concert, domnule Furneaux.

Furneaux a tras adânc în piept aerul jilav.

– Dacă îmi permiteți îndrăzneala, domnule Wallis, aș dori să vă sugerez că talentul muzical e neprețuit într-un voiaj atât de lung ca al nostru.

– Mai am și alte talente, domnule, m-am repezit, adresându-mă domnului Wallis.

M-a privit cercetător.

– Pot să ridic pânzele, să ung catargul și să repar capelajul. Pot să citesc atât cuvintele, cât și hărțile. Pot să încarc armele cu praf de pușcă și să nimeresc țintele. Vorbesc și franceza, domnule. Și olandeza, deși nu atât de bine. Mă descurc de minune la veghea de noapte. Și aș putea continua, domnule.

Domnul Furneaux deja își înăbușea un hohot de râs. Căpitanul Wallis nu arăta deloc mai încântat. De fapt, părea că nu mă mai place deloc acum. A început să se îndepărteze de mine, cu haina lui de catifea fluturându-i în briza mării, ca vela unei corăbii ce se retrage.

– Pornim pe mare devreme. La șase ceasuri, mâine-dimineață. Ne vedem în port.

– Am înțeles, domnule, la șase ceasuri. Voi fi acolo. Mulțumesc. Mulțumesc din inimă.

Londra, în prezent

Predau și mai multă istorie socială la clasa a IX-a, când Camille trece pe lângă fereastră ca un coșmar chinuitor.

– În Anglia elisabetană, nimeni nu purta bancnote în buzunar. Nu existau decât monede până la apariția Băncii Angliei…

Ridic mâna instinctiv, dar Camille nu-mi răspunde, chiar dacă mă vede. Anton mă urmărește când mâna îmi cade pe lângă corp.

Rămâne așa toată săptămâna. Sunt invizibil pentru Camille. Ochii ei nu îi întâlnesc niciodată pe ai mei în cancelarie. Nu mă salută când trece pe lângă mine afară. Am rănit-o. Sunt conștient de asta. Așa că nu fac nicio încercare să înrăutățesc lucrurile vorbindu-i. Planul meu e să las săptămâna să se termine, să mă duc în Australia, apoi să îi cer să plecăm undeva departe de aici.

Totuși, la un moment dat, ne-am intersectat pe coridor și, văzând-o atât de tristă, nu m-am putut abține:

– Camille, îmi pare rău… Îmi pare atât de rău.

Ea dă din cap imperceptibil, pare doar imaginația mea, și își continuă drumul.

În seara respectivă, în timp ce Abraham se chinuie să scape de un terier maltez pe sfert cât el, eu privesc în gol, stând pe bancă și îmi amintesc cum am îmbrățișat-o pe Camille tot aici. Banca emană tristețe, de parcă și ea și-ar aminti.

Sâmbăta următoare este începutul vacanței de la jumătatea semestrului. Mă pregătesc să zbor spre Australia și să-l las pe Abraham la un îngrijitor de câini a doua zi, dar, deocamdată, sunt în supermarket. Pun un tub micuț de pastă de dinți în coș, când o zăresc pe Daphne, cu bluza ei colorată și ochii mari, împingând un ditamai coșul.

Nu vreau să știe că plec, așa că ascund pasta de dinți și loțiunea pentru plajă sub un exemplar din *New Scientist*.

– Bună, domnule Hazard! spune ea, râzând.

– Doamnă Bello, bună ziua!

Din păcate, începem să vorbim. Îmi zice că tocmai a văzut-o pe Camille, care se îndrepta spre piața de flori de pe șoseaua Columbia.

Ochii lui Daphne strălucesc puțin malițios.

– Dacă n-aș fi șefa ta – *dar sunt* –, dacă aș fi doar vecina ta – *dar nu sunt* –, aș spune că, ei bine, Madame Guerine îi face *ochi dulci*, din nu știu ce motive nebunești, unui anumit profesor de istorie proaspăt venit la noi.

Simt strălucirea orbitoare și neobișnuită a supermarketului.

– Firește că n-aș spune așa ceva, fiindcă sunt directoare, iar directoarele nu ar trebui să zică asemenea lucruri. Ar fi total lipsit de profesionalism din partea mea să încurajez relațiile amoroase la serviciu. Doar că… a fost foarte tăcută săptămâna asta. Ai băgat de seamă?

Mă silesc să zâmbesc.

– Știri false, mi-e teamă.

– Am crezut că poate tu ești persoana potrivită s-o înveselească.

– Cred că sunt ultima persoană din lume potrivită pentru așa ceva.

Se lasă o tăcere stânjenitoare. Cel puțin pentru mine. Nu cred că Daphne cunoaște termenul. Observ o sticlă de rom la ea în coș, lângă o pungă cu paste.

– Dați o petrecere? întreb, încercând să schimb subiectul.

– Aș vrea eu! Oftează ea. Nu, nu, sticla de Bacardi e pentru mama.

– Și nu are de gând să o împartă cu nimeni?

– Nu! Fie binecuvântată! E foarte posesivă cu romul ei. Se află într-un azil de bătrâni din Surbiton – a fost alegerea ei, îi place compania – și întotdeauna mă pune să-i aduc pe furiș o sticlă de băutură bună. E puțin năzdrăvană, mama. Mereu mă simt ca o contrabandistă… Parcă aș fi în timpul Prohibiției…

Îmi amintesc cum cântam melodii nebune la pian, în Arizona, cu o sticlă de alcool de contrabandă așezată lângă mine, pe podeaua plină de praf.

– Are niște probleme cu rinichii și a suferit și un atac cerebral, așa că ar trebui să renunțe complet la alcool, dar mereu îmi zice că o să trăiască ani bunicei, nu o veșnicie, deși aș zice că e pe lumea asta de mult timp. Are 87 de ani și e o găină bătrână zdravănă. Haha!

– O duce bine, dau eu din gură.

Mă străduiesc să mă implic în conversație, dar hipocampul meu superactiv, dureros, mă face să mă gândesc la Camille, la școală. La cât de palidă arăta. Cum se așeza dinadins în partea cealaltă a cancelariei ca să mă evite.

Dar Daphne spune ceva care mă scoate din disperarea mea.

– Da, e o tipă pe cinste mama. Și să nu uităm că e înconjurată de tot felul de oameni bizari. E o femeie acolo care crede că e incredibil de bătrână, că s-a născut pe vremea lui Wilhelm Cuceritorul! Ar trebui să fie într-un salon de psihiatrie, serios acum.

Îngheț. Primul gând e Marion. Irațional de altfel. Dacă Marion ar trăi, nu ar arăta ca o persoană în vârstă. Ar avea o înfățișare mai tânără decât a mea. Și s-a născut în timpul domniei regelui Iacob I, nu a lui Wilhelm Cuceritorul.

– Biata Mary Peters! E nebună de legat. O sperie televizorul. Altfel, o prezență încântătoare.

Mary Peters.

Scutur din cap chiar când îmi amintesc bârfele din jurul dispariției bruște a lui Mary Peters pe care o cunoșteam din Hackney. Cea pe care Rose o știa de la piață. Care obișnuia să fie suduită de bătrâna doamnă Adams și care sosise acolo „de niciunde".

– Serios? Sărmana femeie!

Când Daphne pleacă, îmi las coșul pe intervalul dintre rafturi și ies cu pas hotărât din supermarket. Scot telefonul și caut următorul tren spre Surbiton.

Azilul nu e la stradă. Copacii cu coroane bogate ascund intrarea. Stau afară pe trotuar și mă întreb ce ar trebui să fac. Pe partea cealaltă a drumului, zăresc un poștaș. În rest, pustiu. Trag aer în piept. Viața are un ritm straniu. Trece o vreme până devii conștient de asta. Decenii. Ba chiar secole. Nu e un ritm simplu. Dar ritmul e acolo. Schimbări de tempo și fluctuații. Structuri în interiorul structurilor, modele în interiorul modelelor. Te consternează. Ca atunci când îl auzi prima dată pe John Coltrane la saxofon. Dar, dacă perseverezi, elementele familiare devin clare. Ritmul prezent prinde viteză. Mă apropii de un crescendo. Totul se întâmplă simultan. Acesta e unul dintre modele: când nimic nu se întâmplă, nimic nu continuă să se întâmple, dar, după o vreme, langoarea atinge un nivel exagerat și intervin tobele. Ceva trebuie să se întâmple. Adesea, nevoia vine din tine. Dai un telefon. Spui: „Nu mai suport viața asta, vreau o schimbare." Și mai întâi are loc un eveniment pe care îl poți controla. Apoi, altul, asupra căruia nu poți interveni. A treia lege a lui Newton. Cauza determină efectul. Când lucrurile încep să se concretizeze, alte lucruri încep să se întâmple. Dar, uneori, se pare că nu există nicio explicație în privința motivului pentru care lucrurile se întâmplă – de pildă, de ce vin autobuzele toate odată. De ce momentele norocoase și dureroase ale vieții vin în grup. Nu putem decât să observăm modelul, ritmul și apoi să-l trăim.

Trag adânc în piept o gură de aer.

Azilul de bătrâni Ash Grange. Logoul este o frunză care cade. O frunză generică. Semnul este de un galben-pastel cu albastru. Unul dintre cele mai deprimante lucruri pe care le-am văzut vreodată. Clădirea însăși e la fel de groaznică. Probabil că nu are mai mult de 20

de ani. Cărămidă portocoliu-deschis, ferestre colorate și un aspect general mediocru. Întregul loc îți dă senzația unui eufemism politicos pentru moarte.

Intru.

– Bună ziua, o salut pe femeia de la recepție, după ce geamul Perspex a alunecat într-o parte, ca să ne putem auzi. Am venit s-o vizitez pe Mary Peters.

Mă privește și îmi zâmbește scurt, eficient. Un zâmbet modern, profesionist. Genul de zâmbet care nu a existat înaintea telefonului, să zicem.

– Da. Ați sunat ceva mai devreme, corect?

– Da. Eu am sunat. Tom Hazard. Am cunoscut-o când era mai tânără, în Hackney.

Privește în monitorul calculatorului și dă clic pe mouse.

– Da. Vrea să vă primească. Pe aici, vă rog!

– Foarte bine, spun, și cât mă deplasez peste bucățile de mochetă mă simt de parcă m-aș întoarce în timp.

Mary Peters mă privește cu niște ochi rozalii și slăbiți de vreme. Părul alb e fragil precum puful păpădiei, iar venele de sub piele trasează ruta unei hărți tainice. Totuși, o recunosc pe femeia pe care am întâlnit-o în Hackney acum patru secole.

– Îmi amintesc de tine, spune ea. Din ziua aceea în care ai venit la piață. Când te-ai bătut cu nenorocitul ăla jegos.

– Domnul Willow, întăresc, amintindu-mi cum dispăruse într-un nor de condimente.

– Da.

Glasul îi hârâie. Un sunet care îți zgârie urechile ori de câte ori trage aer în piept. Se strâmbă puțin și își netezește ușor o sprânceană cu degetele ei deformate.

– Am dureri de cap. Asta se întâmplă.

– Am început să le am și eu.

– Apar și dispar. Ale mele s-au întors recent.

Mă uimește. Îi pasă încă suficient de mult încât să vorbească. Probabil că trăiește ca o femeie în vârstă de cel puțin 200 de ani.

– Nu mai am mult, continuă ea, de parcă mi-ar fi citit gândurile. De aceea am venit aici. Nu e niciun risc.

– Niciun risc?

– Nu mai am decât vreo doi ani de trăit.

– N-ai de unde să știi. Poate să fie și 50 de ani.

Clatină din cap.

– Sper să nu.

– Cum te simți?

Zâmbește, de parcă i-aș fi zis o glumă.

– Aproape de final. Vezi tu, am suferit de o grămadă de boli. Când doctorul m-a informat că nu mai am decât câteva săptămâni, mi-am dat seama că mi-au mai rămas doi ani. Trei cel mult. Așa că am știut că sunt în siguranță dacă vin aici. Mai sigur...

Nu are nicio noimă. Dacă încă o preocupă siguranța, atunci de ce vorbește atât de deschis despre vârsta ei?

Mai sunt și alți oameni în încăpere. Cei mai mulți stau pe scaunele lor, pierduți în cuvinte încrucișate sau în amintiri.

– Erai dragostea lui Rose. Nu mai vorbea de altceva. Am avut o tarabă cu flori lângă locul unde ea și sora ei vindeau fructe. Tom în sus. Tom în jos. Tom și numai Tom. A înflorit după ce te-a întâlnit. Era o fată diferită.

– Am iubit-o foarte mult, îi mărturisesc. Era puternică. Cea mai grozavă persoană pe care am cunoscut-o vreodată.

Mary îmi oferă un zâmbet compătimitor.

– Eram o femeie tristă pe vremea aia. Și eu aveam inima frântă.

Se uită prin cameră. Cineva aprinde televizorul. Genericul unei emisiuni numite *A New Life in the Sun* apare pe ecran. Apoi imaginile unui cuplu în restaurantul lor spaniol, Blue Marlin, părând foarte stresați cât spală niște midii într-o oală.

Când Mary își întoarce fața spre mine, are un aer meditativ, aproape tremurând din cauza intensității gândurilor. Apoi îmi spune:

– Ți-am întâlnit fiica.

Sună atât de neașteptat, dată fiind conversația noastră, încât nu-i pricep cuvintele.

– Ce-ai zis?

– Copilul tău, Marion.

– Marion?

– Chiar recent. Eram în spital amândouă.

Mintea mea aleargă în toate direcțiile ca să înțeleagă. Așa se întâmplă adesea în viață. Petreci atât de mult timp așteptând ceva – o persoană, un sentiment, o informație –, că nu poți absorbi ideea când apare în fața ta. Vidul e atât de obișnuit să fie un vid, încât nu știe cum să se transforme într-un plin.

– Poftim?

– La spitalul de psihiatrie din Southall. Eram pacient ambulatoriu, o nebună bătrână plângând într-un cărucior cu rotile. Ea era acolo tot timpul. Am ajuns s-o cunosc mai bine. Am plecat înainte să se nască,

nu-i așa?

– De unde ai știut că e fiica mea?

Mă privește uimită că i-am pus o întrebare așa de caraghioasă.

– Ea mi-a zis. Le-a zis tuturor. Acesta era unul dintre motivele pentru care fusese internată acolo. Firește că nimeni n-a crezut-o. Doar era țăcănită, nu? Asta credeau... Vorbea în franceză uneori și cânta mult.

– Ce cânta?

– Cântece vechi. Cântece vechi, *vechi*. Plângea când cânta.

– Încă e acolo?

Mary a clătinat din cap.

– A plecat. O întâmplare foarte ciudată...

– Ciudată? Cum adică?

– Într-o noapte, a plecat pur și simplu. Oamenii de acolo au pomenit de mult zgomot, agitație... Apoi, când am venit a doua zi, ea dispăruse.

– Unde? *Unde?*

Mary oftează. Așteaptă un moment. Pare tristă și confuză cât se gândește la asta.

– Nimeni nu știe. Nimeni nu mi-a povestit. Ne-au spus doar că a fost externată. Dar n-am știut niciodată cu siguranță. Pare ciudat, dar nu știam mereu ce se petrece acolo. Așa e natura locului respectiv.

Nu pot să uit. Mi-am făcut speranțe și am așteptat atâta vreme, doar ca speranța să vină și să piară în numai zece secunde.

– Unde s-ar fi putut duce? Ți-a dat vreodată indicii încotro s-ar putea îndrepta? Imposibil să nu-ți fi dat.

– Nu știu. Sincer, chiar nu știu.

– A vorbit despre anumite locuri?

– Călătorise mult. Mi-a vorbit despre locurile în care fusese. În Canada, de exemplu.

– Canada? Unde? Toronto? Am fost în Toronto.

– Nu știu. Nu cred. Petrecuse mult timp și în Scoția. Avea un accent scoțian. Cred că a călătorit mult și prin Europa.

– Crezi că ar putea fi în Londra?

– Nu știu. Sincer.

Mă sprijin de spătarul scaunului. Încerc să-mi pun ordine în gânduri. Sunt ușurat că Marion trăiește – sau cel puțin trăise până recent – și îngrijorat deopotrivă pentru chinurile prin care trecuse.

Mă întreb dacă societatea pusese mâna pe ea. Mă întreb dacă nu cumva cineva încercase să o reducă la tăcere. Mă întreb dacă Hendrich știe despre asta și nu mi-a zis. Mă întreb dacă a luat-o

cineva. Institutul din Berlin. Sau altcineva.

– Ascultă, Mary, îi spun înainte să plec, cred că e important să nu mai vorbești despre trecut. Ar putea fi periculos pentru Marion și e periculos și pentru tine. Te poți gândi la asta. Dar e periculos să vorbești despre vârsta ta.

Se strâmbă, cuprinsă de o durere invizibilă, când își schimbă poziția în scaun cu multă atenție. Trece un minut. Reflectează la vorbele mele, apoi le respinge.

– Am iubit și eu odată. O femeie. Am iubit-o la nebunie. Înțelegi? Formam un cuplu, în secret, de aproape 20 de ani. Și ni s-a spus că nu puteam vorbi despre dragostea noastră... fiindcă era periculos. Era periculos să iubești.

Încuviințez din cap. Înțeleg.

– Vine o vreme când singura cale prin care poți începe să trăiești este să spui adevărul. Să fii cine ești cu adevărat, chiar dacă îți pui viața în primejdie.

O țin de mână.

– M-ai ajutat mai mult decât îți închipui.

Una dintre asistente apare și mă întreabă dacă doresc o cană cu ceai. Refuz politicos.

Apoi o întreb pe Mary în șoaptă:

– Ai auzit vreodată de Societatea Albatros?

– Nu, n-aș putea spune că am auzit.

– Ei bine, fii atentă! Te rog, nu mai vorbi despre... știi tu.

Mă uit la ceasul de pe perete. E trei fără un sfert. În trei ore, trebuie să urc în avionul pentru Dubai, în drum spre Sydney.

– Ai grijă de tine, Mary!

Ea dă din cap. Închide ochii. Oftatul ei sună mai degrabă ca sâsâitul unei pisici.

– Sunt prea bătrână ca să mai fiu speriată.

Se apleacă în față și strânge cu putere bastonul până i se albesc degetele.

– Și nici tu n-ar trebui.

Ies din clădire și îl sun pe Hendrich.

– Tom? Ce mai faci?

– Știai că trăiește?

– Cine?

– Marion. *Marion*. Ai găsit-o? Știai?

– Tom, calmează-te. Nu, Tom. Ai vreo pistă?

– Trăiește. Era la un spital din Southall. Apoi a dispărut.

– A dispărut? Adică răpită?

– Nu știu. Posibil să fi fugit.

– Dintr-un spital.

– Era un spital de psihiatrie.

Un poștaș trece pe trotuar.

– Nu știu unde e, șoptesc în telefon. Dar nu mă pot duce în Australia. Trebuie să o găsesc.

– Dacă a fost răpită...

– N-am de unde să știu.

– Dacă a fost răpită, n-o vei putea găsi niciodată singur. Ascultă. O rog pe Agnes să verifice ce se întâmplă în Berlin. După Australia, asta va fi misiunea noastră principală. Vom da de ea. Dacă a fost luată, probabil că e la Berlin, la Beijing sau în Silicon Valley. N-o vei găsi singur. Ai fost la Londra și n-ai găsit-o.

– N-am căutat. Am fost distras.

– Da, Tom. Da. În sfârșit, pricepi. Ai fost distras. Exact. Acum vom găsi o rezolvare. Dar ai un avion de prins.

– Nu pot, nu pot.

– Dacă vrei s-o găsești pe Marion, trebuie să te concentrezi din nou, Tom. Trebuie să te duci și să-ți iei prietenul de acolo. Cine știe? Poate chiar el va avea unele informații pentru noi. Știi și tu cum e. Alba sunt oamenii pe care îi întrebi despre alți alba. Trebuie să-ți revii, Tom. Adevărul e că nu știi unde se află Marion. Dar știm unde e prietenul tău. La fel, și Berlinul. Marion a supraviețuit peste 400 de ani. Sigur va mai supraviețui o săptămână. Fă chestia asta cu Australia și mă jur – *mă jur* – că vom lucra împreună să o găsim. Ai o pistă, da?

Nu-i pot spune nimic despre Mary Peters. Nu vreau să primejduiesc viața unei femei care nu va dori niciodată să facă parte din societate.

– Trebuie doar s-o găsesc.

– O vom găsi, Tom, spune el și îl urăsc tot atât cât îi dau crezare.

M-am îndoit de el de multe ori, dar adevărul e că îl simt. Simt fiecare cuvânt rostit de el.

– Simt asta. Am experimentat atât de mult trecut, încât pot percepe viitorul. Știu. Știu. Ne apropiem, Tom. O s-o vezi din nou. Dar prima dată, dacă vrei să-ți salvezi prietenul, trebuie să ajungi la aeroport. Omai are nevoie de tine.

Conversația se încheie ca întotdeauna. Fac tot ce îmi cere Hendrich să fac. Fiindcă el e cea mai bună speranță a mea.

Tahiti, 1767

Am fost menit să dau foc satului.

– Aprinde-l! a urlat Wallis. Dacă vrei să te mai întorci acasă, o să dai foc la coliba sălbaticului, Frears! Apoi dă-le foc și celorlalte!

Am ridicat torța arzândă, cu brațul tremurând din cauza greutății ei, cu trupul slăbit doar pentru că mă ridicasem în picioare. Ar fi fost ușor să mă supun, dar n-am putut aprinde coliba. Am rămas așa, pe nisipul negru, în timp ce băștinașul se holba la mine. Tânărul nu spunea nimic. Nu se mișca. Stătea în fața colibei și mă privea fix. Făcuse ochii mari și se uita la mine cu un amestec de groază și de sfidare. Avea părul lung și subțire, până la piept, și purta mai multe podoabe decât cei mai mulți dintre băștinași. Brățări făcute din os. Și lanțuri. Aș fi zis că are în jur de 20 de ani. Dar știam, mai bine decât oricine, că, atunci când vine vorba de vârstă, aparențele pot fi înșelătoare.

Secole mai târziu, același bărbat pe care îl văzusem ieșind din ocean într-un filmuleț pe YouTube mă va privi cu o expresie identică. Ceva între uluire și sfidare.

Nu eram un sfânt. Nu găseam nicio rușine în descoperirea de ținuturi sau în crearea unui imperiu. Eram un bărbat cu o vârstă diferită, chiar și de aceea pe care o aveam la momentul respectiv. Și totuși, n-am putut să dau foc casei omului. Fie din cauza ochilor lui, fie că recunoscusem în el un tovarăș, fie că știam suferința provocată sufletului de acumularea păcatelor pe parcursul unei vieți lungi, nici azi nu îmi explic.

Wallis lătra la mine, iar eu m-am dat la o parte. Am dus torța până la nisipul umed și am oferit-o drept ofrandă mării. M-am întors lângă bărbatul a cărui colibă rămăsese în picioare, am scos pistolul de la curea – pe care îl primisem înainte să tragem la țărm de la un ofițer slăbit din cauza scorbutului – și l-am așezat pe nisip. Nu cred că omul a înțeles ce e pistolul, ce înseamnă sau la ce folosea, dar a înțeles ce e cuțitul, fiindcă și pe acesta l-am pus jos.

Aveam o oglindă mică în buzunar și i-am arătat-o. A privit lung în ea, fascinat de propriul chip.

Wallis m-a luat la rost.

– Ce dracului crezi că faci, Frears?

Am încercat să mă uit la Wallis cu demnitatea cu care mă privise băștinașul.

Din fericire, Furnaux se afla și el acolo.

– Dacă le distrugem casele, nu vom fi niciodată bine-veniți aici. Trebuie să îi atragem, nu să îi speriem mai mult decât e nevoie. Uneori, e suficient ca bestia să urle.

Wallis a bombănit și mi-a spus:

– Nu mă face să regret că te-am luat cu mine.

Colibele tot au ars până la urmă. Și astfel, insula, care avea să se numească într-o bună zi Tahiti, a fost cunoscută de europeni. Doi ani mai târziu, va fi folosită de căpitanul James Cook în primul lui voiaj ca loc de unde el și astronomul lui vor observa tranzitul lui Venus prin dreptul Soarelui. Tocmai acest motiv – poziționarea convenabilă a insulei de pe care să poți face observații – va sprijini atât dezvoltarea cunoștințelor științifice, cât și calcularea longitudinii.

Când satul era în flăcări, singurii doi naturaliști care au supraviețuit voiajului, împreună cu artistul Joe Webber, au pornit să exploreze pădurea tropicală. Noi nu ne duseserăm acolo să cucerim, noi ne duseserăm acolo, în mintea noastră, *să descoperim.*

Și totuși procedaserăm așa cum procedaseră mulți adesea în mândra istorie a descoperirilor geografice. Găsiserăm paradisul. Pentru ca mai apoi să-i dăm foc.

Dubai, în prezent

Aeroportul din Dubai strălucește de-ți ia ochii, chiar dacă e miezul nopții. Mă plimb printr-un magazin unde o femeie vrea să-mi dea cu un aftershave spray.

– Nu mă interesează, mulțumesc, spun.

Dar femeia nu mă crede. Pulverizează aroma – *Sauvage* – pe un cartonaș dreptunghiular, lung și subțirel, apoi mi-l întinde. Zâmbește atât de artificial, încât mă trezesc că iau cartonașul și plec rapid de acolo. Adulmec hârtia. Îmi imaginez toate plantele din care a fost extras parfumul. Mă gândesc cât de mult ne-am detașat de natură. Cât de multe trebuie să îi facem înainte de a o închide într-o sticluță pe care punem numele de „sălbatic“! Mirosul nu-mi ajută deloc durerea de cap. Mă mai plimb o vreme și ajung în librăria aeroportului. Unele dintre cărți sunt în arabă, dar cele mai multe sunt în engleză.

Caut ceva de citit, dar la început nu găsesc nimic, cu excepția unor volume științifice. Mă uit la coperta unuia dintre ele. Îl prezintă pe autor. Poartă costum și afișează un zâmbet nefiresc, fals prezidențial. Dinții lui au un luciu de Arctic. Îl cheamă Dave Sanderson. Cartea, *The Wealth Within You* [12], are și un subtitlu: *How to Harness Your Inner Billionaire.* [13]

Mă holbez la ea ceva vreme, într-un soi de transă. E o idee modernă populară. Că interiorul nostru e diferit de exteriorul nostru. Că există un om autentic, o versiune mai bună și mai bogată a noastră, care nu poate fi valorificată dacă nu cumpărăm o soluție oarecare. Ideea că suntem separați de natură, la fel ca o sticlă de parfum Dior de plantele dintr-o pădure.

Din câte îmi dau seama, asta e problema secolului XXI. Cei mai mulți dintre noi au toate lucrurile care ne trebuie, așa că treaba marketingului este să lege economia de emoțiile noastre, să ne facă să simțim că avem nevoie de mai mult, de lucruri pe care nu ni le-am dorit înainte. Suntem făcuți să credem că trăim în sărăcie dacă nu câștigăm decât 30000 de lire sterline pe an. Să ne simțim jenați dacă am călătorit doar în zece țări. Să ne simțim prea bătrâni dacă ne-a apărut un rid. Să ne simțim urâți dacă nu folosim Photoshopul și filtrele foto.

Niciunul dintre cei pe care i-am cunoscut în anii 1600 nu voia să-și descopere miliardarul din interiorul lui. Nu voia decât să se vadă ajuns la adolescență și să evite păduchii.

Ah!

Îmi dau seama ce proastă dispoziție am.

Mi s-au uscat ochii din cauza oboselii și de la cele șapte ore de zbor. Nu-mi place deloc să călătoresc cu avionul. Nu faptul că mă aflu în aer mă deranjează. Ci sosirea într-o țară diferită, cu o cultură și un climat total diferite, la doar câteva ore după ce ai plecat de la Gatwick. Poate pentru că îmi amintesc dimensiunea lucrurilor. Nimeni nu mai înțelege asta. Oamenii nu simt enormitatea lumii și nici cât de mici sunt ei. Când am călătorit prima dată în jurul globului, mi-a luat aproape un an, pe o navă plină cu bărbați care se considerau norocoși dacă supraviețuiau drumului. Acum lumea e *acolo*, aproape. Lumea toată. Într-o oră, voi fi într-un avion spre Sydney și până la prânz voi fi ajuns deja. Îmi dă o stare de claustrofobie, de parcă lumea s-ar smochini literalmente, precum un balon ce pierde aer.

Mă mut la o altă secțiune a librăriei, numită „Gânditori“, alcătuită din cărți în engleză și traduceri tot din engleză. E o zonă mai mică decât cea dedicată cărților de afaceri. Confucius. Grecii antici. Atunci văd un tom cu o copertă simplă, academică.

Eseuri de Michel de Montaigne.

Aproape că mă prefac în cenușă. Rostesc până și numele fiicei mele cu voce tare, pentru mine însumi, ca și cum aș fi aproape de ea din nou, ca și cum o parte din noi e inclusă în fiecare carte pe care am iubit-o. O ridic, o deschid la întâmplare și citesc o propoziție: „Nimic nu fixează mai tare un lucru în memorie decât dorința de a-l uita.“ Simt cum mi se umplu ochii de lacrimi.

Telefonul meu scoate un bip. Pun iute cartea jos. Un SMS. E de la Omai: „A trecut mult timp. Abia aștept să povestim. Am rezervat locuri pentru cină la restaurantul Fig Tree, la ora 20.00. Așa vei avea timp să tragi un pui de somn, să-ți mai treacă din *jet lag*.“ [14]

Jet lag.

Mi se părea amuzant să văd un asemenea cuvânt scris de el. Omai, în mintea mea, aparține unui timp când ideea că omul poate să zboare părea de domeniul fantasticului, așa cum ni se pare nouă acum că ființele umane ar putea trăi pe Neptun. Poate chiar mai fantastic atunci.

Îi răspund: „Ne vedem curând.“

Îl las pe Montaigne, părăsesc librăria cu cărți și mă îndrept spre o fereastră mare, unde aștept să fie anunțat zborul. Îmi lipesc capul de sticlă și privesc dincolo de reflexia mea, în întunericul infinit al deșertului.

Plymouth, Anglia, 1772

După întoarcerea noastră, am zăbovit mai mult în Plymouth. Îmi plăcea aici. Ca și în cazul Londrei, era un loc de unde dispăreai ușor. Un oraș de marinari, haimanale, criminali, fugari, vagabonzi, muzicieni, artiști, visători, singuratici, iar eu, în anumite momente, eram toate astea la un loc.

Într-o dimineață, am plecat de la hanul Minerva și m-am dus la docul nou. Pe apă, se ridica o navă de război uriașă.

– Impresionantă, nu? a spus un bărbat de pe chei, observând uluirea mea.

– Da, așa e.

– Gata să descopere lumi noi.

– Lumi noi?

– Întocmai. E vasul lui Cook.

– Cine e Cook?

Atunci am auzit pași în spatele meu și cineva mi-a pus mâna pe umăr. Am tresărit.

– Dumnezeule! Frears, pari speriat.

M-am întors și am dat ochii cu un gentleman îmbrăcat elegant, care îmi zâmbea cu blândețe.

– Domnule Furneaux! Ce plăcere, domnule!

Ochii lui șireți m-au cercetat o clipă.

– Nu îmbătrânești deloc, Frears.

– E de la aerul de mare, domnule.

– Încă îți e dor de el? Mai vrei să fii în larg?

A făcut un gest cu mâna spre orizontul de dincolo de port.

– De data asta va fi diferit. Cook a pregătit lucrurile puțin mai bine decât Wallis.

– Plecați pe vasul lui Cook?

– Nu, dar îl însoțesc. În voiaj. În calitate de comandant pe *Adventure*. Acum strâng echipajul. Ai vrea să faci parte din el?

Undeva deasupra Australiei, în prezent

Am luat o cursă ce leagă Sydney de Coasta de Aur și sunt foarte obosit. Am petrecut mare parte din ultimele două zile fie în avioane, fie în aeroporturi. Un bebeluș plânge undeva, în spatele aeroplanului. Îmi amintește pentru scurt timp de Marion când îi ieșeau dinții și de grija lui Rose care își imagina că durerea ar putea fi fatală. În același fel în care orice câine seamănă cu toți ceilalți câini, plânsetul oricărui bebeluș reprezintă ecoul tuturor bebelușilor care au plâns vreodată.

În această notă, observ un cuplu tânăr în fața mea. Unul doarme pe umărul celuilalt. Capul unui bărbat pe umărul altui bărbat, într-un fel pe care nu ești prea obișnuit să-l vezi. E o imagine înduioșătoare, dar îmi stârnește gelozia. Și eu vreau un cap pe umărul meu, așa cum Camille și l-a ținut înainte de telefonul lui Hendrich. Așa au fost și sentimentele mele pentru Rose la început? Ori e ceva diferit? Poate că dragostea *asta* e diferită. Dar oare conta?

Mă gândesc la faptul că abia ne-am adresat un cuvânt unul altuia în timpul ultimei săptămâni de școală. Mă gândesc la momentul stânjenitor de lângă fierbătorul din cancelarie. Scotocea prin cutia cu ceaiuri, în căutarea mușețelului. Tăcerea urla.

Mama îmi spusese să trăiesc. După ce s-a dus, a trebuit să trăiesc. Îi era ușor să-mi spună asta, dar, firește, avea dreptate. O dorință cât se poate de naturală. Când mori, ultimul lucru pe care îl vrei este ca moartea să se scurgă în afara ta și să-i infecteze pe cei lăsați în urmă, astfel încât cei dragi să devină un fel de morți vii. Și totuși, inevitabil, asta se întâmplă adesea. Mi s-a întâmplat adesea.

Dar simt că se apropie. Viața. O simt la doar câțiva centimetri deasupra mea. Marion face parte din ea. Ideea că o voi găsi pare, brusc, incredibil de reală. Adorm și îl visez pe Omai. Visez că îl văd pe o plajă din Pacificul de Sud privind apusul soarelui. Când mă apropii de el să-l apuc de braț, se sfărâmă precum nisipul și apare altcineva sub el, cineva mai mic, ca o păpușă rusească. Un copil. O fetiță cu o coadă împletită lungă. Poartă o rochie verde de bumbac.

– Marion, rostesc.

Apoi și ea se face una cu nisipul, cu plaja, iar eu mă chinui s-o păstrez intactă, chiar când e luată de apă.

Când mă trezesc, bebelușul nu mai plânge, iar eu sunt și acolo, și aici. Avionul a aterizat și știu că, în doar câteva ore, voi vedea pe cineva cu care nu m-am mai întâlnit de secole. Și nu mă pot împotrivi.

Mă simt îngrozit.

Huahine, Insula Society, 1773

Arthur Flynn, sublocotenentul de pe *Adventure*, ars de soare, asudând din greu în cămașa lui, albă odată, a îngenuncheat pe nisip, cu panglici albe și roșii în mâini și, printr-un limbaj al semnelor emfatic și stângaci, a mimat că și le leagă în păr. A zâmbit și a imitat o fetiță drăguță, o încercare exagerată ținând cont de chipul și scalpul lui pârlite de soare și de barba lui neîngrijită.

Totuși, publicul lui alcătuit din copii mici a părut impresionat. Călătorisem suficient de mult ca să înțeleg că râsul era aproape universal, mai ales printre copii. Până și băștinașii bătrâni, care stăteau ceva mai retrași, au început brusc să zâmbească la vederea acestui englez ciudat cu fața roșie care se scălâmbăia. Arthur i-a întins o panglică fetei cu păr lung de lângă el – nu avea mai mult de șase ani – și, după ce mama i-a dat voie, ea a luat-o.

Atunci Arthur s-a întors și mi-a spus cu un glas mai blând decât de obicei:

– Frears, ai mărgelele?

În spatele nostru, cele două vase stăteau nemișcate ca două bestii elegante transferate dintr-o altă realitate.

Cum stăteam așa acolo, înșirând cadouri și oferte de pace sub formă de panglici, am zărit un chip în mulțime pe care l-am recunoscut. Un bărbat pe care îl mai întâlnisem.

Ținea o placă de lemn în mână și trupul îi sclipea de la apa de mare. Mai văzusem plăci asemănătoare la ultima mea vizită pe insulele Pacificului. Erau folosite de pescarii care ieșeau pe mare. Se urcau pe ele, plutind pe valuri. Uneori, dădeau senzația că plutirea pe valuri e doar de distracție. Dar nimic din toate astea nu explica faptul că eu îl cunoșteam. Cum era posibil? Nu mai venisem niciodată pe insula de aici. Am încercat să analizez. Nu mi-a luat mult până mi-am dat seama. Era bărbatul a cărui colibă refuzasem să o incendiez. Bărbatul chipeș cu păr lung și ochi mari. Dar asta se întâmplase în Tahiti. Nu străbătuse o bucată imensă de ocean, dar tot mi se părea ridicol să-mi închipui că o făcuse doar cu o placă de lemn. Iar în Tahiti purta lanțuri și brățări, arătând un statut pe care pieptul lui și brațele goale de acum nu-l mai sugerau.

Arăta exact cum mi-l aminteam. Presupun că patru ani nu reprezenta o perioadă așa de lungă. Se uita la mine cu un fel de dor, de nevoie disperată să comunice.

Am privit în jur, la Arthur și la alți bărbați, sperând poate ca atenția lui să se îndrepte în altă parte. Dar nu. Ochii lui nu se dezlipeau de mine. Rostea cuvinte pe care nu le înțelegeam. Apoi și-a unit degetele de la mâna dreaptă și le-a lipit de pieptul lui. S-a bătut repede în piept, într-o succesiune iute, staccato. Am înțeles gestul.

Eu.

El.

După aceea, a arătat spre mare, spre nave și dincolo de orizont. Și-a coborât privirea spre nisip, plină de teamă sau dezgust. A păstrat aceeași expresie când s-a întors să se uite în spatele lui, spre arborii-de-pâine și spre verdele luxuriant al junglei de dincolo de plajă, pentru ca mai apoi să-și îndrepte privirea spre vase și spre ocean. A făcut așa de câteva ori până m-am prins ce voia să-mi transmită.

Am auzit niște ghete pe nisip venind spre mine. I-am văzut pe căpitanul Cook și pe comandantul Furneaux foarte încruntați.

– Ce se petrece aici, Fines? m-a întrebat Cook.

– Frears, l-a corectat Furneaux cu o autoritate blândă.

Cook l-a ignorat de parcă ar fi fost o musculiță.

– Vorbește. Se pare că s-a creat o agitație minoră cu acest… gentleman.

– Da, căpitane.

– Păi?

– Socot că vrea să vină cu noi.

Oceanul Pacific, 1773

Îl chema Omai.

Mai târziu, când engleza lui s-a îmbunătățit, am aflat că numele lui era, de fapt, Mai și că ne spusese „sunt Mai" în tahitiană. În orice caz, așa i-a rămas numele, iar el nu ne-a corectat niciodată.

Când ne-am oprit pe alte insule, a încercat să mă învețe să stau pe placa lui. Folosirea verbului a surfa va trebui să mai aștepte mult timp, dar exact asta făcea. Stătea drept pe ea, atât cât își dorea, indiferent de mărimea valului. Spre deosebire de mine, bineînțeles, căci am picat de pe ea râzând în hohote ori de cât ori am încercat să mă ridic. Totuși, îmi place să cred că am fost primul european care a folosit o placă de surfing.

Omai învăța rapid. A prins engleza cu o viteză remarcabilă. Îmi plăcea, fiindcă îmi permitea să mai scap de îndatoririle obișnuite de pe punte. Ne așezam la umbră sau găseam un colț liniștit sub punte și treceam prin verbe și substantive, în timp ce ne înfruptam dintr-un butoi cu varză murată.

Am discutat cu el puțin despre Rose și Marion. I-am arătat moneda primită de la fiica mea. L-am învățat cuvântul „bani".

Mi-a explicat la rândul lui cum vedea lumea.

Totul conținea ceva numit *mana* – orice copac, orice animal, orice om.

Mana era o putere specială. O putere supranaturală. Putea fi bună sau rea, dar întotdeauna trebuia respectată.

Într-o zi ne aflam pe punte și Omai a arătat spre scândurile unde sortam peștele.

– Cum se numește? m-a întrebat.

Am privit în direcția indicată de degetul său.

– Aceea se numește umbră, i-am spus.

Mi-a zis că mana locuiește în umbre și că umbrele au multe reguli.

– Reguli? Ce fel de reguli?

– E foarte rău să stai pe umbra unui…

S-a uitat în jur, ca și cum cuvântul căutat se găsea în aer. Apoi l-a zărit pe Furneaux îndreptându-se cu o expresie serioasă spre dunetă și mi l-a arătat.

Am înțeles.

– Comandant? Căpetenie? Șef?

A încuviințat.

– Când te-am văzut prima dată, nu te-ai așezat pe umbra mea. Te-ai apropiat. Dar nu ai stat pe ea. Acesta a fost un semn că mă pot încrede în tine. Mana din tine a respectat mana din mine.

Mi s-a părut interesant că acest lucru a contat mai mult decât decizia mea de a nu le da foc la case. M-am îndepărtat puțin de el.

El a izbucnit în râs. Mi-a pus o mână pe umăr.

– Nu e nicio problemă să stai pe umbra cuiva atunci când oamenii se cunosc. Doar prima dată când se văd.

– Erai căpetenie?

A încuviințat.

– În Tahiti.

– Dar nu și în Huahine?

– Nu.

– De ce ai plecat din Tahiti ca să trăiești în Huahine?

Era un om cu inimă simplă și părea foarte relaxat pentru cineva care lăsase în urmă tot ce cunoscuse vreodată, dar, când l-am întrebat despre asta, s-a încruntat ușor și și-a mușcat buza de sus. Mi s-a părut că îl doare.

– E în regulă, l-am liniștit. Nu trebuie să-mi spui.

Și atunci mi-a mărturisit.

– Știu că pot avea încredere în tine. Știu limpede asta. Ai fost un profesor bun. Și îmi ești un prieten bun. Și mai simt ceva la tine. Felul în care vorbești de trecut. Sclipirea din ochii tăi. Moneda pe care o ai și despre care spui că e veche. Toate cunoștințele tale. Cred că ești ca mine. Un prieten bun.

A continuat să repete aceste cuvinte de parcă avea nevoie de confirmare.

– Da, suntem prieteni buni.

– Muruuru. Mulțumesc.

Un soi de înțelegere s-a instalat între noi, o încredere că putem vorbi deschis.

Hollamby a trecut pe lângă noi. Hollamby, lângă care dormeam, îmi spusese deja că e o idee proastă să-l avem pe Omai la bord: „E o povară, ne mănâncă rațiile și cine știe ce blesteme aduce cu el." S-a uitat cu coada ochiului la noi, dar sprâncenele l-au trădat și și-a văzut de treburile lui.

– Sunt mai bătrân decât alți oameni, a continuat Omai. Și cred că și tu ești la fel. Fața nu s-a schimbat deloc în cinci ani. Nici măcar un pic.

– Da, am zis, aproape în șoaptă.

Eram prea șocat ca să-mi găsesc cuvintele. Am simțit un fel de ușurare îngrozitoare și minunată totodată, cu un secol înainte să îl văd pe doctorul Hutchinson, să găsesc pe cineva ca mine și să pot spune adevărul. Parcă aș fi fost naufragiat pe o insulă decenii la rândul și acum găsisem un alt supraviețuitor.

M-a privit fix și mi-a zâmbit. Teama mi-a fost înlocuită de ușurare.

– Ești ca mine. Sunt ca tine. Am știut eu.

M-a îmbrățișat. Umbrele noastre s-au contopit.

– Nu contează! Mana noastră e aceeași. Umbrele noastre au devenit una.

Nu pot exprima în cuvinte însemnătatea momentului. Da, Marion era ca mine, dar încă nu o găsisem. Omai m-a făcut să mă simt mai puțin singur. M-a făcut să mă simt normal. Și am vrut imediat să aflu *totul*. M-am uitat în jur ca să mă asigur că nimeni din echipaj nu trage cu urechea și am început să vorbim.

– De aceea ai venit? De aceea ai vrut să părăsești insula?

A încuviințat din cap. Un gest universal se pare. Ca și superstiția.

– Da. A fost greu. La început, în Tahiti, totul a fost bine. Mă vedeau ca pe Cel Special. De aceea am devenit… o căpetenie. Vedeau asta ca pe… o dovadă că mana din mine e bună. Că *eu* eram bun. Pe jumătate om, pe jumătate zeu. Nimeni nu a îndrăznit să se apropie prea tare de mine în lumina zilei, de teamă să nu calce pe umbra mea.

A izbucnit în râs și s-a uitat spre mare, de parcă ar fi putut întrezări amintirile la orizont.

– Mi-am dat toată silința și cred că am fost o căpetenie bună, dar, după ce multe, multe luni au apărut și au dispărut de pe cer, lucrurile s-au schimbat. Ceilalți bărbați. Au vrut și ei să fie căpetenii. Iar eu nu aveam cum să nu mai fiu. Singura cale prin care o căpetenie nu mai putea fi căpetenie era să moară. Așa că…

A mimat senzația de sufocare. Mâini care loveau aerul în jurul capului.

– Prins în capcană.

– Da, eram prins în capcană. Așa că a trebuit să plec. A trebuit să o iau de la capăt precum zorii zilei. Dar o zi durează cât durează, și noaptea tot vine. Nu mai aveam unde să mă duc. Am vrut să trăiesc.

I-am povestit ce s-a întâmplat cu mama. I-am povestit despre Manning. Despre Marion, că e ca noi. Despre faptul că îi primejduisem viața lui Rose. I-am spus cât de dor îmi era de ea.

A zâmbit blând.

– Oamenii pe care îi iubești nu mor niciodată.

Habar n-aveam ce-a vrut să spună cu asta, dar cuvintele lui mi-au rămas întipărite în suflet secole la rând.

Oamenii pe care îi iubești nu mor niciodată.

– În Anglia nici noi nu suntem acceptați, l-am informat, revenind la subiect. Să nu spui nimănui de pe vas despre condiția noastră. Când mă voi întoarce în Anglia, trebuie să devin din nou altcineva. Domnul Furneaux e deja bănuitor.

Omai a părut ușor îngrijorat. Și-a atins fața. Probabil se gândea cum naiba urma să o ascundă.

– Nu te îngrijora, l-am liniștit. Tu ești exotic.

– Exotic? Ce cuvânt e ăsta?

– Diferit. De departe. Departe. Departe. Ca un ananas.

– Ananas? Nu aveți ananas în Anglia?

– Probabil că sunt vreo 30 cu totul în Anglia. Așezați pe polița de la șemineu.

Mi s-a părut nedumerit. Marea se lovea încet de provă.

– Ce e o poliță de șemineu?

Byron Bay, Australia, în prezent

Stăm pe o terasă, înconjurați de luminițe și de zumzetul difuz al conversației vesele.

Când l-am văzut pe Omai ultima oară, Australia reprezenta pentru mine o nouă descoperire. Și totuși Omai a rămas, incredibil, același. Fața lui s-a lățit ușor – nu din cauza grăsimii, ci a vârstei – și are câteva riduri la coada ochilor, care se văd chiar și când nu zâmbește. Un trecător oarecare și neștiutor i-ar da probabil în jur de 36 de ani. Poartă un tricou decolorat cu autoportretul Fridei Kahlo, ce face reclamă unei expoziții dedicate ei la Galeria de Artă din New South Wales, Sydney.

– A trecut mult, rostește Omai melancolic. Ți-am dus dorul, măi, omule.

– Și eu. Oau! Acum te exprimi cu „omule"? Ți se potrivește.

– Încă de prin anii 1960. Aici e obligatoriu. O chestie a celor care fac surfing.

Ne începem seara cu niște Martini cu nucă-de-cocos și chilli, pe care Omai l-a încercat înainte și insistă să îl gust și eu. Se vede marea de aici, dincolo de palmierii pitici și de plaja imensă, licărind gingaș sub strălucirea jumătății de lună.

– N-am mai băut niciodată așa ceva, îi spun. Așa merg treburile când îmbătrânești. Nu prea mai ai lucruri noi pe care să le încerci.

– Nu știu ce să zic, exclamă el optimist. Am trăit lângă oceane cea mai mare parte a vieții mele și încă n-am întâlnit același val de două ori. E mana, înțelegi? Nu stă niciodată potolită. Păstrează lumea nouă. Întreaga planetă e un Martini cu nucă-de-cocos și chilli.

Râd cu hohote.

– De când ești Sol Davis?

– De 17 ani parcă. Atunci am sosit în Byron.

Mă uit în jur la toți australienii fericiți care se bucură de seara lor de vineri. Se sărbătorește o zi de naștere. Un strigăt colectiv de entuziasm se aude când sosește tortul cu trei artificii aprinse înfipte în el. Urmează un ropot de aplauze când tortul e așezat în fața unei femei de la capătul celălalt al mesei. Are o insignă supradimensionată prinsă de vestă. Împlinește 40 de ani.

– Doar un copil, spun.

– 40, rostește Omai afectat. Îți amintești?

– Da, răspund trist. Îmi amintesc. Tu?

Pe chipul lui trece umbra unei suferințe vechi.

– Da, a fost anul în care a trebuit să plec din Tahiti.

Privește în depărtare, de parcă acel alt timp și acel alt spațiu ar putea fi zărite undeva, în întunericul de dincolo de terasă.

– Am fost un om-zeu. Soarele strălucea datorită mie. Eram prieten cu vremea, cu oceanul și cu fructele din pomi. Și să nu uiți că pe atunci, înainte ca europenii să vină și să ne creștineze, ei bine, oamenii-zei nu erau chiar atât de neobișnuiți. Dumnezeu nu se găsea sus, printre nori. Uită-te la mine, aș putea trece lejer drept un zeu, nu?

– Băuturile astea sunt puternice! exclam.

– Probabil că ți-am mai spus toate astea și înainte.

– Probabil. Demult.

– Demult, demult, demult, demult…

Apare o chelneriță. Comand o salată de dovleac ca aperitiv și biban-de-mare ca fel principal. Omai alege două feluri care, din câte spune fata, are stomac de porc în ele.

– Știu, spune el, zâmbind larg.

Rămâne în continuare cel mai arătos bărbat pe care l-am cunoscut.

– M-am gândit să subliniez acest aspect, în cazul în care doreați diversitate.

– Și-așa, tot diversitate e. Sunt două feluri de mâncare diferite.

– Bine, domnule.

– Și încă două din astea, cere el, ridicând paharul.

– S-a făcut.

Fata îl privește fix, dar nici el nu e mai prejos.

– Vă cunosc, zice ea. Sunteți surferul, nu?

Omai râde.

– Ne aflăm în Byron Bay. Toată lumea face surfing.

– Nu, nu așa ca dumneavoastră. Sunteți Sol Davis, nu?

El încuviințează din cap și mă privește timid.

– Pentru păcatele mele.

– Nemaipomenit! Sunteți celebru pe aici.

– N-aș prea crede.

– Ba sigur că sunteți. V-am văzut cum surfați. A fost *uimitor*. E pe internet.

Omai zâmbește politicos, dar îi simt stânjeneala. După ce chelnerița pleacă, își privește mâna dreaptă. Își răsfiră degetele, imitând parcă o stea-de-mare, apoi le face pumn și întoarce mâna. Are pielea fină, de culoarea caramelului, foarte tânără. Conservată de ocean. Conservată

de anageria.

Mai pălăvrăgim puțin.

Sosesc aperitivele.

Începe să mănânce. Închide ochii când ia prima gură și scoate sunete de apreciere. Îl invidiez pentru ușurința cu care savurează plăcerea.

– Așadar, spune el, ce-ai mai făcut?

Îi povestesc. Despre viața mea ca profesor. Despre viața mea de dinainte. Istoria recentă. Islanda, Canada, Germania, Hong Kong, India, America. Îi vorbesc despre 1891. Despre Hendrich. Și despre Societatea Albatros.

– Sunt oameni ca noi. Mulți. OK, poate „mulți“ nu e termenul corect.

Îi explic despre ajutorul primit. Despre regula de opt ani. Despre alba și musculițele efemere. Omai mă privește cu ochii mari, absolut uluit.

– Și tu ce faci mai exact? mă întreabă.

– Mă duc unde Hendrich, șeful, îmi spune să mă duc. Îndeplinesc *misiuni*. Aduc oamenii la noi. Nu e chiar așa rău. Recent, am fost în Sri Lanka. O viață foarte comodă.

Până și pentru urechile mele „comodă“ sună ca un eufemism.

Râde, ușor îngrijorat.

– Și unde aduci oamenii?

– Nu e un loc anume. Am vrut să spun că oamenii devin membri.

– Cum adică?

– Păi, e foarte simplu. Le explic cum îi poate proteja societatea, mă asigur că își schimbă identitatea… Hendrich are *tot* felul de contacte. E ca un sindicat. Asigurare. Numai că noi suntem plătiți… ca să trăim.

– Te pricepi să vinzi, văd. Ești în pas cu timpurile, nu?

– Ascultă, Omai. Nu e de glumit. Suntem la fel de lipsiți de siguranță ca și înainte.

– Da. Și totuși, încă ne aflăm aici. Încă respirăm. Inspirăm și expirăm.

– Există pericole. Tu, acum, te găsești în pericol. La Berlin e un institut. Știe despre tine. Pe parcursul anilor, a săltat oameni ca noi.

Omai râde. Chiar *râde*. Mă gândesc la Marion, dispărută, posibil răpită, și mă înfurii. Am senzația că mă provoacă, ca un ateu în fața unui catolic.

– Au luat oameni? Ei, nu mai spune!

– E adevărat. Și nu e vorba numai de ei. Există firme de biotehnologie în Silicon Valley și în alte părți care își doresc un avantaj competitiv, iar noi le-am putea oferi exact asta. Nu suntem

ființe umane pentru ei, ci șoareci de laborator.

Se freacă la ochi. Brusc, pare obosit. Eu îl obosesc.

– OK. Și ce trebuie să faci pentru „protecție“? Care-i șpilul?

– Șpilul e că ai anumite obligații.

Omai râde, continuând să se frece la ochi, de parcă vorbele mele îi provoacă un somn de care trebuie să se scuture.

– Obligații?

– Din când în când trebuie să mai faci câte ceva pentru Societatea Albatros.

Râde și mai tare.

– Ce *nume*!

– Da, e puțin depășit.

– Ce fel de lucruri trebuie să faci?

– Lucruri diferite. Lucruri ca acesta. Să vorbești cu oamenii. Să încerci să-i înregistrezi.

– Să-i înregistrezi? Adică sunt și hârtii implicate?

– Nu, fără hârtii. Doar bună-credință. Încredere. Cel mai vechi tip de contract.

Îmi dau seama că vorbele mele sună ca ale lui Hendrich. Ultima dată când am avut aceeași senzație a fost în Arizona și nu s-a terminat deloc bine.

– Și ce se întâmplă când oamenii refuză?

– În general, nu refuză. E un târg corect.

Închid ochii. Îmi amintesc zgomotul făcut de pușcă în deșert.

– Ascultă, Omai, serios vorbesc, nu ești în siguranță.

– Și ce-ar trebui să fac?

– Ideea e ca oamenii să nu prindă rădăcini. Hendrich ține foarte mult să nu ne atașăm de oameni. Și are noimă ca oamenii să se mute la fiecare opt ani. Să înceapă o altă viață de la zero. Să devină altcineva. Tu ești aici de…

– Nu pot să fac chestia asta cu mutatul.

Pare foarte hotărât. Știu că trebuie să fiu direct.

– Nu ai de ales. Toți membrii societății…

– Dar nu am ales să fiu și eu membru.

– Devii membru automat. Imediat ce un alba e localizat, devine membru.

– Alba, alba, alba… bla, bla, bla…

– Să știi de existența societății înseamnă să faci parte din ea.

– Ca în viață, nu?

– Presupun că da.

– Și ce se întâmplă mai precis dacă spun nu? Dacă refuz?

Aștept prea mult să-i dau răspunsul.

Se sprijină de spătar și dă din cap.

– Oau, omule! E ca Mafia. Te-ai alăturat Mafiei.

– N-am avut încotro, îi explic. Asta e și ideea. Dar crede-mă, are sens... Vezi tu, dacă un alba e expus, îi pune în pericol pe *toți* alba. Și tu știi că trebuie să te ascunzi. Te-ai ascuns și înainte. Mi-ai povestit...

Clatină din cap.

– De 30 de ani sunt în Australia.

Meditez asupra acestei informații.

De 30 de ani sunt în Australia.

– Eu știam că 20.

Expresia i s-a înăsprit puțin. Asta nu e bine. Nimic nu e bine. Mă gândesc cum râdeam amândoi pe navă. Mă gândesc la momentele de mai târziu, de la Societatea Regală din Londra, când Omai a insistat să rămân acolo cu el. Cât de mult ne-am distrat atunci! Am băut gin și le-am turnat minciuni lui Samuel Johnson și vedetelor momentului.

– Cine ți-a zis? Am fost urmărit?

– Eu tot nu pricep cum ai reușit să stai aici 30 de ani. Te-ai mutat dintr-un loc în altul?

– Am stat în Sydney 13 ani, dar sunt în Byron de 17. Am călătorit pe coastă puțin. Am fost și în Munții Albaștri. Dar, în mare, am locuit în aceeași casă.

– Și nimeni nu a intrat la bănuieli?

Mă privește fix. Nările i se umflă și i se contractă cu intensitatea unei răsuflări.

– Oamenii văd în general numai ce vor să vadă.

– Dar ești pe internet, până și chelnerița te-a văzut. Cineva te-a filmat. Atragi prea mult atenția.

– Tu. Tu încă îți închipui că ai focul în mână. Iar eu încă sunt „Celălalt“ pe care vrei să-l manevrezi după cum ți-e pofta. Poți să-ți iei focul și să-l stingi în ocean.

Ușurel.

– Iisuse, Omai. Încerc să te ajut. Nu e vorba de mine. Eu sunt doar un mijlocitor. E vorba de Hendrich. Știe multe lucruri. Poate opri multe lucruri oribile înainte să se întâmple, dar poate și să – adevărul oribil îmi sare în ochi acum – facă anumite lucruri oribile să se întâmple.

– Știi ceva?

Își scoate portofelul, scotocește în el, așază câteva bancnote pe masă și se ridică.

– Dacă nu ești tu cel adevărat cu care vorbesc, atunci nu e nepoliticos din partea mea, corect?

Rămân nemișcat după ce pleacă. Vine mâncarea și îi spun fetei că Omai se va întoarce. Dar bineînțeles că nu o face.

Sincer vorbind, am crezut că lucrurile vor fi diferite. Am crezut că o să discutăm despre vremurile trecute, despre lucrurile bune și rele prin care am trecut și pe care nimeni nu și le-ar fi închipuit. Am crezut că vom discuta despre biciclete, mașini și avioane. Despre trenuri, telefoane, fotografii, becuri electrice, emisiunile de la televizor, computere, rachetele trimise spre lună. Despre zgârie-nori. Despre Einstein, Gandhi, Napoleon sau Hitler. Despre drepturile civile. Despre Ceaikovski, rock și jazz. *Kind of Blue* [15]. *Revolver* [16]. Oare îi plăcea *The Boys of Summer* [17]? Apoi hip-hopul. Barurile cu sushi. Picasso. Frida Kahlo. Încălzirea globală. Detractorii încălzirii globale. *Star Wars.* Criza armelor nucleare din Cuba. Beyoncé. Twitter. Emojiuri. Reality TV. Știri false. Donald Trump. Continua urcare și cădere a empatiei. Despre ce am făcut în războaie. Motivele care ne împing să mergem mai departe.

Dar nu, nu am vorbit despre nimic din toate astea.

Dădusem cu bâta în baltă.

Ce să mai, eram un cretin. Un cretin nenorocit și fără prieteni.

Oamenii pe care îi iubești nu mor niciodată.

Asta îmi spusese Omai cu mulți ani în urmă.

Avea dreptate. Nu mor. Nu de tot. Trăiesc în mintea ta, așa cum au trăit întotdeauna înlăuntrul tău. Ții aprinsă lumina din ei. Dacă ți-i amintești destul de bine, încă te pot îndruma, la fel ca strălucirea stelelor de mult stinse care călăuzesc vasele pe ape necunoscute. Dacă încetezi să-i mai plângi și începi să-i asculți, încă au puterea de a-ți schimba viața. Ei pot fi, pe scurt, salvarea ta.

Omai locuiește la marginea orașului, pe șoseaua Broken Head, la numărul 352. O casă din șindrilă cu un singur etaj.

Se vede marea de aici. Firește că așa e. Omai ar fi trăit *în* mare dacă ar fi putut.

Aștept două minute după ce ciocăn. Am o durere de cap difuză. Aud zgomote ușoare din interior. Ușa se întredeschide. O femeie bătrână cu păr alb și scurt se uită de dincolo de lanțul pus. Bate spre 90 de ani, aș zice. Față ridată ca o hartă. Postură asimetrică din cauza artritei și a osteoporozei. Ochi îngrijorați, distruși de cataractă. Un pulover lung de un galben luminos. Ține în mână un deschizător electric de conserve.

– Da?

– Scuzați-mă, cred că am greșit adresa. Iertați-mă că v-am deranjat atât de târziu.

– Nicio problemă. Oricum nu prea dorm bine zilele astea.

Dă să închidă ușa.

– Îl caut pe Sol. Sol Davis, zic iute. E adresa corectă? Sunt un prieten vechi. Am luat masa cu el în seara asta și mă tem că l-am supărat.

Șovăie o clipă.

– Tom. Mă cheamă Tom.

Femeia dă din cap. A auzit de mine.

– A plecat să surfeze.

– Pe întuneric?

– Așa îi place lui. Oceanul nu pleacă niciodată acasă. Mereu îmi spune asta.

– Unde surfează de obicei?

Se gândește puțin. Se uită la aleea de ciment din fața ușii de parcă ar găsi un indiciu acolo.

– La naiba cu creierul meu bătrân... Plaja Tallow.

– Vă mulțumesc foarte mult.

Stau pe nisip și îl urmăresc, în lumina lunii pline. O umbră mică ridicându-se pe un val. Telefonul îmi vibrează în buzunar.

Hendrich.

Dacă nu răspund, va intra la bănuieli.

– E cu tine?

– Nu.

– Se aude marea.

– Face surf.

– Poți vorbi?

– Nu mult. Mă întâlnesc cu el mai târziu.

– A acceptat ideea?

– Nu, dar o va accepta.

– I-ai explicat tot?

– Nu chiar tot.

– Filmul cu el de pe YouTube are acum 400000 de vizualizări. Trebuie să dispară.

Omai dispare. Sub un val. Capul se ridică din nou. Un mod de viață perfect. Te urci pe val, cazi și te ridici din nou. Atât de mult din viață pare bazat pe ideea de *ridicare*, de construire – a unui venit sau a unei puteri – de trăire a unei vieți în continuă ascensiune, verticală precum un zgârie-nori. Dar existența lui Omai pare naturală ca oceanul însuși, largă și deschisă ca orizontul. E din nou pe placă, culcat pe burtă,

vâslind cu brațele peste talazuri.

– O va face, sunt sigur.

– Știu că o va face. Spre binele nostru, al tuturor. Nu e vorba doar de Berlin. O firmă de cercetare în domeniul biotehnologiei din Beijing de asemenea...

Aud chestia asta de peste un secol. Știu că ar trebui să mă îngrijoreze, mai ales că Marion e undeva, în lume, singură, dar e doar un alt zgomot de fond. Ca apa care trece peste nisip.

– Da. Ascultă, Hendrich, trebuie să închid. Cred că iese din apă.

– Planul A. Asta ești tu, Tom. Dar nu uita că există întotdeauna un plan B.

– Înțeleg.

– Așa ar fi bine.

După ce închid, stau aici, pe nisip. Mi se pare că valurile respiră. Inspiră. Expiră.

20 de minute mai târziu, Omai iese din apă.

Mă vede și continuă să meargă, cărându-și placa.

– Hei!

Mă iau după el.

– Ascultă, sunt prietenul tău. Încerc să te protejez.

– Nu am nevoie de protecția ta.

– Cine e femeia, Omai? Femeia din casa ta?

– Nu e treaba ta. Și să nu te mai apropii de casa mea.

– Omai! Iisuse, Omai! Futu-i! E important.

Se oprește pe iarba aspră de la marginea plajei.

– Am o viață bună. Nu vreau să mă mai ascund. Vreau să fiu eu însumi. Vreau să duc o viață integră.

– Te poți muta oriunde în lume. În Hawaii. Indonezia. Oriunde dorești. Se poate face surfing în multe locuri. Oceanul e pretutindeni. E doar aceeași masă de apă.

Încerc să gândesc. Încerc să găsesc ceva din trecutul nostru comun care să-i spargă zidurile încăpățânării.

– Îți amintești ce ne-a spus doctorul Johnson în prima săptămână după voiaj? La masa dată în cinstea ta, la Societatea Regală? Despre *integritate*?

Omai ridică din umeri.

– Asta a fost demult.

– Hai, chiar nu-ți aduci aminte? Am mâncat potârniche. Ne-a spus că trebuie să fim întotdeauna gata pentru a primi noi cunoștințe. *În timp ce cunoașterea fără integritate e periculoasă, integritatea fără cunoaștere e*

inutilă și denotă slăbiciune. Încerc să-ți ofer această cunoaștere și tu nu-mi dai decât integritate. Integritatea te va ucide. Riști totul din cauza ei.

– Ai vrea puțină cunoaștere, Tom?

Îi fac semn să continue.

Închide ochii, de parcă și-ar scoate un ciob din talpă.

– Bine, o să-ți dau niște informații. Am fost ca tine. M-am mutat de colo până colo. Prin tot Pacificul. Oriunde nu riscam să primesc întrebări. Samoa. Insulele Solomon. Lautoka în Fiji. Sugar City. Noua Zeelandă. M-am dus chiar și în Tahiti. Am sărit dintr-o parte în alta. De câte ori a fost necesar am format legăturile perfecte. Am folosit tot felul de tertipuri să mă dau la fund. Am folosit documente false. Întotdeauna am luat-o de la capăt. Un început proaspăt, de două ori într-un deceniu. Apoi lucrurile au început să se schimbe.

– Cum?

Un bărbat de vreo 50-60 de ani trece pe lângă noi. Poartă un tricou gri-metalizat decolorat, blugi cu găuri și franjuri și șlapi. Merge pe aleea de pe plajă îndreptându-se spre partea nisipoasă, însoțit de o țigară cu iarbă și o cutie de coca-cola. Îngână încetișor o melodie tristă, dar neinteligibilă. E un bețiv drogat, pașnic, indiferent, care nu vrea nimic de la noi. Se așază cu greu pe nisip ca să fumeze și să privească valurile, destul de departe ca să nu audă ce vorbim.

Omai se așază și el, punând placa pe iarbă și încrucișându-și picioarele peste ea. Îl imit.

Privește spre mare cu vădită iubire, de parcă ar fi o amintire. Momentele trec, nebăgate în seamă. – M-am îndrăgostit.

Firește că aș vrea să pun întrebări, dar prefer să păstrez tăcerea deocamdată.

– Îmi povesteai despre iubire, mai ții minte? Îmi povesteai de fata de care te îndrăgostiseși. De cea cu care te-ai căsătorit. De mama lui Marion. Cum o chema?

– Rose.

Când îi rostesc numele aici, pe o plajă din Australia, în secolul XXI, mă cuprinde o senzație ciudată, de amețeală. Distanța timpului și cea a spațiului se contopesc cu apropierea emoției. Îmi sprijin mâinile de amestecul de iarbă și de nisip, de parcă aș dori să simt ceva solid, de parcă urmele ei elementare s-ar găsi aici.

– Ei bine, și eu am găsit-o pe Rose a mea. Era foarte frumoasă. O chema Hoku. Mă doare capul când mă gândesc la ea.

Îl aprob în tăcere.

– Durerile de cap provocate de amintiri. Și eu sufăr din cauza lor în ultima vreme.

Mă întreb, preț de o clipă, dacă Hoku e bătrâna cu deschizătorul de conserve pe care o văzusem în casa lui, deși ideea mi se infirmă imediat.

– Am fost împreună numai șapte ani. A murit în război...

Mă întreb în care dintre ele. Și unde. Al Doilea Război Mondial, presupun, și am dreptate.

– Atunci m-am mutat în Noua Zeelandă și am obținut documente false ca să mă pot înrola. Nu a existat o perioadă mai bună ca să-ți faci o identitate falsă. Acceptau pe oricine atunci. Nu săpau prea mult. Și nici nu am luptat o perioadă lungă. Am fost trimis în Siria unde am stat o vreme și am copt pâine. Apoi am mers în Tunisia, unde am continuat să coc pâine și unde am avut parte și de ceva acțiune. Am văzut o grămadă de lucruri. A fost foarte intens. Dar tu? Ai luptat undeva?

Oftez.

– Nu mi s-a permis. Hendrich a considerat combinația dintre știință și ideologie cel mai periculos lucru pentru noi. Și a avut dreptate. Naziștii și obsesia lor bolnavă pentru crearea rasei perfecte. Așa-zișii oameni de știință ai lor specializați în eugenie puseseră ochii pe noi. Preluaseră Institutul de Cercetări Experimentale de la Berlin și au descoperit cercetările despre alba. Au pornit pe urmele noastre. În orice caz, Hendrich trecea și el printr-o fază de paranoia accentuată. Nu voia ca vreunul dintre noi să fie implicat în război. Și, da, în timp ce tu salvai civilizația, eu eram un bibliotecar miop și astmatic în Boston. Încă mă urăsc pentru asta. Se pare că am încercat să evit dragostea, așa cum Hendrich voia ca noi să evităm războiul. Să încercăm să supraviețuim fără să mai suferim.

O sirenă se vaită în depărtare, pe un drum dincolo de noi.

Omai îndepărtează apa de pe placă.

– Nu. Nu e pentru mine. Dragostea e acolo unde găsești semnificație. Acei șapte ani petrecuți cu ea au reprezentat totul pentru mine. Înțelegi? Poți lua toți anii dinainte și de după această perioadă. Prin comparație, sunt egali cu zero. Asta e problema cu timpul, nu? Nu totul e la fel. Unele zile, unii ani, unele *decenii* sunt pustii. Nu găsești nimic în ele. Doar apă liniștită. Apoi dai peste un an, ba chiar peste o zi sau peste o după-amiază. Și reprezintă totul. Absolut totul.

Mă gândesc la Camille cum stătea pe bancă, în parc, citind *Dulce e noaptea*, iar Omai își continuă monologul.

– M-am străduit să găsesc un sens în tot ce se întâmplă. Pe vremuri, credeam în mana. Așa era atunci, pe insule. Probabil că încă mai cred într-un fel. Nu ca o superstiție, ci ca ideea de *ceva*. Ceva din noi. Ceva inexplicabil care nu vine din cer și nici din rai, ci din interiorul nostru.

Se bate în piept.

– Nu poți să te îndrăgostești pur și simplu, fără să crezi că există ceva mai mare deasupra noastră. Ceva… *dar nu neapărat noi*. Ceva care trăiește în noi, închis în noi, gata să ne ajute sau să ne distrugă definitiv. Suntem mistere pentru noi înșine. Până și știința știe asta. Habar n-avem cum dracului funcționează mintea noastră.

Se așterne tăcerea peste noi.

Bețivanul s-a întins pe spate acum și privește stelele. Își stinge țigara în nisip.

Trece un minut. Poate două. Apoi Omai pare pregătit să spună ce are de spus.

– Am avut un copil.

Glasul lui se rostogolește blând ca un val.

– Am numit-o Anna.

Încerc să absorb vorbele. Semnificația lor. Mă gândesc la Marion. Atunci fac legătura.

– Ea e, nu-i așa? Femeia din casa ta e…

Dă din cap aproape imperceptibil.

– Nu e ca fiica ta. A îmbătrânit. În timp real. S-a căsătorit. Dar soțul ei, ginerele meu, a murit de cancer acum 30 de ani. Locuiește cu mine de atunci.

– Așadar știe despre tine?

Omai râde. Firește că e o întrebare cretină, dar tot mi se pare o idee absurdă că o musculiță efemeră știe un asemenea lucru despre o rudă apropiată, i se pare OK și nu vede niciun risc. Și Rose știa despre mine și despre mama, dar ideea o tortura și a dus la separarea noastră.

– Știe. Știe. Și soțul ei știa.

– Și au reușit să păstreze secretul?

– Cine ar crede un secret ca ăsta?

– Unii oameni. Oameni periculoși.

Felul în care mă privește mă face să mă simt slab, jalnic. Un laș care fuge întruna.

– Un val te poate ucide. Sau îl poți stăpâni. Uneori, e mai periculos să te ferești de el. Nu poți să-ți trăiești viața în frică, Tom. Trebuie să te pregătești să urci pe placă și să te ridici în picioare. Dacă ești prins sub creasta valului, e necesar să ignori spaima. Trebuie să trăiești clipa. Trebuie să-ți croiești drum. Dacă te sperii, în clipa următoare pici de pe placă și te izbești cu capul de o stâncă. Nu voi trăi niciodată în frică. Nu pot s-o fac pentru tine, Tom, pur și simplu nu pot. Am alergat prea mult. Aici mă simt acasă. Te iubesc, omule, dar nu-mi pasă dacă fantoma căpitanului Furneaux apare pe nisip. Nu merg nicăieri cu tine.

Apoi se ridică în picioare și își ia cu el placa.

– O să îndrept asta, mă trezesc rostind. *O să îndrept asta.*

Încuviințează din cap, dar continuă să se deplaseze, ajungând pe aleea de beton acum. Mă întorc și îl văd pe drogatul de pe plajă făcându-mi cu mâna. Îi răspund cu lehamite. Mă întind pe nisip și mă gândesc la războiul în care a luptat Omai și în care eu nu m-am dus din cauza lui Hendrich. Simt că se apropie vremea să lupt și eu de data asta. Telefonul începe să vibreze, lipit de coapsă. Îl las să sune și mă întreb ce naiba voi face.

Adorm pe plajă. Când mă trezesc, lumina dimineții inundă cerul. Mă întorc la hotel, mănânc, îmi verific mesajele și mi se pare ciudat că Hendrich a încercat să sune doar o singură dată. Mă duc în cameră și mă chinui puțin cu wi-fi-ul, dar reușesc, într-un târziu, să mă conectez online. Intru pe Facebook și nu văd nicio postare nouă pe pagina lui Camille. Vreau să stau de vorbă cu ea. Vreau să îi trimit un mesaj. Dar știu că nu pot. Sunt periculos. Cât încă fac parte din Societatea Albatros, sunt lucrul de care trebuie să o protejez.

Mă ghemuiesc în poziție de fetus și plâng cu lacrimi amare. Mă întreb dacă nu am cumva o cădere nervoasă.

– Să te ia dracu’, Hendrich, șoptesc cu ochii la tavan. La naiba cu toate astea.

Plec din hotel la pas și mă plimb de colo până colo, încercând să-mi stăpânesc lacrimile și să mă gândesc. Trebuie să mă gândesc. Merg pe faleză, apoi pe plajă. Mă îndrept spre farul din Cape Byron și privesc marea.

Îmi amintesc cum scrutam cu privirea Oceanul Antarctic de pe puntea vasului *Adventure*, prins în nebunia lacomă a lui Cook, care căuta un continent mai mare decât Australia.

Vine un moment în viața oricui când îți dai seama că nu mai există niciun continent dincolo de gheață. Doar și mai multă gheață. Apoi lumea continuă așa cum o știm.

Câteodată, trebuie să te uiți la ce știi că e acolo și să descoperi lucrurile din fața ta. Oamenii pe care îi iubești.

Mă gândesc la Camille. La vocea ei. La felul în care își lasă capul pe spate în soare. La teama pe care am simțit-o când a căzut de pe scaun.

Îmi dau seama brusc că nu contează. Nu contează că îmbătrânim diferit. Nu contează că nu există nicio modalitate ca să ne împotrivim legilor timpului. Timpul din viitor e precum ținutul de dincolo de gheață. Ghicești cum ar putea fi, dar nu știi niciodată sigur. Tot ce știi este clipa în care te afli.

Mai merg o vreme și dau peste o lagună. Apa e de un verde-închis

incredibil, înconjurată de bolovani și de vegetație luxuriantă. Am trăit mult timp, dar nu cunosc numele celor mai multe plante. Și nici al lagunei. E plăcut să fiu într-un loc pe care nu-l cunosc. Să fiu într-un loc nou, unde lumea să nu pară stătută și familiară. Două cascade mici se revarsă în lagună, acoperind restul zgomotelor. Mă uit cum pică apa până când începe să semene cu voalul unei mirese.

Nu am internet. Nu am semnal la telefon. Aici e liniște. Aerul, parfumat. Până și apa e doar un susur. Mă așez pe un buștean și observ ceva. Nu mă mai doare capul.

Știu un lucru cu o precizie milimetrică.

N-am nicio șansă să-l convertesc pe Omai. Și nicidecum nu-l voi ucide. Inspir aerul cu aromă de flori și închid ochii.

Aud un zgomot care nu e apă.

Un foșnet într-un tufiș aproape de cărarea din spatele meu. Poate e un animal. Dar nu, simt că vine cineva. O persoană. Un turist, poate.

Mă răsucesc.

Văd o femeie care îndreaptă un pistol spre mine. Simt un val de șoc.

Șocul nu apare la vederea armei.

Șocul e din cauza *ei*.

În primul rând, arată diferit. Are părul vopsit în albastru. E înaltă. Mai înaltă decât am crezut că va fi vreodată. Are tatuaje pe brațe. Are un aspect perfect potrivit secolului XXI: tricou („Oamenii mă sperie“), blugi, un inel în buză și un ceas portocaliu din plastic. Toate astea dominate de mânia ei. Arată ca o femeie spre 40 de ani și nu ca fetița căreia i-am spus la revedere acum 400 de ani. Dar ea e. Ochii stau mărturie.

– Marion!

– Nu rosti numele ăsta!

– Eu sunt.

– Întoarce capul spre apă!

– Nu, Marion. N-am de gând.

Mă ridic în picioare și mă uit la ea. Șocul e imens. Încerc din greu să mă gândesc la arma care e doar la câțiva centimetri de fața mea sau la moartea care ar putea veni în câteva secunde. Încerc să o văd doar pe fiica mea.

– Tu ești motivul pentru care sunt încă în viață. Mama ta mi-a zis să te găsesc. Am știut că ești pe undeva. Am știut.

– Ne-ai părăsit.

– Așa e. Te-am părăsit și regret nespus. Dar te-am părăsit ca să-ți salvez viața. Să salvez viața mamei tale. Ea a vrut să plec. Era singura soluție. Scăpaserăm de Londra, dar nu și de realitate. Am văzut-o pe

mama *înecându*-se din cauza mea. Știi ce înseamnă să ai o asemenea vină în tine, Marion? Nu vrei așa ceva. Nu vrei să mă ucizi pentru același motiv. Hendrich e în spate? El te-a pus să faci asta? Te-a recrutat? Ți-a spălat creierul? Fiindcă asta face, Marion, spală creierii oamenilor. Poate fi foarte convingător. Trăiește de vreo mie de ani. Știe cum să manipuleze.

– Niciodată nu m-ai vrut. Asta i-ai zis lui Hendrich. Niciodată nu ți-ai dorit să fii tată.

Șoc peste șoc. Hendrich o găsise pe Marion și îmi ascunsese acest lucru. Îmi ascunsese singurul lucru despre care știa că mi-l doresc cu disperare – unde se află Marion. De cât timp fusesem amândoi în societate fără ca eu să știu?

Mi se taie răsuflarea și abia reușesc să îngaim:

– Nu, nu, e o minciună. Marion, ascultă, m-am dat peste cap să te găsesc. Te rog! Când a…

Arma e tot acolo. Îmi trece prin cap să i-o înhaț. Dar e fiica mea, Marion, vidul pe care l-am simțit mereu. Pot vorbi cu ea. Dacă Hendrich poate, eu de ce să nu pot?

– Ai vrut să mă găsești fiindcă eram singura persoană din lume care știa despre tine și în care nu ai avut încredere. Nu ți-a păsat de mine, nu mă văzuseși de secole. Nu voiai decât să te protejezi și le-ai cerut celor de la Societatea Albatros să mă găsească și apoi să mă elimine.

– Situația stă exact invers.

– Am văzut scrisoarea pe care i-ai trimis-o lui Hendrich acum câteva decenii.

– Ce scrisoare?

– Am văzut-o. Era scrisul tău. Am văzut plicul. Am văzut ce ai spus. Am văzut condițiile pe care le-ai pus ca să te alături societății. Aproape că am murit de disperare. Am înnebunit fir-ar-a dracului de treabă. Depresie. Atacuri de panică. Psihoză. Pe toate le-am avut, fiindcă am descoperit că tatăl meu pe care îl iubeam mai mult decât orice pe lume mă voia moartă. Și eu am vrut să te găsesc. *Tu* ai fost singurul lucru care m-a determinat să continui. Să aflu că singurul lucru care m-a ajutat să supraviețuiesc mă vrea, de fapt, moartă a fost prea mult pentru mine. Nu-ți datorez nimic, *tată*.

Plânge acum. Are fața ca oțelul, dar plânge, iar eu o iubesc atât de mult, încât simt forța iubirii precum o cascadă care curge întruna și vreau ca totul să fie OK. Vreau să știe că totul poate fi OK.

– Hendrich minte. Falsifică lucruri. Îi face și pe alți oameni să falsifice lucruri. Uneori, asta funcționează pentru noi, dar, alteori, funcționează împotriva noastră. Are legături și bani, Marion. S-a îmbogățit din cultura lalelelor și nu a pierdut niciodată.

– Agnes a verificat-o. Agnes mi-a spus că e adevărat. A zis că eu sunt motivul pentru care a trebuit să pleci și că m-ai urât pentru asta. Nenorocitule!

– Nu am spus niciodată că te urăsc. Agnes îi mănâncă din palmă, e orbită. Marion, te iubesc. Nu sunt perfect. N-am fost un tată perfect. Dar întotdeauna te-am iubit. Te-am căutat continuu. Continuu, Marion. Ai fost un copil uimitor. Te-am căutat continuu. Ți-am dus dorul în fiecare zi.

Mi-o imaginez aproape de fereastră, prinzând ultima rază de lumină ca să poată termina *Regina zânelor*. Mi-o imaginez cum stătea pe pat, cântând la fluier, hotărâtă să nimerească notele perfect.

Încă plânge, dar arma mă țintește și acum.

– Ai spus că te întorci. Nu te-ai întors niciodată.

– Știu, știu. Fiindcă eram un pericol, nu ții minte? Semnele și cuvintele scrijelite pe ușă? Căutătorul de vrăjitoare? Bârfele? Știi foarte bine ce se întâmpla. Știai ce se întâmplase cu mama. Eu eram problema. Așa că am fost nevoit să plec. Așa cum și tu a trebuit să pleci.

Strânge din ochi, de parcă ar vrea să facă un pumn din fața ei.

– *Fiu de cățea*, spune.

Aș putea să apuc iute arma acum, dar mă abțin.

De secole ea era singurul meu motiv să trăiesc. Acum, îmi dau seama, vreau să trăiesc activ. De dragul vieții înseși. De dragul posibilității, al viitorului și al lucrurilor noi.

– Țin minte cum cântai *Sub copacul din codrul verde,* adaug. La fluierul acela mic. La cel pe care l-am cumpărat de la piața Eastcheap. Tu mai ții minte? Mai ții minte când te-am învățat cum să cânți la el? Te-ai chinuit la început. Parcă nu reușeai să acoperi găurelele cu degetele, nu de tot, dar într-o zi ai izbutit. Și ai cântat la fluier pe stradă, chiar dacă mama ta nu voia asta… Nu și-a dorit niciodată atenție. Din motive pe care acum probabil le înțelegi.

Nu scoate niciun cuvânt. Mă holbez la apă și la copacii de pe cealaltă parte a lagunei. Îi aud răsuflarea.

Îmi vâr mâna în buzunar.

– Ce faci? întreabă ea atât de încet, încât apa îi acoperă glasul.

Scot portofelul.

– Așteaptă o secundă!

Scot punguța de plastic și o ridic în aer. Se uită la moneda întunecată și fragilă din ea.

– Ce e acolo?

– Nu-ți amintești ziua aceea din Canterbury? Soarele strălucea.

Cântai la fluier și cineva ți-a pus un penny în mână. Iar tu mi l-ai dat în ziua plecării și mi-ai spus să mă gândesc la tine. Bănuțul ăsta mi-a dăruit speranță. M-a ținut *în viață.* Am vrut să ți-l dau înapoi într-o bună zi. Așa că iată... Ține-l.

Întinde ușor mâna liberă. Așez moneda în palmă. Nesigură, lasă arma în jos. Degetele ei se strâng în jurul monedei, precum floarea de lotus care își închide petalele.

Pare amețită. Rostește ceva, dar nu aud, apoi se sprijină de mine. Nici nu apuc să mă dumiresc și ea plânge în hohote pe umărul meu, iar eu o țin în brațe și nu-mi doresc decât să dispară toate secolele dintre noi.

Vreau să știu totul. Vreau să-mi petrec următorii 400 de ani ascultându-i povestea. Dar când se retrage din brațele mele și își șterge ochii, pe chipul ei apare anxietatea.

– E aici, zice ea, privindu-mă fix cu ochii verzi ai mamei ei. Hendrich. E aici.

Hendrich hotărâse să o însoțească pe Marion în Australia. Rezervase camere în același hotel, Byron Sands. Se îngrijorase, încă de prima dată când îmi ceruse, că nu voi fi în stare să mă ocup de Omai. Își făcea griji, iar eu, ca să fiu sincer, știam asta de ceva vreme. Încă din Sri Lanka și din momentul în care hotărâsem că vreau să mă întorc la Londra.

Marion fusese instruită să mă urmărească pe furiș. Nu se așteptau de la ea să mă omoare și acesta era singurul element de partea noastră.

– O să fie bine, Marion, o liniștesc, îngrozit că i-am trântit încă o minciună. Totul. Totul o să fie bine.

Acum e seară. Marion și Hendrich iau cina împreună în Byron Sands.

– Nici să nu clipești! am sfătuit-o. Trebuie să fii persoana de acum o oră. În fața lui, trebuie să crezi la modul absolut că mă vrei mort.

Sunt afară. Mă plimb de-a lungul drumului de coastă de lângă Byron Sands, în caz că Marion are nevoie de mine. Calmul ierbii, al mării și al plajei contrastează cu gândurile mele zbuciumate. Hoinăresc prin întuneric, ferindu-mă de lumina stâlpilor electrici.

Am telefonul la ureche. Încerc să dau de Camille, Hendrich îi auzise vocea în ziua aceea când fusesem beat în parc. Tot ce se poate să fi trimis un alba într-o misiune londoneză acum – Agnes sau altcineva – care să o ucidă și să facă în așa fel încât moartea ei să pară sinucidere.

– Răspunde, șoptesc inutil. Răspunde, răspunde...

Dar nu răspunde. Așa că îi scriu un SMS.

„Îmi pare rău pentru felul în care m-am purtat. Trebuie să-ți explic

mai multe. Și o voi face. Vreau să îți spun că ar trebui să pleci. Ești în pericol. Părăsește apartamentul. Du-te în altă parte. Într-un loc public.“

Trimit SMS-ul.

Inima îmi bate nebunește.

Îmi dau seama că toată viața am fost copleșit de frică. Hendrich îmi promisese că va pune capăt temerilor mele, dar mi le accentuase. Controla oamenii prin frică. Mă controlase prin frică, și pe Marion, la fel. Când a fost vorba numai de mine, mi-a fost greu să văd, dar observând felul în care o manipulase pe Marion, cum ne mințise pe amândoi în tot acest timp, înțelesesem că Societatea Albatros funcționa pe baza secretelor și a manipulării membrilor ei, doar pentru a servi intereselor și paranoiei lui Hendrich în privința amenințărilor externe. Companiile specializate în biotehnologie care încercau să oprească procesul de îmbătrânire reprezentau cel mai nou motiv de îngrijorare: una numită GeneControl Therapies și alta numită StopTime, amândouă investind în tehnologia cu celule stem care puteau preveni într-o bună zi îmbătrânirea oamenilor.

Hendrich se agăța de ideea că oamenii de știință de la institutul din Berlin erau niște ucigași și întotdeauna avea la îndemână o nouă teorie a conspirației. Tuturor alba le era greu să fie sinceri și, adesea, aveau amintiri ale unor nedreptăți oribile, așa cum aveam și eu. Dar nu mai eram dispus să las umbra lungă a lui William Manning să-mi întunece judecata. Cu cât mă gândeam mai mult la amenințări, cu atât îmi dădeam seama că Hendrich însuși era amenințarea.

Distrusese totul. Până și revederea cu Marion.

Am primit un SMS de la Camille: „?????“

Un taxi trece prin apropiere. Singura mașină de pe drum.

Telefonul vibrează din nou.

Nu e Camille, ci Marion.

– Se va întâlni cu Omai.

– Poftim?

– Tocmai părăsește restaurantul. Pleacă. Tocmai s-a urcat într-un taxi. Va ajunge la casa lui în zece minute.

O șopârlă cu dungi galbene se strecoară printre palmieri.

– Am văzut taxiul. Ce-are de gând să facă?

– N-a spus. Mi-a ordonat să aștept. Nu am vrut să risc. Și-așa e plin de bănuieli.

– Marion, are o armă?

– Nu știu. Dar…

Deja alerg spre nord, spre șoseaua Broken Head, înainte ca ea să

apuce să termine propoziția.

Canterbury, Anglia, 1617

– Tată!

Marion s-a uitat la mine de jos, de pe perna ei. Avea ochii plini de îngrijorare. A oftat. Îi povestisem despre păsările care plecau pe lună și trăiau acolo, pe partea pe care noi nu o vedeam.

– Da, Marion.

– Mi-aș dori să fi fost pe lună.

– De ce, Marion?

S-a încruntat puternic. Așa cum numai o încruntătură poate fi puternică.

– Cineva a scuipat-o pe mama. A venit la taraba din piață și a stat acolo. Purta niște mănuși frumoase. Dar avea o față de gargui și vorbea la fel de puțin ca garguiul. I-a aruncat mamei cea mai oribilă privire, apoi și mie la fel. Lui mami nu i-a plăcut deloc cum se uita la mine, așa că i-a spus: „Doriți flori, domnule?“ Cred că i-a vorbit cam aspru, dar numai pentru că se simțea nervoasă.

– Și a scuipat-o?

Marion a dat din cap că da.

– Bărbatul a mai așteptat o clipă, apoi a scuipat-o direct în față.

A scrâșnit din dinți atât de tare, încât i-am observat mușchii feței mișcându-se.

Am cugetat o vreme.

– Și omul a mai zis ceva? A explicat de ce-a făcut asta?

Marion s-a încruntat. Angoasa din ochii ei o făcea să pară mai mare. Îmi imaginam cu ușurință femeia care avea să devină.

– N-a scos niciun cuvânt. A plecat lăsând-o pe mama ștergându-se, iar toți ceilalți vânzători și oameni din oraș se holbau la noi.

– S-a mai purtat așa și cu altcineva?

– Nu, numai cu noi.

Am sărutat-o pe frunte. I-am tras pătura mai sus.

– Uneori, i-am zis, lumea nu e așa cum ne-am dori să fie. Uneori, oamenii ne pot dezamăgi. Uneori, oamenii le fac lucruri îngrozitoare altor oameni. Trebuie să fii atentă în viață. Vezi tu, eu sunt diferit. Știi asta, nu? Restul lumii îmbătrânește mai repede, spre deosebire de mine.

Expresia de pe chipul ei s-a schimbat. Era pierdută în închipuiri

violente.

– Sper ca omul ăla să se îmbolnăvească. Sper să moară în chinuri pentru felul în care a făcut-o pe mama de rușine. Mi-aș dori să-l văd spânzurat, să dea din picioare sălbatic, să fie sfâșiat în bucăți și să-i iasă mațele pe-afară. Aș vrea să-i scot ochii și să-i arunc la câine.

Am privit-o. Mânia era o forță pe care aproape că o simțeai.

– Marion, ești încă un copil. Nu trebuie să gândești așa.

S-a calmat puțin.

– M-am speriat.

– Dar ce ne învață Montaigne despre teamă?

A dat ușor din cap, de parcă însuși Montaigne s-ar fi aflat în cameră.

– Cel care se teme va suferi, căci deja suferă din pricina de-i provoacă spaimă.

– Acum, ascultă-mă, Marion. Dacă ți s-ar întâmpla ceva, să zicem că ai deveni ca mine, dacă ai fi diferită, trebuie să înveți să-ți construiești o carapace în jurul tău. O carapace tare precum coaja de nucă. O carapace pe care nimeni nu o poate vedea, dar despre care tu știi că e acolo. Înțelegi ce spun?

– Cred că da.

– Să fii tare ca nuca.

– Dar oamenii sparg nucile. Apoi le mănâncă.

Mi-am înăbușit un zâmbet. Uneori, nu prea puteai s-o păcălești pe Marion.

Puțin mai târziu, după ce am băut un pahar de bere slabă, m-am așezat pe pat lângă Rose, temându-mă de viitorul care era deja pornit împotriva noastră. Mi-a venit rău când m-am gândit la momentul în care va trebui să le părăsesc. Când va trebui să fug și să continui să fug pentru tot restul vieții mele. Departe de Canterbury. Departe de Rose. Departe de Marion. De mine însumi. Deja mi se făcuse dor de prezentul în care încă trăiam. Am stat așa, întins, încercând să găsesc o cale spre un viitor îndepărtat, unde lucrurile ar fi mai bune. Unde cursul vieții mele s-ar schimba radical cumva, iar eu aș porni spre casă încă o dată.

Byron Bay, Australia, în prezent

Pe șoseaua Broken Head auzi clar zbuciumul valurilor când se izbesc de faleză. E foarte simplu să ascunzi sunetul benzinei care împroașcă lemnul. Îmi dau seama după miros ce face înainte să-l văd.

– Hendrich, oprește-te!

În întuneric, parcă își arată vârsta reală. Gârbovit, numai piele și os. Ofilit ca o sculptură de Giacometti, în blugi și în cămașă hawaiiană. Un braț îi atârnă ciudat, încovoiat. Se luptă cu greutatea canistrei de benzină. Însă mișcările lui au o energie debordantă.

Se oprește preț de o clipă și mă privește cu ochi goi. Nu zâmbește. Observ asta fiindcă rareori l-am văzut pe Hendrich fără un zâmbet pe față.

– Mi-ai povestit că nu i-ai putut da foc la casă în Tahiti. N-ai știut niciodată să termini, nu-i așa, Tom? Ei bine, istoria are felul ei de a corecta greșelile.

– Nu face asta! Omai nu e un pericol.

– Pe măsură ce îmbătrânești, nu numai că ajungi să te pricepi la oameni, Tom, dar îți dezvolți și capacitatea de a sonda timpul însuși. Probabil că nu ai atins acel moment în care înțelegerea e atât de profundă încât vezi timpul în ambele direcții. În față și în spate. Chiar dacă se spune că „să înțelegi viitorul înseamnă să înțelegi trecutul“, nu cred că oamenii cunosc adevărul gol-goluț, Tom. Chiar poți vedea viitorul. Nu în întregime. Doar bucățele din el. Frânturi. Ca amintirile inversate. Uităm parte din viitorul nostru, așa cum uităm parte din trecutul nostru, se pare. Știam că nu mă mai pot încrede în tine și că nu vei isprăvi treaba. Simt asta de ceva vreme. Știam unde va duce asta.

– Nu contează. Nimic din toate astea nu contează.

– Firește că da. Trebuie să ne protejăm.

– La naiba, Hendrich! Vorbești prostii. Să te protejezi *pe tine* poate. Asta a fost intenția ta dintotdeauna. Societatea e făcută doar pentru o singură persoană. Știai despre Marion. M-ai mințit.

Clatină din cap.

– Am făcut ceva ce ție ți se pare greu. Mi-am respectat promisiunea. Ți-am zis că o voi găsi și am găsit-o. Ceva ce tu nu ai fost niciodată în stare. Eu îi protejez pe oameni.

– Dându-le foc la case?

– Porți ochelari de cal, Tom. Dă-ți-i jos și privește imaginea de ansamblu. Suntem amenințați mai rău decât oricând. Berlin, firme specializate în tehnologie, totul. Lucrurile nu se îmbunătățesc. Privește lumea, Tom. Totul e cu curul în sus. Musculițele efemere nu trăiesc suficient ca să învețe. Se nasc, cresc și fac aceleași greșeli întruna. E un cerc vicios imens care se învârte bezmetic și distruge tot mai mult de fiecare dată. Uită-te la America. Uită-te la Europa. Uită-te la internet. Civilizația nu rezistă niciodată prea mult înainte ca Imperiul Roman să se prăbușească din nou. Superstițiile s-au întors. Minciunile s-au întors. Vânătoarea de vrăjitoare s-a întors. Ne cufundăm în Evul Mediu din nou, Tom. Nu că l-am fi lăsat în urmă cu adevărat. Trebuie să rămânem un secret.

– Dar nu ai făcut nimic altceva decât să înlocuiești superstițiile cu și mai multe superstiții. Minți. Mi-ai găsit fiica și ai trimis-o să mă omoare.

– Deci nu sunt singurul care minte, nu-i așa, Tom?

Scoate o brichetă cromată din buzunar. Aceeași brichetă pe care o avea și când ne-am cunoscut, în Dakota.

– Am renunțat la fumat acum mulți ani. În LA te linșează și pentru mai puțin. Dar am păstrat-o ca amintire. Cam cum ai făcut tu cu bănuțul tău cretin. Benzina totuși a trebuit să o cumpăr.

Flacăra brichetei prinde viață. Brusc, înțeleg că totul e real. Nu mă surprinde că Hendrich vrea să-l omoare pe Omai sau pe mine, ori că a ascuns-o pe Marion de mine dinadins. Încă de când m-am alăturat societății știu de ce e în stare. Surpriza mea constă în faptul că Hendrich e gata să se expună așa, pe față, să se pună în pericol, să fie atât de aproape de *arșiță*.

– Omai! strig din răsputeri. Omai! Omai! Ieși din casă!

Și atunci se întâmplă.

Vârful unui crescendo. O cascadă cu de toate. Toate drumurile din viața mea se intersectează într-un singur punct.

Când încep să alerg spre Hendrich, o voce străpunge noaptea:

– Stai!

Firește, e Marion.

Hendrich se oprește o clipă și, brusc, pare slăbit și vulnerabil, ca un băiețel ce s-a pierdut în pădure. Se uită când la mine, când la Marion. În același timp, Omai iese din casă desculț, purtându-și fiica îmbătrânită în brațe.

– Ce priveliște! Ți se înmoaie inima, nu? Tatăl și fiica împreună. Asta e slăbiciunea ta. De asta sunt așa de diferit de tine. Dorința asta prostească să fii ca ei. Ca musculițele efemere. Niciodată nu am avut asemenea dorințe. Am știut, înainte să fac prima avere, *cu ani* înainte

să vând prima lalea, că singura modalitate de a fi liber este să nu ai pe nimeni.

Se aude o împușcătură. Zgomotul vine din cer. Expresia lui Marion e dură, tare ca o nucă, dar ochii i s-au umplut de lacrimi și mâinile îi tremură.

Și-a atins ținta. Dâre negre de sânge se scurg din umăr pe braț. Hendrich saltă canistra de benzină, o înclină și își toarnă pe el lichidul.

– În cele din urmă, se pare că *eu* am fost Icar.

Dă drumul canistrei și își apropie flacăra de piept. Cred sau îmi imaginez că văd un surâs firav, un semnal slab al acceptării reținute, înainte ca focul să-l cuprindă cu violență. Trupul lui în flăcări se împleticește departe de casă. Continuă să meargă peste zona cu iarbă, spre mare. Spre faleză.

Se apropie de margine târându-și picioarele prin iarba care crește sălbatic acolo. Firele de iarbă se aprind și vârfurile lor strălucesc ca o sută de licurici mici. Continuă să meargă. Nu există niciun moment de pauză și nici vreun urlet de durere. Doar o împleticeală continuă. O hotărâre, un ultim act de control.

– Hendrich? îl strig.

Nu știu de ce numele lui a ieșit de pe buzele mele ca o întrebare. Presupun că, până și în ultimele lui momente, Hendrich rămâne o colecție de mistere. Am trăit o viață lungă, dar nu e niciodată suficient să fii ferit complet de surprize.

– Vai de mine, omule! zice Omai întruna. Vai de mine, omule…

Instinctul lui de persoană cumsecade îl îndeamnă să se ducă după el. Își așază fiica pe iarbă.

– Nu! se răstește Marion, cu arma în mână.

Simt că Hendrich nu e numai bărbatul care voia ca ea să mă ucidă, ci și bărbatul care a scuipat-o pe mama ei în față, cel ale cărui măruntaie ea își dorise să le vadă scoase. Este William Manning cel nerăzbunat. Este fiecare persoană care a rănit-o în tot acest timp și îmi dau seama că au fost mulți.

– Lasă-l! Nenorocitul naibii! Dă-te înapoi! Rămâi unde ești. Lasă-l!

Așa că îl lăsăm. Totul e tăcere. Nu trece nicio mașină, nu vede nimeni nimic. Singurul martor e luna, ca întotdeauna. Focul vertical în care s-a transformat Hendrich se deplasează și se deplasează până când dispare. S-a dus. Pământul care strălucise și își modificase forma de la lumina focului s-a cufundat brusc în întuneric. Hendrich s-a prăbușit. Distanța temporală dintre mersul lui și dispariția lui este atât de mică, încât devine aproape imperceptibilă.

Există o lume în care trăiește și una în care e mort. Mișcarea între

cele două lumi se întâmplă fără un zgomot mai mare decât șoapta valurilor care se izbesc de stâncile îndepărtate.

Și, așa cum îți ia numai o clipă să mori, tot atât îți ia ca să trăiești. Închizi ochii și lași fiecare teamă inutilă să se risipească. Apoi, în această nouă stare, eliberat de spaimă, te întrebi: cine sunt eu? Dacă aș putea trăi fără îndoială, ce-aș face? Dacă aș putea fi bun fără să mă tem că voi fi distrus iar? Dacă aș putea iubi fără să mă tem că voi fi rănit? Dacă aș putea gusta dulceața zilei de azi fără să mă gândesc că mâine voi duce dorul acestui gust? Dacă aș putea să nu-mi mai fie frică de trecerea timpului și de faptul că oamenii îl pot fura? Da. Ce-aș face? De cine mi-ar păsa? Ce lupte aș duce? Pe ce drumuri aș alege să pășesc? Ce bucurii mi-aș permite? Ce mistere interne aș rezolva? Pe scurt, cum aș trăi?

Londra, în prezent

Marion.

Fiica mea. Fiica lui Rose.

E în continuare aceeași fetiță.

Așa spun oamenii, nu? Despre copiii care au crescut. Ei bine, adevărul e că nu pot zice asta despre Marion. Nu mai e aceeași fetiță.

Da, tăria a fost dintotdeauna acolo. Inteligența sensibilă. Dragostea față de cărți. Dorința – pe vremuri, doar fantezia unui copil – de a se răzbuna fără milă pe cei care au rănit-o.

Dar sunt și alte o mie de lucruri noi.

În definitiv, nu suntem cei care ne-am născut. Suntem ceea ce devenim. Suntem ceea ce viața ne face. Iar ea, născută acum 400 de ani, a trăit multe.

De exemplu, îi e teamă de Abraham. Are o chestie cu câinii. N-am îndrăznit să o întreb ce s-a întâmplat.

Abraham o iubește din prima, din clipa în care îl luăm de la adăpostul pentru câini, dar Marion păstrează distanța, aruncându-i priviri nervoase.

E foarte deschisă în privința lucrurilor pe care le-a făcut.

Îmi povestește despre unele locuri în care a trăit, pe lângă Londra, Heidelberg și Los Angeles. Rouen a fost prima ei călătorie peste mare. Apoi Bordeaux. Știa limba și amândouă aveau legături puternice cu Montaigne, așa că s-a ghidat după asta. Recent, trecuse prin Amsterdam, Vancouver și Scoția. Trăise în Scoția aproape 100 de ani, începând cu anii 1840. Se mutase adesea. Ținuturile Înalte. East Neuk of Fife. Shetland. Edinburgh. Fusese țesătoare. Deținuse un război de țesut.

– Un război de călătorie, zice ea, râzând scurt, cum rareori o face.

Ia Citalopram pentru depresie.

– Pune o distanță mare între mine și restul lumii, dar am nevoie de el.

Are vise ciudate tot timpul și, foarte des, atacuri de panică. Uneori are atacuri de panică fiindcă are atacuri de panică. Cercuri vicioase. A avut unul în avion, când ne-am întors din Australia, dar abia dacă am băgat de seamă. Devenise brusc neclintită.

Am părăsit Australia fără nicio problemă. Nu zburase acolo împreună cu Hendrich și cadavrul lui încă nu fusese descoperit, așa că

nimeni nu ne-a luat la întrebări. El își schimbase identitatea, desigur, când venise în Australia, așa că, într-un fel, el nu mai exista deloc. Își deghizase viața atât de bine, încât moartea lui se transformase, ca orice alt aspect al lui, într-o altă taină.

Mi-am luat la revedere de la Omai. Îi spusesem la un moment dat că ar fi o idee bună să se mute și mi-a promis că se va gândi la asta, dar atât. Sigur nu intenționa să se mute. Va rămâne acolo și numai viitorul știe ce putea însemna asta.

Scriu un e-mail. Îl termin și sunt aproape pe punctul de a-l trimite. E-mailul e pentru Kristen Curial, care conduce StopTime, compania de biotehnologie subvenționată parțial de guvern. Investighează modalitățile de a împiedica distrugerile celulare ce se regăsesc în cazul bolilor și al procesului de îmbătrânire. Una dintre multele companii ce îl făcuseră pe Hendrich paranoic.

Dragă Kristen,

Am 439 de ani. Și o pot dovedi. Cred că aș putea să te ajut cu cercetările tale.

Tom.

Atașez în e-mail fotografia de la Ciro și un selfie cu mine de acum, în care se vede și cicatricea de pe braț. Mă holbez la e-mail și văd cât de ridicol sună, așa că îl salvez în „Ciorne“. Poate mai târziu.

Marion nu prea vorbește. Iar când vorbește, mai mult înjură. Înjurăturile îi provoacă o bucurie aparte, pe care, bănuiesc, a moștenit-o de la mătușa ei, Grace. Îi place expresia „fiu de cățea“ mai ales (deși aceasta nu se folosea pe vremea mătușii ei). Totul este „fiu de cățea“. De exemplu, televizorul. („Niciodată nu e nimic bun la fiul asta de cățea.“) Pantofii. Președintele american e un fiu de cățea. Să treci firele textile printr-un război de țesut, la fel. *Istoria filosofiei occidentale* a lui Bertrand Russell, și asta e o fiică de cățea.

Mi-a mai povestit că a avut „o relație amoroasă scurtă“ cu drogurile puternice din 1963 până în 1999.

– Oh, spun, simțind că mi-am pierdut capacitatea de părinte. Asta e… oh…

Stă cu mine o vreme. Acum s-a așezat pe un scaun, departe de Abraham, trăgând dintr-o țigară electronică și îngânând o melodie veche. Foarte veche. *Lasă-mi lacrimile să curgă* de John Downland. O melodie pe care obișnuiam să o cânt la lăută când era mică, înainte să învețe fluierul. Nu spune nimic despre ea, iar eu rămân tăcut. În glasul ei se simte o vibrație aparte. O blândețe. Încă mai există un miez

moale sub coaja tare de nucă.

– Ți-e dor de mama? mă întreabă.

– În fiecare zi. Chiar și după atâția ani. Caraghios, nu?

Zâmbește trist, apoi trage din țigară.

– A mai fost cineva?

– Nu, nu neapărat.

– Nu neapărat?

– Nu, nu a fost. Secole bune. Dar există cineva la școală. Camille. O plac. Dar mi-e teamă că am dat greș.

– Dragostea e o fiică de cățea.

Oftez.

– Normal că așa e.

– Ar trebui să mai încerci. Spune-i că ai dat-o-n bară. Spune-i și de ce. Fii onest. Sinceritatea funcționează. În fine, sinceritatea te trimite și la balamuc. Dar uneori funcționează.

– Sinceritatea e o fiică de cățea, spun, iar ea râde.

Se lasă tăcerea câteva momente. Își amintește ceva.

– Nu mai spun adevărul ca pe vremuri, dar atât cât îndrăznesc… Și îndrăznesc din ce în ce mai mult, pe măsură ce îmbătrânesc.

– Asta e din…

– Din Montaigne însuși.

– Oau! Încă îți mai place?

– Unele chestii sunt cam prăfuite pentru timpurile moderne, dar da. A fost un om înțelept.

– Dar tu? Ai avut pe cineva?

– Da. Câțiva. Dar mi-e mai bine singură. Întotdeauna lucrurile se complică. Știi și tu problema cu vârsta. În general vorbind, bărbații m-au dezamăgit. Montaigne a spus că sensul vieții este să te dăruiești ție însuți. Lucrez la asta. Citesc, pictez, cânt la pian. Împușc bărbați de 900 de ani.

– Cânți la pian?

– Îmi oferă mai mult decât fluierul ăla mic.

– Și eu cânt.

Îmi place asta. Prima noastră conversație reală de când cu Australia.

– Când ți-ai pus inel în buză?

– Acum vreo 30 de ani. Înainte să devină o modă.

– Te doare vreodată?

– Nu. Mă judeci cumva?

– Sunt tatăl tău. Ăsta e scopul meu în viață.

– Am și tatuaje.

– Văd.

– Am unul și pe umăr. Vrei să ți-l arăt?

Trage de pulover în jos și-mi arată un copac. Dedesubt sunt cuvintele „Sub copacul din codrul verde“.

– Mi l-am făcut ca să-mi amintesc de tine. Tu m-ai învățat cântecul.

Zâmbesc.

– Îmi amintesc.

Încă suferă de la jet lag. Și eu, la fel. Vreau să mai stea cu mine, dar îmi spune că Londra îi provoacă atacuri de panică și nu vrea să se întoarcă la spital. Îmi povestește despre o casă din Fetlar, una dintre insulele Shetland unde a locuit în anii 1920, care încă există, abandonată. Îmi spune că vrea să se întoarcă. Că are bani. Și că până în weekendul următor – după ce încep școala – va fi deja plecată. Mă întristez, dar înțeleg și îi promit că o voi vizita cât de curând.

– Timpul nu se mișcă acolo. Pe insule. Mă făcea să mă simt normală. Să fiu înconjurată de natura care nu se schimbă. La oraș e mai greu. În oraș se întâmplă tot felul de lucruri.

Mâinile îi tremură ușor. Mă întreb prin ce orori a trecut. Lucrurile pe care le-a îngropat în ea. Mă întreb ce va fi în viitor, ce se va întâmpla cu ea, cu mine acum, că secretul păstrat de alba va fi dezvăluit cel mai probabil. Acum, că noi sau Omai am putea să vorbim despre el.

Ideea e că nu poți cunoaște viitorul. Te uiți la știri și pare că vine sfârșitul lumii. Dar nu ai cum să fii sigur. Asta e toată chestia cu viitorul. Nu știi. La un moment dat, trebuie să accepți că nu știi. Trebuie să încetezi să îi mai răsfoiești paginile și să te concentrezi asupra paginii din fața ta.

Abraham alunecă de pe canapea și se duce agale în bucătărie. Marion vine și se așază lângă mine. Vreau să îi cuprind umerii cu brațul, așa cum ar face un tată cu fiica lui. Însă nu cred că vrea asta. Totuși, își pune capul pe umărul meu. Nu zice nimic. Îmi amintesc același cap sprijinindu-se de același umăr, când ea avea zece ani și ne aflam în trăsură. Atunci am simțit că totul se sfârșește. Acum simt că totul începe.

Timpul te poate surprinde uneori.

Mă duc cu bicicleta la școală.

Îl văd pe Anton în clădirea principală. E singur. Are căștile pe urechi și citește o carte. Nu-i văd titlul, dar e o carte. Ori de câte ori văd pe cineva citind, mai ales pe cineva la care nu mă aștept, simt cum civilizația a devenit puțin mai sigură. Își ridică privirea. Mă vede. Îmi face cu mâna.

Îmi place slujba asta. În prezent nu mă pot gândi la un alt scop mai bun în viață decât acela de a fi profesor. Când predai, te simți ca un gardian al timpului, protejând fericirea viitoare a lumii, cu ajutorul minților ce abia acum se formează. Nu e ca atunci când am cântat la lăută pentru Shakespeare și nici ca nopțile mele la pian de la Ciro, dar e ceva la fel de bun. Iar bunătatea are propria armonie.

Firește, habar nu am cât voi rămâne aici, după ce voi anunța public cine sunt. E posibil să-mi păstrez slujba o săptămână, o lună sau un deceniu. Nu știu. Și nici nu contează. Nimic în viață nu e sigur. Așa știi că exiști în lume, prin nesiguranță. Bineînțeles, de aceea ne dorim uneori să ne întoarcem în trecut, fiindcă îl cunoaștem sau credem că îl cunoaștem. E un cântec pe care l-am mai auzit.

E bine să te gândești la trecut.

Cei care nu își amintesc trecutul, a observat filosoful George Santayana, în 1905, sunt condamnați să îl repete. E suficient să dai drumul la știri ca să vezi repetițiile îngrozitoare, lecțiile neînvățate oribile. Secolul XXI devine încet o versiune brută a secolului XX.

Dar, deși poți să arunci o privire în trecut, nu-l poți vizita. Nu neapărat. Nu pot să stau sprijinit de un copac într-o pădure, iar mama să-mi cânte. Nu pot merge pe șoseaua Fairfield și să le văd pe Rose și pe sora ei din nou vânzând fructe dintr-un coș. Nu pot să mai traversez vechiul pod al Londrei și să intru în Southwarkul elisabetan. Nu mă pot întoarce să îi ofer vorbe împăciuitoare lui Rose în casa întunecată de pe strada Chapel. *Nu mai pot s-o văd pe Marion din nou ca o fetiță.* Nu mă mai pot întoarce într-un timp când harta lumii nu era cunoscută. Nu mai pot merge pe străzile înzăpezite, brăzdate de frumoșii stâlpi cu felinare din perioada victoriană și să aleg să nu-l vizitez pe doctorul Hutchinson. Nu mă mai pot întoarce în 1891 și să-mi spun să nu o urmez pe Agnes pe *Etruria*.

Pasărea galbenă stă o vreme pe pervaz, apoi zboară. Asta e natura. Există lucruri pe care le-am trăit și pe care nu le voi mai încerca niciodată pentru prima dată: iubirea, sărutul, Ceaikovski, un apus în Tahiti, jazzul, hotdogul, un Bloody Mary. Așa e natura lucrurilor. Istoria a fost – *este* – o stradă cu sens unic. Trebuie să mergi înainte. Dar nu întotdeauna trebuie să privești în viitor. Uneori, e suficient să te uiți în jur și să fii fericit acolo unde te afli.

Nu mă mai doare capul. Încă din Australia. Și totuși, grijile nu au dispărut.

O zăresc pe Camille privindu-mă prin fereastra cancelariei. Zâmbește, dar când mă vede, pare iritată sau speriată, greu de spus. Rămân aici și aștept. O să vorbesc cu ea. Îi voi explica. Îi voi spune cu cine discutam la telefon. Îi voi povesti despre Hendrich. Despre Marion. Poate într-o zi vom putea încerca din nou un moment pe o

bancă în parc. Nu știu. N-am cum.

Dar de aici înainte voi exista fără să mă mai ascund. Nu voi mai permite ca secretele mele să rănească alți oameni.

Da.

E timpul.

E timpul *să trăiesc*.

Așa că trag în piept aerul Londrei de Est, care pare mai curat decât de obicei, și intru, printre adolescenți, în clădirea mai degrabă plictisitoare din anii 1960, purtând în suflet un sentiment ciudat, de mult uitat.

Mă simt ca și cum ceva ar începe.

Sunt pregătit să îmi pese, să sufăr și să îmi asum riscul unei vieți trăite cu adevărat.

După două minute, o văd. Camille.

– Bună, îmi spune.

Politicoasă, pe un ton profesoral.

Văd în ochii ei că își dorește să spun ceva. Și chiar mă pregătesc. Peste nicio clipă voi încerca să fac ceva ce mi s-a părut întotdeauna atât de dificil.

Voi încerca să mă explic. Un sentiment bizar mă copleșește când ajung în fața ei. O senzație de înțelegere atotcuprinzătoare, de parcă în interiorul acestui moment văd toate celelalte momente. Nu numai momentele trecute, dar și cele care vor veni. Întregul univers într-un fir de nisip. Despre asta vorbea Agnes în Paris acum un secol. Și Mary Peters. În sfârșit, experimentasem înțelegerea perfectă a timpului. Ce este, ce a fost și ce va fi. E doar o secundă, dar în interiorul ei am senzația, doar privind în ochii lui Camille, că pot vedea veșnicia.

La Foret de Pons, Franța, viitorul

Doi ani mai târziu, după momentul de pe coridor.

Franța.

Pădurea de lângă Pons care încă supraviețuiește. Cea pe care am cunoscut-o pe vremuri.

Abraham e bătrân acum. A avut o piatră la rinichi ce i-a fost scoasă luna trecută, dar încă nu și-a revenit pe deplin. Astăzi pare totuși mai fericit, adulmecând mii de mirosuri noi.

– Încă sunt speriat, spun, în timp ce îl plimb pe Abraham printre fagi.

– De ce anume? întreabă Camille.

– De timp.

– De ce numai tu te sperii întotdeauna? O să trăiești o veșnicie.

– Exact. Și într-o zi nu vei mai fi cu mine.

Se oprește.

– E ciudat.

– Ce e ciudat?

– Cât de mult timp ți-ai petrecut îngrijorându-te în privința viitorului.

– De ce? Mereu se întâmplă. Asta e problema cu viitorul.

– Da, mereu se întâmplă. Dar nu e întotdeauna groaznic. Uită-te la noi acum. Aici. Acesta e viitorul.

Mă apucă de încheietură și îmi pune mâna pe abdomenul ei.

– Aici. O simți?

O simt. O mișcare ciudată, ca o lovitură. Tu. Mica surioară a lui Marion.

– O simt.

– Exact.

– Într-o zi și ea ar putea arăta mai bătrână decât mine.

Se oprește din nou. Îmi arată ceva printre copaci. O căprioară.

Animalul se întoarce și se uită la noi, susținându-ne privirea o clipă înainte de a o zbughi. Abraham trage de lesă cu toată puterea.

– Nu știu ce se va întâmpla, spune Camille, privind fix locul în care stătuse căprioara. Nu știu nici dacă după-amiaza va trece fără să am o criză. Cine poate ști?

– Da. Cine poate ști?

Continui să mă uit printre copaci și îmi dau seama că e adevărat. Căprioara nu mai e acolo, dar eu știu că a trecut pe acolo. Spațiul e diferit acum. Amintirea l-a făcut diferit.

– Nu mai ești izolat, dar bănuiesc că trebuie să atingi viața ca să o poți trăi cum trebuie.

– Ce-i ăsta? Un citat? întreb.

– Fitzgerald.

Continuăm să ne plimbăm.

– Știi că l-am întâlnit.

– Da, știu.

– L-am cunoscut și pe Shakespeare. Și pe dr. Johnson. Iar odată am văzut-o pe Josephine Baker dansând.

– Te dai mare.

– Dar e adevărat.

– Și, pentru că tot suntem la capitolul nume, rostește ea încet, de parcă și-ar fi ales vorbele cu aceeași grijă acordată pașilor pe cărarea neuniformă. M-am gândit. Nu știu ce părere vei avea. Fiindcă știm că va fi fată, mă gândeam să-i spunem Sophie. Ca bunica. Sophie Rose.

– Rose?

Mă strânge de mână. Apoi adaugă ca să fie cât mai limpede:

– Întotdeauna mi-a plăcut numele. Și floarea, dar și senzația că acum te-ai ridicat… Acum ești liber să fii cine ești. Da, îmi dau seama că e ciudat ca o femeie să-și numească fiica după, știi tu… Dar mi-e greu să fiu geloasă pe cineva de acum patru secole. Pe deasupra, o plac. Te-a ajutat să devii omul de azi. Cred că ar fi frumos. Să avem acest fir conducător printre lucruri.

– Vom vedea.

Ne sărutăm. Așa cum stăm acolo, în pădure. O iubesc la nebunie. Mai mult de atât nu se poate. Iar groaza de a nu-mi permite să o iubesc depășise teama de a o pierde. Omai are dreptate. Trebuie să alegi să trăiești.

– O să fie bine. Dacă nu, o să fie bine mai târziu, așa că să nu ne mai îngrijorăm!

În sfârșit, văd câtă dreptate are. Uneori văd viitorul dincolo de acesta. O văd cum încearcă, dar nu reușește să-și aducă aminte chipul meu, chiar dacă sunt acolo, în fața ei. O văd cum mă ține de mână, la fel ca Rose, palidă, bolnavă, la sfârșitul vieții ei. Simt valuri de durere care într-o zi mă vor copleși după dispariția ei. Știe că eu știu. Se va întâmpla tot. Și fiecare clipă durează o veșnicie. Trăiește în continuare. Undeva. Cumva. Întorcându-ne pe poteca de unde

veniserăm, rămânem locului și ne sărutăm. Îl felicit pe Anton pentru rezultatele de la examene și beau whisky cu Marion în casa ei din Shetland sau mă cutremur din cauza focurilor de artilerie. Vorbesc cu căpitanul Furneaux în ploaie, țin strâns în pumn un bănuț norocos, trec pe lângă grajduri cu Rose și o ascult pe mama cântând în timp ce semințele de chiparos se răsucesc și cad în aceeași pădure.

Nu există decât prezentul. Cum orice obiect de pe pământ care conține atomi similari, interschimbabili, și fiecare fragment de timp conține aspecte ale celorlalte fragmente.

Da.

E limpede. În acele momente care explodează de viață, prezentul durează veșnic și știu că mai există multe prezenturi pe care să le trăiești. Înțeleg. Înțeleg că poți fi liber. Înțeleg că poți să oprești timpul dacă nu te mai lași condus de el. Nu mă mai înec în trecut și nu mă mai tem de viitor. Cum aș putea?

Tu ești viitorul.

Mulțumiri

În primul rând, vă mulțumesc tuturor că ați citit această carte. O carte devine reală numai când e citită, așa că vă mulțumesc că mi-ați transformat visul cu ochii deschiși în realitate. Am vrut să scriu o carte care să vă facă plăcere când o citiți. Mie mi-a plăcut să o scriu, vă garantez. Niciodată nu m-am distrat așa de tare scriind o carte. A fost o călătorie în timp, dar și o ședință de terapie, minus taxa psihoterapeutului și pastilele DeLorean.

Ideea ei mi-a venit în timp ce scriam alt roman, *Umanii*. Aceea este o carte despre viețile umane, mici, dar extraordinare, puse în contextul mai larg al universului. Acolo m-am concentrat pe perspectiva spațiului, dar am vrut și o perspectivă a timpului. Felul în care timpul ne liniștește și ne îngrozește și felul în care ne face să apreciem importanța și textura prețioasă a vieților noastre.

În fine, să vrei să scrii ceva nu seamănă cu scrisul în sine. Sunt foarte norocos să am un editor precum Francis Bikmore, care înțelege întotdeauna esența a ceea ce încerc să fac și mă ajută să ajung acolo. Apoi, le sunt recunoscător lui Jamie Byng și tuturor celor de la Canongate, pentru că mi-au oferit libertatea de a scrie cărți pe care vreau să le scriu, dar să le și public. Mulțumiri speciale lui Jenny Todd, Jenny Fry, Pete Adlington, Claire Maxwell, Jo Dingley, Neal Price, Andrea Joyce, Caroline Clarke, Jessica Neale, Alice Shortland, Alan Trotter, Rona Williamson și Megan Reid.

Sunt foarte norocos să am un agent literar magnific, Clare Conville, care m-a ajutat să-mi transform mâzgălelile eclectice în ceva ce seamănă a carieră.

Mulțumirile mele se îndreaptă spre Katherine Boyle, Kirk McElhearn și Joanne Harris, care m-au ajutat ca franceza mea să pară mai naturală, și spre Greg Jenner pentru e-mailurile pline de cunoștințe istorice, care mi-au împins mintea în direcții diferite prin timp. Bineînțeles, trebuie să le mulțumesc lui Benedict Cumberbatch și celor de la StudioCanal și SunnyMarch fiindcă au văzut în cartea mea potențial pentru o ecranizare.

Și, nu în ultimul rând, trebuie să îi mulțumesc soției mele, cea mai bună prietenă a mea, Andrea Semple, primul cititor pentru care scriu și prima care îmi spune ce merge și ce nu și care e sursa mea de inspirație zilnică. Cea pentru care îmi doresc mereu să opresc timpul.

Mulțumesc.

Note

1 - Trupă de teatru pentru care William Shakespeare a scris cele mai multe dintre piesele lui (n. tr.).

2 - Sirop pentru răceală (n. tr.).

3 - Hit al lui Louis Armstrong (n. tr.).

4 - „Arie de curte“ – în fr. în orig. (n. tr.).

5 - „Un pic învechită“ – în fr. în orig. (n. tr.).

6 - „Ce ciudat! Am impresia că vă recunosc“ – în lb. fr. în orig. (n. tr.).

7 - „Infernul sunt ceilalți“ – în lb. fr. în orig. (n. tr.).

8 - „O să vorbim mai târziu“ – în lb. fr. în orig. (n. tr.).

9 - „Prefă-te că nu sunt aici“ – în lb. fr. în orig. (n. tr.).

10 - Poem celebru al lui John Keats (n. tr.).

11 - „Fiu de cățea“ – în lb. fr. în orig. (n. tr.).

12 - „Averea din tine“ – în lb. engl. în orig. (n. tr.).

13 - „Cum să valorifici miliardarul din tine“ – în lb. engl. în orig. (n. tr.).

14 - Sindromul decalajului orar (n. tr.).

15 - Album de jazz celebru al lui Miles Davis (n. tr.).

16 - Al șaptelea album al formației Beatles (n. tr.).

17 - Cântec al artistului Don Henley (n. tr.).